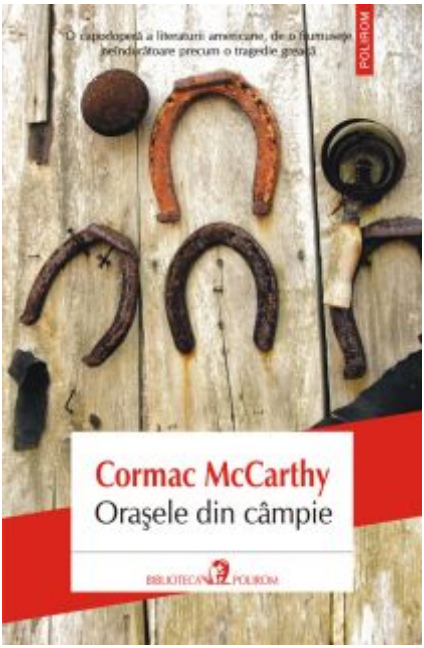

O capodoperă a literaturii americane, de o frumusețe
înfiorătoare precum o tragedie greacă
POLIROM
Cormac McCarthy
Orașele din câmpie
BIBLIOTECA POLIROM

Cormac McCarthy

Orașele din câmpie

Al treilea volum din Trilogia Frontierei

Traducere din limba engleză de

Alexandra Olivotto și Radu Cristescu

EDITURA POLIROM

2014

© 2014 by Editura POLIROM, pentru traducerea în limba română

www.polirom.ro
Editura POLIROM
Iaşi, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
Bucureşti, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1;
sector 4, 040031, O.P. 53, C.P. 15-728

ISBN ePub: 978-973-46-4387-5
ISBN PDF: 978-973-46-7388-2
ISBN print: 978-973-46-3646-4

Coperta: Carmen Parii
Foto copertă: © iStockphoto.com / Ichabod

Această carte în format digital (e-book) este protejată prin copyright şi este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării

informației, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sau comercializarea sub orice formă, precum şi alte fapte similare săvârşite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale şi se pedepsesc penal şi/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Lectura eco – un supererou al lumii moderne!

Versiune digitală realizată în colaborare cu Libris.ro

Apreciat romancier, dramaturg şi scenarist, CORMAC MCCARTHY a abordat în scrierile sale o diversitate de genuri, de la goticul sudist la western sau la teme postapocaliptice, fiind recompensat pentru activitatea sa literară cu premii prestigioase precum National Book Award, Premiul Pulitzer, National Book Critics Circle Award sau Premiul PEN/Saul Bellow pentru întreaga creație artistică. Ecranizările romanelor sale s-au bucurat de mare succes, filmul *Nu există țară pentru bătrâni*, regizat de frații Joel şi Ethan Coen, obținând patru premii Oscar. La Editura Polirom au apărut romanele: *Nu există țară pentru bătrâni* (2010), *Meridianul sângelui* (2011), *Căluții mei, căluți frumoşi* (2011), *Marea trecere* (2012).

Notă asupra ediției în limba română

Pentru a reda cât mai fidel stilul autorului, vorbirea personajelor şi situațiile narate, în textul traducerii s-a optat pentru licențe gramaticale.

I

Se opriră în uşă şi bătură din picioare ca să-şi scuture cizmele de ploaie şi-şi vânturară pălăriile şi-şi şterseră apa de pe față. Afară în stradă ploaia biciuia bălțile făcând neoanele roşii şi verzi ale firmelor să freamăte şi să fiarbă şi ploaia dansa pe capotele de oțel ale maşinilor parcate la bordură.

Să mor dacă nu era sa mă-nec, spuse Billy. Îşi vântură pălăria de pe care picura ploaia. Unde-i voinicu voinicilor?

E-nuntru.

Haidem. O să le-aleagă p-alea mai bune şi mai grase pentru el.

Curvele în dezabieuri ponosite care şedeau pe canapelele ponosite îşi ridicau privirea. Locul era aproape gol. Îşi scuturară iar cizmele şi o luară spre bar şi se opriră şi-şi dădură pălăriile pe ceafă cu degetul şi-şi proptiră cizmele pe bara de deasupra scurgerii de faianță în timp ce barmanul le turna whiskey-urile. În lumina sângerie a barului şi printre vălătucii de fum îşi ridicară pentru o clipă paharele şi dădură din cap ca şi cum ar fi închinat pentru un al patrulea tovarăş de-acum pierdut şi dădură peste cap băuturile şi puseră paharele goale pe tejghea şi se şterseră la gură cu dosul mâinii. Troy îi făcu semn din bărbie barmanului şi-şi roti degetul spre

paharele goale comandând încă un rând. Barmanul dădu din cap.

John Grady, arăți şi tu ca un şobolan de apă.

Aşa mă şi simt.

Barmanul le turnă whiskey-urile.

N-am văzut ploaie mai rea. Vrei să-ți dau înapoi berea? Dă-ne trei beri.

Ți-ai ales vreuna din drăguțele astea?

Băiatul dădu din cap că nu.

Care-o vrei, Troy?

Io-s ca tine. Vin aicea pentru grase şi asta o să şi-mi iau. Ascultă la mine vere, când ți se face de-o femeie grasă, nu mai te satisface nimica altceva.

Ştiu şi io cum e. Hai şi-alege-ți una, John Grady.

Băiatul se întoarse şi se uită la curvele din celălalt capăt al încăperii.

Ce zici d-aia mare în pijama verde?

Să nu cumva să-l ațâți la fata mea, spuse Troy. Că dacă uite-acuş iese-aci o bătaie tu o să fii pricina.

Haide. Se uită încoa.

Toate se uită încoa.

Haide. Se vede că te place.

Asta o să-l dea pe John Grady de tavan.

N-are ea ce să-i facă lu voinicu voinicilor. Voinicu se ține de ea ca scaiu. Ce zici de aia învelită în perdele albastre?

Nu te uita în gura lui, John Grady. Arată de parcă i-a luat fața foc şi i l-au stins cu grebla. Aş zice io că blonda aia din capăt e mai pe stilu tău.

Billy clătină din cap şi întinse mâna după pahar. Nu te-nțelegi cu omu. N-are gusturi la femei, asta-i lege.

Ascultă ce zice tăticu tău, spuse Troy. O să te-ndrepte el spre ceva mai cu greutate. Alde Parham zicea zău că omu nu trebuie să umble cu una care nu poate s-o ridice. Că cică dacă ia casa foc.

Sau hambaru.

Sau hambaru.

Mai ții minte când l-am adus pe Clyde Stapp aici?

Țin şi era om cu judecată. S-a ales c-o fătucă vânjoasă nu glumă.

JC şi cu ăia i-au strecurat babei câțiva dolari să-i lase să se întoarcă acolo şi să se uite. Voiau să-i facă o poză da' i-a apucat râsu şi n-a mai mers.

I-am zis lu Clyde că arăta ca o maimuță care fute o minge. Io ziceam c-o să-l ținem de caterincă. Ce zici de-aia în roşu colo-şa?

Nu te lua după el, John Grady.

Cât face la kil calculat în dolari. El nici nu vrea să se gândească la aşa ceva.

Duceți-vă voi, spuse John Grady.

Alege una.

Stai liniştit.

Vezi Troy? N-ai făcut decât să-l zăpăceşti pe băiat.

JC le-a zis la toți că Clyde s-a îndrăgostit de bărbătie şi că vroia s-o ducă cu el da' n-aveau decât camioneta şi ar fi fost nevoie să trimită după tir. Până s-apuce ei Clyde s-a trezit-gata din beție şi s-a dezîndrăgostit şi JC zicea că nu-l mai duce la bordel. Zicea că n-a fost bărbat şi om responsabil.

Duceți-vă voi, spuse John Grady.

Din spatele localului auzea ploaia care răpăia pe un acoperiş de metal. Comandă încă un whisky şi rămase în picioare învârtind încet paharul pe lemnul lustruit şi privind camera din spatele său în oglinda îngălbenită a vechiului bar Brunswick. Una dintre curve traversă încăperea şi-l luă de braț şi-l rugă să-i ia ceva de băut dar el răspunse că doar îşi aştepta prietenii. După un timp, Troy veni înapoi şi se aşează la bar şi comandă încă un whiskey. Stătea cu mâinile împreunate pe bar aşa cum se stă în biserică. Scoase o țigară din buzunarul cămăşii.

Nu ştiu, John Grady.

Ce nu ştii?

Nu ştiu.

Barmanul îi turnă whiskey-ul.

Mai toarnă-i unu.

Barmanul turnă.

O altă curvă veni şi-l luă pe John Grady de braţ. Pudra de pe faţă părea o vopsea veche şi crăpată.

Zi-i că ai sculament, spuse Troy.

John Grady vorbea cu ea în spaniolă. Ea îl trase de braţ.

Billy i-a zis asta o dată la una d-aici. Ea i-a zis că nu-i nimic că şi ea avea.

Îşi aprinse ţigara cu o brichetă Zippo cu însemnele Diviziei 3 Infanterie şi aşează bricheta deasupra pachetului de ţigări şi suflă fumul de-a lungul lemnului lustruit şi se uită la John Grady. Curva se întorsese pe canapea şi John Grady se uita îndelung la ceva în oglinda barului. Troy se răsuci şi-i urmări privirea. O fată care nu avea mai mult de şaptesprezece ani, poate chiar mai tânără, stătea pe braţul canapelei cu mâinile împreunate în poală şi cu ochii plecaţi. Tot învârtea ca o şcoliriţă tivul rochiei ei ţipătoare. Îşi ridică privirea şi se uită spre ei. Părul ei lung şi negru îi căzu peste umăr şi ea îl dădu încet la o parte cu dosul palmei.

Frumos lucru fata asta, nu-i aşa?

John Grady dădu din cap.

Haide şi ia-o.

Stai liniştit.

Haide, ce dracu.

Uite că vine.

Billy se apropie de bar şi-şi aranjă pălăria.

Vrei să mă duc eu s-o iau? spuse Troy.

Pot s-o iau dac-o vreau.

Otra vezf[1], spuse Billy. Se răsuci şi privi în cealaltă parte a încăperii.

Haide, spuse Troy. Ce dracu, te aşteptăm.

Fetița aia, la ea te uiți? Pun pariu că n-are cinşpe ani.

Şi io pun pariu, spuse Troy.

Ia-o p-aia care am avut-o io. Merge şi la trap şi la galop să n-am parte să mă mai urc în şa.

Barmanul le turnă whiskey-urile.

Asta acuş-acuş o să se ducă-napoi.

Stai liniştit.

Billy se uită la Troy. Se întoarse şi-şi luă paharul şi contemplă băutura roşiatică gata-gata să dea peste margine şi-l ridică şi-l bău şi-şi luă banii din buzunarul

[1] Altă dată (sp.), (n.red.).

cămăşii şi-i făcu semn cu bărbia barmanului care-i privea.

Sunteți gata? spuse el.

Da.

Hai să mergem să mâncăm ceva. Cred că ploaia stă să se oprească. N-o mai aud deloc.

Merseră pe Ignacio Mejía către bulevardul Juárez. Rigolele erau pline de o apă gri şi luminile barurilor şi cafenelelor şi ale magazinelor de curiozități se scurgeau încet în strada neagră şi udă. Proprietarii magazinelor strigau după ei şi vânzători ambulanți de bijuterii şi *sarapas*[2] le săreau în întâmpinare de-o parte şi de alta să le ofere marfa lor. Trecură de bulevardul Juárez şi o luară în sus pe Mejía către Napoleón şi se aşezară la o masă de lângă vitrină. Un chelner în livrea veni şi şterse cu o perie fața de masă pătată.

Caballeros[3], spuse acesta.

Mâncară fripturi şi băură cafea şi ascultară poveştile din război ale lui Troy şi fumară şi se uitară cum străvechile taxiuri galbene treceau prin râulețele din stradă. Merseră pe bulevardul Juárez până la pod.

---

[2] Tip de poncho mexican.

[3] Domnilor (sp.), (n.red.).

Tramvaiele nu mai circulau şi străzile erau aproape lipsite de activitate şi de trafic. Şinele lucind în lumina umedă a felinarelor se desfăşurau până spre ghereta de pază şi dincolo de ea către podul în care pătrundeau asemenea unor pense chirurgicale legând acele lumi disparate şi fragile iar pătura de nori coborâse dinspre munții Franklin în sud spre contururile întunecate ale munților din Mexic care se înălțau pe fundalul cerului spuzit de stele. Traversară podul şi trecură prin turnichete, unul câte unul, cam cu pălăriile pe vârful capului, cam beți, şi o luară pe la sud de El Paso Street.

Era încă întuneric când John Grady îl trezi. Era îmbrăcat şi fusese deja în bucătărie şi înapoi şi vorbise cu caii şi stătea în pragul cămăruței lui Billy cu perdeaua de pânză strânsă într-o parte la tocul uşii şi cu o cană de cafea în mână. Noroc bărbate, spuse el.

Billy gemu.

Hai să mergem. O să dormi la iarnă.

Draci.

Hai să mergem. Se fac dracu patru ore de când zaci acolo.

Billy se ridică în pat şi-şi coborî picioarele pe podea şi rămase cu capul în mâini.

Nu ştiu cum poți să zaci acolo-aşa.

Al dracu să fiu că vesel mai eşti diz-de-dimineață. Unde Dumnezeu o mai fi şi cafeaua aia a mea?

Eu nu-ți duc nici o cafea. Mişcă-ți curu de-acolo. Haleala-i pe masă.

Billy se întinse şi-şi luă pălăria de pe cârligul bătut în perete deasupra patului şi-şi puse pălăria şi şi-o potrivi. OK, spuse el, m-am trezit.

John Grady se întoarse şi ieşi prin hambar către casă. Caii nechezară la el din boxe atunci când trecu pe lângă ei. Ştiu cât e ceasul, le spuse el lor. La capătul hambarului o bucată de frânghie de fân atârna din pod şi-şi bău şi ultima picătură de cafea şi aruncă zațul din cană şi sări şi lovi frânghia făcând-o să se legene şi ieşi.

Când Billy împinse uşa şi intră erau cu toții la masă şi mâncau. Socorro veni şi luă farfuria cu chifle şi le duse la cuptor şi le aruncă într-o tavă şi puse tava în cuptor şi scoase chiflele fierbinți din cuptor şi le puse pe farfurie şi duse farfuria înapoi la masă. Pe masă se găsea un castron cu omletă şi unul cu crupe şi mai era o farfurie cu cârnați şi un vas cu sos şi castroane cu magiun şi *pico de gallo*[4] şi unt şi miere. Billy se spălă pe față la chiuvetă şi Socorro îi dădu prosopul şi el îşi zvântă fața şi puse

[4] Salată mexicană cu roşii, ceapă, chili etc. (sp.), (n.red.).

prosopul pe servantă şi veni la masă şi îşi ridică piciorul peste spătarul scaunului gol şi se aşeză şi întinse mâna după ouă. Oren îi aruncă o privire peste ziar şi continuă să citească.

Billy luă ouă cu lingura şi puse castronul jos şi întinse mâna după cârnaţi. Neaţa, Oren, spuse el. Neaţa, JC.

JC îşi ridică privirea din farfurie. Deci ai stat şi tu toată noaptea să le tragi.

Stat şi tras, spuse Billy. Se întinse şi luă o chiflă şi acoperi la loc farfuria cu cârpa şi se întinse după unt.

Ia mai arată-ne ochii ăia, spuse JC.

Ochii ăştia ai mei n-au nimica. Ia dă salsa aia de-acolo-şa.

Puse cu lingura sos iute peste ouă. Cui pe cui se scoate. Nu-i aşa, John Grady?

Un bătrân intră în bucătărie cu bretelele atârnând. Purta o cămaşă demodată din cele de care gulerul se prinde cu nasturi şi care era deschisă la gât şi fără guler. Tocmai se bărbierise şi avea cremă de ras pe gât şi pe lobul unei urechi. John Grady îşi trase scaunul înapoi.

Aici, domnu Johnson, spuse el. Stai aci. Io am terminat.

Se ridică să-şi ducă farfuria la chiuvetă dar bătrânul îi făcu semn cu mâna să stea jos şi se îndreptă spre sobă. Stai jos, spuse el, stai jos. Iau decât puțină cafea.

Socorro scoase una dintre cănile albe de porțelan care atârnau sub rafturile din bucătărie şi i-o dădu bătrânului şi acesta o luă şi dădu din cap şi traversă înapoi bucătăria. Se opri la masă şi luă două linguriţe de zahăr cu vârf din castron şi le puse în cană şi ieşi din cameră luând linguriţa de zahăr cu el. John Grady îşi puse cana şi farfuria pe dulap şi-şi luă sufertaşul cu mâncarea de prânz de pe servantă şi ieşi.

Ce-are? spuse JC.

N-are nimica, spuse Billy.

Vorbeam de John Grady.

Ştiu de cine vorbeai.

Oren îşi împături ziarul şi-l puse pe masă. Să nu care cumva să-ncepeți, spuse el. Troy, eşti gata?

Sunt gata.

Îşi traseră scaunele în spate şi se ridicară şi ieşiră. Billy stătea jos şi se scobea în dinți. Se uita la JC. Ce faci dimineața asta?

Mă duc în oraş cu bătrânu.

Dădu din cap. Afară în curte motorul camionetei pornise. Bine, spuse el. E lumină de-ajuns cât să vezi, părerea mea.

Se ridică şi traversă bucătăria şi-şi luă sufertaşul de pe servantă şi ieşi. JC se întinse peste masă şi apucă ziarul.

John Grady stătea la volanul camionetei cu motorul la relanti. Billy se urcă şi puse sufertaşul pe podea şi închise portiera şi se uită la el.

Aşa, spuse el. Gata să-ți câştigi pâinea pe ziua de azi?

John Grady băgă maşina în viteză şi porniră pe aleea din fața casei.

Din zori şi până nu mai poți pentru fiecare bănuț, spuse Billy. Îmi place viața asta. Ție-ți place viața asta, băiete? Zău că-mi place viața asta. Zi drept că-ți place viața asta? Doamne, ce-mi mai place. Îmi place şi basta.

Îşi băgă mâna în buzunarul cămăşii şi scutură o țigară din pachetul de acolo şi o aprinse cu bricheta şi fumă în timp ce mergeau pe alee printre umbrele lungi de dimineață ale gardului şi ale stâlpului şi ale stejarului. Soarele de un alb orbitor bătea în parbrizul prăfuit. Vitele înşirate de-a lungul gardului mugeau după camionetă iar Billy le privea atent. Vaci, spuse el.

Au prânzit pe o movilă acoperită de iarbă în dealurile de argilă roşie la vreo şaisprezece kilometri sud de ranch. Billy stătea întins cu haina rulată sub cap şi cu pălăria pe ochi. Îşi mijea ochii spre vârfurile munților Guadalupe, la o sută treizeci de kilometri spre vest. Nu-mi place să vin aici, spuse el. În pământu ăsta blestemat nu poți să bați un par.

John Grady stătea picior peste picior mestecând tulpina unei buruieni. La treizeci de kilometri sud de-acolo o centură de verdeață se întindea de-a lungul văii Rio Grande. Din fundal apăreau terenuri cenuşii îngrădite. Praf cenuşiu în urma unui tractor cu semănătoare prin brazdele cenuşii ale unui lan de bumbac tomnatic.

Domnu Johnson spune că armata a trimis oameni aici cu ordin să facă inspecție la şapte state din sud-vest şi să afle cel mai amărât pământ care se poate afla şi să le zică. Şi ferma lui Mac era pusă chiar în mijloc.

Billy se uită la John Grady şi se uită din nou la munți.

Crezi că-i adevărat? spuse John Grady.

Cine dracu ştie.

JC zice că bătrânu devine din ce în ce mai nebun.

Păi tot are el mai multă minte nebun decât are JC sănătos aşa că ce ne spune asta despre JC?

Nu ştiu.

N-are nimica. Atâta numa că-i bătrân.

JC zice că n-a mai fost întreg de când i-a murit fata.

Ei da. N-are nici un motiv să fie. Era ca soarele de pe cer pentru el.

Mda.

Poate c-ar trebui să-l întrebăm pe Delbert. Să vedem ce zice şi Delbert.

Delbert nu-i aşa prost cum pare.

Sper din toată inima că nu-i. Oricum, bătrânul a fost întotdeauna un pic mai altfel şi încă mai e. Locul ăsta nu-i la fel. N-o să mai fie niciodată. Poate că toţi am înnebunit nițel. Io zic că dacă toţi ar înnebuni la un loc nimeni n-ar mai băga de seamă, ce crezi?

John Grady se lăsă pe spate şi scuipă printre dinţi şi-şi băgă din nou tulpina în gură. Ţi-a plăcut de ea, nu-i aşa?

Tare de tot. Nimeni nu s-a purtat aşa de frumos cu mine ca ea.

Un coiot ieşi dintre tufe şi o luă la trap pe creasta unui deal, la vreo jumătate de kilometru spre est. Uită-te te rog la javra aia spuse Billy.

Stai să iau puşca.

O să fie dus înainte să apuci tu să te ridici.

Coiotul alergă pe costişă şi se opri şi se uită înapoi şi apoi o luă în jos intrând din nou în tufişuri.

Ce zici că face el aicea în miez de zi?

Probabil că se întreabă la fel despre tine.

Crezi că ne-a văzut?

Păi nu l-am văzut să intre cu capu-nainte în tufişurile alea de nopal de-acolo aşa că nu cred că era chiar orb de tot.

John Grady se uită să vadă dacă reapare coiotul dar acesta nu se mai ivi.

Ce-i mai aiurea, spuse Billy, e că mă pregăteam să plec cam la vremea când a început să boleasc㠎. Eram gata să merg mai departe. După ce a murit aveam încă şi mai puține motive să stau da' am stat orişicum.

Poate că ți-ai dat seama că Mac avea nevoie de tine.

Căcat.

Câți ani avea?

Nu ştiu. Spre patruzeci. Poate patruzeci. Nu că ți-ai fi dat seama.

Crezi că a trecut peste asta?

Mac?

Da.

Nu. Nu poți să treci peste o femeie ca asta. N-o să treacă el peste nimic. N-o să treacă niciodată.

Se ridică în capul oaselor şi-şi puse pălăria şi şi-o potrivi. Gata, vere?

Da.

Se ridică țeapăn şi se aplecă şi-şi luă sufertaşul şi îşi scutură turul pantalonilor cu o mână şi apoi se aplecă şi-şi luă haina. Se uită la John Grady.

Mi-a zis mie o dată un cowboy bătrân că n-a cunoscut în viața lui vreo femeie născută în casă cu veceu şi apă caldă care să facă măcar două parale. Ea era crescută-n greutăți. Bătrânu Johnson a fost toată viața lui decât cowboy şi ştii şi tu cât se câştigă din asta. Mac a cunoscut-o la o masă la biserică în Las Cruces când ea avea şaptişpe ani şi asta a fost toată povestea. N-o să treacă el peste asta. Nici acu, nici curând, nici niciodată.

Era întuneric când s-au întors. Billy ridică geamul camionetei şi stătu uitându-se la casă. Sunt vai steaua mea de amărăştean, spuse el.

Vrei să laşi aşa sculele în maşină?

Hai să băgăm troliu înăuntru. Poate c-o să plouă. Poate. Şi cutia aia de belciuge. O să se ruginească.

Le iau io.

Luă lucrurile din bena camionetei. Luminile se aprinseră în hambar. Billy era acolo scuturându-şi mâna în sus şi-n jos.

Mă curentez de fiecare dată când ating porcăria aia.

E din cauza la cuiele din cizme.

Şi-atuncea de ce nu mă curentez la picioare?

Nu ştiu.

Agăță troliul de un cui şi aşează cutia cu belciuge pe un cadru de metal din spatele uşii. Caii nechezară din boxele lor.

Merse înainte prin hambar şi în dreptul ultimei boxe bătu cu palma în uşă. Imediat se auzi o bubuitură în scândurile de pe partea cealaltă. Praful plutea în lumină. Se uită înapoi la Billy şi rânji. Stârneşte-l tu, spuse Billy. Într-o zi o să-şi bage picioru prin porcăria aia.

Joaquín se dădu înapoi ținându-şi mâinile aşezate pe scândura de care se sprijinea plecându-şi capul ca şi cum ar fi văzut în țarc ceva la care nu se putea uita. Se dăduse însă înapoi doar pentru a scuipa şi o făcu în felul lui lent şi contemplativ şi apoi păşi înainte şi se uită din nou printre scânduri. *Caballo*, spuse el. Umbra calului care mergea la trap trecu peste scânduri şi peste fața lui şi trecu mai departe. Clătină din cap.

Merseră până unde nişte uluci mai late fuseseră bătute în cuie pe deasupra îngrăditurii şi se cățărară pe ele şi se aşezară cu tocurile cizmelor înfipte între

scândurile de dedesubt şi fumară şi se uitară la John Grady cum se ocupa de mânz.

Ce tot o vrea să facă cu pocitania aia?

Billy clătină din cap. Poate că e aşa cum zice Mac. Fieştecare ajunge să aibă calu care i se potriveşte.

Ce-i chestia aia care o are pe cap?

Se cheamă căpăstru cavesson.

Da' un hackamore normal ce-are?

Întreabă-l pe cowboy.

Troy se aplecă într-o parte şi scuipă. Se uită la Joaquín. *Qué piensas?*[5] spuse el.

Joaquín înalţă din umeri. Se uita cum calul dădea roată ţarcului la capătul corzii cu care era legat.

Calu ăla a fost niţel îmblânzit şi de alţii, spuse Troy.

Mda.

Cred că vrea să-l supună şi s-o ia de la capăt.

Ei bine, spuse Billy, am eu o bănuială că orişice vrea el n-o să se lase până nu capătă.

Se uitară cum calul dădea roată.

Nu care cumva îl antrenează pentru circ?

Nu. Circu a venit ieri seara şi atunci s-a lăsat păgubaş.

De câte ori l-a dat în brânci?

---

[5] Ce părere ai? (sp.), (n.red.).

De patru ori.

De câte ori s-a urcat la loc pe el?

Ştii şi tu de câte ori.

Da' ce e vreun specialist în cai nărăvaşi?

Hai să mergem, spuse Billy. Ăsta e-n stare să-l plimbe pe nenorocitu ăla toată după-amiaza.

Merseră mai departe către casă.

Întreabă-l pe Joaquín colea, spuse Billy.

Ce să mă-ntrebe?

Dacă ştie ceva cowboyu ăsta despre cai.

Cowboyu zice că nu ştie nimica.

Ştiu.

El zice că-i place şi că lucrează din greu.

Tu ce crezi? spuse Billy.

Joaquín clătină din cap.

Joaquín crede că metodele lui e neortodoxe.

Aşa crede şi Mac.

Joaquín nu răspunse până când nu ajunseră la poartă. Atunci se opri şi se uită înapoi către țarc. În cele din urmă spuse că nu conta prea mult dacă-ți plac caii sau nu dacă ei nu te plac pe tine. Spuse că la cei mai buni îmblânzitori pe care-i cunoscuse caii se țineau scai de ei. Spuse că pe Billy Sánchez caii îl urmau până la privată şi că stăteau acolo să-l aştepte.

Când se întoarse din oraş John Grady nu era în hambar şi când se duse până-n casă să-şi mănânce cina el nu era nici acolo. Troy stătea la masă scobindu-se în dinți. Se aşează punându-şi farfuria înainte şi se întinse după sare şi piper. Unde-i toată lumea? spuse el.

Oren tocmai a plecat. JC a ieşit cu fata. De John Grady mă gândesc că s-o fi pus în pat.

Ba nu-i acolo.

Atunci poate s-a dus undevaşilea să-şi mai adune gândurile.

Ce s-a-ntâmplat?

Calu ăla s-a răsturnat peste el. Gata să-i rupă picioru.

A pățit ceva?

Cre că nu. L-au cărat în spinare până la doctor cu el care înjura şi-i tot îi dădea-nainte. Doctoru l-a bandajat şi i-a dat nişte cârje şi i-a zis să nu se mai bage până nu se vindecă.

E-n cârje?

Da. Aşa ar trebui.

Toate astea s-au întâmplat acu după-amiază?

Da. A fost tămbălău cât să ne-ajungă o vreme de-acu-nainte. Joaquín a venit şi l-a luat pe Oren şi s-a dus acolo

şi i-a zis să vină şi el nu vroia. Oren zicea că se gândea c-o să trebuiască să-l ia cu biciu. Şontâcăia după blestematu de cal şi vroia să se urce iar pe el. La urmă l-au făcut să-şi scoată cizma. Oren zicea că dacă mai stătea două minute ar fi fost nevoie să-i taie picioru cu totu.

Billy clătină din cap şi muşcă îngândurat dintr-o chiflă.

Era gata să se bată cu Oren?

Da.

Billy mestecă. Clătină din cap.

Cât de rău e picioru?

Şi-a scrântit glezna.

Ce zicea Mac?

Nimica. El a fost de l-a cărat pân-la la doctor.

El nu greşeşte cu nimic niciodată dacă te iei după Mac.

Asta aşa e.

Billy clătină iar din cap. Întinse mâna după salsa. Io nu-s niciodată prin preajmă când iese circ, spuse el. Io zic că asta o să-i mai reteze niscai din faima lui de Zmeu Zmeilor, nu-i aşa?

Nu ştiu dacă-i aşa sau nu. Joaquín zice că s-a ridicat într-o scară şi l-a călărit pe păcătosu ăla ca pe-un buştean.

Ca să ce?

Nu ştiu. Părerea mea că aşa nu-i vine lui să se dea bătut când vine vorba de cai.

Dormea de vreo oră când l-a trezit agitația din întunericul hambarului. Rămase acolo culcat şi ascultă preț de-o clipă şi apoi se ridică şi se întinse după fir şi aprinse lumina de sus şi-şi puse pălăria şi se duse la uşă şi dădu la o parte perdeaua şi se uită afară. Calul îi trecu prin față la nici treizeci de centimetri distanță şi porni bocănind prin hambar şi se întoarse şi se opri răsuflând şi bătând din copite în întuneric.

La dracu, spuse el. Frățioare?

John Grady trecu pe lângă el şchiopătând.

Ce dracu faci?

Celălalt şontâcăi până ce ieşi din lumină. Billy păşi către mijlocul hambarului.

Eşti un dobitoc nenorocit, asta eşti. Ce dracu ai?

Calul începu din nou să alerge. Îl auzi venind şi ştia că vine dar de-abia apucă să se retragă în cadrul uşii că armăsarul explodă în zona de lumină creată de unicul

bec din compartimentul său alergând cu gura deschisă şi cu ochii în cap cât ouăle.

Fire-ar al dracului, spuse el. Îşi luă pantalonii de pe bara de fier a patului său pliant şi şi-i se trase pe picioare şi-şi potrivi pălăria şi păşi din nou afară.

Calul o luase din nou prin hambar. El se lipi de uşa boxei celei mai apropiate de cămăruța lui. Calul trecu pe lângă el ca şi cum hambarul ar fi luat foc şi se izbi de uşa din capăt şi se întoarse şi se opri nechezând ascuțit.

Fire-ar al dracului de ce nu laşi pe dobitocu ăla cu minte de găină-n pace? Ai draci pe tine?

John Grady veni din nou şchiopătând în lumina prăfoasă şi trăgând după el o frânghie încolăcită şi tot şchiopătă până ce ieşi pe partea cealaltă.

Nici nu poți să-l vezi pe păcătos ca să-l prinzi cu frânghia, strigă Billy.

Calul veni bocănind dinspre capătul hambarului. Era înşeuat şi scările se bălăngăneau. Una dintre ele se prinsese probabil într-o scândură dinspre capătul opus, acolo unde calul se întoarse în fâşiile subțiri de lumină care veneau de la felinarul din curte, căci se auzi o trosnitură de lemn rupt şi un zăngănit în întuneric şi apoi calul se ridică pe picioarele din față şi izbi cu putere scândurile de la capătul hambarului. După un minut

luminile se aprinseră în casă. Praful din hambar plutea ca fumul.

Ia uite, strigă Billy. Toată casa e-n picioare, dracu'.

Silueta neagră a calului se schimba mereu în lumina vărgată. Îşi întinse gâtul negru şi zbieră. Uşa se deschise în celălalt capăt al hambarului.

John Grady trecu iarăşi şchiopătând cu frânghia.

Cineva apăsă pe comutator. Oren stătea acolo şi dădea din mână. Dracu să-l ia, spuse el. De ce nu face nimeni nimic să rezolve chestia asta.

Calul înnebunit stătea şi se uita clipind la trei metri de el. El se uită la cal şi se uită la John Grady care stătea în mijlocul hambarului cu lasoul în mână.

Ce maica mă-sii se-ntâmplă aici? spuse el

Haide, spuse Billy. Zi-i ceva. Că io unu să mor dacă ştiu ce să-i spun.

Calul se întoarse şi o luă la trap o bucată prin hambar şi se opri şi rămase locului.

Băgați dracu calu ăla în grajd, spuse Oren.

Dă-mi frânghia, spuse Billy.

John Grady se uită înapoi la el. Crezi că nu-s în stare să-l prind măcar?

Hai atuncea. Prinde-l. Sper că nenorocitu o să dea peste tine.

Să-l prindă careva din voi, spuse Oren, şi să lăsăm dracu tâmpeniile-astea.

Uşa se deschise în spatele lui Oren şi dl Johnson apăru în cizme, cu pălărie şi cămaşă de noapte. Închide uşa, domnu Johnson, spuse Oren. Vino încoace dacă vrei.

John Grady trecu laţul peste gâtul calului şi-l îndemnă să meargă de-a lungul frânghiei şi băgă mâna prin laţ şi prinse hăţurile care atârnau şi aruncă frânghia la o parte.

Să nu care cumva să te urci pe calu ăla, spuse Oren.

E calu meu.

O să-i spui asta lui Mac atunci. O să apară dintr-o clipă-n alta.

Hai, frăţioare, spuse Billy. Bagă dracu calu-n grajd aşa cum te-a rugat omu.

John Grady se uită la el şi se uită la Oren şi apoi se întoarse şi duse calul de căpăstru înapoi prin hambar şi-l puse în boxă.

Multă şi a dracului prostie, spuse Oren. Haide, domnu Johnson. Draci.

Bătrânul se răsuci pe călcâie şi ieşi şi Oren îl urmă şi închise uşa în urma lui. John Grady ieşi din boxă cărând şaua de oblânc, cu scările târându-se prin praf. Traversă

hambarul către magazia grajdului. Billy îl privea sprijinit de canatul uşii. Când ieşi din magazie trecu pe lângă Billy fără să-i arunce vreo privire.

Mare figură mai eşti, spuse Billy. Ştii că eşti?

John Grady se întoarse în uşă şi se uită la Billy şi privi în lungul hambarului luminat şi scuipă în linişte în ţărână şi se uită iar la Billy. Nu era treaba ta, spuse el. Sau cum.

Billy clătină din cap. Dracu să mă ia, spuse el.

În munţi văzură căprioare în lumina farurilor şi în lumina farurilor căprioarele erau palide ca nişte stafii şi la fel de mute. Îşi întorceau ochii lor roşii către soarele acesta nerecunoscut i se fereau speriate şi se grupau şi săreau peste şanţul din marginea drumului câte una, câte două. Un pui de căprioară alunecă pe criblură şi se zbătu din răsputeri să se redreseze şi se lăsă pe picioarele dinapoi şi se ridică din nou şi dispăru împreună cu celelalte în desişul de lângă şosea. Troy ridică whiskey-ul în lumina indicatoarelor de bord pentru a verifica nivelul din sticlă şi deşurubă capacul şi bău şi înşurubă capacul la loc şi îi trecu sticla lui Billy. De căprioare de vânat nu-i lipsă p-aici se vede treaba.

Billy deşurubă capacul sticlei şi bău şi urmări cu privirea linia albă de pe mijlocul drumului înecat în beznă. Tot timpu am zis că e bine aici.

Tu nu vrei să-l laşi pe Mac.

Nu ştiu. Nu fără vreun motiv.

Serviciu credincios.

Nu-i doar asta. Tre să-ți găseşti o gaură să te vâri în ea odată şi-odată. La dracu, am douăşopt de ani.

N-arăți de douăşopt.

Da?

Arăți de patruşopt. Dă wiskeyu încoa.

Billy iscodi cu privirea deşertul deluros. Cablurile de curent lăsate spre pământ fugeau în întuneric.

Ăştia nu zic nimica dacă bem?

Ei nu-i prea place. Da' ea nu poa să facă mare lucru când e vorba de asta. Şi orişicât nu-i ca şi cum ne-am arăta acolo beți de să mergem în genunchi.

O să tragă şi fratele tău o duşcă?

Troy încuviință solemn din cap. Cât ai zice peşte.

Billy bău şi dădu sticla mai departe.

Ce-avea de gând să facă puştiu? spuse Troy.

Nu ştiu.

E vreo râcă între tine şi el?

Nu. E băiat bun. Zicea numa că avea ceva de făcut.

De călărit ştie să călărească. Asta da.

Da, ştie.

Are daru să te-ntărâte mucosu.

E băiat bun. Decât că are el ideile lui despre cum stau lucrurile.

Calu ăla care-l place el aşa de mult e un bandit dat dracului dacă vrei părerea mea.

Billy dădu din cap. Mda.

Aşa că ce vrea de la el?

Cred că asta şi vrea de la el.

Tot mai crezi c-o să se țină de el prin tot locu ca un câine?

Da. Aşa cred.

Io o să cred când oi vedea-o.

Pui pariu?

Troy scutură o țigară din pachetul de be bord şi o băgă în gură şi apăsă bricheta. Nu vreau să-ți iau banii.

Pe dracu, nu te da-ndărăt să-mi iei banii.

Nu cred că mă bag. N-o să-i placă deloc cârjele alea.

Nici cât negru sub unghie.

Cât e vorba să stea cu ele?

Nu ştiu. Vreo două săptămâni. Doctoru i-a zis că scrântitura poa să fie mai rea ca ruptura.

Pun pariu că n-o să stea cu ele nici o săptămână.

Şi io tot aşa pun pariu.

Un iepure încremeni în mijlocul drumului. Un ochi roşu îi străluci.

Hai mă prostule, spuse Billy.

Iepurele scoase un zgomot surd când camioneta trecu peste el. Troy luă bricheta din bord şi-şi aprinse ţigara şi puse bricheta înapoi în lăcaşul ei.

Când m-am liberat din armată m-am dus la Amarillo cu Gene Edmonds ca să ne uităm la rodeo şi la târgu de vite. El ne-a aranjat să ieşim cu fete şi tot. Noi trebuia să fim în faţa casei să le luăm la zece dimineaţa şi era trecut de miezu nopţii până să ieşim din El Paso. Gene avea un Oldsmobile 88 nou-nouţ şi mi-a zvârlit cheile şi mi-a zis să conduc. Cum am ajuns la autostrada 80 s-a uitat la mine, mi-a zis s-o calc. Maşina aia te motiva obligat. I-am dat până pe la o sută treizeci-o sută patruzeci. Tot mai aveam un metru de pedală până la podea. Iar s-a uitat la mine. Zic: Cât de repede vrei să mergem? Zice: Cu oricât te simţi tu bine să mergi. Draci. Alta n-am făcut numa i-am băgat mare până pe la o sută optzeci şi ne-am tot dus. Drum lung şi neted. Aveam vreo mie de kilometri în faţa noastră.

Ei bine pe drum era tot numa iepuri dintr-ăştia. Stătea uite-aşa de încremeniseră în faţa maşinii. Blap. Blap. M-

am uitat la Gene şi i-am zis: Ce vrei să facem cu toți iepurii ăştia? S-a uitat la mine şi-a zis: Iepuri? Vreau să zic că dacă vroiai să dai peste unu care să-l doară-n cur de ceva pot să dau scris chiar acu că ăla era Gene. Din partea lui putea siropu de malț să ajungă şi la treizeci de cenți lingurița.

Am tras la o benzinărie în Dimmitt, Texas, cam când se crăpa de ziuă. Am tras lângă pompe şi am oprit motoru şi am stat acolo-şa şi era o maşină de partea ailaltă a pompelor şi nenea ăla de lucra acolo îi umplea rezervoru şi curăța parbrizu. În maşină stetea o femeie. Tipu care conducea se dusese la budă sau nu ştiu unde. În orice caz am tras maşina cu fața către maşina astălaltă şi mă lungisem cum ar fi acolo liniştit cu capu rezemat de scaun aşteptându-l pe nenea ăla şi nici nu mă gândeam la femeia asta da' puteam s-o văd. Stetea aşa acolo, se uita la lume cum ar veni. Apăi dintr-odată s-a îndreptat de umeri şi s-a pus pe urlat de parcă o omora cineva. Adică să urle frate. M-am ridicat în scaun, nu ştiam ce s-a-ntâmplat. Se uita-nspre noi şi am crezut că făcuse Gene ceva. Că-şi dăduse pantalonii jos sau ceva. Cu el nu ştiai niciodată la ce să te-aştepți. M-am uitat la Gene da' nici el nu ştia ce dracu se-ntâmpla cum nu ştiam nici io. Ei, acuma iese tipu de la veceu şi vreau să zic că mai era

şi-o namilă de om. M-am dat jos şi am dat ocol la maşină. Credeam c-o să-nnebunesc. La Oldsmobile e o grilă din asta de radiator ovală în faţă ca o mare sită şi când am ajuns în faţa maşinii grila era plină ochi de capete de iepuri. Vreau să zic că era o sută de capete îndesate acolo şi botu maşinii şi bara şi tot acoperite complect de sânge şi maţe de iepuri şi iepurii ăştia zic io că şi-or fi întors cumva capetele chiar la impact că se uitau toţi în afară, toţi cu ochii ca la nebuni. Cu dinţii într-o parte. Rânjea. Nu pot să-ţi zic cum arăta. Mi-a venit mai-mai să-ncep să urlu şi io. Băgasem io de seamă că maşina se-ncinsese prea tare da' m-am gândit că era din cauza la viteză. Tipu ăsta vroia să ne ia la bătaie din asta. Zic: fratele meu. Iepuri. Ştii? Dracu. Gene a ieşit şi a început să dea cu gura la el şi i-am zis să-şi mute curu înapoi în maşină şi să tacă din gură. Tipu s-a dus şi i-a zis femeii să facă linişte şi să nu mai se smiorcăie şi astea da' n-am găsit cale să-l împac. Aşa că m-am dus şi i-am dat una lu namilă ăla ca să termin povestea.

Billy privea noaptea care se desfăşura pe lângă maşină. Tufişurile de pe marginea drumului. Perdeaua groasă şi neagră a munţilor se înălţa în inima cerului înstelat al deşertului. Troy fuma. Întinse mâna după whiskey şi desfăcu capacul şi rămase cu sticla în mână.

Mi-a dat drumu la San Diego. Am plecat cu primul autobuz. Eu şi cu încă un tovarăş ne-am îmbătat pe autobuz de aproape că era să ne dea jos. Am coborât în Tucson şi-am intrat într-un magazin şi am cumpărat o pereche nouă de cizme Judson şi un costum. Nu ştiu de ce dracu am cumpărat costumu. Credeam că se cade să ai unu. M-am urcat într-un alt autobuz şi am venit la El Paso şi m-am dus în seara aia la Alamogordo şi mi-am luat caii. Am rătăcit peste tot prin părțile astea. Am lucrat în Colorado. Am ajuns să cerşesc. M-au băgat la puşcărie într-o căcărează de orăşel. Nici n-o să-ți zic cum se cheamă. Da' tot în Texas. Texas. Nu făcusem nimica. Fusesem în locu nepotrivit la momentu nepotrivit. Era de să nu mai ies d-acolo. Mă luasem la bătaie cu un mexican de mai că era să-l omor. Am stat în puşcărie acolo vreme de nouă luni de zile bătute pe muchie. Nu vroiam să scriu acasă pentru nimic în lume. S-a făcut vremea să ies şi m-am dus să văd de cai, îi vânduseră să acopere cheltuiala cu ce mâncaseră. De unu nu-mi păsa mie decât de ălălalt că-l avusesem de mult. Nimeni nu părea să ştie nimica de el. Ştiam că dacă puneam mâna pe tip ajungeam fix din nou la puşcărie. Am întrebat pe toată lumea. În sfârşit cineva mi-a zis că ăia vânduse caii în afara statului. Credea că-i cumpărase cineva din

Alabama sau de la dracu să-l ia. Aveam calu ăla de la treişpe ani.

Am pierdut un cal în Mexic la care țineam mult de tot, spuse Billy. Îl aveam de la nouă ani.

E uşor.

Ce, să pierzi un cal?

Troy dădu sticla peste cap şi bău şi-o lăsă în jos şi-i înşurubă la loc capacul şi-şi şterse gura cu dosul palmei şi puse sticla pe scaun. Nu, spuse el. Să ajungi să-ți fie drag câte unu.

Jumătate de oră mai târziu ieşiră de pe autostradă şi trecură zăngănind peste țevile unui grilaj pentru vite şi conduseră pe drumul neasfaltat de vreun kilometru jumate până la ranch. Lumina din verandă era aprinsă şi trei ciobăneşti australieni ieşiră şi începură să alerge pe lângă camionetă lătrând. Elton ieşi şi rămase pe verandă cu mâinile în buzunarele de la spate şi cu pălăria pe cap.

Mâncară la o masă lungă din bucătărie, trecându-şi unul altuia castroane de nixtamal[6] şi de bame şi o farfurie mare de fripturi şi de chifle.

E tare bun, sărumâna, spuse Billy.

Soția lui Elton se uită la el. Nu te superi dacă te rog să nu-mi mai zici sărumâna?

---

[6] Porumb fiert în lapte de var.

Nu, sărumâna.

Mă face să mă simt ca o babă.

Da, sărumâna.

Nu se poate stăpâni, spuse Troy.

Nu-i nimic, spuse femeia.

Pe mine nu mă laşi în pace aşa uşor.

Nu lăsat în pace ți-a trebuit ție vreodată, spuse femeia.

O să-ncerc să nu mai zic, spuse Billy.

La masă stătea o fată de şapte ani care-i privea cu ochi mari. Mâncară. După o vreme ea spuse: Da' de ce nu-i bine?

Ce să nu fie bine?

Să zici sărumâna.

Elton îşi ridică privirea. Nu-i nimica rău să zici sărumâna, puiule. Atâta numa că mama ta-i femeie dintr-alea moderne.

Ce e o femeie dintr-alea moderne?

Mănâncă ce-ai în față, spuse femeia. Dacă toate ar merge cum zice tăticu-tău nu s-ar fi descoperit încă roata.

Se aşezară în vechile scaune cu şezuturile din trestie de pe verandă şi Elton puse trei pahare de whiskey jos între picioare pe podeaua de scândură şi turnă trei măsuri şi puse capacul la loc şi aşează sticla pe podea şi le

trecu celorlalți paharele şi se lăsă pe spate în balansoar. *Salud*, spuse el.

Stinsese becul de pe verandă şi stăteau cu toții în dreptunghiul de lumină palidă dinspre fereastră. Îşi ridică paharul în lumină şi se uită la el ca un chimist. N-o să ghiciți cine s-a întors acasă la Bell, spuse el.

Să nu cumva să-i rosteşti măcar numele.

Ei uite c-ai ghicit.

Cine altcineva să fi fost?

Elton se lăsă în scaun şi se legănă. Câinii stăteau în grădină lângă trepte şi se uitau la el.

Ce, spuse Troy. A gonit-o până la urmă bărbatu-său?

Nu ştiu. Cică a venit în vizită. Da' pân-la urmă s-a dovedit o vizită mai lungă.

Mda.

În caz că asta mai consolează pe cineva.

Nu-i nici o consolare.

Elton dădu din cap. Ai dreptate, spuse el. Nu-i.

Billy sorbi din whiskey şi se uită în depărtare la contururile munților. Stelele cădeau de peste tot.

Rachel a dat nas în nas cu ea în Alpine, spuse Elton. Fătuca tatii a zâmbit numa şi a dat bună ziua ca şi cum nici usturoi nu mâncase nici gura nu-i mirosea.

Troy stătea aplecat înainte cu coatele pe genunchi, ținând paharul în față cu ambele mâini. Elton se legănă.

Ți-aduci aminte cum mergeam la Bloy să agățăm fete? Acolo a cunoscut-o. Tabără de rugăciune. Asta te face să cugeți la căile Domnului. El i-a cerut o întâlnire şi ea i-a zis că nu iese cu un bărbat care bea. El s-a uitat drept în ochii ei şi i-a zis că nu bea. Ea mai că era să cadă pe spate. Mă gândesc că a fost cam şocată să dea peste un mincinos şi mai mare ca ea. Da' el spunea adevărul gol-goluț. Bine-nțeles, ea l-a pus la-ncercare. Zicea că ştie ea sigur că el bea. Zicea că toți din districtul Jeff Davis ştia că el bea şi că încă bea din belşug şi că era zvăpăiat ca un armăsar. El nici n-a clipit. Zicea că fusese da' că nu mai era. Ea l-a întrebat când s-a lăsat şi el a zis că tocma ce m-am lăsat. Şi ea a ieşit cu el. Şi după câte ştiu el n-a mai pus gura pe băutură. Până să nu-l lase ea, bine-nțeles. Atunci a avut mult de recuperat. Să vină cineva să-mi zică ce rău îți face băutura. Băutura nu e nimica. Da' din ziua aia el n-a mai fost la fel.

Ea arată la fel de bine?

Nu ştiu. N-am văzut-o. Rachel zice că da. Satana are puteri să ia chip plăcut vederii. Ochii ăia mari şi albaştri. Ştia ea să întoarcă capu bărbaților mai abitir ca mama

dracilor. Nu ştiu de unde se-nvaţă femeile-astea. N-avea dracu decât şaptişpe ani.

Se nasc cu daru ăsta, spuse Troy. Nu trebuie să-l înveţe.

Că bine zici.

Ce parcă nu le intră lor în cap e să nu treacă aşa cu buldozeru peste câte-un amărât doar că le face plăcere.

Billy îşi sorbi whiskey-ul.

Dă-ncoace paharul, spuse Elton.

Îl puse pe podea între picioare şi turnă whiskey-ul şi înşurubă capacul la loc şi trecu paharul din mână-n mână.

Mulţumesc, spuse Billy.

Ai fost la război? întrebă Elton.

Nu. Am fost inapt.

Elton dădu din cap.

Am încercat să mă-nrolez de trei ori da' nu m-au luat.

Ştiu c-ai încercat. Eu am încercat să mă trimită în luptă dar am petrecut tot războiu la Camp Pendleton. Johnny a luptat peste tot în teatru din Pacific. Companii întregi au fost omorâte în faţa lui. El n-a avut nici o zgârietură. Cred că asta-l supăra.

Troy îşi dădu paharul din mână-n mână şi Elton îl aşează pe podea şi turnă şi-l trimise înapoi. Apoi îşi turnă

şi pentru el. Se lăsă pe spate. La ce te uiți? întrebă el câinele. Câinele îşi întoarse privirea.

Chestia care mă deranjează pe mine şi după aia nu mai zic nimic de asta e că am avut o ditamai cearta în dimineața aia şi n-am mai avut ocazia să mă-mpac. I-am zis în față că era un prostănac – ceea ce şi era – şi că cel mai rău lucru care putea să-l facă el tipului era să i-o lase plocon. Ceea ce şi era. Aflasem tot despre ea până atunci. Aproape că era să ne luăm la bătaie. Ție nu ți-am zis niciodată. A fost nasol. Nu l-am mai văzut după aia. Trebuia să mă țin io la o parte. Cu cine e în starea care era el atunci nu poți cu nici un chip să stai de vorbă. N-are rost să încerci măcar.

Troy se uită la el. Mi-ai zis, spuse el.

Mda. Ți-oi fi zis. Acu nu-l mai visez. Îl visam tot timpu. Aveam discuții din alea cu el.

Credeam că ai terminat cu subiectu ăsta.

Bine. Da' tot parc-ar fi singuru subiect din lume de care să vorbeşti. Nu-i aşa?

Se ridică cu greutate din scaun cu sticla şi cu paharul în mână. Hai să mergem până-n hambar. O să v-arăt mânzu care l-a fătat iapa lui Jones de nu dădeați voi doi bani pe ea. Aduci-vă-ți cu toții paharele. Sticla am luat-o io.

* * *

Călăriră toată dimineața prin ținuturile pline de ienupăr, ținând-o tot pe crestele presărate cu pietriş. Deasupra munților Sierra Viejas, de la vest, şi peste câmpia largă care se întindea la sud de Guadalupes, înconjurând dealurile Cuesta del Burro şi continuând spre Presidio şi apoi spre graniță se pregătea o furtună. Traversară cursul superior al râului la amiază şi se aşezară în frunzişul îngălbenit şi se uitară la frunzele care se desprindeau de pe crengi şi pluteau în volburi în timp ce mâncau prânzul pe care li-l împachetase Rachel.

Ia uite la asta, spuse Troy.

Ce e?

O față de masă.

Ce chestie.

Turnă cafea din termos în cănile fiecăruia. Sendvişurile cu carne de curcan erau învelite în şervete de pânză.

Ce-i în termosu ălălalt?

Supă.

Supă?

Supă.

Ce chestie.

Mâncară.

Câtă vreme a fost el administrator p-aici?

Vreo doi ani.

Billy dădu din cap. Nu ți-a oferit să te angajeze până acu?

Ba da. I-am zis că nu mă deranja să lucrez cu el da' nu eram aşa de sigur că vreau să lucrez pentru el.

Ce te-a făcut să te răzgândeşti?

Nu m-am răzgândit. Mă gândesc numa.

Mâncară. Troy dădu din cap spre câmpia de jos. Se zice că la fiecare kilometru din văiuga asta e câte-un alb care-a căzut într-o capcană.

Billy cercetă din ochi ținutul. Se vede că s-au învățat să nu mai treacă p-aici.

Când isprăviră de mâncat Troy turnă restul cafelei în cănile fiecăruia şi înşurubă la loc capacul termosului şi-l aşeză lângă supă şi lângă şervetele de pânză în care fuseseră învelite sendvişurile şi lângă fața de masă împăturită, gata să fie puse la loc în desagi. Stăteau jos şi-şi sorbeau cafeaua. Caii aflați mai jos pe firul apei unul lângă altul încetară să mai bea din râu şi se uitară spre ei. Frunze umede li se lipiseră de nas.

Elton are părerile lui despre ce s-a-ntâmplat, spuse Troy. Johnny dacă n-o găsea el pe fata aia găsea el altceva. Nu era de strunit. Elton zice că s-a schimbat. Nu

s-a schimbat niciodată. Era cu patru ani mai mare ca mine. Patru ani nu-i mult. Da' pe căile pe unde umbla el io n-am umblat niciodată. Şi bine că n-am umblat. Oamenii zicea mereu că era încăpățânat da' nu era numa atât. S-a certat o dată cu tăticu când n-avea decât cinşpe ani. S-au bătut cu pumnii. L-a făcut pe bătrânu să se bată cu el. I-a zis în față că-l respecta şi toate alea da' că n-o să stea cu mâinile-n sân după ce-i spusese ce-i spusese. Bătrânu îl luase la refec din nuşce motiv. Am plâns ca un mucos. El n-a plâns. Se ridica iar de jos. Cu borşu pe nas şi tot. Bătrânu-i tot zicea să rămână jos. Plângea bătrânu, ce dracu. Sper să nu mai văd aşa ceva. Numa când mă gândesc la asta şi încă mi se face rău. Şi nici un om de pe pământu ăsta nu putea să facă nimica să-l oprească.

Ce s-a-ntâmplat?

Bătrânu a plecat pân-la urmă. Era doborât şi ştia şi el. Johnny stătea aşa-n picioare. D-abia d-abia putea să se țină pe picioare. Striga la el să vină-napoi. Bătrânu nici nu i-a aruncat vreo privire. S-a dus în casă şi-atâta.

Troy se uită în fundul căanii. Aruncă zațul peste frunze.

N-a fost doar ea pricina. Există un soi de om care când nu poate să aivă ce vrea nu se mulțumeşte cu ce-i mai bun din ce rămâne ci cu ăl mai rău lucru ce se găseşte.

Elton crede că ăsta era soiu lui şi poate că şi era. Da' io cred că o iubise pe fata aia. Eu cred că ştia ce fel era ea şi nu i-a păsat. Eu cred că era orb numa față de sine. Cred că nu ştia unde era. Lumea asta n-a fost niciodată făcută pentru el. O mâncase deja pe pâine încă de pe când nici nu ştia să meargă. Să se însoare. Draci. El nu suporta să aibă nici şireturile legate.

Şi totuşi ți-a plăcut de el.

Troy se uită în depărtare printre copaci. Mă rog, spuse el. N-aş zice că de plăcut e vorba. Nu pot să vorbesc despre asta. Vroiam să fiu ca el. Da' n-am fost. Am încercat.

Era preferatu lu tată-tău, sau cum.

Şi-ncă cum. N-a fost o problemă pentru nimeni. Se ştia pur şi simplu. Se accepta. Draci. N-a fost măcar vorba să fie altfel. Gata?

Io-s gata.

Se ridică. Îşi puse palma peste noadă şi se întinse. Se uită la Billy. L-am iubit, spuse. Tot aşa şi Elton. Nu puteai să nu-l iubeşti. Şi cu asta basta.

Puse şervetele de pânză sub braț împreună cu termosurile. Nici nu se uitaseră să vadă ce fel de supă era. Se întoarse şi se uită la Billy. Îți place prin părțile astea?

Da.

Şi mie. Mi-a plăcut totdeauna.

Aşa c-o să vii încoace?

Nu.

Se însera când ajunseră la Fort Davis. Şoimii dădeau roată pe când treceau pe lângă fostul teren de defilare şi cerul de deasupra munților din spatele lor era roşu-sângeriu. Elton aştepta cu camioneta şi cu rulota pentru cai în fața hotelului Limpia. Scoaseră şeile cailor în parcarea cu pietriş pe jos şi puseră şeile în spatele camionetei şi şterseră caii şi le suiră în rulotă şi intrară în hotel şi o luară prin hol către cafenea.

Ți-a plăcut căluțu ăla? întrebă Elton.

Mi-a plăcut mult, spuse Billy. Ne-am înțeles bine.

Se aşezară şi studiau meniurile. Ce vreți să luați? spuse Elton.

Plecară pe la zece. Elton stătea în curte cu mâinile în buzunarele de la spate ale pantalonilor. Încă mai stătea acolo, doar o siluetă în lumina becurilor de pe verandă, pe când ei coteau la capătul aleii şi intrau pe autostradă.

Billy conducea. Se uita la Troy. N-o să adormi, nu aşa?

Mda. Nu dorm.

Gata, te-ai hotărât?

Mda, cred că da.

Undeva tot tre să mergem.

Da. Ştiu.

Pe mine nu m-ai întrebat ce cred.

Păi tu vii aici decât dacă vin io şi io nu vin. Aşa că ce rost ar mai avea să te-ntreb?

Billy nu răspunse.

După o vreme, Troy spuse: Ştiam şi io că nu mă-ntorceam aici, ce dracu.

Mda.

Te întorci acasă şi tot ce vroiai tu să fie altfel e tot la fel şi tot ce vroiai să fie la fel e altfel.

Ştiu ce vrei să spui.

Cred că mai ales dacă eşti mezin. Tu n-ai fost mezin între ai tăi, nu aşa?

Nu. Eram ăl mai mare.

Nu vrei să fii ăl mai mic. Ţi-o spun io, ascultă la mine. N-ai făcut nici o afacere cu asta.

Merseră înainte prin munţi. Cam la un kilometru jumate după intersecţia cu autostrada 166 se găsea un camion plin de mexicani tras la o parte în iarbă. Stăteau aproape în mijlocul drumului făcând semn cu pălăriile. Billy încetini.

Ce mama dracului, spuse Troy.

Billy trecu pe lângă ei. Se uită în oglinda retrovizoare dar nu putu vedea nimic în afară de întunericul şoselei şi adâncul nopții din deşert. Încetini, apoi opri.

Ce dracu, Parham, spuse Troy.

Ştiu. Pur şi simplu nu pot.

Ce vrei să faci, ne bagă-n găleată că n-o să ajungem acasă pân-la ziuă.

Ştiu.

Băgă camioneta în marşarier şi o luă încet hârâind înapoi pe autostradă ghidându-se după linia albă care ieşea de sub botul camionetei. Atunci când camionul se ivi alături de ei, putu să vadă că în față, în dreapta, cauciucul era pe jantă.

Se adunară în dreptul cabinei. *Punchada*[7], spuseră ei. *Tenemos una llanta punchada.*[8]

Puedo verlo[9], spuse Billy. Trase pe dreapta şi coborî. Troy îşi aprinse o țigară şi clătină din cap.

Aveau nevoie de un cric. Nu aveau ei cumva unul? *Sí. Por supuesto*.[10]

---

[7] Pană (sp.), (n.red.).

[8] Avem o pană (sp.), (n.red.).

[9] Văd (sp.), (n.red.).

[10] Da. Sigur (sp.), (n.red.).

Luă cricul din benă şi ei îl cărară până la camion şi începură să-i ridice botul. Aveau două roți de rezervă care răsuflau amândouă. Lucrau cu schimbul la bătrâna pompă. În cele din urmă s-au ridicat şi s-au uitat la Billy.

El luă sculele pentru cauciucuri din bena camionetei apoi înconjură maşina şi luă trusa de lipit şi o lanternă de sub banchetă. Ei duseră una din roțile de rezervă pe şosea şi o lăsară jos şi se aşezară pe ea să facă talonul să cedeze şi cel care luase sculele de la Billy înaintă şi începu să desprindă pneul de pe jantă în timp ce ceilalți se uitau. Camera pe care o scoase cu greutate din cavitatea pneului era făcut din cauciuc roşu şi avea o sumedenie de petice. O aşează pe criblură şi Billy îndreptă lumina lanternei spre ea. *Hay parches sobre los parches*[11], spuse el.

Es verdad[12], spuse bărbatul.

La otra?[13]

Está peor.[14]

---

11 Sunt petice peste petice (sp.), (n.red.).

12 Aşa e (sp.), (n.red.).

13 Cealaltă (sp.), (n.red.).

14 E mai proastă (sp.), (n.red.).

Unul dintre tineri dădea la pompă şi camera se umflă încet pe şosea şi rămase acolo fâsâind. Tânărul îngenunche şi duse urechea în dreptul diferitelor locuri prin care ieşea aer. Billy deschise cutia cu petice şi-şi trecu degetul printre ele să vadă câte erau. Troy ieşise din camionetă şi veni spre ei şi rămase acolo fumând liniştit şi uitându-se la pneu şi la cameră şi la mexicani.

Mexicanii dădură de-a dura anvelopa spartă pe lângă camion şi Billy o lumină cu lanterna. Pe margine era o gaură mare cu marginile zdrențuite. Arăta de parcă ar fi fost mestecată de buldogi. Troy scuipă tăcut în şosea. Mexicanii aruncară anvelopa în bena camionului.

Billy luă bucățica de cretă din trusa de petice şi făcu cercuri în jurul găurilor din cameră iar ei deşurubară valva şi se aşezară pe cameră şi apoi o călcară în picioare până ce ieşi tot aerul. Apoi se aşezară pe şosea cu linia albă trecându-le de-a lungul coatelor şi cu noaptea strident de scânteietoare a deşertului deasupra capetelor, miriadele de constelații mişcându-se prin întuneric ca peştii prin apă, iar ei meşteriră la obiectul inform din cauciuc de un roşu-şters în poală, stând pe vine asemenea croitorilor sau pescarilor care-şi repară plasele. Râcâiră cauciucul cu micuța răzătoare de tinichea fixată pe capacul trusei şi puseră peticele şi le dădură foc cu un

chibrit unul câte unul până când le lipiră şi le isprăviră. Rămaseră aşezaţi pe şosea în întunericul deşertului şi ascultară.

Oye algo?[15] spuse Billy.

Nada.[16]

Stăteau şi ascultau.

Deşurubă iar valva şi, odată camera dezumflată, bărbatul o îndesă înăuntrul anvelopei şi o aranjă în jurul jantei şi potrivi valva iar băiatul veni cu pompa şi începură să umfle cauciucul. Dădu la pompă multă vreme. Când talonul pocni în contact cu janta băiatul se opri iar ei desfăcură furtunul de la valvă şi bărbatul luă căpăcelul din gură şi-l înşurubă în valva şuierândă şi se dădură înapoi şi se uitară la Billy. El scuipă şi se întoarse şi merse până la camionetă să ia manometrul.

Troy dormea pe scaunul din faţă. Billy luă manometrul din torpedou şi se întoarse şi luară presiunea cauciucului şi apoi îl dădură de-a dura până la camionetă şi-l potriviră pe butuc şi strânseră şuruburile cu o cheie făcută dintr-un cap sudat pe o bucată de ţeavă grea de

---

[15] Se aude ceva? (sp.), (n.red.).

[16] Nimic (sp.), (n.red.).

fier. Apoi lăsară cricul şi îl traseră de sub camion şi-l dădură lui Billy.

El luă cricul şi sculele şi puse trusa de petice şi manometrul în buzunarul cămăşii şi lanterna în buzunarul de la spate al blugilor. Apoi strânse mâna fiecăruia.

Adónde van?[17] spuse Billy.

Bărbatul ridică din umeri. Spuse că mergeau la Sanderson, Texas. Se întoarse şi se uită în depărtare spre piscurile întunecate din est. Tinerii stăteau în jurul lor.

Hay trabajo allá?[18]

El ridică din nou din umeri. *Espero que sí*[19]. Se uită la Billy. *Es vaquero*?[20]

Sí. Vaquero.[21]

Bărbatul dădu din cap. Era un ţinut de *vaqueros* şi problemele celorlalţi erau străine de locul acesta şi nu prea mai era altceva de zis. Şi-au dat mâna din nou şi mexicanii s-au căţărat înapoi în camion şi camionul icni

---

[17] Unde mergeţi? (sp.), (n.red.)

[18] E de lucru acolo? (sp.), (n.red.)

[19] Sper (sp.), (n.red.).

[20] Eşti cowboy? (sp.), (n.red.)

[21] Da. Cowboy (sp.), (n.red.).

şi tuşi şi porni şi o luă încet şi poticnit până pe şosea. Bărbații şi băieții din bena camionului se sculară în picioare şi-şi ridicară mâinile. Le putea vedea deasupra cocoaşei întunecate a cabinei pe fundalul de cobalt ars al cerului. Unicul stop al maşinii avea un scurtcircuit şi clipea intermitent ca un bec de semnalizare până în momentul în care camionul luă curba şi dispăru.

Puse cricul şi uneltele în camionetă şi deschise portiera şi-l înghionti pe Troy până ce-l trezi.

Hai să mergem, bărbate.

Troy se ridică în scaun şi se uită fix la drumul pustiu. Se uită înapoi.

Unde-au plecat?

Au plecat, gata.

Cât să fie ceasu?

Nu ştiu.

Ai isprăvit cu făcutu pe bunu Samaritean?

Am isprăvit.

Se aplecă şi deschise torpedoul şi puse trusa de petice şi manometrul şi lanterna înăuntru şi trase portiera şi porni motorul.

Încotro se duc? spuse Troy.

Sanderson.

Sanderson?

Mda.

De unde vin?

Nu ştiu. N-a zis.

Pun pariu că nu se duc la Sanderson, spuse Troy.

Da' unde crezi că se duc?

Dracu ştie.

De ce-ar minți cineva că se duce la Sanderson, Texas?

Nu ştiu.

Îşi continuară drumul. În timp ce luau o curbă cu un mal abrupt în dreapta, apăru brusc o flacără albă şi se auzi o bufnitură zdravănă. Camioneta viră, cauciucurile scrâşniră. Când se opriră erau deja pe jumătate afară din şosea într-un şanț.

Ce mama dracului, spuse Troy. Ce mama dracului.

O bufniță mare era răstignită pe parbrizul camionetei. Straturile geamului securit se bombaseră sub greutate şi aripile-i erau larg desfăcute şi ea zăcea întinsă în inelele concentrice şi în razele sticlei sparte ca un fluture de noapte enorm într-o pânză de păianjen.

Billy opri motorul. Se uitară la ea. Unul dintre picioare îi tremură şi gheara se strânse şi se relaxă din nou încet iar capul i se mişcă uşor ca şi cum ar fi vrut să-i vadă mai bine şi apoi muri.

Troy deschise uşa şi ieşi. Billy rămase locului uitându-se la bufniță. Apoi stinse farurile şi ieşi şi el.

Bufnița era toată moale şi pufoasă. Capul îi căzu într-o parte şi se răsuci. Era moale şi părea că penele acoperă un corp prea mic. O desprinse de pe parbriz şi o duse la gard şi o agăță de sârme şi se întoarse. Se aşează în camionetă şi aprinse luminile pentru a-şi da seama dacă poate conduce cu parbrizul în starea în care era sau dacă trebuia să-l dea la o parte cu totul. În colțul din dreapta jos era o porțiune neatinsă şi se gândi că putea vedea dacă s-ar fi lăsat în jos şi ar fi privit pe acolo. Troy se dusese mai departe pe şosea şi se oprise să se uşureze.

Porni camioneta şi o trase înapoi pe şosea. Troy se dusese mai în față şi se aşezase pe iarba de pe marginea drumului. Veni până în dreptul lui şi lăsă jos geamul şi se uită la el.

Ce ai? spuse el.

Nimica, spuse Troy.

Eşti gata să mergem?

Da.

Se ridică şi ocoli prin față camioneta şi se urcă. Billy se uită la el.

Ți-e bine?

Mda. Mi-e bine.

Era decât o bufniță.

Ştiu. Nu-i d-asta.

Atunci ce?

Troy nu răspunse.

Băgă schimbătorul de viteze într-a-ntâia şi ridică piciorul de pe ambreiaj. O luară înainte pe autostradă. Putea să vadă destul de bine. Putea să se dea într-o parte şi să vadă prin cealaltă jumătate a parbrizului. Ți-e bine? spuse el. Ce-i?

Troy se uita pe fereastră cum se scurgea întunericul. Toate alea, spuse el. Toate alea, dracu să le ia. Nu te uita la ce zic. În primul rând că n-ar trebui să mai beau whiskey.

Merseră până la Van Horn şi se opriră pentru benzină şi cafea lăsând deja în urmă ținutul în care crescuse Troy şi în care el credea că s-ar putea reîntoarce şi în care era îngropat fratele său şi ceasul era două dimineața.

Mac o să zică vreo două când o vedea maşina.

Billy dădu din cap. Poate că reuşesc să mă reped până-n oraş şi s-o repar de dimineață.

Cam cât zici c-o să coste?

Nu ştiu.

Vrei să facem juma-juma?

Mi-ar conveni.

În regulă.

Eşti sigur că ți-e bine?

Mda. Mi-e bine. Numa că m-apucă să mă gândesc la una şi la alta.

Mda.

Deşi n-ajută la nimic, nu-i aşa?

Nu.

Îşi băură cafeaua. Troy scutură o țigară din pachet şi o aprinse şi-şi puse țigările şi bricheta Zippo pe masă. Cum de-a trebuit să te opreşti mai devreme?

Pur şi simplu m-am oprit.

Ai zis că trebuia să te opreşti.

Mda.

Ce-i? E vreo chestie de religie?

No. Nici pe departe. Numa că cea mai proastă zi din viața mea a fost atuncea când aveam şaptişpe ani şi io şi cu frate-meu eram fugari şi el era rănit şi un camion plin de mexicani cam tot aşa ca ăia de-acolo a apărut din senin de ne-a salvat pielea. Nici nu eram sigur că vechitura aia a lor de camion putea să alerge mai repede ca un cal da' uite că a alergat. N-avea nici un motiv să oprească de dragu nostru. Da' a oprit. Nu cred că să le fi dat prin cap să nu oprească. Asta-i tot.

Troy se uita pe geam. Ei da, spuse el. Ăsta-i un bun motiv.

Mă rog. Ăsta-i motivu care mi-a trebuit mie în tot cazu. Gata eşti?

Mda. Îşi termină cana. Sunt gata.

Îşi plăti bănuții la poartă şi trecu de turnichet şi o luă pe pod. Pe malurile râului, pe sub pod, nişte băieței ridicau găleți de tinichea prinse în cuie la capătul unor prăjini şi strigau să le dea bani. Trecu podul şi ajunse într-o mare de vânzători ambulanți de bijuterii ieftine, obiecte din piele, pături. Se ținură după el preț de-o bucată fiind succedați de alții într-o ştafetă de găinari de-a lungul bulevardului Juárez şi în sus, pe Ignacio Mejía, până în Santos Degollado, unde se împrăştiară şi se uitară după el.

Stătea în picioare la capătul barului şi comandă whiskey şi-şi sprijini piciorul pe bară şi se uită în cealaltă parte a încăperii la curve.

Dónde están sus compañeros?[22] spuse barmanul.

Îşi ridică paharul de whiskey şi îl roti în mână. *En el campo*[23], spuse. Bău.

---

[22] Unde sunt tovarăşii dumneavoastră? (sp.), (n.red.)

[23] La câmp (sp.), (n.red.).

Rămase aşa preţ de două ore. Curvele traversau una câte una încăperea pentru a-şi oferi serviciile şi una câte una se întorceau la loc. Nu întrebă de ea. Când plecă băuse cinci whiskey-uri şi le plăti cu cu un dolar şi mai puse un dolar peste celălalt pentru barman. Traversă bulevardului Juárez şi înaintă şchiopătând pe Mejía către Napoleón şi se aşeză în cafenea la una dintre mesele din faţă şi comandă o friptură. Bău o cafea în timp ce aştepta şi privi la ce se întâmpla în stradă. Un bărbat veni la uşă şi încercă să-i vândă ţigări. Un bărbat încercă să-i vândă o madonă din celuloid pictat. Un bărbat cu un aparat ciudat cu cadrane şi manete îl întrebă dacă nu dorea să se electrocuteze. După o vreme sosi şi friptura.

Se duse din nou noaptea următoare. Se aflau acolo şase soldaţi de la Fort Bliss, recruţi proaspeţi, cu capetele aproape rase. Îl priveau chiorâş cu căutături de beţiv, se uitau la cizmele lui. Stătu în picioare la bar şi bău încet trei whiskey-uri. Ea nu apăru.

O luă în sus pe bulevardul Juárez printre vânzători ambulanţi şi codoşi. Văzu un băiat care vindea nişte tatu împăiaţi. Văzu un turist beat care se căznea pe trotuar cărând o armură completă. Văzu o femeie tânără şi frumoasă care vomita în stradă. Nişte câini se întoarseră când auziră zgomotul şi alergară spre ea.

O luă în sus pe Tlaxcala şi pe Mariscal şi intră într-un local asemănător şi stătu în picioare la bar. Curvele veniră să i se agațe de braț. Spuse că aşteaptă pe cineva. După o vreme plecă şi o luă înapoi către pod.

* * *

Îi promisese lui Mac că nu va mai urca pe cal până ce nu i se vindeca glezna. Duminica după micul dejun făcu exerciții cu calul în țarc şi după-amiază îl înşeuă pe Bird şi călări până în munții Jarilla. Stătu în şa în vârful unei stânci şi privi atent peisajul. Câmpurile de sare inundate strălucind în soarele de seară la o sută de kilometri către est. Dincolo, vârful El Capitan. Toți munții înalți din New Mexico pălind treptat spre nord, dincolo de câmpiile roşii, străvechiul creozot. În lumina piezişă umbrele dungate ale gardurilor păreau linii de cale ferată mergând înspre munți iar porumbeii treceau pe sub el către un rezervor de apă de pe terenul lui McNew. Nu se vedea nici o vită în tot cuprinsul de tufişuri şi arbuşti aşa de străbătut de obicei de vite. Porumbeii țipau peste tot în jur şi vântul nu bătea deloc.

Când se întoarse în casă era întuneric şi până să scoată şaua calului şi să-l pună în grajd şi să ajungă în

bucătărie Socorro strânsese deja şi spăla vasele. Luă o cană de cafea şi se aşeză şi ea îi aduse cina şi în timp ce mânca veni Mac şi se opri în picioare în uşa dinspre hol şi-şi aprinse un trabuc.

Ai fi gata?

Da.

Nu te grăbi. Nu te grăbi.

Se întoarse prin hol. Socorro luă oala de pe plită şi-i puse în farfurie ce rămăsese din *caldillo*[24]. Îi mai aduse să-şi pună cafea şi turnă o cană pentru Mac şi o lăsă aburindă la capătul celălalt al mesei. După ce termină de mâncat el se ridică şi-şi duse farfuria la chiuvetă şi-şi mai turnă cafea şi apoi se duse la vechiul dulap din lemn de cireş care fusese transportat cu căruța acum optzeci de ani din Kentucky şi deschise uşa şi scoase setul de şah dintre reviste vechi pentru crescători de vite şi catastife legate parțial în piele şi registre zilnice şi vechi cutii verzi de cartuşe cu alice şi de cartuşe cu glonț Remington. Pe raftul de sus o cutie făcută din plăci de lemn îmbinate în coadă de rândunică care conținea greutăți de cântar din alamă. O mapă de piele cu instrumente de desen. O trăsură de sticlă care conținuse în vremurile de demult bomboane de Crăciun. Închise uşa şi aduse la masă tabla

[24] Supă consistentă cu carne de vacă (n.red.).

şi cutia de lemn şi desfăcu tabla şi trase capacul glisant al cutiei şi vărsă piesele, lemn de nuc sculptat, lemn de ilice sculptat şi le aranjă. Apoi se aşeză să-şi bea cafeaua.

Mac intră şi trase scaunul din faţa lui John Grady şi se aşeză şi trase scrumiera grea de sticlă printre sticlele de ketchup şi de sos iute şi-şi puse trabucul în scrumieră şi sorbi o gură de cafea. Dădu din cap către mâna stângă a lui John Grady. John Grady îşi deschise mâna, aşeză pionii pe tablă.

Sunt iar cu albele, spuse Mac.

Da.

Îşi mută pionul înainte.

JC intră şi luă o cană de cafea de pe plită şi veni la masă şi rămase în picioare.

Ia un loc, spuse Mac. Faci dezordine în cameră.

Nu-i nevoie. Nu stau.

Mai bine ai lua un loc, spuse John Grady. Are nevoie de toată puterea de concentrare.

Asta cam aşa-i, spuse Mac.

JC se aşeză. Mac privi atent tabla. JC aruncă o privire către grămada de piese albe de lângă cotul lui John Grady.

Băiete, bine-ai face de l-ai lua mai uşor pe bătrân. Se poate că-i posibil să fii schimbat cu unu care mână vitele mai bine şi joacă şah mai prost.

Mac întinse mâna şi mută nebunul care-i rămăsese. John Grady mută calul. Mac îşi luă trabucul şi pufăi în tăcere.

Mută regina. John Grady mută celălalt nebun şi se lăsă pe spate. Şah, spuse el.

Mac privi cu atenție tabla. Draci, spuse el. După o vreme îşi ridică privirea. Se întoarse către JC. Vrei să joci cu el?

Nu. Ştiu ce-i poate pielea.

Ştiu ce zici. M-a bătut de m-a zvântat.

Se uită la ceasul de perete şi-şi apucă din nou trabucul şi şi-l puse în dinți. Mai joc încă unu, spuse el.

Da, spuse John Grady.

Socorro îşi scoase şorțul şi-l agăță în cui şi se opri în uşă.

Noapte bună, spuse ea.

Noapte bună, Socorro.

JC se ridică din scaun. Mai vrea careva cafea?

Jucară. Când John Grady luă regina neagră JC îşi trase scaunul în spate şi se ridică.

Eu am încercat să-ți spun, băiete. Vine o iarnă grea.

Traversă bucătăria şi-şi aşează cana în chiuvetă şi se duse spre uşă.

Noapte bună, spuse el.

Mac stătea şi studia în tăcere tabla. Trabucul zăcea stins în scrumieră.

Noapte bună, spuse John Grady.

Împinse uşa şi ieşi. Uşa de plasă se închise cu zgomot. Ceasul ticăia. Mac se lăsă pe spate. Apucă mucul trabucului şi-l puse apoi la loc în scrumieră. Cred că o să mă dau bătut, spuse el.

Ai putea încă să câştigi.

Mac se uită la el. Aiurea, spuse el.

John Grady ridică din umeri. Mac se uită la ceas. Se uită la John Grady. Apoi se aplecă şi întoarse cu grijă tabla. John Grady mută ultimul nebun negru care-i rămăsese lui Mac.

Mac îşi ţuguie buzele. Se uită cu atenție la tablă. Mută.

După cinci mutări John Grady declară şah-mat la regele alb. Mac clătină din cap. Hai să mergem la culcare, spuse el.

Da.

Începu să pună piesele la loc. Mac îşi trase înapoi scaunul şi adună cănile.

Când a zis Troy şi Billy că se-ntorc?

Nu ştiu să fi zis.

Şi cum de tu nu te-ai dus cu ei?

Am zis c-o să stau şi io p-aci.

Mac duse cănile la chiuvetă. Ți-au zis să te duci şi tu?

Da. N-am io nevoie să mă duc peste tot unde se duc şi ei.

Închise capacul glisant al cutiei şi plie tabla şi se ridică.

Troy se pregăteşte să se ducă acolo şi să lucreze pentru frate-său?

Nu ştiu.

Traversă încăperea şi puse şahul înapoi în dulap şi închise uşa şi-şi luă pălăria.

Nu ştii sau nu vrei să zici?

Nu ştiu. Dacă nu voiam să zic ziceam io.

Ştiu c-ai fi zis.

Domnu Mac.

Da.

Îmi pare cam rău de Delbert.

De ce să-ți pară rău?

Aşa. Mi se pare că-i ca şi cum i-aş fi luat slujba.

Ei bine nu i-ai luat-o. Ar fi plecat orişicum.

Bine.

Lasă-mă pe mine să am grijă de locu ăsta. Bine?

Bine. Noapte bună.

Aprinde lumina din hambaru ăla.

Văd foarte bine.

Poți să vezi şi mai bine cu lumina aprinsă.

Da. Mă rog. Îi deranjează pe cai.

Îi deranjează pe cai?

Da.

Îşi puse pălăria şi împinse uşa. Mac îl privi cum trecea prin curte. Apoi închise lumina din bucătărie şi se întoarse şi traversă încăperea şi o luă prin hol. Îi deranjează pe cai, spuse el. Să fiu al dracu.

Când se trezi dimineața şi se duse în camera lui Billy să-l trezească Billy nu era acolo. Patul arăta ca şi când ar fi dormit cineva acolo şi el ieşi şchiopătând pe lângă boxele cailor şi se uită prin curte către bucătărie. Apoi se duse către latura hambarului unde era parcată camioneta. Billy stătea pe scaun aplecat peste volan, deşuruba cadrul de metal care susținea parbrizul şi punea şuruburile în scrumieră.

Neața, bărbate, spuse el.

Neața. Ce s-a-ntâmplat cu parbrizu?

Bufniță.

Bufniță?

Bufniță.

Desfăcu ultimele şuruburi şi trase în sus şi scoase cadrul şi începu să desfacă marginile geamului deformat din cheder cu lama şurubelniței.

Du-te pe partea ailaltă şi apasă pe chestia asta din afară. Stai un pic. Uite nişte mănuşi.

John Grady îşi puse mănuşile şi o luă şontâc-şontâc şi apăsă pe marginea geamului în timp ce Billy scobea cu şurubelnița. Reuşiră să scoată geamul din cheder la marginea de jos şi la una din laterale şi apoi Billy luă mănuşile şi trase afară tot geamul întreg şi îl ridică peste volan şi îl puse pe podeaua camionetei pe locul din dreapta.

Ce-ai făcut, ai condus cu capu pe geam?

Nu. Am stat aşa mai pe la mijloc şi m-am uitat pe partea aia bună.

Împinse ştergătorul de parbriz care era întins peste bord.

Credeam că n-ați ajuns.

Am ajuns pe la cinci. Tu ce-ai făcut?

Nu mare lucru.

Nu te-ai apucat să faci rodeo prin hambar cât am fost io plecat, nu?

Nu.

Ce-ți face picioru?

E bine.

Billy împinse ştergătorul pe arcul său şi scoase braţul acestuia de pe soclu cu şurubelniţa şi-l puse pe scaun.

Te duci să iei un geam nou?

O să-l pun pe Joaquín să aducă unu când se duce în oraş. Nu vreau să-l vadă bătrânu dacă se poate.

Oricine poate să dea peste o bufniță, ce dracu.

Ştiu. Da' n-a dat oricine.

John Grady se apleca prin geamul deschis de la portiera camionetei nemişcate. Se întoarse şi scuipă şi se aplecă iarăşi. Mă rog, spuse el. Nu ştiu ce vrea să zică şi asta.

Billy puse şurubelniţa pe scaun. Nici io nu ştiu, spuse el. Nu ştiu de ce am zis-o. Hai să mergem înăuntru să vedem dacă ne-a pregătit micu dejun. Aş mânca şi copite de mistreț.

Când se aşezară Oren îşi ridică privirea din ziar şi se uită atent la John Grady pe deasupra ochelarilor. Ce-ți mai face picioru? spuse el.

E bine.

Cred şi eu.

E destul de bine cât să călăresc. Asta vroiai să ştii, nu?

Poţi să te urci în scări?

N-am nevoie.

Oren se întoarse la ziarul său. Mâncară. După o vreme puse ziarul jos şi-şi scoase ochelarii şi şi-i puse pe masă.

E cineva care trimite încoa o iapă de doi ani pe care vrea s-o dea nevesti-sii. Nu i-am zis nici da nici ba. Nu ştie nimica despre cal alta decât din cine se trage. Şi probabil nici despre vreun alt cal fie vorba-ntre noi.

E-mblânzită?

Nevasta sau calu?

Pun pariu pe cât vreţi voi că nici una nici alta, spuse JC. Aşa, pe neve.

Nu ştiu, spuse Oren. Numa parţial îmblânzită sau nu ştiu cum îmblânzită. Vrea s-o lase aici două săptămâni. I-am spus c-o s-o dresăm cât poate ea să ducă în răstimpu asta şi el a părut să fie mulţumit.

În regulă.

Billy, o să lucraţi toţi săptămâna asta?

Aşa zic.

La ce oră zicea omu c-o să fie aici? spuse John Grady.

Zicea că după micul dejun. JC. Sunteţi gata?

Gata m-a făcut mama.

Păi ziua de zăbavă nu ştie, spuse Oren. Îşi puse ochelarii în buzunarul cămăşii şi se trase înapoi cu scaunul.

Intrară în curte pe la opt şi jumătate într-o camionetă care trăgea o remorcă nouă pe două roți. John Grady ieşi să-i întâmpine. Remorca era vopsită în negru şi purta pe o latură scris cu litere aurii numele unui ranch de undeva din New Mexico de care el nu auzise niciodată. Cei doi care desfăceau zăvoarele şi lăsau jos uşa remorcii dădură din cap spre el şi cel mai înalt aruncă o privire prin curte şi apoi scoaseră calul cu spatele pe rampă.

Pe-unde-i Oren? spuse cel înalt.

John Grady privi iapa. Avea o căutătură nervoasă ceea ce era de înțeles pentru o iapă tânără dată jos într-un loc necunoscut. Îi dădu ocol şchiopătând pentru a o vedea din partea cealaltă. Ochiul ei îl urmărea.

Mânați-o puțin.

Ce?

Mânați-o puțin.

Oren e p-aici?

Nu. Nu este. Eu sunt îmblânzitoru. Mânați-o numa puțin p-aici şi lăsați-mă să mă uit la ea.

Bărbatul rămase o clipă nemişcat. Apoi dădu căpăstrul celuilalt. Mân-o un pic p-acolo, Louis. Se uită la John Grady. John Grady privea iapa.

La ce oră e vorba să se-ntoarcă?

Până seara nu se-ntoarce.

Priviră cum iapa cea mică mergea încoace şi-ncolo.

Eşti sigur că tu eşti îmblânzitorul?

Da.

După ce te uiți?

John Grady privi iapa cu atenție apoi se uită la bărbat. Calu ăsta e şchiop, spuse el.

Şchiop.

Da.

Căcat, spuse bărbatul.

Cel care plimba calul se uită peste umăr.

Ai auzit, Louis? îi strigă bărbatul.

Mda. Am auzit. Vreți s-o-mpuşcați şi să isprăvim povestea?

Ce te face să crezi că-i şchiop calu ăsta? spuse bărbatul.

Păi de. Nu prea e vorba de ce cred io. E şchioapă de piciorul stâng din față.

Ad-o încoace, Louis.

Crezi c-o putea să meargă atâta drum?

Nu ştiu.

Aduse iapa şi John Grady se duse şi se sprijini de ea cu umărul şi-i ridică între genunchi piciorul din față şi-i examină copita. Îşi trecu degetul în jurul furcuței şi examină peretele copitei. Se rezemă de animal pentru a-i simți respirația şi-i vorbi şi-şi scoase batista din buzunarul de la spate şi-o udă cu scuipat şi începu să-i curețe peretele copitei.

Cine i-a pus asta aici? spuse el.

Ce să-i pună?

Balsamu ăsta. Întinse batista să le arate pata de la copită.

Nu ştiu, spuse bărbatul.

John Grady îşi scoase briceagul şi îl deschise şi-i plimbă vârful peste peretele copitei, într-o parte. Bărbatul se apropiase ca să-l privească. Ridică lama cuțitului. Vedeți asta? spuse el.

Da?

Are copita crăpată şi cineva i-a umplut-o cu ceară şi pe urmă i-a pus balsam peste.

Se ridică şi lăsă jos piciorul iepei şi-i mângâie umărul şi toți trei rămaseră acolo uitându-se la iapă. Cel înalt îşi puse mâinile în buzunarele de la spate. Se întoarse şi scuipă. Ei da, spuse el.

Cel care ținea calul răscoli pământul cu vârful cizmei şi-şi întoarse privirea.

Bătrânu o să se cace pe el când o auzi.

De unde ați cumpărat-o?

Bărbatul îşi scoase mâna din buzunarul de la spate şi-şi potrivi pălăria. Se uită la John Grady şi se uită iar la iapă.

Pot s-o las la tine?

Nu se poate.

Lasă-mă s-o las aici până se întoarce Oren şi o să stau io de vorbă şi cu el.

Nu pot să fac asta.

De ce nu?

Nu pot.

Adică zici s-o pun în maşină şi s-o duc d-aici.

John Grady nu răspunse. Dar nici nu-şi luă ochii de la bărbat.

Hai că poți mai mult.

Nu cred că pot.

Se uită la cel care ținea calul. Se uită către casă şi se uită din nou la John Grady. Apoi băgă mâna în buzunar şi-şi scoase portofelul şi-l deschise şi luă din el o hârtie de zece dolari şi împături hârtia şi puse portofelul la loc

şi-i întinse hârtia băiatului. Uite-aici, spuse el. Pune-o în buzunar şi nu zi la nimeni de unde-o ai.

Nu cred că pot să fac asta.

Haide.

Nu.

Faţa bărbatului se întunecă. Stătea cu bancnota întinsă în mână. Apoi o puse în buzunarul cămăşii.

Hai că nu mori.

John Grady nu răspunse. Bărbatul se întoarse şi scuipă iar.

N-am io d-a face cu cine a umblat la ea dacă asta-ţi trece prin cap.

N-am zis c-ai avea.

Da' tot nu vrei s-ajuţi pe cineva, nu-i aşa?

Nu în felu ăsta.

Bărbatul se uită la John Grady. Scuipă încă o dată. Se uită la celălalt şi se uită peste câmp.

Hai să mergem, Carl, spuse celălalt. Dracu.

Mânară calul înapoi prin curte către camionetă şi remorcă. John Grady se uita la ei. Puseră calul în remorcă şi închiseră uşile şi le zăvorâră. Cel înalt ocoli camioneta. Hei, băiete, strigă el.

Da.

Să te duci dracului.

John Grady nu răspunse.

M-ai auzit?

Da, te-am auzit.

Apoi se urcară în camionetă întoarseră ieşiră din curte şi o luară pe alee.

Lăsă din mână căpăstrul calului la uşa bucătăriei şi intră. Socorro nu era în bucătărie şi o strigă şi aşteptă şi apoi ieşi. Pe când se urca pe cal ea apăru în uşă. Îşi puse mâinile la ochi pentru a se apăra de soare. *Bueno*, spuse ea.

A qué hora regresa el Señor Mac?[25]

No sé.[26]

El dădu din cap. Ea se uită la el. Îl întrebă la ce oră se întoarce şi el spuse că după lăsarea întunericului.

Espérate[27], spuse ea.

Está bien.[28]

No. Espérate.[29]

---

[25] La ce oră se întoarce dl Mac? (sp.), (n.red.)

[26] Nu ştiu (sp.), (n.red.).

[27] Aşteaptă (sp.), (n.red.).

[28] E-n regulă (sp.), (n.red.).

[29] Nu. Aşteaptă (sp.), (n.red.).

Ea intră în casă. El rămase pe cal. Calul bătu cu copita în pământul gol şi-şi scutură capul. Da bine, spuse el. Mergem.

Când ieşi iarăşi ea avea prânzul legat într-un ştergar şi i-l întinse în dreptul scării. El îi mulţumi şi se întinse în spate şi puse prânzul în buzunarul hainei de doc şi dădu din cap şi-şi mână calul. Ea îl privi cum călărea spre poartă şi se lăsa în jos şi desfăcea zăvorul şi împingea poarta fără să se dea jos şi trecea şi se întorcea şi închidea poarta fără să se dea jos şi apoi o pornea pe şosea la trap cu soarele dimineţii pe umeri, cu pălăria pe spate. Stând foarte drept în şa. Piciorul înfăşurat şi fără cizmă deoparte, scara goală. Vacile Hereford şi viţeii urmându-l de-a lungul gardului şi mugind după el.

Călări toată ziua printre vitele pe jumătate sălbatice din păşunea Bransford şi un vânt rece bătea dinspre munţii din New Mexico. Vitele se fereau din calea lui sau fugeau cu coada sus peste câmpurile cu pietriş, printre tufele de creozot, şi el le cercetă din mers pentru selecţie. Antrena calul şi în acelaşi timp selecta şi vitele şi căluţul vineţiu pe care-l călărea dădea dovadă de dispreţul pe care-l arată un cal de cireadă faţă de vaci mânându-le de aproape în lungul gardurilor şi muşcându-le. John Grady îl lăsă de capul lui iar el îi tăie calea unui viţel mare de

peste un an şi John Grady prinse viţelul cu frânghia pe care o înfăşură de oblânc dar viţelul nu se lăsă. Căluţul se opintea cu picioarele depărtate în timp ce viţelul trăgea şi se zvârcolea la capătul celălalt al funiei.

Ce vrei să faci acuma? îşi întrebă el calul.

Calul se întoarse şi se dădu înapoi. Viţelul începu să facă salturi.

Văd io că tu crezi c-o să mă dau jos şi-o să-l iau dintr-o parte pe nemernicu ăla mare aşa cum sunt într-un picior.

Aşteptă până ce viţelul sări într-un spaţiu gol printre tufele de creozot şi apoi mână calul la galop. Slăbi frânghia peste capul calului şi depăşi viţelul pe dreapta. Viţelul se depărtă tropăind. Frânghia i se târa de la gât în jos pe pământ prin stânga şi se încolăcea în spatele picioarelor şi apoi în sus prin dreapta în urma calului. John Grady verifică dacă funia e bine prinsă de oblânc şi apoi se ridică într-o scară şi-şi eliberă piciorul de frânghia atârnândă. Frânghia se întinse cu o plesnitură şi smuci capul viţelului înapoi şi-i înşfăcă picioarele dindărăt. Viţelul se roti cu fundul înainte prin aer şi se izbi de pământ într-un nor de praf şi rămase acolo.

John Grady se dăduse deja jos de pe cal şi şchiopăta de-a lungul frânghiei către locul în care stătea întins

viţelul şi-i puse genunchiul pe cap înainte să-şi revină şi-l apucă de piciorul din spate şi-şi scoase cu o mână o coardă mai scurtă din curea şi-l legă şi aşteptă să se liniştească. Apoi se aplecă şi trase în sus de picior să se uite mai bine la umflătura din partea dinăuntru a piciorului care-l făcuse să alerge anapoda şi-l făcuse de la bun început să-i taie calea şi să-l prindă cu frânghia.

Viţelul avea o ţepuşă de lemn care-i intrase pe sub piele. Încercă s-o prindă cu degetele dar, cum se rupsese, aproape că nu ieşea de sub piele. Pipăi de-a lungul ei şi-i împinse capătul cu degetul mare şi încercă s-o facă să iasă. O scoase ceva mai mult şi în cele din urmă se aplecă şi o apucă cu dinţii şi o trase afară. Curgea o limfă apoasă. Ţinu băţul sub nas şi-l mirosi şi apoi îl aruncă şi se întoarse la cal să-şi ia sticla de dezinfectant şi tifonul. Când dădu drumul viţelului acesta alerga mai rău ca înainte dar el îşi zise c-o să se facă bine.

La douăsprezece îşi luă prânzul printre nişte stânci vulcanice de unde se vedea întinsul câmpiei înspre nord şi înspre vest. Pe unele dintre pietre se vedeau pictograme străvechi în care erau scrijelite animale şi luni şi oameni şi hieroglife pierdute al căror sens nimeni nu avea să-l mai ştie vreodată. Pietrele erau calde de la soare şi el stătea la adăpost de vânt şi privea pământul pustiu şi

tăcut. Nimic nu se mişca. După o vreme împături ştergarul în care fusese prânzul şi se ridică în picioare şi coborî de pe stânci şi prinse calul.

Încă mai ţesăla animalul asudat în lumina becului din boxa din hambar când Billy veni spre el scobindu-se între dinţi şi se opri locului uitându-se la el.

Un' te-ai dus?

La Cedar Springs.

Ai stat toată ziua?

Da.

A sunat omu cu iapa aia.

Mă gândeam c-o să sune.

Nu era supărat, nu nimica.

N-avea de ce.

L-a întrebat pe Mac dac-ai putea să te uiţi la nişte cai de-ai lui.

Mă rog.

Se mişca de-a lungul calului periindu-l. Billy îl privea. Ea zicea că dacă nu vii se gândeşte s-o arunce.

Vin într-un minut.

Bine.

Ce părere ai de pământurile din părţile-alea?

Mi s-a părut că-s nişte pământuri tare frumoase.

Mda?

Nu mă duc nicăierea. Şi nici Troy.

John Grady perie calul până pe crupă. Calul se înfioră. O să ne ducem cu toții undeva când armata o să ia câmpurile-astea.

Da, ştiu.

Troy nu pleacă?

Billy se uită la capătul scobitorii şi o puse la loc în gură. Umbra unui liliac care ieşise la vânătoare în lumina hambarului trecu peste cal, peste John Grady.

Cred că vroia numa să-l vadă pe frate-său.

John Grady dădu din cap. Îşi rezemă amândouă brațele peste cal şi smulse firele de păr din perie şi se uită la ele cum cădeau.

Când intră în bucătărie Oren era încă la masă. Îşi ridică privirea din ziar şi apoi se întoarse la citit. John Grady se duse la chiuvetă şi se spălă şi Socorro deschise compartimentul de încălzire de deasupra cuptorului şi scoase o farfurie.

Se aşează şi mâncă citind ştirile peste masă, de pe partea cealaltă a ziarului lui Oren.

Ce-i aia plebiscit? spuse Oren.

Habar n-am.

După o vreme Oren spuse: Nu mai citi de pe partea ailaltă a ziarului.

Ce?

Am zis să nu mai citeşti de pe partea ailaltă a ziarului.

Bine.

Împături ziarul şi-l împinse până în partea cealaltă a mesei şi-şi duse la gură cafeaua şi sorbi.

Cum de-ai ştiut că citeam ziaru pe partea ailaltă?

Am simțit.

Da' ce-are?

Nimica. Decât că nu-mi pică mie bine. Ăsta-i un obicei prost care-l are lumea. Dacă vrei să citeşti ziaru omului cere-i-l.

Bine.

Omu care avea iapa aia care n-ai lăsat-o la noi a sunat aici să-ncerce să te angajeze.

Am deja o slujbă.

Cred că vroia decât să te duci cu el la Fabens să vă uitați la un cal.

John Grady dădu din cap. Nu asta vrea el.

Oren se uită la el. Asta zicea Mac.

Sau nu vrea numa asta.

Oren aprinse o țigară şi puse pachetul înapoi pe masă. John Grady mânca.

Ce-a zis Mac?

A zis c-o să-ți zică.

Aşa. Păi mi s-a zis.

Ce dracu, sună-l pe om. Mai vinzi, mai cumperi un cal la sfârşit de săptămână. Mai faci şi tu un ban.

Cred că nu ştiu să lucrez decât la un om o dată.

Oren fumă. Îl privea pe băiat.

Am fost la Cedar Springs. Le-am mai pus la treabă pe mârțoage pe-acolo.

Nu te-am întrebat.

Ştiu. Am luat căluțu ăla vinețiu a lu Watson.

Cum s-a descurcat?

Io cred că s-a descurcat bine de tot. Nu că mă laud sau ceva. Era el cal bun înainte să pun io şaua pe el.

Puteai să cumperi calu ăla.

Ştiu asta.

Ce nu ți-a plăcut la el?

N-a fost nimica să nu-mi placă la el.

Nu vrei să-l cumperi acuma.

Nu.

Termină de mâncat şi-şi şterse farfuria cu ultima bucățică de tortilla şi o mâncă şi pe aceea şi-şi împinse farfuria în față şi-şi bău cafeaua şi puse jos cana şi se uită la Oren.

E-un cal aşa cum trebuie. Nu e un cal perfect da' cred c-o să fie bun la mânat de vite.

Mă bucur. Sigur că ție-ți place unu care să se pună pe picioarele dindărăt ca un urs şi să intre cu capu-nainte în peretele la grajd.

John Grady zâmbi. Un cal de vis, spuse el. Nu-i chiar aşa.

Păi cum e?

Nu ştiu. Cre că pur şi simplu e unu care-ți place. Sau nu. Poți să faci listă pe hârtie cu toate calitățile care le are un cal şi tot n-o să-ți dai seama dacă o să-ți placă sau nu.

Da' dacă-i faci listă cu hibele?

Nu ştiu. Aş zice că probabil că ştii care-i treaba dac-ajungi la momentu ăla.

Crezi că există cai aşa de stricați să n-ai ce face cu ei?

Da, cred. Da' probabil că nu atâția de mulți câți crezi tu.

Poate că nu. Crezi că un cal poate să priceapă ce-i zice un om?

Adică cuvinte?

Nu ştiu. Adică dacă poate să priceapă ce-i zici.

John Grady se uită pe fereastră. Se formau picături de apă pe geam. Doi lilieci vânau în lumina hambarului. Nu, spuse el. Cred că poate să priceapă ce vrei să zici.

Se uită la lilieci. Îşi întoarse privirea la Oren.

Cred că pe cal îl roade mai mult ce nu ştie. Vrea să poată să te vadă. Afară de asta vrea să poată să te audă. Poate că crede că dacă vorbeşti nu te-apuci să faci ceva ce nu ştie el.

Crezi că caii gândesc?

Sigur. Tu nu?

Da, şi io. Unii zic că nu.

Mă rog. Poate că unii ăia greşesc.

Crezi că poți să-ți dai seama la ce se gândeşte un cal?

Cred că pot să-mi dau seama ce e pe cale să facă.

În general.

John Grady zâmbi. Mda, spuse el. În general.

Mac zice mereu că un cal ştie ce-i bine şi ce-i rău.

Mac are dreptate.

Oren fumă. Mă rog, spuse el. Asta a fost mereu un pic prea din cale-afară pentru mine.

Cred că dacă n-ar şti n-ai putea nici să dresezi vreunu.

Nu crezi că e vorba numa să-i faci să facă ce vrei tu?

Cred că poți să dresezi un cocoş să facă ce vrei tu. Da' n-o să poată să fie al tău. Poți să dresezi un cal în aşa fel încât atuncea când ai terminat calu să fie al tău. Din punctu lui de vedere. Un cal bun îşi dă seama cum stau lucrurile şi singur. Poți să vezi ce-i zace-n suflet. N-o să

facă una când te uiți la el şi alta când te întorci cu spatele. E dintr-o bucată. Atuncea când ai adus un cal în starea asta nu prea mai poți să-l pui să facă ceva ce el ştie că nu-i bine. Atuncea o să-ți țină piept. Şi dacă te porți rău cu el e ca şi cum l-ai omorî. Un cal bun are dreptatea-n suflet. Am văzut eu.

Ai o părere mai bună despre cai decât mine, spuse Oren.

Io chiar nu am aşa de multe păreri în privința la cai. Când eram mic credeam că ştiu tot ce e de ştiut despre cai. Când vine vorba de cai m-am făcut tot mai prost şi mai prost.

Oren zâmbi.

Dacă cineva ar înțelege caii, spuse John Grady. Dacă cineva ar înțelege caii ar putea să-i dreseze num-aşa uitându-se la ei. N-ar fi mare brânză. Cum fac io nu-i nici pe departe să-i bat cu lanțu de la căruță. Da' încă-i departe de ce se poate.

Îşi întinse picioarele. Îşi puse piciorul scrântit peste cizmă.

Cu un lucru ai tu dreptate. Cei mai mulți-s deja stricați până i-aduce să-i vezi. I-a stricat de cum a pus şaua pe ei. Chiar înainte de asta. Cei mai buni cai sunt ăia de-a stat pe lângă copii. Sau poate chiar un cal din

sălbăticie care n-a văzut om niciodată. N-are de ce să se dezvețe.

Greu să găseşti pe cineva să fie de acord cu tine la chestia asta din urmă.

Ştiu şi eu.

Ai îmblânzit vreodată un cal sălbatic?

Da. De dresat nu prea se poate totuşi.

De ce nu?

Lumea nu-i vrea dresați. Vrea numa să fie îmblânziți. Proprietaru trebuie dresat.

Oren se aplecă şi-şi strivi țigara în scrumieră. Asta aşa-i, spuse el.

John Grady rămase cu ochii la fumul care se ridica înspre abajurul de deasupra mesei. Aia probabil că nu-i adevărat ce-am zis despre calu care n-a văzut om. Ei au nevoie să vadă oameni. Au nevoie decât să-i vadă-n jur. Poate că au nevoie să creadă că oamenii-s decât nişte copaci până ce apare ăla care-i dresează.

Era încă lumină afară, o lumină cenuşie, şi ploaia cădea iar pe străzi şi vânzătorii ambulanți se înghesuiau pe la uşi uitându-se la ploaie fără nici o expresie. Îşi scutură ploaia de pe cizme şi intră şi traversă spre bar şi-şi scoase pălăria şi şi-o puse pe scaunul de la bar. Era

singurul client. Două curve tolănite pe canapea îl priveau fără prea mare interes. Barmanul îi turnă whiskey.

I-o descrise barmanului pe față dar barmanul strânse doar din umeri şi clătină din cap.

Eres muy joven.[30]

Acesta dădu din nou din umeri. Şterse barul şi se sprijini cu spatele de vitrina barului şi-şi scoase o țigară din buzunarul cămăşii şi şi-o aprinse. John Grady făcu semn că mai voia un whiskey şi aruncă monedele pe tejghea. Îşi luă pălăria şi paharul până pe canapea şi le chestionă pe curve dar ele îl traseră de haine şi-i cerură să le cumpere de băut. Se uită la fețele lor. Cine vor mai fi fost şi ele sub stratul de tencuială şi sub ruj, machiajul gras şi negru înconjurându-le ochii negri de indience. Păreau străine şi triste. Ca nişte nebune îmbrăcate să iasă-n lume. Se uită la căprioara de neon care atârna de peretele din spatele lor şi la tapiseriile stridente din pluş, poleială şi sfoară împletită. Putea auzi în spate ploaia pe acoperiş şi apa care curgea constant cu picături mici în băltoacele din covoarele de culoarea sângelui. Îşi bău whiskey-ul până la ultima picătură şi lăsă din mână paharul pe masa joasă şi-şi puse pălăria. Le făcu semn din cap şi-şi atinse marginea pălăriei ca de plecare.

---

[30] Corect: Es muy joven – E foarte tânără (sp.), (n.red.).

Joven[31], spuse cea mai bătrână.

Sí.

Ea se uită pe furiş împrejur dar nu era nimeni care ar fi putut auzi.

Ya no está[32], spuse ea.

Întrebă unde se dusese dar ele nu ştiau. Întrebă dacă se mai întoarce dar ele nu credeau că se mai întoarce.

Îşi atinse din nou pălăria. *Gracias*[33], spuse el.

Ándale[34], spuseră curvele.

La colţ un şofer de taxi solid într-un costum de serj albastru lustruit îi făcu semn. Ţinea în mână o umbrelă foarte veche, lucru rar în ţara aceea. Una dintre bucăţile de pânză dintre spiţe fusese înlocuită cu o foaie de celofan albastru şi, sub ea, faţa şoferului era albastră. Îl întrebă pe John Grady dacă voia să se ducă la fete şi el spuse că se dusese deja.

Merseră cu taxiul pe străzile inundate şi pline de gropi. Şoferul era uşor băut şi făcea tot soiul de comentarii despre pietonii care treceau prin faţa lor sau

---

31 Tânără (sp.), (n.red.).

32 Nu e aici (sp.), (n.red.).

33 Mulţumesc (sp.), (n.red.).

34 În regulă (sp.), (n.red.).

care stăteau în dreptul uşilor. Comentă anumite trăsături ale caracterului lor care se puteau deduce din felul în care arătau. Comentă despre câinii care treceau strada. Vorbi despre ce credeau câinii şi unde s-ar fi dus ei şi de ce.

Se aşezară la barul unui bordel de la periferie şi şoferul semnală calităţile diverselor curve din încăpere. Spuse că bărbaţii care ies la distracţie acceptă adesea prima propunere dar că bărbaţii prudenţi ştiu să aleagă. Că el nu se lasă păcălit de aparenţe. Spuse că cel mai bine e să-ţi iei un pic de libertate când vine vorba de curve. Spuse că într-o societate sănătoasă alegerea ar trebui să fie întotdeauna prerogativa cumpărătorului. Se întoarse să-l privească pe băiatul cu ochi visători.

De acuerdo?[35]

Claro que sí[36], spuse John Grady.

Îşi terminară băuturile şi o porniră mai departe. Afară era întuneric şi pe străzi luminile colorate odihneau îngălate, bătute uşor de ploaia fină. Se aşezară la barul

[35] De acord? (sp.), (n.red.)

[36] Evident (sp.), (n.red.).

unui local care se chema Red Cock[37]. Şoferul închină cu paharul sus şi bău. Se uitară atent la curve.

Pot să te duc la alte locuri, spuse şoferul. Poate că ea a fost mers acasă.

Poate.

Poate că ea făcut căsătorie. Uneori fete astea face căsătorie.

Am văzut-o aici acu două săptămâni.

Şoferul reflectă. Stătea acolo şi fuma. John Grady îşi termină băutura şi se ridică. *Vamos a regresar a La Venada*[38], spuse el.

Pe Calle de Santos Degollado stătu la bar şi aşteptă. După o vreme şoferul se întoarse şi se aplecă şi îi şopti ceva la ureche, apoi se uită împrejur afectând multă precauție.

Trebuie să vorbeşti cu Manolo. Manolo numai poate să ne dea informația asta.

Şi unde e?

Te duc la el. Te duc. Este aranjare. Tu trebuie plăteşte.

---

[37] Cocoşul roşu; cock – (vulg.) penis, sulă (n.red.).

[38] Hai să ne întoarcem la La Venada (sp.), (n.red.).

John Grady duse mâna la portofel. Şoferul îi opri mâna. Se uită la barman. *Afuera*, spuse el. *No podemos hacerlo aquí.*[39]

Ajuns afară dădu din nou să-şi scoată portofelul dar şoferul îi spuse să aştepte. Se uită teatral în jur. *Es peligroso*[40], şuieră el.

Se urcară în taxi.

Unde e? întrebă John Grady.

Mergem acum la el. Duc eu.

Porni motorul şi o luară înainte pe stradă apoi făcură la dreapta. Merseră jumătate de drum până la următoarea intersecţie şi cotiră iarăşi şi intrară pe o alee şi parcară. Şoferul opri motorul şi stinse farurile. Stăteau acolo în întuneric. Se auzea radioul în depărtare. Se auzea apa de ploaie din jgheaburi picurând în băltoacele din alee. După o vreme apăru un bărbat care deschise portiera din spate a taxiului şi se băgă înăuntru.

Lumina de pe plafonul taxiului nu mergea şi John Grady nu putea să vadă faţa bărbatului. Când trăgea din ţigară acesta îşi ţinea mâna căuş peste ea aşa cum fac ţăranii. John Grady îi simţea colonia.

---

[39] Nu putem face asta aici (sp.), (n.red.).

[40] E periculos (sp.), (n.red.).

Bueno, spuse bărbatul.

Plăteşti pe el acum, spuse taximetristul. El va spune unde este fata.

Cât să-i plătesc?

Îmi plăteşti cincizeci de dolari, spuse bărbatul.

Cincizeci de dolari?

Nimeni nu răspunse.

N-am cincizeci de dolari.

Bărbatul rămase pentru un moment nemişcat. Apoi deschise iar portiera şi ieşi.

Stai un pic, spuse John Grady.

Bărbatul se opri în alee cu o mână pe portieră. Acum John Grady îl putea vedea. Purta un costum negru şi o cravată neagră. Avea o față mică şi ascuțită.

O cunoşti pe fata asta? spuse John Grady.

Desigur că o cunosc pe fata asta. Pierd timpul cu tine.

Cum arată?

Are şaisprezece ani. Ea este *epiléptica*. E singura. A plecat de două săptămâni. Pierd timpul cu tine. Nu ai bani şi pierd timpul cu tine.

O să fac rost de bani. Îi aduc mâine seară.

Bărbatul se uită la şofer.

O să vin la Venada. Îi aduc la Venada.

Bărbatul întoarse uşor capul şi scuipă şi se întoarse. Nu poți să vii la Venada. Cu treaba asta. N-ai minte? Câți bani ai?

John Grady îşi scoase portofelul. Treizeci şi ceva, spuse el. Îşi trecu degetul peste bancnote. Treizeci şi şase de dolari.

Bărbatul întinse mâna. Dă-mi-i.

John Grady îi dădu banii. Bărbatul îi făcu sul şi-i băgă în buzunarul cămăşii fără măcar să se uite la ei. White Lake, spuse el. Apoi închise portiera şi dispăru. Nu puteau nici măcar să-i audă paşii depărtându-se pe alee. Şoferul se întoarse în scaun.

Vrei mergi la White Lake?

Nu mai am bani.

Şoferul bătu cu degetele în spătarul scaunului. Nu mai ai nici un bani?

Nu.

Şoferul clătină din cap. Nici un bani, spuse el. OK. Vrei să mergi înapoi la Avenida?

Nu pot să te plătesc.

E OK.

Porni motorul şi dădu cu spatele pe alee către stradă. Dai bani data cealaltă. OK?

OK.

OK.

Când trecu pe lângă camera lui Billy lumina era aprinsă şi se opri şi dădu pânza la o parte şi se uită înăuntru. Billy era întins în pat. Aplecă puțin cartea pe care o citea şi se uită pe deasupra ei apoi o puse jos.

Ce citeşti?

Destry. Unde-ai fost?

Ai fost vreodată într-un loc care se cheamă White Lake?

Da, am fost. O dată.

E scump rău?

E scump rău. De ce?

Mă întrebam şi io aşa. Ne vedem dimineață.

Lăsă pânza să cadă şi se întoarse şi merse în continuare prin hambar până în camera lui.

Mai bine să nu pui picioru-n White Lake, băiete, strigă Billy.

John Grady împinse perdeaua la o parte şi pipăi după lanțul de la lumină.

Ăla nu-i loc pentru un cowboy.

Găsi lanțul şi aprinse lumina.

M-auzi?

Şchiopătă pe coridor cu pălăria în mână după micul dejun. Domnu Mac? strigă el.

McGovern veni la uşa biroului. Avea nişte hârtii în mână şi încă şi mai multe sub braţ. Hai înăuntru, băiete, spuse el. John Grady se opri în uşă. Mac stătea la birou. Hai înăuntru, spuse el. De ce ai tu nevoie să n-am eu?

Îşi ridică privirea dintre hârtii. John Grady stătea încă în uşă.

Mă întrebam dacă pot să iau ceva din salariu pe luna viitoare.

Mac îşi duse mâna la portofel. De cât ziceai că ai nevoie.

Păi. Aş vrea să iau o sută dacă s-ar putea.

Mac se uită la el. Pot să ţi-i dau dacă vrei, spuse el. Şi ce-o să faci luna viitoare?

Mă descurc.

Îşi desfăcu portofelul şi numără cinci bancnote de douăzeci. Bun, spuse el. La urma urmei eşti destul de mare să-ţi rezolvi treburile şi singur. Nu-i treaba mea, nu?

Aveam nevoie pentru ceva.

Bine.

Adună bancnotele laolaltă şi se aplecă şi le puse pe masă. John Grady intră şi le luă de pe masă şi le împături şi le vârî în buzunarul cămăşii.

Mulțumesc, spuse el.

Pentru nimic. Ce-ți face piciorul?

Face bine.

Tot mai ai grija lui văd.

E-n regulă.

Tot mai vrei să cumperi calu ăla?

Da. Vreau.

Cum de-ai ştiut că iapa lu Wolfenbarger avea o copită beteagă?

Se vedea.

Nu călca oloagă.

Nu. Urechea o dădea de gol.

Urechea?

Da. De fiecare dată când punea picioru-n pământ una din urechi mişca nițel. Io doar m-am uitat la ea.

Cum ar veni ca la poker.

Da. Cum ar veni.

N-ai vrut să faci negoț de cai cu bătrânul până la urmă.

Nu. E prieten cu dumneata?

Îl ştiu. De ce?

Nimica.

Ce vroiai să zici?

Nu-i nimica.

Poți să zici. Haide.

Ei. Bag seamă că vroiam să zic că nu cred că pot să am grijă de el să nu intre în bucluc pe juma de normă.

Că adică ți-ar trebui o normă-ntreagă?

N-am zis asta.

Mac dădu din cap. Hai, fă paşi d-aici, spuse el.

Am înțeles.

Nu i-ai zis asta lui, nu-i aşa?

Nu. N-am vorbit cu el.

Mă rog. Păcat.

Da.

Îşi puse pălăria şi se întoarse să iasă dar se opri din nou în prag.

Mulțumesc.

Haide. Sunt banii tăi.

Când intră în casă în seara aceea Socorro plecase deja din bucătărie şi nu mai era nimeni la masă în afară de bătrân. El fuma o țigară rulată şi asculta ştirile de la radio. John Grady îşi luă farfuria şi cafeaua şi le puse pe masă şi trase scaunul şi se aşeză.

Năseara, domnu Johnson, spuse el.

Năseara, băiete.

Ce se mai aude?

Bătrânul clătină din cap. Se aplecă peste masă către pervazul pe care se afla radioul şi-l închise. Astea nu mai sunt ştiri, spuse el. Războaie şi zvon de războaie. Nici nu ştiu de ce le mai ascult. E-un obicei prost şi aş vrea să scap de el da' cred că mă ţin de el şi mai rău.

John Grady îşi puse cu lingura *pico de gallo* peste orez şi peste *flautas*, rulă o tortilla şi începu să mănânce. Bătrânul se uita la el. Dădu din cap uitându-se la cizmele băiatului.

Arăţi de parcă ai fost prin locuri cam mlăştinoase azi.

Da. Am fost. O bucată.

Lutu ăsta vechi şi unsuros e greu de dat jos de pe orice. Oliver Lee zicea mereu că a venit încoa pentru că pământu era aşa de rău că nu-l vrea nimeni şi că l-ar lăsa şi pe el lumea-n pace. Bine-nţeles că n-avea dreptate. Cel puţin cu lăsatu-n pace.

Da. Zic şi io că n-avea.

Ce-ţi mai face picioru?

E-n regulă.

Bătrânul zâmbi. Trase din ţigară şi scutură scrumul în scrumiera de pe masă.

Să nu te păcălească ploile bune ce-am avut. Pământurile astea o să se usuce şi-o să le sufle vântu.

De unde ştii?

O să fie cum zic.

Mai vrei cafea?

Nu, mulțumesc.

Băiatul se ridică şi se duse la plită şi-şi umplu cana şi se întoarse.

Pământurile astea-s istovite, spuse bătrânul. Oamenii au memoria scurtă. Se prea poate să fie mulțumiți să lase armata să le ia până să se isprăvească de tot.

Băiatul mânca. Cât crezi c-o să ia armata?

Bătrânul trase din țigară şi o stinse gânditor în scrumieră. Cred c-o să ia toată valea Tularosa. Părerea mea.

Pot s-o ia numa-aşa şi gata?

Da. Pot s-o ia. Oamenii o să se dea de ceasul de morții. Da' n-au de-ales. Ar trebui să fie mulțumiți să se lepede de ea.

Ce crezi c-o să facă domnu Prather?

John Prather o să facă ce zice că face.

Domnu Mac zice că le-a zis că n-o să se dea dus decât între patru scânduri.

Atunci aşa o să se şi dea dus. Asta poți să dai în scris.

John Grady îşi curăţă farfuria de mâncare şi se lăsă pe spate cu cana de cafea în mână. N-ar trebui să te-ntreb pe dumneata, spuse el.

Întreabă.

Nu trebuie să răspunzi.

Ştiu.

Cine crezi că l-a omorât pe colonelu Fountain?

Bătrânul clătină din cap. Rămase nemişcat multă vreme.

Nu trebuia să te-ntreb.

Nu. Nu face nimic. Ştii că şi pe fata lui o chema tot Maggie. Ea i-a zis lu Fountain să-l ia cu el pe băiat. I-a zis că n-o să-i facă nimic la un băiat de opt ani. Da' n-a avut dreptate, nu-i aşa?

Da.

Mulţi zic că Oliver Lee l-a omorât. L-am cunoscut destul de bine pe Oliver. Eram de-o vârstă. Avea la rându lui patru băieţi. Eu nu pot să cred.

Nu crezi că ar fi fost în stare s-o facă el?

Zic încă mai mult de-atât. Zic că n-a fost el.

Sau cineva pus de el?

Mă rog. Asta-i altă treabă. Zic că n-a vărsat vreo lacrimă din pricina asta. Orişicât nu din pricina colonelului.

Nu mai vroiai nişte cafea?

Nu, băiete, mulțumesc. Aş fi în picioare toată noaptea.

Crezi c-or mai fi încă îngropați pe acolo pe-undeva?

Nu. Nu cred.

Ce crezi că s-a-ntâmplat?

Am crezut mereu că trupurile le-a fost duse-n Mexic. Aveau de ales să le-ngroape pe-undeva pe la sud de trecătoare unde putea să le descopere cineva sau să mai meargă cincizeci de kilometri până unde putea să le dea drumu în hău unde-a-nțărcat mutu iapa şi cred că asta au şi făcut.

John Grady dădu din cap. Sorbi din cafea. Ai fost vreodată într-o încăierare cu pistoale?

Am fost. O dată. Şi înc-atunci când eram destul de bătrân să am minte cât să nu mă bag.

Unde a fost?

Pe râu în jos la est de Clint. Era în o mie nouă sute şi şaptesprezece chiar înainte să moară frate-meu şi noi eram la râu pe malu care nu trebuia să fim aşteptând să se facă-ntuneric să trecem cu nişte cai furați care-i recuperasem şi am primit veste că se pregătise să ne ție calea. Am aşteptat noi şi-am aşteptat şi după o vreme a răsărit luna – doar o bucățică de lună, nici măcar un pătrar. Ne răsărea în spate şi am văzut cum se reflecta în

parbrizu la maşina lor colo-n copacii din lungu malului. Wendell Williams s-a uitat la mine şi mi-a zis: Uite două luni pe cer. Şi io i-am zis: Da, şi una dintre ele e invers. Şi am început să tragem cu puştile.

Au tras şi ei?

Sigur că da. Am stat culcați acolo şi am tras ca la o cutie de cartuşe fiecare şi atunci s-au dus de-acolo.

A fost cineva atins?

Nu după câte ştiu. Am atins maşina o dată sau de două ori. Am dat jos parbrizu.

Ați reuşit să treceți caii?

Am reuşit.

Câte capete era?

Era ceva. Vreo şaptezeci de capete.

O grămadă de cai.

Era mulți cai. Ne-a şi plătit mulți bani. Da' nu făcea să te-mpuşte pentru atâta lucru.

Nu. Zic şi io că nu.

Te bagă la idei.

Ce anume?

Când trage cineva în tine. Pământu cum te-mproaşcă. Frunzele retezate. Îți schimbă felu cum priveşti lucrurile. Poate că unii au înclinație spre asta. Eu n-am avut niciodată.

N-ai luptat în revoluție?

Nu.

Da' ai fost acolo totuşi?

Da. Încercam să scap pe unde vedeam cu ochii. Eram deja acolo de prea multă vreme. Nici că mi-ar fi păsat când chiar a-nceput. Te trezeşti în cine ştie ce orăşel într-o duminică dimineața şi ăştia sunt pe străzi şi trag unu-n altu. Nu înțelegeai ce şi cum. Cât p-aci să nu mai apucăm să plecăm de-acolo. Am văzut nişte lucruri cumplite în țara aia. Le-am visat ani de zile.

Se aplecă şi-şi puse coatele pe masă şi-şi scoase foița şi tutunul din buzunarul cămăşii şi rulă o altă țigară şi şi-o aprinse. Rămase acolo uitându-se fix la masă. Vorbi multă vreme. Rosti numele oraşelor şi satelor. Pueblos de lut. Execuțiile în dreptul pereților de lut împroşcați cu sânge proaspăt peste cel vechi uscat şi înnegrit şi pulberea fină de argilă care se scurgea din găurile făcute de gloanțe în pereți după ce oamenii căzuseră şi fumul împuşcăturilor care plutea lin şi cadavrele unele peste altele în stradă sau îngrămădite în căruțele cu roți de lemn care se rostogoleau peste pietre de pavaj sau peste şleauri către morminte fără nume. Mii au fost cei care s-au dus la război în singurul costum pe care-l aveau. Costumele în care se însuraseră şi în care aveau să fie

îngropați. Răspândiți pe străzi cu hainele şi cravatele şi pălăriile lor în spatele căruțelor şi baloților răsturnați şi trăgeau cu puştile ca nişte contabili furioşi. Şi piesele de artilerie mici, pe roți, care o luau la goană de-a-ndăratelea pe străzi la fiecare foc şi care trebuiau recuperate şi caii călăriți înspre moarte cu steaguri sau flamuri sau cu tapiserii ca nişte corturi pictate cu portrete ale Fecioarei duse în luptă pe prăjini ca şi cum Maica Domnului însăşi ar fi fost autoarea nenorocirii şi a prăpădului şi a nebuniei.

Pendula de pe coridor bătu de ora zece.

Zic că bine-aş face să mă duc la culcare, spuse bătrânul.

Da.

Se ridică. Nu prea mă trage inima, spuse el. Da' n-ai ce-i face.

Noapte bună.

Noapte bună.

Şoferul taxiului îl conduse prin poarta de fier forjat din zidul înalt de cărămidă şi pe alee către intrare. Ca şi cum întunericul dimprejur care plămădea periferia oraşului ar fi reprezentat un pericol. Sau, dincolo de acesta, câmpiile de eroziune. Trase de cordonul de catifea al soneriei

dintr-o firidă din bolta de la intrare şi se dădu înapoi îngânând un cântec. Se uită la John Grady.

Vrei să aştept eu pot să aştept.

Nu. E-n regulă.

Uşa se deschise. O damă în rochie de seară le zâmbi şi se dădu un pas în spate şi le ţinu uşa. John Grady intră şi îşi scoase pălăria şi femeia vorbi cu şoferul şi apoi închise uşa şi se răsuci. Întinse mâna şi John Grady duse mâna la buzunar. Ea zâmbi.

Pălăria dumneavoastră, spuse ea.

El îi dădu pălăria şi ea îl invită prin gesturi să intre în încăpere şi el se întoarse şi intră netezindu-şi părul cu podul palmei.

La dreapta se afla un bar imediat deasupra celor două trepte şi el le urcă şi trecu prin dreptul scaunelor înalte pe care stăteau bărbaţi care beau şi discutau. Barul era din mahon şi luminat slab şi barmanii purtau sacouri roşii ca vinul şi cravate. În salon curvele stăteau tolănite pe canapele de damasc roşu şi brocart auriu. Purtau neglijeuri şi rochii de seară până-n pământ şi rochii de satin alb sau de catifea violet strânse pe trup cu crăpătură în dreptul coapsei şi erau încălţate în sticlă sau aur şi erau aşezate în poziţii căutate cu gurile roşii îmbufnate în întuneric. Un candelabru de sticlă atârna

deasupra şi pe un podium în dreapta cânta un trio de coarde.

Merse până în capătul barului. Când îşi puse mâna pe bară, barmanul era deja în faţa lui punându-i un şerveţel dinainte.

Bună seara, spuse el.

Năseara. Aş vrea un Old Grandad şi un pahar de apă.

Imediat.

Barmanul se îndepărtă. John Grady îşi puse cizma pe bara de alamă lustruită de la baza tejghelei şi privi curvele prin oglinda din spatele barului. Bărbaţii de la bar erau cei mai mulţi mexicani bine îmbrăcaţi şi câţiva americani în cămăşi înflorate dintr-o pânză excesiv de subţire. O femeie înaltă într-o rochie lungă diafană trecu prin salon ca stafia unei curve. Un gândac care se mişcase de-a lungul tejghelei în spatele sticlelor se căţără până la oglindă unde se întâlni pe sine şi încremeni.

Comandă încă o băutură. Barmanul turnă. Când se uită din nou în oglindă ea stătea singură pe o canapea de catifea neagră cu rochia lungă aranjată în jurul său şi cu mâinile potrivite în poală. Îşi întinse mâna după pălărie fără să-şi ia ochii de la ea. Îl chemă pe barman.

La cuenta por favor.[41]

---

[41] Nota, te rog (sp.), (n.red.).

Se uită în jos. Îşi aduse aminte că-şi lăsase pălăria la dama de la intrare. Îşi scoase portofelul şi împinse o bancnotă de cinci dolari peste suprafaţa de mahon şi împături restul bancnotelor şi le puse în buzunarul cămăşii. Barmanul aduse restul iar el împinse un dolar înapoi către acesta şi se întoarse şi se uită în cealaltă parte a camerei acolo unde stătea ea. Acum părea mică şi pierdută. Îşi ţinea ochii închişi şi el îşi dădu seama că asculta muzica. Turnă whiskey-ul în paharul de apă şi puse păhărelul pe bar şi-şi luă băutura şi o porni de-a curmezişul camerei.

Umbra lui vagă sub luminile grandioasei mitre de sticlă de deasupra lor o trezi din visare. Îşi ridică ochii spre el şi zâmbi subţire cu gura ei de copil rujată. Aproape că voi să-şi ducă mâna la pălărie.

Bună, spuse el. Te supără dacă m-aşez?

Ea îşi reluă postura şi-şi netezi fusta pentru a-i face loc lângă ea pe canapea. Un chelner se desprinse din umbra pereţilor şi aşeză două şervetele pe masa joasă de sticlă din faţa lor şi rămase aşteptând.

Adu-mi un Old Grandad şi un pahar de apă. Şi orice vrea ea.

Dădu din cap şi se îndepărtă. John Grady se uită la fată. Ea se aplecă în faţă şi-şi netezi iar fusta.

Lo siento, spuse ea*. Pero no hablo inglés.*[42]

Está bien. Podemos hablar español.[43]

Oh spuse ea*. Qué bueno.*[44]

Qué es su nombre?[45]

Magdalena. Y usted?[46]

El nu răspunse. Magdalena, spuse ea.

Ea se uită în pământ. Ca şi cum sunetul numelui ei ar fi tulburat-o.

Es su nombre de pila?[47] spuse el.

Sí. Por supuesto.[48]

No es su nombre... su nombre profesional.[49]

Ea îşi puse mâna la gură. O, spuse ea. *No. Es mi nombre propio.*[50]

---

[42] Îmi pare rău. Nu vorbesc englezeşte (sp.), (n.red.).

[43] E-n regulă. Putem vorbi în spaniolă (sp.), (n.red.).

[44] Ce bine (sp.), (n.red.).

[45] Cum vă numiți? (sp.)

[46] Şi dumneavoastră? (sp.)

[47] E numele dumneavoastră de botez? (sp.)

[48] Da. Desigur (sp.), (n.red.).

[49] Nu este numele dumneavoastră... numele dumneavoastră de scenă (sp.), (n.red.).

[50] Nu. E chiar numele meu (sp.), (n.red.).

Se uită la ea. Îi spuse că o văzuse la La Venada dar ea se mulțumi să dea din cap şi nu păru surprinsă. Chelnerul sosi cu băuturile şi el le plăti şi-i dădu omului un bacşiş de un dolar. Ea nu-şi ridică băutura nici atunci şi nici mai târziu. Vorbea atât de încet încât el trebui să se aplece să-i desluşească vorbele. Ea spuse că celelalte femei se uitau la ei dar că nu conta. Doar că era nou-sosită în locul acela. El dădu din cap. *No importa*[51], spuse el.

Ea îl întrebă de ce nu intrase în vorbă cu ea la La Venada. El spuse că din pricină ca era cu prietenii. Ea îl întrebă dacă are vreo drăguță la La Venada dar el spuse că nu avea.

No me recuerda?[52] spuse el.

Ea scutură din cap. Îşi ridică privirea. Stăteau în tăcere.

Cuántos años tiene?[53] spuse el.

Bastantes.[54]

---

[51] Nu contează (sp.), (n.red.).

[52] Nu vă amintiți de mine? (sp.)

[53] Câți ani aveți? (sp.)

[54] Destui (sp.), (n.red.).

El spuse că nu era nimic dacă nu dorea să spună dar ea nu răspunse. Zâmbea melancolic. Îi atinse mâneca. *Fue mentira,* spuse ea*. Lo que decía.*[55]

Cómo?

Ea spuse că fusese o minciună că nu-şi adusese aminte de el. Spuse că el stătea în picioare la bar şi că ea crezuse că va veni să vorbească cu ea dar că el nu venise şi că atunci când se uitase din nou el nu mai era.

Verdad?[56]

Sí.

El spuse că nu era adevărat că ea minţise. Spuse că ea doar dăduse din cap că nu era aşa dar ea dădu din cap din nou şi spuse că abia acestea erau cele mai mari minciuni dintre toate. Ea îl întrebă de ce venise singur la White Lake şi el se uită la băuturile neatinse de pe masa de dinaintea lor şi se gândi la asta şi la minciuni şi se întoarse şi se uită la ea.

Porque la andaba buscando, spuse el. *Ya tengo tiempo buscándola.*[57]

Ea nu răspunse.

---

[55] A fost o minciună. Ceea ce am zis (sp.), (n.red.).

[56] Chiar aşa? (sp.), (n.red.)

[57] Pentru că vă căutam. Vă caut de ceva vreme (sp.), (n.red.).

Y cómo es que me recuerda?[58]

Ea se răsuci pe jumătate, aproape că şoptea. *También yo*[59], spuse ea.

Mande?[60]

Se întoarse şi se uită la el. *También yo.*[61]

În cameră ea se întoarse şi închise uşa în spatele lor. El nici măcar nu-şi putea aminti cum ajunseseră acolo. Îşi amintea de mâna ei într-a lui, mică şi rece, aşa de stranie la atins. Lumina frântă printr-o prismă care curgea în râuri peste umerii ei goi când treceau pe sub candelabru. Aproape bâjbâind după ea ca un copil.

Ea se duse la marginea patului şi aprinse două lumânări şi apoi stinse lampa. El stătea în mijlocul camerei cu mâinile atârnându-i pe lângă corp. Ea-şi duse mâinile la ceafă şi desfăcu copca rochiei şi-şi duse mâna la spate şi trase în jos fermoarul. El începu să-şi descheie cămaşa. Camera era mică şi patul ocupa aproape tot spațiul. Era un pat cu patru stâlpi cu baldachin şi

---

[58] Şi cum de mă țineți minte? (sp.), (n.red.)

[59] Şi eu (sp.), (n.red.).

[60] Poftiți? (sp.), (n.red.)

[61] Şi eu (sp.), (n.red.).

perdele de organza de culoarea vinului şi lumânările aruncau către perne o lumină ca vinul.

Cineva bătu la uşă.

Tenemos que pagar[62], spuse ea.

Îşi scoase bancnotele împăturite din buzunar. *Para la noche*[63], spuse el.

Es muy caro.[64]

Cuánto?[65] El număra bancnotele. Avea optzeci şi doi de dolari. Întinse banii către ea. Ea se uită la bani şi se uită la el. Bătaia se auzi din nou.

Dame cincuenta[66], spuse ea.

Es bastante?[67]

Sí, sí. Ea luă banii şi deschise uşa şi-i întinse şi-i şopti bărbatului de cealaltă parte. Era înalt şi slab şi fuma o ţigară într-un portţigaret de argint şi purta o cămaşă neagră de mătase. Se uită la client doar pentru o clipă prin uşa întredeschisă şi numără banii şi dădu din cap şi

---

62 Trebuie să plătim (sp.), (n.red.).

63 Pentru toată noaptea (sp.), (n.red.).

64 E foarte scump (sp.), (n.red.).

65 Cât? (sp.), (n.red.).

66 Dă-mi cincizeci (sp.), (n.red.).

67 Ajunge? (sp.), (n.red.).

se întoarse şi închise uşa. Spatele ei gol era palid în lumina lumânărilor acolo unde rochia era desfăcută. Părul ei negru strălucea. Se întoarse şi-şi scoase braţele din mânecile rochiei şi o prinse şi o ţinu la piept. Se desprinse din grămada de haine de pe podea şi aşează rochia pe un scaun şi păşi dincolo de perdelele străvezii şi dădu aşternuturile la o parte şi apoi îşi trase bretelele furoului de pe umeri şi-l lăsă să cadă şi se băgă goală în pat îşi trase cuvertura de satin până-n bărbie şi se întoarse pe o parte şi-şi puse braţul sub cap şi rămase acolo întinsă uitându-se la el.

El îşi scoase cămaşa şi se uită după un loc unde s-o pună.

Sobre la silla[68], şopti ea.

Îşi puse cămaşa pe spătarul scaunului şi se aşează şi-şi scoase cizmele şi-şi lăsă şosetele pe carâmbul acestora şi le puse deoparte şi-şi desfăcu cureaua. Traversă gol camera şi ea se întinse şi trase cuvertura ca să-i facă loc şi el se strecură între aşternuturile colorate şi se lăsă pe pernă şi privi în sus la baldachinul cu perdele diafane. Se întoarse şi se uită la ea. Ea nu-şi luase ochii de la el. Îşi ridică braţul şi ea se lipi de el cu tot corpul său moale şi

[68] Pe scaun (sp.), (n.red.).

gol şi răcoros. El îi adună cu mâna părul ei negru şi-l răspândi deasupra pieptului ca pe o binecuvântare.

Es casado?[69] şopti ea.

No.

O întrebă de ce voia să ştie. Ea tăcu pentru o clipă. Apoi spuse că păcatul ar fi mai mare dacă ar fi fost căsătorit. El se gândi la asta. O întrebă dacă ăsta era motivul adevărat pentru care voia să ştie dar ea-i spuse că voia să afle prea multe. Apoi ea se aplecă şi-l sărută. În zori o ținea în brațe adormită şi nu mai simțea nevoia s-o mai întrebe nimic.

Ea se trezi pe când el se îmbrăca. El îşi trase cizmele şi se duse până la marginea patului şi se aşeză şi-i puse mâna pe obraz şi îi mângâie părul. Ea se întoarse somnoroasă şi se uită la el. Lumânările din sfeşnice arseseră de tot şi resturile de fitil rămăseseră în căpețelele scobite de ceară.

Tienes que irte?[70]

Sí.

Vas a regresar?[71]

---

[69] Eşti căsătorit? (sp.), (n.red.)

[70] Trebuie să pleci? (sp.), (n.red.)

[71] O să te întorci? (sp.), (n.red.)

Sí.

Se uită pătrunzător în ochii lui să vadă dacă spune adevărul. El se aplecă şi o sărută.

Vete con Dios[72], şopti ea.

Y tú.[73]

Ea îl îmbrăţişă şi îl ţinu la piept şi apoi îi dădu drumul şi se ridică şi se duse la uşă. El se întoarse şi se uită la ea.

Zi-mi numele, spuse el.

Ea întinse mâna şi dădu la o parte perdeaua baldachinului. *Mande?* spuse ea.

Di mi nombre.

Rămăsese întinsă ţinând perdeaua în mână. *Tu nombre es Juan*, spuse ea.

Da, spuse el. Apoi închise uşa şi o luă pe coridor.

Salonul era gol. Mirosea a fum stătut şi a ferment dulceag şi a trandafiri mov fanaţi şi a parfumuri ale curvelor acum dispărute. La bar nu era nimeni. În lumina cenuşie se vedeau pete pe covor, locuri în care braţele fotoliilor erau roase, arsuri de ţigară. La intrare trase zăvorul uşiţei pictate şi intră în mica garderobă şi-şi

---

[72] Dumnezeu să te aibă în pază (sp.), (n.red.).

[73] Şi pe tine (sp.), (n.red.).

recuperă pălăria. Apoi deschise uşa din faţă şi ieşi în frigul dimineţii.

Aici, la marginea oraşului, se desfăşura un peisaj de maghernițe joase din tinichea şi din şipci de la lăzi. Terenuri în paragină cu pământ sau pietriş şi dincolo de ele câmpia de salvie şi de creozot. Cocoşii cântau şi aerul mirosea a fum de cărbune. Luă seama la împrejurimi în lumina cenuşie de la răsărit şi o porni către oraş. În zorii friguroşi luminile străluceau încă în depărtare sub mantia neagră a munților cu acea semeață izolare caracteristică oraşelor de deşert. Cineva venea pe şosea ducând un măgar încărcat cu lemne de foc. Clopotele bisericilor începuseră să bată în depărtare. Bărbatul îi adresă un zâmbet şiret. Ca şi cum ar fi avut un secret, ei doi. Ceva în legătură cu anii şi cu tinerețea şi cu drepturile pe care acestea le revendicau şi cu temeiul acestor drepturi. Şi cu alte drepturi asupra acestor drepturi. Lumea care a fost, lumea care va să vie. Vremelnicia pe care o împărtăşesc. Mai cu seamă o cunoaştere în măduva oaselor cum că frumusețea şi stricăciunea sunt totuna.

* * *

Prima care a dat de ea a fost servitoarea bătrână şi chioară care tropăia cu stoicism pe coridor în papucii ei rupți şi care, umblând s-o caute, împinse uşa şi o găsi încovoiată în pat şi pradă furiilor ca şi cum vreun duh necurat ar fi pus stăpânire asupra ei. Bătrâna avea cheile legate cu o coardă de un băț scurt tăiat dintr-o coadă de mătură şi-l înfăşură cu o mişcare rapidă în pânza aşternuturilor şi-l vârî cu de-a sila între dinții fetei. Fata se arcui țeapăn şi servitoarea se urcă în pat şi o trase-n jos şi o ținu în brațe. O altă femeie venise la uşă aducând un pahar de apă dar ea îi făcu semn din cap să plece.

Es como una mujer diabólica[74], spuse femeia.

Vete, strigă servitoarea. *No es diabólica. Vete.*[75]

Dar curvele din stabiliment se adunau în prag şi începură să-şi facă loc şi să intre în cameră toate cu cremă pe față şi cu moațe în păr şi îmbrăcate ca de noapte, fiecare în felul ei, şi se adunară gălăgioase în jurul patului şi una dintre ele îşi croi drum în față cu o statuetă a Fecioarei şi o ridică deasupra patului şi alta luă o mână a fetei şi începu s-o lege de stâlpul patului cu

---

[74] Parcă e posedată de diavol (sp.), (n.red.).

[75] Nu e posedată. Du-te de-aici (sp.), (n.red.).

cordonul halatului. Gura fetei era însângerată şi unele dintre curve făcură un pas înainte şi-şi înmuiară batistele în sânge ca şi cum l-ar fi şters dar după aceea dosiră batistele să le ia cu ele şi gura fetei continuă să sângereze. O apucară şi de celălalt braţ şi-l legară şi pe acesta şi unele descântau şi altele îşi făceau cruce şi fata se arcui şi se zvârcoli şi apoi corpul îi înţepeni şi-şi dădu ochii peste cap. Ele aduseseră din camerele lor mici statuete şi altare din poleială şi ghips pictat şi unele se ocupau cu aprinsul lumânărilor când proprietarul stabilimentului apăru în prag în cămaşă.

Eduardo! Eduardo! strigară ele. El înaintă cu paşi mari prin cameră îndepărtându-le cu dosul mâinilor. Mătură pe jos icoanele şi lumânările cu mâna şi o apucă pe servitoarea cea bătrână de braţ şi o aruncă deoparte.

Basta! strigă el. *Basta!*

Curvele se băgară unele-ntr-altele scâncind, strângându-şi halatele în jurul sânilor care li se legănau. Se retraseră către uşă. Singură servitoarea nu se dădea bătută.

Por qué estás esperando?[76] şuieră el.

Singurul ei ochi clipi. Nu se mişcă.

---

[76] Ce aştepţi? (sp.), (n.red.)

El scoase de undeva din haine un şiş italienesc cu plăsele de onix negru şi cu intarsii de argint şi se aplecă şi tăie cordoanele de la încheieturile fetei şi apucă aşternuturile şi le trase peste goliciunea fetei şi plie cuțitul la loc fără zgomot tot aşa cum îl scosese.

No la moleste, şuieră servitoarea. *No la moleste.*[77]

Cállate.[78]

Golpéame si tienes que golpear a alguien.[79]

Se întoarse şi o apucă pe bătrână de păr şi o împinse spre uşă şi o îmbrânci pe coridor laolaltă cu curvele şi închise uşa după ea. Ar fi zăvorât-o dar uşile acelea nu puteau fi zăvorâte decât de afară. Cu toate astea bătrâna nu mai intră ci rămase afară strigând că are nevoie de chei. El stătea în picioare uitându-se la fată. Bucata de coadă de mătură îi căzuse din gură şi zăcea pe aşternuturile pătate de sânge. El o luă şi se duse la uşă şi o deschise. Bătrâna se chirci şi ridică un braț dar el doar zvârli cheile care zornăiră pe coridor şi apoi trânti uşa la loc.

---

[77] Să nu-i faci rău (sp.), (n.red.).

[78] Taci din gură (sp.), (n.red.).

[79] Dă în mine dacă vrei să dai în cineva (sp.), (n.red.).

Ea stătea întinsă în pat respirând liniştit. Pe pat se afla o cârpă şi el o luă şi o ținu pentru o clipă ca şi cum s-ar fi pregătit să se aplece să-i şteargă sângele de la gură dar apoi o zvârli şi pe aceea şi se întoarse ca să se uite încă o dată la dezastrul din cameră şi înjură încet ca pentru sine şi ieşi şi închise uşa în urma sa.

Ward scoase armăsarul din boxă şi o luă împreună cu el prin hambar. Armăsarul se opri în mijlocul hambarului şi începu să tremure şi făcu paşi mici ca şi cum pământul i-ar fi devenit nesigur sub picioare. Ward se apropie de armăsar şi-i vorbi şi armăsarul scutură din cap în sus şi-n jos cu un fel de încuviințare frenetică. Mai trecuseră deja prin asta dar armăsarul nu devenise din această pricină mai puțin nebun şi nici Ward nu se făcuse mai puțin răbdător. Duse calul care cabra prin dreptul boxelor în care ceilalți cai dădeau roată-roată şi-şi rostogoleau ochii-n cap.

John Grady ținea iapa în laț şi când armăsarul intră în padoc ea încercă să se ridice în două picioare. Se răsuci la capătul frânghiei şi-şi zvârli unul din picioarele din spate şi apoi încercă din nou să se ridice.

N-arată deloc rău iapa asta, spuse Ward.

Aşa e.

Ce-a păţit la ochi?

Ăla care-a ţinut-o i l-a scos cu un băţ.

Ward conduse armăsarul care se uita cruciş în jurul padocului. L-a scos cu un băţ, spuse el.

Da.

Şi n-a mai putut să-l pună la loc, nu?

Nu.

Uşurel, spuse Ward. Uşor cu tata. Ce iapă cuminte.

Da, spuse John Grady. E cuminte.

Aduse armăsarul cu icnete şi opinteli. Iapa cea mică îşi roti ochiul ei cel bun până ce deveni tot atât de alb cum era şi cel orb. JC intră în padoc împreună cu încă un bărbat şi închise poarta. Ward se întoarse şi se uită dincolo de ei către gardul ţarcului.

E ultima dată când vă zic, strigă el. Duce-ţi-vă în casă aşa cum v-am zis eu.

Două fete adolescente ieşiră şi o porniră prin curte spre casă.

Pe-unde-i Oren? spuse Ward.

John Grady se întoarse cu iapa care voia s-o rupă la fugă. Se sprijinea cu totul de ea şi încerca s-o facă să nu-l calce pe picioare.

A trebuit să meargă la Alamogordo.

Ţine-o acuma, spuse Ward. Ţine-o.

Armăsarul se opri cu falusul lui impunător balansându-se.

Ţine-o, spuse Ward.

O ţin.

Ştie el unde e.

Iapa sări încovoindu-se şi lovi cu unul din picioarele dindărăt. La a treia încercare armăsarul o montă, cățărându-se, bătând cu picioarele dinapoi, cu coapsele lui cele mari tremurând şi cu venele vizibile. John Grady stătea ținând această întruchipare de un laț răsucit ca un copil care ține de sfoară vreo himeră care se zbate şi gâfâie, invocată prin vrăjitorie să se întrupeze din neant la lumea cea uimită din faptul zilei. Ținând cu o mână laţul îşi propti fața pe gâtul plin de sudoare. Auzea vuietul liniştit al plămânilor ei şi simțea tumultul sângelui. Auzea bătăile lente şi surde ale inimii dinăuntrul ei asemenea unui motor din adâncul unui vapor.

El şi cu JC încărcară iapa în rulotă. Crezi c-a lăsat-o borțoasă? spuse JC.

Nu ştiu.

A îndoit-o de şale, nu?

Ridicară uşa din spate a rulotei şi traseră zăvorul de-o parte şi de alta. John Grady se întoarse şi se sprijini de rulotă şi-şi şterse faţa cu legătura de la gât şi-şi trase pălăria pe ceafă.

Mac a şi vândut mânzu.

Sper că n-a cheltuit banii.

Da?

A mai fost împerecheată de două ori şi n-a prins.

Cu armăsaru lu Ward?

Nu.

Pentru armăsaru lu Ward pun pariu.

Aşa şi Mac.

Suntem gata?

Gata suntem. Vrei să dăm o raită pe la *cantina*[80]?

Faci cinste?

Pe dracu, spuse JC. Credeam c-o să-mi ţii tu spatele la shuffleboard. Avem şi noi o şansă să ne îmbunătăţim situaţia financiară.

Când am fost data trecută am ajuns într-o situaţie care numa financiară nu era.

Se urcară în camionetă.

Chiar eşti lefter?

N-am nici un chior.

---

[80] Cârciumă (sp.), (n.red.).

O porniră încet pe alee. Rulota de cai zăngănea în spate. Troy îşi număra monedele în palmă.

Am destul pentru două beri de cap, spuse el.

N-are nimic.

Sunt gata să pun la bătaie toată averea, un dolar şi treişcinci de cenți.

Ar cam trebui să ne-ntoarcem.

Se uită la Billy cum călărea de-a lungul gardului de acolo de unde se ridica sus de tot pe fundalul dunelor roşii. Acesta trecu călare pe lângă el şi apoi opri calul şi privi pământul bătut de vânturi şi se întoarse şi se uită la John Grady. Se aplecă şi scuipă.

Rele pământuri, spuse el.

Rele pământuri.

Odată aicea ajungea ierburile până la scările calului.

Am auzit şi io. Ai mai văzut-o pe vreuna dintr-alea?

Nu. S-au dus toate la dracu să le ia şi-au dispărut. Sălbatice parcă-s căprioare. Ai nevoie de trei cai ca să-ți faci treaba aici.

Ce-ar fi să ne ducem la Bell Springs Draw.

Ai fost p-acolo săptămâna trecută?

Nu.

Bine.

Traversară câmpia roşie de creozot şi o apucară prin albia secată, prin grohotişul de pietre roşii.

John Grady Cole era încercat şi trecut prin multe, cântă Billy.

Drumeagul trecea printre stânci şi ieşea de-a lungul albiei. Pământul arăta de parcă ar fi fost talc roşu.

Cu burtoiu tăbăcit şi c-un cur de cauciuc.

O oră mai târziu îşi opriră caii la izvor. Vitele trecuseră şi se duseseră. Erau urme umede în partea de sud a smârcului şi urme umede pe drumeagul care ducea înspre sud pe costişă.

Sunt cel puțin doi viței noi în cireada asta, spuse Billy.

John Grady nu răspunse. Caii îşi ridicară boturile picurânde din apă, mai întâi unul, apoi celălalt, şi sforăiră şi-şi plecară capetele şi băură iarăşi. Frunzele uscate care mai rămăseseră agățate de plopii gălbejiți şi contorsionați foşniră în bătaia vântului. Pe un tăpşan de deasupra izvoarelor se afla o casă veche de chirpici aflată de mulți ani în paragină. Billy îşi scoase țigările din buzunarul cămăşii şi trase afară una scuturând pachetul şi-şi strânse umerii şi o aprinse.

La un moment dat credeam că mi-ar plăcea să am o pălmuță de pământ pe nişte dealuri ca astea de-aici. S-

aduc şi niscai vite pe ea. Să mănânc ce cresc io. Chestii d-astea.

Poate c-odată şi-odată.

Mă-ndoiesc.

Nu se ştie niciodată.

O iarnă am stat într-o baracă colo-n New Mexico. Ajungi să te cam saturi de tine dup-o vreme. Dac-ar fi după mine n-aş mai face-o. Era să-ngheț în blestemata aia de cocioabă. Bătea un vânt înăuntru de-ți zbura şi pălăria din cap.

Fumă. Caii îşi ridicară capetele şi se uitară în jur. John Grady trase chinga peste lasou şi o strânse din nou. Crezi că ți-ar fi plăcut să trăieşti pe timpuri? spuse el.

Nu. Asta credeam când eram copil. Credeam că să mâni cu biciu nişte vaci pielea-şi-osu în mijlocu câmpiei e raiu pe pământ. Acuma n-aş mai da două parale pe chestia asta.

Crezi că erau făcuți din aluat mai tare pe-atunci?

Mai tare sau mai tâmpit?

Frunzele uscate foşniră. Se lăsa seara şi Billy îşi încheie haina de frig.

Io aş putea trăi aici, spuse John Grady.

Aşa tânăr şi neştiutor cum eşti probabil c-ai putea.

Cred că mi-ar plăcea.

Hai să-ți zic ce-mi place mie.

Ce anume?

Atuncea când apeşi pe buton şi se aprinde lumina.

Mda.

Când stau să mă gândesc ce vroiam când eram copil şi ce vreau acuma nu-i totuna. Cred că ce vroiam io nu era chiar ce vroiam. Gata eşti?

Mda. Gata-s. Şi acum ce vrei să facem?

Billy vorbi cu calul şi-l întoarse. Se urcă în şa şi se uită înapoi la căsuța de chirpici şi la ținutul cel albastru de sub ei care se făcea tot mai rece. La dracu, spuse el. Nu ştiu ce vreau. N-am ştiut niciodată.

Călăriră înapoi în asfințit. Umbrele întunecate ale vitelor se mişcau posace prin fața lor.

Asta-i urma cirezii, spuse Billy.

Aşa-i.

Călăriră mai departe.

Când eşti copil ai idei dintr-astea despre cum o să fie lucrurile, spuse Billy. Îmbătrâneşti nițel şi mai te răzgândeşti un pic. Cred că la urmă ajungi să vrei numa să reduci durerea la minim. Oricum ar fi țara asta nu mai e ce-a fost. Războiu a schimbat tot. Cred că oamenii nici nu şi-au dat încă seama.

Cerul se întuneca către vest. Bătea un vânt rece. Puteau să vadă aureola luminilor oraşului de la cincizeci de kilometri distanță.

Trebuie să pui pe tine mai multe haine de-atât, spuse Billy.

Mi-e bine. Cum de-a schimbat lucrurile războiu?

Pur şi simplu. Nu mai e la fel cum a fost. N-o să mai fie niciodată.

Eduardo stătea în uşa din spate fumând unul dintre trabucurile sale subțiri şi uitându-se la ploaie. În spatele clădirii se afla o magazie de tablă şi nu prea era mare lucru de văzut acolo în afară de ploaie şi de băltoacele negre din aleea udată de ploaie şi de lumina slabă a becului galben înşurubat deasupra uşii. Aerul era rece. Fumul plutea în lumină. O fetiță cu un picior uscat trecu şchiopătând pe coridor ducând un braț plin de rufe murdare. După o vreme închise uşa şi o luă înapoi pe coridor către biroul său.

Nici nu se întoarse atunci când Tiburcio bătu la uşă. *Adelante*[81], spuse el. Tiburcio intră. Se opri lângă birou şi număra bani. Biroul era din sticlă şlefuită şi din lemn de pom fructifer şi lângă unul dintre pereți se afla o canapea

[81] Intră (sp.), (n.red.).

de piele şi o măsuță joasă din sticlă şi din metal cromat şi lângă celălalt perete se găsea un băruleț cu patru scaune din piele albă. Covorul de pe podea era de un crem intens. Codoşul numără banii şi aşteptă în picioare. Eduardo se întoarse şi se uită la el. Codoşul schiță un zâmbet pe sub mustața lui subțire. Părul lui negru şi pomădat luci în lumina slabă. Cămaşa sa neagră avea o urmă lucioasă de la un fier de călcat prea încins.

Eduardo îşi puse trabucul între dinți şi veni la birou. Rămase în picioare uitându-se în jos. Răsfiră cu o mână zveltă şi plină de inele bancnotele pe masă ca pe un evantai şi-şi scoase trabucul din gură şi se uită în sus.

El mismo muchacho?[82]

El mismo.

Îşi țuguie buzele, dădu din cap.

Bueno, spuse el. *Ándale*.

După ce Tiburcio plecă deschise cu cheia sertarul biroului şi luă dinăuntru un portofel din piele lunguieț de care atârna un lanț şi puse bancnotele în portofel şi puse portofelul în sertar şi-l încuie. Deschise catastiful şi făcu o însemnare şi-l închise. Apoi se duse la uşă şi rămase acolo fumând în linişte şi uitându-se în lungul coridorului. Îşi împreună mâinile la spate, în dreptul

[82] Acelaşi băiat? (sp.), (n.red.)

noadei, într-o postură pe care poate că o admira sau despre care citise poate, postură care însă provenea dintr-o altă țară, nu dintr-a sa.

Luna noiembrie trecu şi el o mai văzu doar o singură dată. Codoşul veni la uşă şi bătu discret şi se îndepărtă şi ea îi spuse că trebuia să plece. El îi ținu mâinile într-ale sale, amândoi stând turceşte şi complet îmbrăcați în mijlocul patului cu baldachin. El se aplecă şi îi vorbi foarte repede şi cu mare gravitate dar ea repeta doar că era prea periculos şi apoi codoşul bătu iar la uşă şi nu mai plecă de-acolo.

Prométeme, spuse el. *Prométeme.*[83]

Codoşul bătu în uşă cu pumnul. Ea îl prinse de mână făcând ochii mari.

Debes salir[84], şopti ea.

Prométeme.

Sí. Sí. Lo prometo.

Când trecu prin salon acesta era aproape gol. Pianistul orb care cânta în locul trioului de coarde la asemenea ore târzii stătea în fața pianului dar nu cânta. Tânăra lui fiică

---

[83] Promite-mi (sp.), (n.red.).

[84] Trebuie să pleci (sp.), (n.red.).

stătea în picioare lângă el. Pe pian se afla cartea din care-i citise în timp ce cânta. John Grady traversă camera şi-şi scoase penultimul dolar şi-i dădu drumul în paharul de pe pian. Maestrul zâmbi şi-şi plecă uşor capul. *Gracias*, spuse el.

Cómo está[85], spuse John Grady.

Bătrânul zâmbi din nou. Tânărul meu prieten, spuse el. Ce faci? O duci bine?

Da, mulțumesc. Şi dumnevoastră?

Ridică din umeri. Umerii săi înguşti se ridicară înăuntrul materialului negru decolorat al costumului său şi apoi căzură din nou. Sunt bine, spuse el. Sunt bine.

Gata pentru noaptea asta?

Nu. Mergem să luăm cina.

Este foarte târziu.

O, da. Este târziu.

Orbul vorbea o engleză de pe vremuri, o limbă din alte locuri şi dintr-un alt timp. Se îndreptă şi se ridică şi se întoarse cu stângăcie.

Ni te vei alătura?

Nu, mulțumesc. Trebuie s-o iau din loc.

Cum avansează curtenia?

---

[85] Ce mai faceți? (sp.)

Nu era sigur ce însemna asta. Zăbovi cu mintea asupra cuvintelor. Fata, spuse el.

Bătrânul îşi înclină capul în semn de încuviinţare.

Nu ştiu, spuse John Grady. Bine, cred. Sper.

Asemenea chestiuni sunt întotdeuna nesigure, spuse bătrânul. Trebuie să perseverezi. În viaţă perseverenţa însemnează totul.

Aşa-i.

Fata luase pălăria tatălui său de pe pian şi stătea cu ea în mână. Îl apucă de mână dar el nu se urni. Stătea cu faţa spre încăperea în care nu se mai găseau decât două curve şi un beţiv la bar. Suntem prieteni, spuse el.

Da, spuse John Grady. Nu era sigur despre cine vorbea bătrânul.

Pot să-ţi spun ceva dar să rămână între noi?

Da.

Cred că-ţi este favorabilă. Duse un deget delicat şi galben la buze.

Vă mulţumesc. Vă rămân recunoscător.

Desigur. Întinse o mână cu palma în sus şi fata îi dădu borul pălăriei ca el să-l apuce şi el o prinse cu amândouă mâinile şi se întoarse şi şi-o puse pe cap şi se uită în sus.

Credeţi că e un om bun?

Vai de mine, spuse orbul. Vai de mine.

Eu cred că este.

Vai de mine, spuse orbul.

John Grady zâmbi. Vă las să vă vedeți de cină. Înclină din cap către fată şi dădu să plece.

Suferința ei, spuse orbul. Ştii de suferința ei?

Se întoarse. Vă rog? spuse.

Nu se ştie prea bine. Sunt şi nespus de multe superstiții la mijloc. Aici sunt împărțiți în două tabere. Unii au o perspectivă binevoitoare iar alții nu. Vezi bine. Iată ce cred eu. Eu cred că în cel mai bun caz este în trecere. În cel mai bun caz. Locul său nu este aici. Printre noi.

Da. Ştiu că nu aici i-e locu.

Nu, spuse orbul. Nu mă refer la această casă. Vreau să spun aici. Printre noi.

O luă înapoi pe străzi. Ducând cu sine cuvintele orbului despre şansele sale ca şi cum ar fi fost un contract cu lumea ce va să vie. Cu tot frigul de afară, locuitorii din Juárez stăteau în pragul uşilor deschise şi fumau sau strigau unii la alții. De-a lungul străzilor nepavate şi acoperite cu nisip vânzătorii ambulanți umblau înhămați la căruțurile lor sau îşi mânau din

spate măgăruşii. Strigau *leeen-ya*[86]. Strigau *quero-seeen-a*[87]. Băteau străzile întunecate şi strigau ca nişte peţitori bătrâni căutând la rândul lor drăguţe pentru ei demult pierdute.

II

Aşteptă dar ea nu veni. Stătea în dreptul ferestrei strângând la o parte perdelele de dantelă veche şi se uita la forfota din stradă. Cine s-ar fi uitat şi l-ar fi văzut acolo în spatele geamurilor tulburi ale ferestrei prăfuite şi-ar fi dat seama despre ce era vorba. După-amiază se lăsă liniştea. Vizavi un negustor trase obloanele de fier ale magazinului său de unelte şi le încuie cu lacătul. Un taxi se opri în faţa hotelului şi el îşi lipi faţa de geamul rece dar nu putu să vadă dacă se dăduse jos cineva. Se întoarse şi se duse la uşă şi o deschise şi merse până în capul scărilor de unde putea să vadă în holul de la intrare. Nu veni nimeni. Până când ajunse înapoi în dreptul ferestrei taxiul plecase. Se aşează pe pat. Umbrele creşteau. După o vreme în cameră se făcu întuneric şi firma verde de neon a hotelului se aprinse afară şi după

---

86 Lemn (sp.), (n.red.).

87 Petrol lampant (sp.), (n.red.).

încă o vreme se ridică şi-şi luă pălăria de pe dulapul de haine şi ieşi. În prag se întoarse şi se uită înăuntru şi apoi închise uşa. Dacă ar mai fi aşteptat puțin ar fi întâlnit-o pe servitoarea La Tuerta[88] pe scările delabrate în loc s-o întâlnească, aşa cum s-a întâmplat, în holul hotelului, el un client oarecare, ea o bătrână oarecare cu albeață la un ochi care se chinuia să intre în clădire. El ieşi în răcoarea serii şi ea urcă din greu pe scări şi bătu la uşă şi aşteptă şi bătu iar. O uşă se deschise mai încolo pe coridor şi un bărbat se uită afară. Îi spuse că nu mai avea prosoape.

Stătea întins pe pat cu privirea aţintită la scândurile negeluite din tavanul cămăruței lui şi în clipa aceea Billy intră şi se opri în prag. Era ameţit de băutură. Pălăria îi stătea pe ceafă. Care-i treaba, bărbate, spuse el.

Salut, Billy.

Ce faci?

Bine fac. Unde v-aţi dus cu toţii?

Ne-am dus la dans la Mesilla.

Care-aţi fost?

Toţi afară de tine.

---

[88] Chioara (sp.), (n.red.).

Se aşează pe prag şi-şi propti o cizmă de uşori şi-şi scoase pălăria şi şi-o puse pe genunchi şi-şi sprijini capul de canat. John Grady îl privea.

Ai dansat?

Am dansat de mi-au sărit capacele.

Nu te ştiam de mare dansator.

Nu-s.

Ți-oi fi dat tu silința.

Aşa ceva trebuie să vezi cu ochii tăi. Oren mi-a zis de calu ăla cu minte de furnică de-ți place ție aşa mult că-ți mănâncă din palmă.

S-ar putea să exagereze un pic.

Ce le zici?

La cine?

La cai.

Nu ştiu. Adevăru.

Înțeleg că ăsta-i secretu tău.

Nu.

Cum poți să minți un cal?

Se întoarse şi se uită la John Grady. Nu ştiu, spuse băiatul. Vrei să zici adică cum să faci anume sau cum de e cu putință ca cineva să facă asta?

Să faci anume.

Nu ştiu. Cred că e vorba de ce-i în sufletu tău.

Crezi că un cal poate să ştie ce-i în sufletu tău?

Da. Tu nu?

Billy nu răspunse. După o vreme spuse: Da, cred că da.

Nu prea-s bun de mincinos.

E decât că nu te-ai antrenat de-ajuns.

De-a lungul culoarului din mijlocul hambarului se auzeau fornăitul şi neastâmpărul animalelor.

Te vezi cu vreo fată?

John Grady îşi puse cizmele una peste cealaltă. Mda, spuse el. Încerc.

JC mi-a spus.

Cum de-a aflat JC?

Zicea doar că se prezintă simptomele.

Se prezintă?

Mda.

Care-s alea?

N-a zis. Ai de gând s-o aduci p-acilea pe unde putem să ne-aruncăm şi noi un ochi?

Mda. O s-o aduc p-aici.

Bun.

Îşi luă pălăria de pe genunchi şi şi-o puse pe cap şi se ridică.

Billy?

Da.

O să-ți povestesc. E cam încurcată treaba. Acuma sunt un pic obosit.

Nici nu mă-ndoiesc vreun moment, bărbate. Ne vedem de dimineață.

Săptămâna următoare se duse cu doar atâția bani în buzunar cât să-şi ia o băutură la bar. O privi în oglindă. Stătea singură cu spatele drept pe canapeaua de catifea cu mâinile împreunate în poală ca o fată care iese pentru prima oară în societate. Bău whiskey-ul încet. Când se uită din nou în oglindă crezu că ea îl privise în răstimp. Îşi termină whiskey-ul şi-l plăti şi se întoarse să plece. Nu voise să se uite direct la ea dar se uită. Nici nu putea să-şi imagineze cum trăia ea.

Îşi luă pălăria şi dădu femeii şi ultimele monede iar ea zâmbi şi-i mulțumi şi el îşi puse pălăria pe cap şi se întoarse. Pusese deja mâna pe clanța de onix cu înflorituri şi chiar atunci unul dintre chelneri se opri în fața lui.

Un momento, spuse acesta.

Se opri. Se uită la fata de la garderobă şi se uită la chelner.

Chelnerul stătea între el şi uşă. Fata, spuse el. Ea spus că tu nu uiți la ea.

El se uită înspre salon dar nu o putea vedea din uşă.

Dígame?[89] spuse el.

Ea spus că tu nu...

En español, por favor. Dígame en español lo que dice ella.[90]

Omul nu voia. Repetă din nou cuvintele în engleză şi apoi se întoarse şi plecă.

Următoarea noapte stătu în Moderno şi-i aşteptă pe maestru şi pe fiica lui. Aşteptă multă vreme şi se gândi că poate fuseseră deja acolo sau că poate nu aveau să mai vină. Când fetița împinse uşa îl văzu şi se uită la tatăl ei dar nu spuse nimic. Se aşezară la o masă lângă uşă şi chelnerul veni şi turnă un pahar de vin.

Se ridică şi traversă încăperea şi se opri lângă masa lor. *Maestro*, spuse el.

Orbul îşi întoarse fața către el şi zâmbi spațiului din vecinătatea lui John Grady. Ca şi cum un dublu nevăzut ar fi stat acolo în picioare.

---

89 Spuneți-mi (sp.), (n.red.).

90 În spaniolă, vă rog. Spuneți-mi în spaniolă ce zice ea (sp.), (n.red.).

Buenas noches[91], spuse el.

Cómo está?

Ah, spuse orbul. Tânărul meu prieten.

Da.

Te rog. Nu se poate să nu ni te alături. Ia loc.

Mulțumesc.

Se aşează. Se uită la fată. Orbul şuieră după chelner şi chelnerul veni.

Qué toma?[92]

Nimic. Mulțumesc.

Te rog. Insist.

Nu pot să rămân.

Traiga un vino para mi amigo.[93]

Chelnerul dădu din cap şi se îndepărtă. John Grady îşi împinse pălăria pe spate cu degetul şi se aplecă punându-şi coatele pe masă. Ce-i locu ăsta? spuse el.

Moderno? Este un local în care vin muzicienii. Este un local foarte vechi. A fost dintotdeauna aici. Trebuie să vii sâmbăta. Vin foarte mulți bătrâni. Îi vei vedea. Vin să

---

91 Bună seara (sp.), (n.red.).

92 Ce bei? (sp.)

93 Adu un pahar de vin pentru prietenul meu (sp.), (n.red.).

danseze. Oameni foarte bătrâni care dansează. Aici. În locul acesta. Moderno.

O să cânte din nou?

Da, da. Desigur. E devreme. Sunt prietenii mei.

Cântă în fiecare seară?

Da. În fiecare seară. Vor cânta curând. Vei vedea.

Aşa cum anunțase maestrul violoniştii începură să-şi acordeze instrumentele în camera din spate. Violoncelistul se aplecă ascultând cu capul înclinat într-o parte şi-şi trecu arcuşul peste coarde. Un cuplu care se aşezase la o masă lângă peretele cel mai îndepărtat se ridică şi se opri sub arcadă ținându-se de mână şi apoi se năpusti pe pardoseala de ciment în timp ce muzicienii intonau primele acorduri ale unui străvechi vals. Maestrul se aplecă să asculte. Dansează? spuse el. Dansează acum?

Fetița se uită la John Grady. Da, spuse John Grady. Dansează.

Bătrânul se lăsă pe spate, dădu din cap. Bine, spuse el. Asta este bine.

Se aşezaseră sprijiniți de o stâncă sus, în munții Franklin, în fața unui foc ce se pleca în bătaia vântului

iar umbrele lor proiectate pe stânca din spate învăluiau petroglifele săpate acolo de alți vânători în urmă cu o mie de ani. Mult mai jos se auzeau câinii alergând. Urletele lor se scurgeau pe panta muntelui diminuându-se şi răsunau din nou mai slab şi apoi dispăreau treptat acolo de unde goneau în întuneric de-a lungul cine ştie cărei văiugi stâncoase. La sud luminile îndepărtate ale oraşului erau împrăştiate prin deşert asemenea unei tiare expuse pe pânza neagră a unui bijutier. Archer se ridicase şi se întoarse către câinii care alergau ca să-i audă mai bine şi după o vreme se lăsă din nou pe vine şi scuipă în foc.

N-o să se cațere-n copac, spuse el.

Nici eu nu cred c-o să se cațere, spuse Travis.

Cum ştii că e aceeaşi pumă? spuse JC.

Travis îşi scosese tutunul din buzunar şi netezi cu degetele o foiță apoi o îndoi. Ne-a mai făcut ea figura asta, spuse el. O să fugă ață din pământurile astea.

Stătură să asculte. Urletele deveniră din ce în ce mai înfundate şi după o vreme încetară cu totul. Billy se dusese în sus pe munte să caute lemne şi se întoarse târând un buştean uscat de cedru. Îl ridică şi-l aruncă peste foc. O ploaie de scântei se ridică şi pluti prin noapte. Trunchiul zăcea înnegrit şi răsucit peste flăcărui.

Asemenea unui lucru amorf sosit din noapte să se încălzească alături de ei.

Un lemn mai mare nu puteai să găseşti, Parham?

O s-o ia într-un minut.

Parham a stins focu de tot.

Cel mai negru ceas e ăla de dinainte de furtună, spuse Billy. O s-o ia într-un minut.

Îi aud, spuse Travis.

Şi io.

A trecut unde începe trecătoarea aia mare unde se răsuceşte drumu.

Câinele ăla Lucy nu mai apare în noaptea asta.

Care câine-i ăla?

Cățea din soiu ăla a lu Aldrige. Câini ăştia a fost crescuți de alde frații Lee. Numa c-au uitat s-o-nvețe să se dea bătută.

Ăl mai bun câine ce-am avut noi a fost bunicu-său, spuse Archer. Ți-aduci aminte de câinele ăla Roscoe, Travis?

Sigur că da. Zicea lumea că era corcit cu copoi bluetick da' el era dog leopard sută-n sută cu ochi sticloşi şi ce-i mai plăcea să se bată. L-am pierdut colo-şa în Nyarit. L-a prins jaguaru şi l-a muşcat aproape că l-a rupt în două.

Nu mai vânați pân părțile-alea.

Nu.

Nu ne-am mai întors de dinainte să-nceapă războiu. Parcă se lungise drumu în alea din urmă dăți în care-am fost. Frații Lee aproape că nu mai mergea nici ei. A adus şi mulți jaguari din pământurile alea, ce-i drept.

JC se aplecă şi scuipă în foc. Flăcările se încolăceau de-a lungul trunchiului.

Nu vă deranja să vă duceți tocma colo-şa în Mexic?

Ne-am înțeles totdeauna bine cu alde oamenii ăia.

Nu-i nevoie să te duci departe ca să intri la belea, spuse Archer. Dacă o cauți cu lumânarea poți s-o găseşti cât s-apuci să zici un tatăl nostru nu mai departe de cum treci colo-şa râu ăla.

Amin.

Treci de râu ăla şi eşti gata într-altă țară. Să stai de vorbă cu unii din ciurdarii ăştia mai bătrâni de pe graniță. Să-i întrebi de revoluție.

Tu-ți aduci aminte de revoluție, Travis?

Archer care-i aci poa să-ți zică mai multe decât pot eu.

Erai în faşă pe vremea aia nu-i aşa, Travis?

Cam aşa. Mi-aduc aminte că o dată eram treaz şi m-am dus la fereastră şi ne-am uitat afară şi puteai să vezi tunurile cum trăgea în partea aia de ziceai că-i de 4 Iulie.

Noi stăteam pe Wyoming Street, spuse Archer. După ce-a murit tăticu. Unchiu lu mama, Pless, lucra într-un atelier mecanic pe Alameda şi au adus acolo percutoarele de la două tunuri şi l-au întrebat că dacă poate să le facă unele noi şi el le-a făcut şi nu vroia să le ia nici un ban pe ele. Cu toții era de partea la rebeli. El a adus percutoarele alea vechi acasă şi ni le-a dat nouă la băieți. Era un atelier de-a făcut nişte țevi de tun din osii de tren şi ăia le-a târât înapoi peste râu în spatele la un pâlc de catâri. Fălcelele era făcute din capete de osii Ford şi ei le-a pus în şasie de lemn şi a folosit roțile la căruțele de campanie să le facă să se deplaseze. Asta se-ntâmpla în noiembrie din anul una mie nouă sute şi treisprezece. Villa vine în Juárez la ceasurile două de dimineață într-un tren ce-l deturnase el. Era război în toată regula. Multă lume din El Paso stătea cu luminile la geam stinse. Unii chiar a fost omorâți. O lua lumea-n jos şi stătea colo-şa de-a lungu râului şi se uita ca la meci.

Villa se întoarce în una mie nouă sute şi nouăsprezece. Să vă spuie şi Travis. Ne strecuram în partea aia şi pândeam după suveniruri. Cartuşe goale şi mai ştiu io ce. Pe stradă zăcea cai şi catâri morți. Geamurile la magazine era sparte de gloanțe. Am văzutără trupuri întinse pe Alameda cu pături peste ei

sau cu pânza de pe coviltir. Pot să zic că asta ne-a adus cu picioarele pe pământ. Ne-a pus să facem duş cu mexicanii înainte ca să ne lase să intrăm înapoi. Ne-a dezinfectat hainele şi tot. Era tifos în partea aia şi muriseră oameni din pricina asta.

Stăteau jos fumând în linişte şi uitându-se la luminile depărtate din valea care se întindea dedesubt. Doi câini apărură din noapte şi trecură prin spatele vânătorilor. Umbrele lor săltară peste stâncă şi ei traversară către un loc din ţărâna uscată de sub stânci unde se încolăciră şi adormiră curând.

Şi din toate astea bine n-a fost pentru nimeni, spuse Travis. Sau dacă o fi fost io n-am auzit.

Am fost în sus şi-n jos dincolo-n ţara aia. Cumpăram vite pentru alde Spurlock. Vorba vine. Eram un copil. Am bătut tot Mexicu de nord călare. Pe dracu, nu găseai nici o vită. Nici una cumsecade. Mai mult am vizitat. Mi-a plăcut. Mi-a plăcut ţara şi mi-au plăcut oamenii din ea. Am mers prin toată Chihuahua şi printr-o bună parte din Coahuila şi un pic prin Sonora. Mergeam cu săptămânile odată şi n-aveam nici măcar un peso în buzunar da' n-avea importanţă. Oamenii ăia te primea şi te găzduia şi te hrănea şi-ţi hrănea calul şi când plecai plângea. Puteai să stai o veşnicie. N-avea nici de unele. N-a avutără

niciodată şi nici n-a să aivă. Dar puteai să te opreşti la o *estancia*[94] amărâtă în chiar locu ăla şi te primea ca şi cum ai fi fost neam cu ei. Se vedea că revoluția nu le priise câtuşidecât. Mulți dintre ei pierduse pe cineva în familie. Tați sau fii sau şi una şi alta. Aproape toți, mă gândesc. N-avea nici un motiv să fie primitori cu nimenea. Cu atât mai puțin cu un puştan de gringo. Farfuria aia de fasole ce-ți aşeza în față era greu să faci rost de ea. Da' niciodată nu m-au întors de la poartă. Nici măcar o dată.

Încă trei câini trecură prin dreptul focului şi-şi căutară culcuş sub stânci. Stelele călătoreau spre vest. Vânătorii vorbiră de alte lucruri şi după o vreme mai veni un câine. Călca cu grijă pe unul din picioarele din față şi Archer se ridică şi se duse sub stâncă să vadă de el. Auziră câinele schelălăind şi când se întoarse le spuse că se bătuse.

Mai veniră doi câini ceea ce însemna că toți veniseră în afară de unul.

O să mai aştept un pic dacă voi vreți s-o luați înapoi, spuse Archer.

Aşteptăm cu matale.

Nu mă supăr.

Aşteptăm nițel. Ia trezeşte-l pe tânăru Cole colo-şa.

---

[94] Fermă (sp.), (n.red.).

Lasă-l să doarmă, spuse Billy. Le-a cam tras.

Focul arse de tot şi se făcu mai frig şi ei stăteau aproape de flăcări şi le întețeau cu bețe şi cu mădularele bătrâne şi sfărâmicioase pe care le rupeau din epavele răsucite de vânt ale copacilor de pe buza stâncilor. Spuneau poveşti despre vechiul vest de odinioară. Cei bătrâni vorbeau şi cei tineri ascultau şi prin despicătura muntelui din fața lor începu să se arate lumina care apoi apăru vag deasupra deşertului din întinderea de la picioarele lor.

Cățeaua pe care-o aşteptau veni şchiopătând din greu şi dădu roată focului. Travis o chemă. Se opri cu ochii ei roşii şi se uită la ei. Se ridică şi o chemă din nou şi ea veni şi el o apucă de grumaz şi o întoarse în lumină. Avea patru brazde sângerii pe o parte. O bucată de piele se desprinsese la umăr expunând muşchii de dedesubt şi de la o ureche ruptă sângele picura încet pe țărâna nisipoasă pe care stătea.

Trebuie să coasem rana asta, spuse Travis.

Archer scoase o lesă dintre cele pe care le agățase de curea şi o prinse de inelul zgărzii. Ea ducea cu sine singura veste pe care aveau s-o primească despre vânătoare, mărturisind despre lucruri pe care ei şi le puteau doar închipui sau pe care le puteau doar bănui că

există primprejur, în noapte. Tresări când Archer îi atinse urechea şi când el îi dădu drumul ea se trase înapoi şi se propti pe picioarele din față şi scutură din cap. Sângele îi stropi pe vânători şi sfârâi în foc. Se ridicară să plece.

Hai, bărbate, spuse Billy.

John Grady se ridică şi întinse mâna în jos după pălărie.

Ce vânător de pume mai eşti şi tu.

S-a trezit şi cowboyu lu peşte?

Cowboyu lu peşte s-a trezit.

Unu care le-a tras la greu nu cred că-l interesează prea tare pume de-astea de toată ziua.

Cred c-aici ai nimerit-o.

Eram în focu luptei şi el ia-l de unde nu-i. Şi noi la mila la bătrânii ăştia aci. Aveam nevoie de ajutor, băiete. Ne-a turnat aşa gogoşi că n-am putut ține piept. Ți-era şi milă. Ce mai, ne-a scos de pe teren. Fără drept de apel, nu-i aşa, Billy?

Fără drept de apel.

John Grady îşi îndreptă pălăria şi o luă pe marginea stâncii. Câmpia de eroziune se întindea rece şi albastră la picioarele lor în lumina cenuşie şi râul care curgea din nord prin luminişuri între copacii cenuşii de iarnă se încolăcea într-o serpentină alburie de ceață. Spre sud

careurile reci şi cenuşii ale oraşului în depărtare şi conturul oraşului vechi de peste râu asemenea unor ştampile pe solul deşertului. Dincolo de ele munții din Mexic. Copoiul rănit se îndepărtă de lângă focul în jurul căruia oamenii îi rânduiau şi-i legau pe câini şi se opri lângă John Grady şi privi atent împreună cu el câmpia de jos. John Grady se aşează şi-şi bălăngăni cizmele peste marginea stâncii şi câinele se aşează şi-şi odihni capul însângerat lângă piciorul lui şi după o vreme John Grady îşi puse brațul în jurul câinelui.

Billy stătea aplecat cu coatele pe masă şi cu brațele încrucişate. Se uită la John Grady. John Grady îşi țuguie buzele. Mută calul alb care-i mai rămăsese. Billy se uită la Mac. Mac studie mutarea şi se uită la John Grady. Acesta se lăsă pe speteaza scaunului şi studie tabla. Nimeni nu vorbea.

Mac luă regina neagră şi o ținu o clipă şi apoi o puse la loc. Apoi luă din nou regina şi făcu mutarea. Billy se lăsă pe speteaza scaunului. Mac se întinse şi luă trabucul stins din scrumieră şi-l puse în gură.

Şase mutări mai târziu regele alb era mat. Mac se lăsă pe spate şi-şi aprinse trabucul. Billy răsuflă din rărunchi peste tablă.

John Grady se uita la tablă. Bine jucat, spuse el.

A fost greu, spuse Mac, da' a ieşit soarele şi pe strada mea.

Ieşiră şi traversară curtea spre hambar.

Ia zi-mi şi mie o chestie, spuse Billy.

Aşa.

Şi ştiu c-o să-mi spui adevăru.

Ştiu deja care-i întrebarea.

Care-i răspunsu.

Răspunsu e nu.

Nu l-ai lăsat să câştige nici un picuț de tot?

Nu. Io nu fac aşa.

Caii se agitară şi fornăiră în boxele lor când cei doi trecură prin hambar. John Grady se uită la Billy.

Nu cumva crezi că el asta crede, nu?

Sper că nu. Sigur e că nu i-ar plăcea deloc.

Asta-i sigur.

Intră în casa de amanet cu pistolul în toc şi cu tocul şi centura aruncate peste umăr. Proprietarul era un bătrân cu păr alb care citea ziarul desfăşurat pe geamul vitrinei din fundul magazinului. De-a lungul unuia dintre pereți se aflau puşti în rasteluri şi chitări care atârnau din tavan şi cuțite şi pistoale şi bijuterii şi instrumente în

casete. John Grady întinse centura pe tejghea şi bătrânul se uită la ea şi se uită la John Grady. Scoase pistolul din toc şi-l armă şi dădu drumul cocoşului până la piedica de siguranţă şi roti butoiaşul şi trase la o parte închizătorul şi se uită la camere şi trase la loc închizătorul şi armă cocoşul şi-i dădu drumul ţinându-l cu degetul. Îl întoarse pe partea cealaltă şi se uită la numărul de serie de pe cadru şi de pe gardă şi de pe fundul patului şi-l vârî apoi în toc şi-şi ridică privirea.

Cât vrei? spuse el.

Am nevoie de cam patruzeci de dolari.

Bătrânul îşi supse dantura şi clătină din cap cu un aer grav.

Mi s-a oferit şi cincizeci de dolari pentru el. Am nevoie numa să-l amanetez.

Am să ţi-l las poate la douăşcinci.

John Grady se uită la pistol. Dă-mi treizeci, spuse el.

Proprietarul dădu din cap cu îndoială.

Nu vreau să-l vând, spuse John Grady. Am nevoie numa să-mprumut.

Cu centura şi cu toc, da?

Da. Toate la un loc.

Bine.

Îşi scoase carnetul de chitanţe şi scrise cu încetineală numărul de serie şi scrise numele şi adresa lui John Grady şi întoarse hârtia pe tejghea pentru ca băiatul s-o poată citi şi semna. Apoi detaşă foile şi-i dădu lui John Grady o copie şi duse pistolul în cuşca pe care o avea în fundul magazinului. Se întoarse cu banii şi-i puse pe tejghea.

O să mă întorc după el, spuse John Grady.

Bătrânul dădu din cap.

Era al bunicului meu.

Bătrânul îşi desfăcu mâinile apoi le închise la loc. Un gest de înţelegere. Nu chiar o binecuvântare. Arătă din cap caseta de sticlă în care erau expuse şase revolvere Colt vechi, unele nichelate, altele cu patul din corn de cerb. Unul avea pe pat un strat de gutapercă ros, altul cătarea din faţă pilită.

Toate astea au fost ale bunicului cuiva, spuse el.

Pe când mergea pe bulevardul Juárez un copil lustragiu intră în vorbă cu el. Salut, cowboy, spuse el.

Salut.

Mai bine m-ai lăsa să-ţi lustruiesc cizmele-alea.

Bine.

Se aşează pe scăunelul pliant şi-şi puse cizma pe cutia de lemn artizanală a lustragiului. Acesta îi suflecă

pantalonul şi începu să-şi scoată cârpele şi periile şi cutiile de cremă şi să le pună la îndemână.

Te duci să-ți vezi fata?

Mda.

Sper că n-aveai de gând să te duci într-acolo cu cizmele astea.

Până la urmă e bine că ai strigat după mine. Cine ştie dacă nu mă lua la goană.

Băiatul şterse de praf cizma cu cârpa şi o dădu cu apă şi săpun. Când te-nsori? spuse el.

Ce te face să crezi c-o să mă-nsor?

Nu ştiu. Cam arăți în felu ăla. Te-nsori?

Nu ştiu. Poate.

Chiar eşti cowboy pe bune?

Da.

Lucrezi la un ranch?

Mda. Unu mic. O *estancia*[95] cum ar veni.

Îți place?

Mda. Îmi place.

Şterse cizma şi îşi deschise cutia şi începu să pună cremă pe cârpă cu degetele pătate de la mâna stângă.

Muncă grea, nu?

Mda. Uneori.

---

[95] Fermă (sp.), (n.red.).

Şi dac-ai putea să faci altceva?

N-aş face altceva.

Şi dac-ai putea să fii ce vrei tu pe lumea asta?

John Grady zâmbi. Clătină din cap.

Ai fost la război?

Nu. Eram prea mic.

Frate-meu era şi el prea mic da' a mințit că e mai bătrân.

Era american?

Nu.

Câți ani avea?

Şaişpe.

Trebuie să fi fost mare la vârsta lui.

Era mare țepar la vârsta lui.

John Grady zâmbi.

Băiatul puse la loc capacul cutiei şi-şi scoase peria.

L-au întrebat dacă nu cumva era *pachuco*[96]. El a zis că toți *pachucos* care-i ştie el locuiesc în El Paso. Le-a zis că nu ştie nici un *pachuco* mexican.

Dădea cu peria pe cizmă. John Grady se uită la el.

Era *pachuco*?

Sigur. Bine-nțeles că era.

---

[96] Fante, şmecher (sp.), (n.red.).

Perie cizma şi apoi aruncă peria înapoi în cutie şi-şi scoase cârpa şi o plesni ca pe-un bici şi se lăsă pe vine şi începu să frece în cercuri cu cârpa înainte şi-napoi peste vârful cizmei.

S-a înrolat la puşcaşii marini. I-au dat două Purple Heart[97].

Şi tu?

Şi io ce.

Tu unde te-ai înrolat.

Se uită în sus la John Grady. Frecă cu cârpa înfăşurată în jurul tocului cizmei. La puşcaşi marini nu m-am înrolat, asta-i sigur, spuse el.

Şi la *pachucos*?

Naa.

Nu eşti *pachuco*?

Naa.

Da' ţepar eşti?

Sigur.

Unu mare?

Cam mare. Dă-mi şi picioru ălălalt.

Da' cu negreala de la margini ce faci?

Aia o fac la urmă. Nu-ţi fă griji.

---

[97] Inima purpurie – cea mai veche şi una dintre cele mai înalte decoraţii acordate militarilor americani (n.tr.).

John Grady îşi puse celălalt picior pe cutie şi-şi suflecă pantalonul.

E important la femei cum arăți, spuse băiatul. Să nu crezi că nu se uită la cizmele tale.

Ai prietenă?

Aoleo, nu.

Ai zice c-ai trecut prin ceva necazuri.

Cine n-a trecut? Dacă te joci cu ele numa de din astea ai parte.

O să te prindă-n vrajă vreo drăguță şi pe tine azi-mâine.

Io sper că nu.

Câți ani ai?

Paişpe.

Minți când te-ntreabă lumea câți ani ai?

Da. Sigur.

Io zic că dacă recunoşti atuncea nu mai e minciună.

Băiatul încetă să mai lustruiască pentru o clipă şi se uită la cizmă. Apoi o luă de la capăt.

Dacă vreau eu ca un lucru să fie altfel de cum e atuncea aşa zic io că e. Cu ce-am greşit?

Nu ştiu.

Şi cine să ştie?

Cred că nimeni.

Nimeni are dreptate.

Frate-tău e însurat?

Care frate? Am trei.

Ăla de-a fost la puşcaşi marini.

Da. E însurat. Toți sunt însurați.

Dacă toți sunt însurați de ce-ai întrebat care dintre ei?

Lustragiul clătină din cap. Frate, spuse el.

Vasăzică eşti cel mai mic.

Nu. Am un frate de zece ani însurat, cu trei copii. Bine-nțeles că-s cel mai mic. Ce credeai?

Păi poate că aşa sunteți voi în familia ta de vă-nsurați.

Nu există să te-nsori că aşa e-n familie. În orice caz io sunt haiducu. *Oveja negra*. Vorbeşti spaniolă?

Mda. Vorbesc spaniolă.

Oveja negra. Ăsta-s io.

Oaia neagră.

Ştiu ce-nseamnă.

Şi io sunt la fel.

Băiatul se uită în sus la el. Se întinse şi-şi luă peria din cutie. Da? spuse el.

Da.

Mie nu mi se pare c-ai arăta a haiduc.

Şi cum arată un haiduc?

Nu ca tine.

Şterse cizma şi puse peria la o parte şi-şi scoase cârpa şi o scutură. John Grady se uita la el. Şi tu? Dac-ai putea să te faci ce vrei tu?

M-aş face cowboy.

Chiar aşa?

Băiatul îşi ridică privirea către el cu dezgust. Pe dracu, spuse el. Eşti nebun la cap? M-aş face *rico*[98] şi-aş sta cu curu la soare toată ziulica. Ce părere ai?

Şi dacă ar trebui să faci ceva?

Nu ştiu. Poate pilot de avion.

Da?

Sigur. Aş zbura peste tot.

Şi ce-ai face după ce ajungi acolo?

Aş zbura în altă parte.

Termină de lustruit cizma şi-şi scoase sticla de cremă şi începu să dea pe călcâi şi pe marginile tălpii cu bețigaşul.

Cizma ailaltă, spuse el.

John Grady puse celălalt picior pe scăunel şi băiatul îi dădu cu cremă pe la marginile cizmei. Apoi puse bețigaşul înapoi în sticlă şi înşurubă la loc capacul şi aruncă sticla în cutie. Eşti gata, spuse el.

---

98 Bogat (sp.), (n.red.).

John Grady îşi trase manşetele şi se îndreptă şi-şi duse mâna la buzunar şi scoase o monedă şi i-o dădu băiatului.

Mulțumesc.

Îşi examină cizmele. Ce crezi?

Poate că te-o lăsa să intri pe uşă. Ce-ai făcut cu florile?

Florile?

Sigur. Orice sprijin e binevenit că ai mare nevoie.

Probabil că ai dreptate.

Nici n-ar trebui să-ți zic io chestiie astea.

De ce nu?

Mai bine te spânzuri să nu te mai chinui atâta.

John Grady zâmbi. De unde eşti? spuse el.

D-aci.

Ba nu eşti d-aici.

Am crescut în California.

Ce faci aici?

Aicea-mi place.

Zău?

Zău.

Îți place să lustruieşti pantofi?

De ce să nu-mi placă?

Îți place pe stradă.

Da. Nu-mi place să merg la şcoală.

John Grady îşi ajustă pălăria şi-şi aruncă privirea în lungul străzii. Îşi coborî privirea către băiat. Păi da, spuse el. Nu prea mi-a plăcut nici mie cine ştie ce.

Haiduci, spuse băiatul.

Haiduci. Da' io zic că tu eşti un haiduc mai mare ca mine.

Cred că ai dreptate.

Io numa acuma mă prind ce şi cum.

Dacă ai nevoie de vreun pont să vii la mine. Îți explic cu plăcere cum merge treaba.

John Grady zâmbi. OK, spuse el. Ne mai vedem noi.

Adiós, vaquero.

Adiós, bolero.[99]

Băiatul zâmbi şi-i făcu semn cu mâna.

Servitoarea stătea în spatele ei în dreptul oglinzii de perete, cu gura plină de ace de păr. Se uită în oglindă la fată, aşa de palidă şi de subțirică în cămăşuță, cu părul adunat în vârful capului. Se uită la Josefina. Josefina stătea în picioare într-o parte cu un braț de-a curmezişul trupului, de care-şi sprijinea cotul, şi cu bărbia în pumn. Nu, spuse ea. Nu.

---

[99] Cu bine, lustragiule (sp.), (n.red.).

Scutură din cap şi dădu din mână ca şi cum ar fi vrut să respingă vreo grozăvie şi servitoarea începu să scoată acele şi pieptenii până când cascada de păr lung şi negru i se prăvăli din nou pe umeri şi pe spate. Îşi luă peria şi începu din nou să perie părul fetei, cu palma petrecută pe dedesubt, susținând la fiecare mişcare şuvițele negre şi mătăsoase pentru ca apoi să le lase din nou să cadă. Josefina făcu un pas înainte şi luă un pieptene de argint de pe masă şi netezi părul fetei într-o parte şi-l ținu în mână. Se uită atent la față şi se uită atent la fata din oglindă. Servitoarea se dăduse înapoi şi stătea ținând peria cu amândouă mâinile. Ea şi Josefina o studiau pe fata din oglindă, toate trei nemişcate în lumina galbenă a veiozei, în cadrul înflorat de ghips aurit al oglinzii, asemenea unor personaje dintr-o pictură flamandă din alte vremuri.

Cómo es, pues[100], spuse Josefina.

I se adresă fetei dar fata nu răspunse.

Es más joven. Más...[101]

Inocente, spuse fata.

Femeia ridică din umeri. *Inocente pues*, spuse ea.

---

[100] Ei, cum e? (sp.), (n.red.)

[101] E mai tineresc. Mai... (sp.), (n.red.).

Se uită atent la chipul fetei din oglindă. *No le gusta?*[102]

Está bien, şopti fata. *Me gusta.*[103]

Bueno, spuse femeia. Dădu drumul părului şi puse pieptănul în mâna servitoarei. *Bueno*.

După ce aceasta plecă bătrâna puse pieptănul înapoi pe masă şi se apropie din nou cu peria. *Bueno*, spuse ea. Clătină din cap şi plescăi.

No te preocupes[104], spuse fata.

Bătrâna îi pieptănă părul cu şi mai multă râvnă. *Bellísima*, şuieră ea. *Bellísima*.

O ajuta cu grijă. Cu solicitudine. Găicile şi balenele una câte una. Trecându-şi mâinile peste catifeaua liliachie, cuprinzându-i sânii mai întâi unul şi apoi celălalt şi potrivind tivul decolteului, prinzând rochia de lenjerie. Îndepărtă scamele. Ţinu fata pe după mijloc şi o răsuci ca pe o jucărie şi îngenunche la picioarele ei şi-i legă curelele încălţărilor. Se ridică şi se dădu înapoi.

Puedes caminar?[105] spuse ea.

No, spuse fata.

---

[102] Nu-ți place? (sp.), (n.red.)

[103] E bine. Îmi place (sp.), (n.red.).

[104] Nu-ți face griji (sp.), (n.red.).

[105] Poți să umbli? (sp.), (n.red.)

No? Es mentira. Es una broma. No?[106]

No, spuse fata.

Servitoarea făcu un gest ca şi cum ar fi vrut să alunge ceva. Fata schiță cu exagerată cochetărie câțiva paşi prin cameră pe tocurile înalte şi aurite ale papucilor.

Te mortifican?[107] spuse servitoarea.

Claro.[108]

Se opri din nou în fața oglinzii. Bătrâna stătea în spatele ei. Când clipea i se închidea doar un ochi. Părea astfel să clipească într-o complicitate insinuantă. Perie cu mâna părul pe care-l ținea în pumn, trase în sus de umerii cămăşii.

Como una princesa[109], şopti ea.

Como una puta[110], spuse fata.

Servitoarea o apucă de braț. Îi vorbi şuierând, cu ochiul strălucindu-i în lumina veiozei. Îi spuse că se va mărita cu un om mare şi bogat şi că va trăi într-o casă

---

106 Mă minți. Glumeşti (sp.), (n.red.).

107 Te jenează? (sp.), (n.red.)

108 Evident (sp.), (n.red.).

109 Ca o prințesă (sp.), (n.red.).

110 Ca o curvă (sp.), (n.red.).

frumoasă şi că va avea copii frumoşi. Îi spuse că ştia de multe asemenea cazuri.

Quién?[111] spuse fata.

Muchas[112], şuieră servitoarea. *Muchas*. Fete, îi spuse, fete care nu erau atât de frumoase ca ea. Fete care nu erau aşa de mândre şi grațioase. Fata nu răspunse. Se uită peste umărul bătrânei în ochii din oglindă ca şi cum ar fi văzut acolo o soră care îndura cu stoicism asaltul împotriva speranțelor ei. În budoarul țipător care nu era el însuşi decât imitația stridentă a altor încăperi, a altor lumi. Privindu-şi în oglinda din perete propria aroganță ca şi cum ar fi fost o dezmințire a stăruințelor bătrânei, a promisiunilor ei. Ca o fecioară din poveste disprețuind darurile cotoroanței care chiar ascund înlăuntrul lor legămintele nerostite ale stricăciunii. Polițe pe care nu le mai poți răscumpăra, moştenire deja împărțită. Vorbea cu fata de-acolo din oglindă şi ea îi spunea că nu poți să ştii unde anume te afli pe calea pe care ai apucat ci doar că te afli pe calea aceea.

Mande? spuse servitoarea. *Cuál senda?*[113]

---

111 Cine? (sp.), (n.red.)

112 Multe (sp.), (n.red.).

113 Poftim? Ce cale? (sp.), (n.red.)

Cualquier senda. Esta senda. La senda que escoja.[114]

Însă bătrâna spuse că unii nu au de ales. Spuse că pentru săraci orice alegere era un dar cu două fețe.

Îngenunchease pentru a prinde din nou tivul rochiei. Îşi scosese acele din gură şi acum le pusese pe covor şi le culegea unul câte unul. Fata îi privea imaginea în oglindă. Capul cărunt al bătrânei i se pleca la picioare. După o vreme spuse că există întotdeauna o alegere, chiar dacă alegerea aceea era moartea.

Cielos[115], spuse bătrâna. Îşi făcu repede cruce şi continuă să prindă acele.

Când ea intră în salon el stătea la bar. Muzicanții îşi aduceau instrumentele pe podium şi le acordau şi câteva note răsunară în camera liniştită ca şi cum o ceremonie ar fi stat să înceapă. În umbra nişei de dincolo de podium Tiburcio stătea în picioare şi fuma ținând între degete portțigaretul subțire de abanos cu incrustații de email negru. Se uită la fată şi se uită la bar. Privi cum băiatul se întoarse şi plăti şi-şi luă paharul şi coborî scara largă mărginită de frânghii învelite în catifea care ducea către salon. Suflă încet fumul prin nările subțiri şi apoi

---

[114] Orice cale. Calea asta. Calea pe care o alegi (sp.), (n.red.).

[115] Cerule! (sp.), (n.red.).

deschise uşa din spatele său. Pentru o clipă lumina îi încadră silueta şi-i aruncă umbra prelungă şi subțire pe podeaua salonului şi apoi uşa se închise iarăşi ca şi cum nici n-ar fi fost.

Está peligroso[116], şopti ea.

Cómo?

Peligroso. Ea se uită în jur prin salon.

Tenía que verte[117], spuse el.

El o luă de mână dar ea se uita înfricoşată doar către uşa în dreptul căreia stătuse Tiburcio. Îl apucă de încheieturi şi-l imploră să plece. Un chelner se desprinse cu paşi uşori din umbră.

Estás loco, şopti ea. *Loco.*[118]

Tienes razón.[119]

Ea îi luă mâna şi se ridică. Se întoarse şi-i şopti ceva chelnerului. John Grady se ridică şi puse nişte bani în mâna chelnerului şi se întoarse către ea.

Debemos irnos, spuse ea. *Estamos perdidos.*[120]

---

116 E periculos (sp.), (n.red.).

117 Trebuia să te văd (sp.), (n.red.).

118 Eşti nebun. Nebun (sp.), (n.red.).

119 Ai dreptate (sp.), (n.red.).

120 Trebuie să mergem. Suntem pierduți (sp.), (n.red.).

El spuse că nu voia. Îi spuse că n-o să mai facă şi că ea trebuia să se întâlnească neapărat cu el dar ea spuse că era prea periculos. Că acum era prea periculos. Începuse muzica. Un acord prelung şi jos al violoncelului.

Me matará[121], şopti ea.

Quién?

Ea doar scutură din cap.

Quién, spuse el. *Quién te matará?*

Eduardo.

Eduardo.

Ea dădu din cap. *Sí*, spuse ea. Eduardo.

În noaptea aceea el visă lucruri pe care le auzise şi erau adevărate deşi ea nu vorbise despre ele niciodată. Într-o cameră aşa de rece încât i se vedea răsuflarea şi cu pereți de oțel ruginit tapetați cu pânză şi cu nişte gradene acoperite cu carpete roşii ieftine pe care se aflau scaune rabatabile de lemn pentru spectatori. O scenă de lemn negeluit împodobită ca un car de paradă şi un cablu electric care mergea până la un braț suspendat din țevi de fier galvanizate care susțineau reflectoare învelite fiecare în celofan roşu şi verde şi albastru. Perdele de catifea lucioasă strânse din loc în loc, roşii ca focul.

---

121 O să mă omoare (sp.), (n.red.).

Turiştii se aşezară pe scaune cu binocluri de operă la gât în timp ce chelnerii le luau comanda pentru băuturi. Când luminile se stinseră maestrul de ceremonii intră cu paşi mari pe scenă şi-şi scoase pălăria şi făcu o plecăciune şi zâmbi şi-şi ridică mâinile înmănuşate în alb. În culise codoşul stătea şi fuma şi în spatele lui fojgăia o amestecătură de paiațe obscene, curve machiate strident cu sânii la vedere, o femeie grasă îmbrăcată în piele neagră cu un bici în mână, un cuplu de tineri în straie bisericeşti. Un preot, o codoaşă, un țap cu coarne aurite şi cu guleraşe plisate de crep violet în jurul copitelor. Nişte tineri destrăbălați palizi cu roşu în obraji şi cu ochii făcuți cu negru care duceau lumânări. Un grup de trei femei se țineau de mână, înalte şi slabe ca nişte paciente incurabile şi înveşmântate toate la fel şi cu aceleaşi podoabe ieftine, cu fețele mânjite cu fard şi palide ca moartea. În mijlocul tuturor o fetiță într-o rochie albă de voal stătea întinsă pe un postament de scânduri ca o fecioară dusă la sacrificiu. În jurul ei sunt flori artificiale care par, în diferitele lor culori pale sau pastelate, să fi stat prea mult la soare. Ca şi cum ar fi fost poate recuperate de pe vreun mormânt din deşert. Tocmai a pornit muzica. Cine ştie ce rondo de demult cu ecouri marțiale. Se aude un țăcănit regulat în timpul piesei de la

o zgârietură de pe placa neagră de bachelită care se roteşte sub un ac undeva în spatele perdelelor. Luminile se sting până când doar scena mai e luminată. Zgomot de scaune târşâite pe podea. Câțiva tuşesc. Muzica se aude din ce în ce mai încet până ce rămâne doar şoapta acului, țăcănitul periodic al unui metronom prost potrivit, un ceas, o prevestire. O măsură a ceva ritmic, altminteri tăcut şi nespus de răbdător, ceva ce poate fi primit doar de întuneric.

Când se trezi, nu din acest vis se trezi, ci din altul, iar calea de la vis la vis o pierduse. Era singur într-un peisaj sumbru în care vântul bătea neostoit şi în care prezența celor care trecuseră pe-acolo înaintea lui încă persista în întunericul din jur. Vocile lor răzbăteau până la el, sau poate ecoul acelor voci. Stătea întins şi asculta. Era bătrânul care rătăcea prin curte în hainele sale de noapte, iar John Grady îşi săltă picioarele peste marginea patului şi întinse mâna şi apucă pantalonii şi şi-i trase şi se ridică şi se încheie la curea şi se întinse şi-şi apucă cizmele. Când ieşi Billy stătea în dreptul uşii în chiloți.

Am eu grijă de el, spuse John Grady.

Ți-e şi milă, spuse Billy.

Îl prinse din urmă când o lua după colțul hambarului şi se ducea Dumnezeu ştie unde. Îşi pusese pălăria şi

cizmele şi îmbrăcat aşa în combinezonul lui de flanelă lung şi alb şi cu nasturi până la gât părea că e fantoma unui cowboy de demult care rătăcea pe-acolo.

John Grady îl apucă de braţ şi o porniră spre casă. Haide, domnu Johnson, spuse el. N-ai ce căuta p-aici p-afară.

Se aprinsese lumina în bucătărie şi Socorro stătea în uşă în halat. Bătrânul se opri din nou în curte şi se întoarse şi se uită iar în beznă. John Grady stătea lângă el ţinându-l de umăr. Apoi intrară în casă.

Socorro deschise larg uşa de plasă. Se uită la John Grady. Bătrânul se sprijini cu o mână de canatul uşii şi intră în bucătărie. O întrebă pe Socorro dacă n-avea cumva cafea. Ca şi cum asta ar fi căutat el.

Da, spuse ea. Fac cafea.

Îi e bine, spuse John Grady.

Quieres un cafecito?[122]

No gracias.[123]

Pásale, spuse ea. *Pásale. Puedes encontrar sus pantalones?*[124]

---

[122] Vrei o cafeluță? (sp.), (n.red.)

[123] Nu, mulțumesc (sp.), (n.red.).

[124] Hai, treci. Poți să-i găseşti pantalonii? (sp.), (n.red.)

Sí. Sí.

Îl ajută pe bătrân să se aşeze pe un scaun la masă şi o luă pe coridor. Lumina de la camera lui Mac era aprinsă şi el stătea în dreptul uşii.

Îi e bine?

Da. E-n regulă.

Se duse până în capătul coridorului şi intră în camera din stânga şi luă nădragii bătrânului de-acolo de unde îi agățase, pe stâlpul patului. Buzunarele erau grele de mărunțiş, un briceag, portofel. Şi o legătură de chei pentru uşi demult uitate. Se întoarse pe coridor ținându-i de curea. Mac era tot în dreptul uşii. Fuma o țigară.

N-are haine pe el deloc?

Numa izmenele.

O s-o şteargă d-aicea într-o noapte gol-puşcă. Socorro o să plece sigur de la noi.

N-o să plece.

Ştiu.

Cât e ceasu?

Trecut de cinci. Aproape că e vremea să ne trezim oricum.

Aşa e.

Te superi dacă stai nițel pe lângă el?

Deloc.

Ca să nu se simtă aşa de prost. Ca şi când se trezea oricum.

Aşa am să fac.

N-aveai idee că te-ai băgat să lucrezi la un spital de nebuni, nu-i aşa?

Nu-i nebun. E decât bătrân.

Ştiu. Hai, du-te. Înainte să-l apuce vreo răceală. Cu flanela aia de pe timpuri care o are pe el probabil că-l trage curentu.

M-am dus.

Stătu cu bătrânul şi bău cafea până când intră Oren. Oren se uită la ei dar nu spuse nimic. Socorro pregăti micul dejun şi aduse ouăle şi chiflele şi chorizo-ul la masă iar ei mâncară. Pe când John Grady îşi duse farfuria pe bufet şi ieşi tocmai se crăpa de ziuă. Bătrânul stătea la masă cu pălăria pe cap. Se născuse în estul Texasului în 1867 şi venise prin părţile astea de tânăr. De-a lungul vieţii lui se trecuse de la lampa cu petrol şi de la cal şi căruţă la avioane cu reacţie şi la bomba atomică dar nu asta era pricina tulburării lui. Pricina era faptul că fata lui murise şi tocmai cum vine asta nu putea el să priceapă.

Stăteau în rândul dintâi al tribunei rudimentare de lânga masa de la care se conducea licitația şi Oren se apleca din când în când şi scuipa atent pe deasupra scândurilor în praful arenei. Mac avea un carnețel în buzunarul cămăşii şi-l scoase şi-şi consultă notițele şi-l puse iarăşi la loc şi apoi îl scoase şi rămase ținându-l în mână.

Ne-am uitat deja la căluțu ăsta? spuse el.

Da, spuse John Grady.

Îşi cercetă din nou carnețelul.

Zicea că e Davis da' nu e.

Nu e.

Bean, spuse Oren. E de-al lu Bean.

Ştiu ce cal e, spuse Mac.

Adjudecătorul strigă în microfon. Boxele erau agățate de stâlpii de lumină de la capătul celălalt al arenei iar vocea lui reverberă şi răsună puternic în hambarul în care se ținea licitația.

Doamnelor şi domnilor o rectificare la cele spuse mai devreme. Calul acesta a fost înscris de domnul Ryle Bean.

Licitația porni de la cinci sute. Cineva de la capătul celălalt al arenei îşi atinse borul pălăriei şi supraveghetorul ridică mâna şi se întoarse şi

adjudecătorul spuse acum şase acum şase am ajuns la şase cine dă şapte şapte şapte. Şapte acum.

Oren se aplecă şi scuipă îngândurat în praf. Ăla de-acolo-şa e prietenu tău, spuse el.

Îl văd, spuse John Grady.

Cine-i ăla? spuse Mac.

Wolfenbarger.

Ne vede?

Mda, spuse Oren. Ne vede.

Ştiai cine e, John Grady?

Da. A venit la noi într-o după-amiază.

Credeam că nu vrei să vorbeşti cu el.

Nu vroiam.

Fă-te că nici nu-i acolo.

Aşa am să fac.

Când a venit?

Săptămâna trecută. Nu ştiu. Miercuri poate.

Nu-i da atenție şi basta.

Da. Nu-i dau.

N-o să stau să duc io grija lui.

Corect.

Optzeci, şapte-optzeci, strigă adjudecătorul. Cine se bagă. Omu nu lasă mai jos.

Călărețul o luă cu calul de jur împrejurul arenei. Traversă în diagonală şi se opri şi dădu înapoi.

Ăsta-i un cal bun la toate şi un cal bun şi la mânat de vite, spuse adjudecătorul. Calul face o mie de dolari. Aşa mai merge. Avem opt opt opt. Hai cu opt jumate. Opt-cincizeci opt-cincizeci opt-cincizeci.

Calul fu vândut pentru opt şi douăzeci şi cinci şi aduseră o iapă arăbească pentru care se dădură o mie şapte sute. Mac se uită cum o mânau înapoi afară.

N-aş vrea s-o am pe nebuna aia prin curte, spuse el.

Se vându un cal castrat arătos de rasă palomino pentru o mie trei sute. Mac îşi ridică privirea din carnețel. De unde dracu are lumea atâția bani? spuse el.

Oren clătină din cap.

Wolfenbarger a licitat pentru el?

Mi-ai zis să nu mă uit într-acolo.

Ştiu c-am zis. A licitat?

Da.

Da' nu l-a şi cumpărat, nu?

Nu.

Credeam că era vorba să nu te uiți într-acolo.

N-am avut nevoie. Dădea din mână de parcă luase foc şandramaua.

Mac clătină din cap şi continuă să se uite în carnețel.

Trebuie să vină din clipă-n clipă cu pâlcu ăla nărăvaş, spuse Oren.

La ce sumă te gândeşti c-o s-ajungă?

Mă gândesc că s-ar putea lua la o sută de dolari pe cap de cal.

Şi ce-ai face cu ăilalți trei, i-ai scoate din nou la licitație?

I-aş scoate din nou la licitație. Sau şi mai bine poate c-ar fi să-i vinzi la târg.

Mac dădu din cap. Poate, spuse el. Aruncă o privire peste tribune. Mă inervează că ticălosu ăla se ia după mine.

Ştiu.

Îşi aprinse o țigară. Se uitau cum grăjdarul aducea următorul cal.

Aş zice c-a venit să cumpere, spuse Oren.

Şi eu aş zice la fel.

O să liciteze pentru fieştecare din caii ăia ai lu Red. Să vezi tu.

Ştiu. Ar trebui să-l jucăm nițeluş.

Oren nu răspunse.

Prostu-şi risipeşte banii şi singur, spuse Mac. John Grady, ce-are calu ăla?

Din câte ştiu io nimica.

Parcă ziceai că e un soi de corcitură amestecată. Un cal marțian sau aşa ceva.

Poate că are sângele un pic cam rece.

Oren scuipă peste scânduri şi rânji.

Sânge rece? spuse Mac.

Da.

Calul fu scos la licitație la trei sute de dolari.

Câți ani să fi avut chestia aia. Ți-aduci aminte?

Unşpe ani.

Mda, spuse Oren. Cam acu şase ani să fi fost.

Licitarea ajunse la patru şi jumătate. Mac se trăgea de ureche. Am patima asta de geambaş, spuse el. Supraveghetorul arătă spre adjudecător.

Credeam că nu-ți place să faci asta, spuse Oren.

Să fac ce? spuse Mac.

Licitarea ajunse la şase şi apoi la şase şi jumătate.

Nu şi-a deschis gura şi n-a scuturat din cap nu nimica, spuse adjudecătorul. Calu face un picuț mai mult, oameni buni.

Calul fu vândut la şapte sute. Wolfenbarger nu licitase. Oren îi aruncă o privire lui Mac.

Drăguț păcătosu ăsta, nu? spuse Mac.

Te superi dacă zic ceva.

Zi.

Ce-ar fi dac-am face ce ziceam că facem şi să ne vedem de treabă ca şi cum n-ar fi aici.

Să mor dacă nu ceri şi tu mult prea multe. Să ceri omului să facă după cum îi sfătuieşte pe alţii.

A dracu treabă, zău.

Probabil c-ai dreptate. Ar fi strategia a mai bună cu un netot ca el.

Grăjdarul aduse bălţatul de patru ani de la McKinney şi-l scoaseră la licitaţie la şase sute.

Unde-s caii ăia de ziceam? spuse Mac.

Nu ştiu.

Ei da, vine vremea să vedem ce ispravă facem.

Îşi duse un deget la ureche. Supraveghetorul îşi ridică mâna. Vocea adjudecătorului păcăni din boxele de sus. Avem şase şase. Merge cineva la şapte. Cine dă şapte. Hai cu şapte. Şapte şapte şapte.

Uite-l colo-şa cum începe şi dă din mână.

Îl văd.

Calul ajunse la şapte şi la şapte şi jumătate şi la opt. Calul fu vândut la opt şi jumătate.

Se licitează de peste tot, nu-i aşa? spuse Oren.

De peste tot.

Asta e, n-ai ce-i face. Cât face calu ăla?

Nu ştiu. Face cât se dă. John Grady?

Îmi plăcea calu.

Aş fi vrut totuşi să pună caii ăia la-nceput.

Ştiu că te gândeşti la o sumă.

Mă gândeam.

Aicea-n față e acelaşi cal care era şi-n padoc.

Ai vorbit ca un domn.

Licitația porni de la opt şi jumătate. Adjudecătorul luă o gură de apă. Băieți, ăsta e un cal frumos, spuse el. Să ştiți că aicea n-aveți dreptate.

Călărețul merse cu calul o bucată apoi se răsuci şi se întoarse. Îl călărea fără ham, doar cu o frânghie încolăcită în jurul gâtului calului, apoi se răsuci şi se opri. Să vă spun ceva, strigă el. Nici un fir de păr din calu ăsta nu-i al meu da' ăsta-i cal de paradă.

O să vă coste o mie de dolari să puneți la împerecheat cu frumusețea asta, spuse adjudecătorul. Ce ziceți, băieți?

Supraveghetorul îşi ridică mâna.

Avem nouă nouă nouă. Acuma jumate jumate jumate. Nouă jumate. Acuma jumate. Nouă sute şi acuma jumate.

Pot să spun ceva, spuse John Grady.

Chiar te rog.

Nu-l cumperi ca să-l vinzi, nu-i aşa?

Ba nu.

Păi atunci cred c-ar trebui să iei calu care-l vrei.

Îți place mult.

Îmi place.

Oren clătină din cap şi se aplecă şi scuipă. Mac stătea şi se uita în carnețel.

Oricum o dau tot mă costă, putem să vedem lucrurile şi-aşa.

Calu?

Nu, nu blestematu ăsta de cal.

Licitația urcă la nouă şi jumătate şi apoi la o mie.

Îl ştiu pe moşu ăla de colo în cămaşa cu pătrățele, spuse Mac.

Şi io-l ştiu, spuse Oren.

Aş vrea să văd cum îşi cumpără ăştia calu înapoi.

Şi io aş vrea.

Mac cumpără calul pentru o mie o sută de dolari. Mă duce dracu-n sapă de lemn, spuse el.

Ăsta-i un cal bun, spuse John Grady.

Ştiu şi io cât de bun cal e. Nu încerca să mă faci să mă simt mai bine.

Nu te uita în gura lui, băiete, spuse Oren. Vrea să-i lauzi calu decât că te ia pe după plop, atâta tot.

Cât crezi că m-a costat lunganu la afacerea asta?

Probabil că nu te-a costat nimica la asta, spuse Oren. Da' poate că se găteşte să te păgubească la aia care vine.

Rândaşul uda praful din hambar cu un furtun. Aduseră grupul de patru cai şi Mac îi cumpără şi pe aceia.

Ca un tâlhar în noapte, strigă adjudecătorul. Numărul unu din patru. Vândut pentru cinci şi douăzeci şi cinci.

Puteam să mă ard mai rău decât m-am ars aş zice, spuse Mac.

Te strecori şi tu printre picături.

Aia e.

Se uită cum rândaşul scotea următorul cal.

Ţi-aduci aminte de calu ăsta, John Grady.

Mi-aduc. Îi ţin minte pe toţi.

Mac îşi răsfoi notiţele. Te obişnuieşti să notezi tot şi dup-o vreme nu mai poţi să ţii minte nimica.

Te-ai apucat să notezi tocma că nu puteai să ţii minte nimica, spuse Oren.

Pe căluţu-ăsta-l ştiu, spuse Mac. Zău că mi-ar plăcea să-l vând lu Wolfenbarger.

Credeam c-o să-l laşi în pace.

Poate să pună pe picioare un circ.

Ăsta-i un cal cam de opt ani, strigă adjudecătorul. Un cal bun la toate şi bun şi la mânatul vitelor şi face ceva mai mult decât preţul de la care se-ncepe.

Calu ăla îi trebuie lui. Face tot ce vrei tu numa să nu-l pui să meargă în linie dreaptă. I se potriveşte cum nu se poate mai bine.

Călăreţul merse mult cu calul încoace şi-ncolo în faţa tribunelor, ţinându-l strâns de hăţuri şi luând-o pe urmă înapoi.

Cinci cinci cinci, strigă adjudecătorul. Ăsta-i cal bun, băieţi. Garantat sănătos. Ia uite-l cum o ia. Ca pisica prin horn, oameni buni. Hai cu jumate hai jumate hai jumate.

Mac se trase de ureche. Cinci jumate hai şase hai şase hai şase, strigă adjudecătorul.

Oren arăta scârbit.

Ce dracu, spuse Mac. Putem să râdem şi noi un pic pe seama moşului ce nu putem?

Licitarea ajunse la şapte. Proprietarul se ridică în tribună. Hai să vă zic ceva, spuse el. Dacă-i puteţi pune căpăstru vi-l fac cadou.

Licitarea ajunse la şapte jumătate, ajunse la opt.

John Grady, ai auzit de predicatoru care i-a vândut moşului calu ăla orb?

Nu.

Pentru toate alea care le făcea venea cu o vorbă din scriptură. S-a dus lume pe la el care vroia să ştie cum de-a putut să-l facă pe moş în felu ăla şi el le-a zis, zice: Păi, că străin era şi l-am primit la mine.

Cred că mi-ai mai zis-o pe-asta.

Mac dădu din cap. Îşi frunzări bancnotele.

N-a ştiut cum să liciteze pe caii ăia. Cred că l-a apucat zăpăceala.

Aşa e.

E gata să cumpere un cal.

Se poate.

Tu joci poker, băiete?

Am jucat şi io o dată sau de două ori, da.

Crezi că calu ăsta o să se vândă sub o mie?

Nu. Să-mi dai voie să mă-ndoiesc.

Dacă trece de-o mie la cât o să urce?

Nu ştiu.

Nici io nu ştiu.

Mac licită pentru cal la opt şi jumătate şi apoi la nouă şi jumătate. Acolo se opri. Oren se aplecă şi scuipă.

Ce nu-nțelege Oren e că cu cât mai mulți bani are netotu ăla-n buzunar cu atât mai mult o să mă coste pe mine calu ăla de la Welburn.

Oren înțelege asta, spuse Oren. Numa că el crede că ar trebui să cumperi calu pentru cât se licitează şi gata şi să nu rişti după aia să n-ai banii care ai nevoie. Oricum ar fi, ticălosu ăla are bani să-i întoarcă cu lopata.

Supraveghetorul ridică mâna.

Avem o mie o mie o mie, strigă adjudecătorul. Hai cu o mie o sută o mie o sută o mie o sută.

Nu sunt io de vină, spuse Oren.

Omu e geambaş.

Ţi-aduci aminte pentru cât a intrat calu în licitație?

Mda. Mi-aduc aminte.

Păi hai atuncea.

Ăsta-i Oren, spuse Mac.

Wolfenbarger cumpără calul pentru o mie şapte sute de dolari.

Carne de cal a-ntâia, spuse Mac. Aşa-i trebuie.

Duse mâna la buzunar şi scoase un dolar.

Nu te duci tu să ne iei nişte Cola, John Grady.

Bine.

Oren se uită la el cum cobora prin tribună.

Crezi că-i la fel de bun să facă antireclamă la un cal pe cât e de bun să-i facă reclamă?

Da. Cred că da.

Şi io cred la fel.

Aş vrea să am încă şase aşa ca el.

Ştiai că sunt chestii despre cai pe care le poate spune numa-n spaniolă?

Din partea mea poate să le ştie şi-n greceşte. De ce?

Mă gândeam doar că-i curios. Crezi că-i din San Angelo?

Cred că e de-acolo de unde zice el că e.

Aşa să fie.

A învățat dintr-o carte.

Dintr-o carte?

Joaquín zice că ştie numele la fiecare os care-l au caii.

Oren dădu din cap. Mă rog, spuse el. Poate fi. Da' ştiu şi nişte lucruri care nu le-a-nvățat el din cărți.

Şi io ştiu.

Pentru calul pe care-l aduseră după aceea adjudecătorul citi pe larg din documentele calului.

Cred că avem de-a face cu un cal din Biblie, spuse Mac.

Poți să mai spui o dată.

Licitația pentru cal porni de la o mie de dolari şi merse până la o mie opt sute cincizeci şi proprietarului tot nu-i convenea prețul. Oren se aplecă şi scuipă. Omu are o părere bună despre calu lui.

Cum să nu, spuse Mac.

Aduseră calul de la Welburn la pas şi Mac îl cumpără pentru o mie patru sute de dolari.

Băieți, spuse el. Hai acasă.

Nu vrei să mai stai p-aci şi să-l mai scuturi de bani pe Wolfenbarger?

Care Wolfenbarger?

Socorro îşi împături prosopul şi-l agăță în cui, îşi dezlegă şorțul şi şi-l agăță în cui. Când ajunse la uşă se întoarse.

Buenas noches, spuse ea.

Buenas noches, spuse Mac.

Închise uşa. Se auzea cum îşi întorcea ceasul ei vechi de alamă. Un pic mai târziu auzi clănțănitul slab al pendulei pe care o întorcea pe coridor socrul său. Uşița de sticlă se închise cu un zgomot slab. Apoi se făcu linişte. Era linişte în casă şi era linişte în tot ținutul dimprejur. Şedea acolo şi fuma. Plita care se răcea scotea un ticăit. Undeva în depărtare pe dealurile din spatele casei urla un coiot. Pe vremea când stăteau iernile în casa cea veche din colțul de sud-est al ranch-ului auzea întotdeauna înainte să adoarmă țipătul trenului care mergea din El Paso spre est. Sierra Blanca, Van Horn, Marfa, Alpine, Marathon. Lunecând peste preeria albastră

prin noapte dincolo, către Langtry şi Del Rio. Cilindrul alb al farului locomotivei lumina tufişurile deşertului şi ochii vitelor de pe marginea şinelor pluteau în întuneric ca nişte cărbuni. Văcarii de pe dealuri stăteau cu umerii înveliți în *serapes* uitându-se în jos cum trece trenul şi micile vulpi de deşert apăreau peste calea ferată în întuneric să-i adulmece urmele pe acolo pe unde şinele de oțel încălzite se întindeau bâzâind în noapte.

Acea bucată din ranch era de mult înstrăinată şi ce mai rămăsese avea să ia curând aceeaşi cale. Îşi bău ultima gură de cafea răcită din cană şi-şi aprinse ultima țigară de dinainte de somn şi apoi se ridică din scaun şi închise lumina şi se întoarse şi se aşează să fumeze în întuneric. Furtuna coborâse dinspre nord în după-amiaza aceea şi vremea se răcise. N-avea să plouă. Poate în zonele din est. În munții Sacramento. Oamenii credeau că dacă treci de secetă poți să te aştepți la câțiva ani buni în care să te străduieşti să recuperezi dar de fapt e ca atunci când dai unu-unu la zaruri. Seceta nu ştia când a trecut cea de mai-nainte şi nimeni nu ştia când avea să vină următoarea. Oricum el nu prea mai avea treabă cu vitele. Trase încet din țigară. Aceasta luci viu apoi păli. În februarie aveau să se facă trei ani de când îi murise nevasta. Ziua Întâmpinării Domnului pentru Socorro.

Candelaria. Ceva care avea de-a face cu Fecioara. Ca şi cum ar exista ceva care n-are a face. În Mexic nu există Dumnezeu. Doar ea. Stinse ţigara şi se ridică şi rămase uitându-se la terenul slab luminat din jurul hambarului. Of, Margaret, spuse el.

JC trase maşina în faţă la Maud şi se dădu jos şi trânti portiera camionetei şi intră împreună cu John Grady.

Ia că vin doi unu şi-unu.

Stăteau la bar în picioare. Cu ce vă servesc, băieţi, spuse Travis.

Dă-ne două Blue Ribbons.

Scoase sticlele din frigider şi le deschise şi le puse pe tejghea.

Rându meu, spuse John Grady.

Rându meu, spuse JC.

Puse patruzeci de cenţi pe tejghea şi apucă gâtul sticlei şi trase o duşcă mare şi se şterse la gură cu dosul palmei şi se sprijini de bar.

Ai tras din greu toată ziua în şa? spuse Troy.

Io călăresc mai mult de noapte.

Billy stătea încovoiat peste masa de shuffleboard mişcând pucul încolo şi-ncoace. Se uită la Troy şi se uită

la JC şi apoi împinse pucul pe suprafața de lemn de esență tare. Popicele de la capătul mesei se învârtiră şi luminița care semnala lovitura se aprinse pe tabelă şi clinchetul clopoțeilor indică scorul. Troy rânji şi-şi puse trabucul pe care-l fuma în colțul gurii şi înaintă şi luă pucul şi se aplecă peste masă.

Vrei să joci?

JC vrea.

Vrei să joci, JC?

Mda, o să joc. Pe ce jucăm?

Troy nimeri toate popicele de pe masa de joc şi se dădu înapoi şi-şi trosni degetele.

Io şi cu JC contra tu şi Askins.

Askins stătea lângă masă cu o mână în buzunarul de la spate al pantalonilor şi cu o bere în cealaltă. Io şi cu Jessie contra tu şi Troy, spuse el.

Billy îşi aprinse o țigară. Se uită la Askins. Se uită la JC.

Tu şi cu Troy contra lor, spuse el.

Dă-i drumu.

Tu şi Troy jucați. Haide.

Pe ce jucăm? spuse JC.

Nu-mi pasă.

Ai milă de tine.

Pe ce jucăm, Troy?

Pe ce vor ei să joace.

Jucăm pe-un dolar.

Jucători nu glumă. Puneți monezile pe masă. Jessie, te bagi?

Mă bag, spuse Jessie.

Billy stătea pe scaunul de la bar lângă John Grady. Se uitară cum jucătorii îşi puneau monedele în aparat. Contorul fu pus de la zero şi clopoțeii clincheniră. Troy turnă pudră de ceară dintr-o cutie de metal pe pistă şi mişcă pucul încolo şi-ncoace şi se aplecă să tragă. Tocma s-a deschis şcoala de popice, spuse el.

Ia arată-ne.

O să vă mirați de câte puteți învăța de la un jucător cu experiență.

Trimise pucul de-a lungul suprafeței de lemn. Clopoțeii sunară. Se dădu înapoi şi-şi trosni degetele. Lucruri, spuse el, care o să vă fie de folos în viață.

Vreau să vorbesc cu tine, spuse John Grady.

Billy suflă fumul prin toată încăperea. Bine, spuse el.

Hai să mergem în spate.

Bun.

Îşi luară berile şi se duseră în spatele localului unde erau mese şi scaune şi un podium pentru muzicanți şi un

ring de dans din beton lustruit. Traseră două scaune şi se aşezară la una dintre mese şi-şi puseră sticlele jos. Localul era întunecos şi mirosea a mucegai.

Pun pariu că ştiu despre ce e vorba, spuse Billy.

Mda. Ştiu.

Stătea şi râcâia cu degetul mare eticheta sticlei de bere în timp ce asculta. Nici nu-şi ridică privirea către John Grady. John Grady îi povesti despre fată şi despre White Lake şi despre Eduardo şi-i spuse ce-i zisese lui pianistul orb. Când termină Billy tot nu-şi ridicase ochii dar încetase să mai râcâie eticheta. Nu spuse nimic. După o vreme îşi scoase ţigările din buzunar şi aprinse una şi puse pachetul şi bricheta pe masă.

Mă iei la mişto nu-i aşa? spuse el.

Nu. Aş zice că-i pe bune.

Ce dracu ai păţit? Ai băut terebentină sau ce?

John Grady îşi dădu pălăria pe spate. Se uită la ringul de dans. Nu, spuse el.

Hai să vedem dac-am înţeles bine. Tu vrei ca io să mă duc la un bordel din Juárez, în Mexic, şi să cumpăr curva asta cu banii jos şi s-o aduc peste râu la ranch. E corect sau cum?

John Grady dădu din cap.

Căcat, spuse Billy. Zâmbeşte şi tu sau ceva. Dracu să mă ia. Zi-mi că n-ai înnebunit de tot.

N-am înnebunit de tot.

Pe dracu n-ai înnebunit.

M-am îndrăgostit de ea, Billy.

Billy se lăsă în scaun. Braţele îi atârnau fără rost pe lângă corp. Vai de capu meu, spuse el. De capu meu.

N-am cum s-o zic mai altfel.

Numa io sunt de vină. Nu trebuia ca să te duc acolo. În ruptu capului nu trebuia. E vina mea. Dracu, nici nu ştiu de ce mă mai plâng.

Se aplecă şi-şi luă ţigara aprinsă din scrumiera de tinichea în care o lăsase şi trase un fum şi suflă fumul peste masă. Clătină din cap. Zi-mi şi mie, spuse el.

Aşa.

Ce mama dracu o să faci tu cu ea după ce-ai s-o iei d-acolo? Chestie care n-o să se-ntâmple.

O să mă-nsor cu ea.

Mâna lui Billy se opri în timp ce ducea ţigara la gură. O puse iar jos.

Păi atunci asta e, spuse el. Asta e. Te bag cu forţa la nebuni.

Vorbesc serios, Billy.

Billy se lăsă în scaun. După o vreme îşi aruncă o mână în aer. Nu pot să cred ce dracu aud. Cred că io sunt ăla de-a-nnebunit. Să mor io dacă nu-i aşa. Ți-ai pierdut mintea aia de bibilică? Să mor io să nu mă mai scol, frățioare. N-am mai auzit aşa ceva de când sunt io pe lume.

Ştiu. N-am ce-i face.

Pe dracu n-ai ce-i face.

M-ajuți?

Nu şi pe toți dracii că nu. Ai idee ce-o să-ți facă? O să-ți lege căpățâna de unu din aparatele-alea şi o să apese pe-un mare buton şi-o să-ți prăjească creierii aşa de bine că altă dată n-o să mai te bagi singur în belea.

Vorbesc serios, Billy.

Crezi că io nu vorbesc serios? Io o să-i ajut să te lege la fire.

Nu pot să mă duc acolo. Ăla mă cunoaşte.

Uită-te la mine, băiete. Vorbeşti în dodii. De ce dracu de inşi crezi tu că-i vorba? Tu chiar crezi că poți să te duci acolo şi să te târguieşti cu unu din peştii ăia tuciurii care vinde şi cumpără oameni aşa cum te duci tu pe tăpşanu de la tribunal să cumperi cuțite?

N-am ce-i face.

Da' mai repeți mult chestia asta? Ce dracu vrei să zici că n-ai ce-i face?

Las-o baltă. E-n regulă.

E-n regulă? Căcat.

Se prăbuşi în scaun.

Mai vrei o bere?

Nu, nu vreau. Vreau dracu o sticlă de whiskey.

Nu te fac vinovat că nu vrei s-ai de-a face.

Păi mă bucur s-aud de nu mai pot.

Scutură o țigară din pachet.

Vezi că ai una aprinsă, spuse John Grady.

Billy nici nu-l auzi. N-ai bani, spuse el. Aşa că nu ştiu cum dracu ți-ai pus tu în gând să mergi la cumpărat de curve.

O să fac rost.

De unde-o să faci rost?

O să fac rost.

Cât plănuiai să-i oferi?

Două mii de dolari.

Două mii de dolari.

Mda.

Bun. Dacă era vreo-ndoială la-nceput acuma sigur nu mai e nici una. Ai înnebunit complet şi cu asta basta. Zic bine?

Nu ştiu.

Păi ştiu io. De unde dracu, de unde mama dracu crezi tu c-o să faci rost de două mii de dolari?

Nu ştiu. Fac io rost.

Nu faci atâția bani într-un an de zile.

Ştiu.

E pericol ce-i în capu' tău, băiete. Ştiai asta?

Poate.

Am mai văzut asta. Ştii c-ai început să te porți ciudat de când ai avut accidentu ăla? La asta te-ai gândit? Uită-te la mine. Vorbesc serios.

Nu-s nebun, Billy.

Da' unu din noi e. Căcat. Io-s de vină. Asta e. Io-s de vină.

N-are a face nimica cu tine.

Cum dracu să n-aibă.

E-n regulă. Las-o baltă.

Billy se lăsă în scaun. Se uită fix la cele două țigări care ardeau în scrumieră. După o vreme îşi dădu pălăria pe spate şi-şi trecu mâinile peste ochi şi peste gură şi trase iar pălăria în jos şi se uită prin încăpere. Dincolo la bar răsunau clopoțeii de la masa de shuffleboard. Se uită la John Grady.

Cum de te-ai băgat în porcăria asta?

Nu ştiu.

Cum de-ai lăsat s-ajungă pân-aici?

Nu ştiu. Mă simt într-un fel ca şi cum n-aş fi avut nimica de-a face cu povestea asta. Ca şi cum aşa e dat să fie. Ca şi cum mereu ar fi fost aşa.

Billy clătină cu tristeţe din cap. Iar nebunii, spuse el. Nu-i prea târziu, să ştii.

Ba e.

Nu e niciodată prea târziu. Trebuie numa să te hotărăşti.

M-am hotărât gata.

Păi dezhotărăşte-te. Ia-o de la capăt.

Acum două luni aş fi fost de acord cu tine. Acuma ştiu cum stau lucrurile. Sunt lucruri care nu le hotărăşti tu. Hotărârile nu contează aici.

Stătură multă vreme. El se uită la John Grady şi se uită prin încăpere. Ringul de dans prăfuit, podiumul gol. Silueta unor tobe acoperite. Se dădu înapoi cu scaunul şi se ridică şi puse cu grijă scaunul la locul lui de la masă şi apoi se întoarse şi traversă încăperea şi trecu pe lângă bar şi ieşi în stradă.

* * *

Târziu în noaptea aceea, întins în patul său pe întuneric, auzi uşa bucătăriei închizându-se şi-apoi auzi plasa de la uşă închizându-se după ea. Rămase acolo, întins. Apoi se ridică în capul oaselor şi-şi săltă picioarele pe podea şi-şi luă cizmele şi blugii şi le trase pe el şi-şi puse pălăria şi ieşi. Era aproape lună plină şi era frig şi târziu şi din hornul bucătăriei nu ieşea nici o dâră de fum. Dl Johnson stătea pe treptele din spate îmbrăcat cu haina de doc şi fuma o ţigară. Îşi ridică privirea către John Grady şi dădu din cap. John Grady se aşeză pe trepte lângă el. Ce faci aicea fără pălărie? spuse el.

Nu ştiu.

Te simţi bine?

Mda. Mi-e bine. Uneori ţi-e dor să mai stai afară noaptea. Vrei o ţigară?

Nu, mulţumesc.

Nici tu nu poţi să dormi?

Nu. Se vede că nu.

Cum merge cu caii ăia noi?

Cred că s-a descurcat bine.

Scârbavnici mai era caii ăia tineri care i-am văzut că era ţinuţi în ţarc.

Cred că s-a dus să vândă din ei.

Geambaşlâc, spuse bătrânul. Scutură din cap. Fumă.

Pe vremuri îmblânzeați cai, domnu Johnson?

Am mai îmblânzit. Mai mult dacă era nevoie. Niciodată n-am fost unu să se ție tare-n şa oricum ai lua-o. M-am rănit o dată destul de rău. Poate să ți se facă frică şi să nici nu ştii. Aşa din nimic. Mai-mai că nici n-ajungi să-ți dai seama.

Da' vă place să călăriți.

Îmi place. Da' Margaret putea să călărească de două ori cât puteam io. N-am văzut femeie mai pricepută la cai ca ea. Mult mai dihai ca mine. Nu-i lucru uşor pentru un bărbat s-o recunoască da' ăsta-i adevăru.

Ați lucrat la Matadors nu-i aşa?

Da. Am lucrat.

Cum a fost?

Muncă grea. Aşa a fost.

Se vede că asta nu s-a schimbat.

O, probabil că da. Întrucâtva. Nu m-am dat în vânt niciodată după crescutu de vaci. Numa c-ăsta a fost singuru lucru care am ştiut io să-l fac.

Fumă.

Pot să vă-ntreb ceva?

Întreabă.

Cât aveați când v-ați însurat?

Nu m-am însurat niciodată. N-am găsit niciodată pe cineva care să mă vrea.

Se uită la John Grady.

Margaret era fata lu frate-meu. El şi nevastă-sa s-a dus amândoi când a fost epidemia de gripă în o mie nouă sute şi optusprezece.

Nu ştiam.

Nu i-a cunoscut niciodată cu adevărat pe părinții ei. Era numa un bebeluş. Mă rog, cinci ani. Unde ți-e haina?

Mi-e bine.

Pe-atunci eram în Fort Collins, Colorado. Au trimis după mine. Mi-am pus caii în tren şi m-am întors împreună cu ei. Ai grijă să nu cumva să răceşti.

Nu. N-o să răcesc. Nu mi-e frig.

Am avut toată bunăvoința de pe lume da' n-am putut găsi niciodată pe cineva care să zic c-ar fi fost bună pentru Margaret.

Cum adică?

Nevastă. Una de nevastă. La urmă ne-am dat bătuți. Probabil c-am greşit. Nu ştiu. Socorro a crescut-o de fapt. Vorbea spanioleşte mai bine ca Socorro. E greu tare. Mai c-a omorât-o pe Socorro. Ea nici acuma nu e cum trebuie. Nici nu cred c-o să mai fie în veci.

Aşa.

Am încercat în toate felurile din lume s-o răsfățăm de nu se poate da' nu s-a prins. Nu ştiu cum de-a ajuns aşa cum a ajuns. O minune cred c-ai putea zice. Nu c-ar fi în vreun fel meritu meu, asta pot să-ți zic.

Am înțeles.

Ia uite colo-sus. Bătrânul arătă din cap spre lună.

Ce?

Acuma nu poți ca să le vezi. Stai o clipă. Nu. S-a dus.

Ce era?

Păsări care zbura în lună. Poate gâşte. Nu ştiu.

Nu le-am văzut. Încotro mergea?

Sus încolo. Probabil că se ducea înspre mlaştinile alea de pe râu cam pe unde-i Belen.

Am înțeles.

Tare-mi mai plăcea să călăresc pe noapte.

Şi mie.

Noaptea în deşert vezi lucruri care nu poți să le pricepi. Calu tău vede lucruri. Vede chestii care-l sperie bine-nțeles da' mai vede şi lucruri care nu-l sperie da' tu ştii c-a văzut el ceva.

Ce fel de lucruri?

Nu ştiu.

Adică cum ar fi duhuri sau dintr-astea?

Nu. Nu ştiu ce. Decât că-ți dai seama că vede el ceva. E ceva acolo.

Adică nu vreun soi de jiganie?

Nu.

Nu ceva care să bage frica-n el.

Nu. E mai degrabă ceva de care ştie el.

Şi tu nu.

Şi tu nu. Da.

Bătrânul fumă. Se uită la lună. Nu mai zburau păsări ca adineauri. După o vreme spuse: Nu vorbesc de fantome. E mai degrabă vorba de felu în care stau lucrurile. Asta dac-ai şti cum stau.

Am înțeles.

Eram sus pe râu' Platte dincolo de Ogallala într-o noapte şi mă culcasem într-un sac de dormit mai departe de tabără. Era noapte cu lună cam ca noaptea asta. Frig. Primăvară. M-am trezit şi cred că le-am auzit în somn şi peste tot primprejur se auzea un zgomot tare de şuşoteli şi era gâşte da' cu miile care se ducea în sus pe râu. A trecut aşa aproape un ceas întreg. Luna nu se mai vedea de negru lor. Am crezut că cireada o să se scoale-n picioare da' nu s-a sculat. M-am sculat şi am ieşit şi am stat aşa să mă uit la ele şi unii din băieții mai tineri din echipă s-a sculat şi ei şi stăteam toți aşa acolo în izmene

să ne uităm. Se auzea numa zgomotu ăsta ca de şoapte. Ele era sus de tot şi nu era tare sau aşa şi n-aş fi crezut că aşa ceva putea să ne trezească pe noi din somn istoviți cum eram. Aveam io un cal de noapte dintre ai mei de-l chema Boozer şi bietu Boozer vine către mine. Mă gândesc că el credea c-o să se scoale şi cireada da' nu s-a sculat. Şi mai era şi o cireadă d-alea nasoale.

Aţi avut vreodată parte să dea strechea-n vite?

Da. Mergeam la Abilene în o mie opt sute şi optzeci şi cinci. Eram numa un prichindel. Şi ne luasem la harță cu unu dintr-o altă echipă şi ăsta s-a ținut după noi pân-acolo unde am trecut Red River la prăvălia lu Doane, în Teritoriu Indienilor. Ştia că o s-avem probleme să ducem vitele pe-acolo şi aşa a şi fost da' l-am prins pe-omu ăsta şi am ştiut că el era pentru că încă mai puteai să miroşi petrolu lampant pe el. A venit pe la noi noaptea şi a dat foc la o pisică şi a aruncat-o peste cireadă. A zvârlit-o nu glumă. Walter Devereaux tocmai venea încoace că isprăvise veghea de noapte şi a auzit ce se-ntâmpla şi s-a uitat peste umăr. Zicea că arăta ca şi cum o cometă ar fi trecut p-acolo şi un zbierăt numa. Şi Doamne ce-a mai venit spre noi. Ne-a luat trei zile să tocmim cireada aia la loc şi până când am izbutit să plecăm de-acolo încă ne

lipsea ca la patruzeci de capete pierdute sau schilodite sau furate şi doi cai.

Ce s-a ales de băiat?

De băiat?

Care a aruncat pisica.

Aha. După câte mi-aduc aminte nu i-a mers prea bine.

Cred şi io.

Oamenii sunt în stare de orice.

Aşa e. Sunt.

Dacă ai zile apuci să le vezi pe toate.

Aşa e. Am văzut.

Domnul Johnson nu răspunse. Cu un bobârnac aruncă mucul ţigării prin curte desenând lent un semicerc roşu.

Nu mai e nimic să poată să ardă încolo-şa. Mi-aduc aminte când era pericol să ia câmpia foc.

N-am vrut să zic că le-am văzut pe toate, spuse John Grady.

Ştiu că n-ai vrut.

Am vrut doar să zic că am văzut lucruri care mai bine nu le vedeam.

Ştiu. Sunt şi învăţăminte greu de-nghiţit pe lumea asta.

Care-i cel mai greu de-nghiţit?

Nu ştiu. Poate că doar că atunci când ceva se duce dus e. Nu se mai întoarce.

Am înțeles.

Rămaseră acolo în tăcere. După o vreme bătrânul spuse: A doua zi după ce-am făcut cincizeci de ani în martie o mie nouă sute şi şaptisprezece m-am dus până unde era comandamentu la puțu lu Wilde şi era acolo şase lupi morți atârnați de gard. Am călărit în lungu gardului şi-am trecut cu mâna peste ei. Mă uitam la ochii lor. Un vânător de la stat îi adusese noaptea de dinainte. Fusese omorâți cu momeală otrăvită. Stricnină. Ce-o fi fost. Sus în munții Sacramento. După o săptămână a mai adus patru. De-atuncea n-am mai auzit vreun lup prin părțile astea. O fi de bine. Poa să fie un blestem pentru vite. Da' cred c-am fost mereu ce s-ar putea numi superstițios. Bisericos ştiu sigur că n-am fost. Şi totdeauna am fost de părere că orice pe lumea asta poate să trăiască şi după aia să moară da' ce era ei a trăit mereu. Nu ştiam că poți să otrăveşti aşa ceva. N-am mai auzit un urlet de lup în mai bine de treizeci de ani. Nu ştiu unde te-ai putea duce ca să-i mai auzi. Se prea poate ca un asemenea loc să nici nu existe.

Când se întoarse prin hambar Billy stătea în dreptul uşii.

S-a dus înapoi la culcare?

Mda.

Ce făcea de s-a sculat?

Zicea că nu poate să doarmă. Da' tu ce faci?

La fel. Tu?

La fel.

O fi ceva-n aer.

Nu ştiu.

Despre ce vorbea?

Chestii.

Ce zicea?

Cred că zicea că vacile pot să facă diferența între un cârd de gâşte şi o pisică în flăcări.

Poate că n-ar trebui să stai atâta prin preajma lui.

S-ar putea să ai dreptate.

Alde voi doi parc-aveți multe-n comun.

Nu-i nebun, Billy.

Poate. Da' nu ştiu dacă tu ai fi primu la care m-aş duce să-i cer părerea.

Mă duc să mă culc.

Noapte bună.

Noapte bună.

Îi spuse în spaniolă femeii că avea de gând să-şi păstreze pălăria şi o ţinu în mână cât urcă treptele spre bar şi apoi şi-o puse din nou pe cap. Nişte oameni de afaceri mexicani stăteau la bar iar el îi salută când trecu pe lângă ei. Ei îi făcură scurt semn din cap. Barmanul puse un şerveţel pe tejghea. *Señor*? spuse el.

Old Grandad şi un pahar cu apă.

Barmanul se îndepărtă. Billy îşi scoase ţigările şi bricheta şi le puse pe bar. Se uită în oglinda barului. Câteva curve leneveau pe canapelele din hol. Arătau ca scăpate de la un bal mascat. Barmanul se întoarse cu păhărelul de whiskey şi îl puse pe bar împreună cu paharul de apă şi Billy apucă whiskey-ul şi-l legănă o dată cu o mişcare lentă, circulară apoi îl ridică şi bău. Întinse mâna după ţigări, făcu semn din cap barmanului.

Otra vez[125], spuse el.

Barmanul veni cu sticla. Turnă.

Dónde está Eduardo[126], spuse Billy.

Quién?

Eduardo.

Barmanul turnă gânditor. Clătină din cap.

---

125 Încă o dată (sp.), (n.red.).

126 Unde e Eduardo? (sp.), (n.red.)

El patrón, spuse Billy.

El patrón no está.

Cuándo regresa?[127]

No sé. Rămase ținând sticla în mână. *Hay un problema?*[128] spuse el.

Billy scutură o țigară din pachet şi o puse în gură şi apucă bricheta. *No*, spuse el. *No hay un problema*. Trebuie să vorbesc cu el pentru o afacere.

Despre ce afacere e vorba?

Îşi aprinse țigara şi puse bricheta deasupra pachetului şi suflă fum peste bar şi-şi ridică privirea.

Mi se pare mie că nu ne-nțelegem, spuse el.

Barmanul ridică din umeri.

Billy îşi scoase banii din buzunarul cămăşii şi aşează o bancnotă de zece dolari pe bar.

Asta nu-i pentru băuturi.

Barmanul se uită de-a lungul barului către locul în care stăteau în picioare afacerişti mexicani. Se uită la Billy.

Ai idee cât face slujba asta? spuse el.

Ce anume?

---

[127] Când se întoarce? (sp.), (n.red.)

[128] Nu ştiu. E vreo problemă? (sp.)

Te-am întrebat dacă ai idee cât face slujba asta.

Vrei să spui că-ți ies bani frumoşi din bacşişuri.

Nu. Vreau să spun dacă ai idee cât costă să cumperi o slujbă ca asta.

N-am auzit de cineva să-şi cumpere slujba.

Vii des cu treburi în Mexic?

Nu.

Barmanul rămase cu sticla în mână. Billy îşi scoase din nou banii şi puse jos două de cinci peste bancnota de zece. Barmanul palmă banii de pe bar şi-i puse în buzunar. *Un momento*, spuse el. *Espérate.*[129]

Billy ridică whiskey-ul şi îl agită şi bău. Puse paharul jos şi-şi trecu dosul încheieturii peste gură. Când se uită în oglinda barului codoşul stătea la stânga lui ca Lucifer.

Sí señor, spuse el.

Billy se întoarse şi se uită la el.

Tu eşti Eduardo?

Nu. Cu ce vă pot ajuta?

Vroiam să-l văd pe Eduardo.

În legătură cu ce doriți să-l vedeți?

Vroiam să stau de vorbă cu el.

Da. Vorbiți cu mine.

---

[129] Aşteaptă (sp.), (n.red.).

Billy se întoarse să se uite la barman dar barmanul se îndepărtase să servească alți clienți.

E vorba de ceva personal, spuse Billy. Ce dracu, doar n-o să-l iau la bătaie.

Sprâncenele codoşului se înălțară uşor. Asta e bine de ştiut, spuse el. E ceva care nu vă convine?

Am o afacere care poate că-l interesează.

În numele cui.

Ce?

În numele cui.

Al meu. În numele meu.

Tiburcio îl studie vreme îndelungată. Ştiu cine sunteți, spuse el.

Ştii cine sunt?

Da.

Cine sunt?

Sunteți un *trujamán*[130].

Ce-i aia?

Nu vorbiți spaniola?

Vorbesc spaniola.

Ați venit cu *mordida*[131].

---

130 Negociator, intermediar (sp.), (n.red.).

131 Şpagă (sp.), (n.red.).

Billy îşi scoase banii şi îi puse pe bar. Am optişpe dolari. Asta-i tot ce am. Şi n-am plătit încă băuturile.

Plătiți băuturile.

Cum?

Plătiți băuturile.

Billy lăsă o bancnotă de cinci pe bar şi puse cei treisprezece dolari în buzunarul cămăşii împreună cu ţigările şi cu bricheta şi se ridică.

Veniți după mine.

Îl urmă prin bar pe lângă curvele în gătelile lor de curve. Prin caleidoscopul de lumină fragmentată care venea de la candelabrul din tavan şi pe lângă podiumul gol către o uşă din spate.

Uşa era capitonată cu o imitație de fetru de culoarea vinului şi nu avea clanță. Chiar şi aşa codoşul o deschise şi intră într-un coridor cu pereți albaştri şi cu un singur bec albastru înşurubat în tavan deasupra uşii. Codoşul ținu uşa şi Billy intră şi codoşul o închise în spatele lor şi se întoarse şi o luă pe coridor. Parfumul lui cu iz de mosc plutea în aer. La capătul celălalt al coridorului se opri şi bătu uşor de două ori la o uşă cu ornamente în foiță de argint. Se întoarse, aşteptând cu mâinile împreunate în față.

Se auzi un bâzâit şi codoşul deschise uşa. Aşteptați aici, spuse el.

Billy aşteptă. O bătrână chioară se apropie pe coridor şi bătu uşor la una dintre uşi. Când îl văzu acolo îşi făcu semnul crucii. Uşa se deschise şi ea dispăru înăuntru şi uşa se închise şi coridorul rămase din nou pustiu în lumina slabă, albastră.

Când uşa de argint se deschise codoşul îi făcu semn să intre încovoindu-şi căuş degetele subțiri şi pline de inele. Intră şi se opri. Apoi îşi scoase pălăria.

Eduardo stătea la birou fumând unul dintre trabucurile lui subțiri şi negre. Stătea într-o parte cu picioarele încrucişate în față şi proptite în sertarul de jos deschis al biroului şi părea să-şi cerceteze cizmele lustruite din piele de reptilă. Cu pot să vă ajut? spuse el.

Billy se uită la Tiburcio. Se uită din nou la Eduardo. Eduardo îşi ridică picioarele din sertar şi se roti încet în scaun. Purta un costum negru cu o cămaşă verde-deschis desfăcută la gât. Îşi sprijinea brațul de blatul de sticlă şlefuită al biroului, ținea trabucul în mână. Arăta de parcă n-avea nici o grijă.

Am să vă fac o propunere de afaceri, spuse Billy.

Eduardo ridică trabucul cel subțire în față şi-l studie. Se uită din nou la Billy.

Ceva care s-ar putea să vă intereseze, spuse Billy.

Eduardo zâmbi subțire. Se uită dincolo de Billy la codoş apoi se uită din nou la Billy. Norocul îmi surâde, spuse el. Ce minunat.

Trase încet şi îndelung din trabuc. Cu mâna în care-l ținea făcu un gest straniu şi grațios, desenând un cerc şi întorcând-o cu palma în sus. Ca şi cum ar fi ținut în căuşul mâinii ceva nevăzut. Ori ca şi cum ar fi fost obişnuit să țină ceva acum absent.

Vă deranjează dacă vorbim între patru ochi? spuse Billy.

Eduardo dădu din cap şi codoşul se retrase şi închise uşa. După ce acesta plecă Eduardo se lăsă în scaun şi se răsuci din nou şi-şi încrucişă iarăşi cizmele în sertar. Îşi ridică privirea şi aşteptă.

Ce vroiam io, spuse Billy, e să cumpăr una din fetele astea.

Să cumpărați, spuse Eduardo.

Chiar aşa.

Cum adică să cumpărați.

Să vă dau bani şi s-o scot d-aici.

Credeți că fetele acestea sunt aici împotriva voinței lor?

Io nu ştiu ce-i cu ele.

Şi totuşi credeți asta.

Io nu cred nimic.

Ba sigur că da. Altfel ce ar fi de cumpărat?

Nu ştiu.

Eduardo îşi ţuguie buzele. Îşi studie vârful trabucului. Nu ştie, spuse el.

Deci îmi spuneți mie că fetele astea sunt libere să plece pur şi simplu de-aici.

Bună întrebare.

Păi şi care ar fi un bun răspuns.

Aş spune că ele sunt libere ca persoane.

Ca ce?

Ca persoane. Ele sunt libere ca persoane. Dacă sunt libere aici? Îşi duse arătătorul la tâmplă. Mă rog, cine poate spune?

Dacă oricare dintre ele ar vrea să plece poate să o facă.

Sunt curve. Unde să se ducă?

Şi dacă una dintre ele ar vrea să se mărite?

Eduardo înălță din umeri. Îşi ridică privirea către Billy.

Spuneți-mi un lucru, spuse el.

Aşa.

Sunteți beneficiarul sau mandatarul acestuia?

Dacă sunt ce?

Dumneavoastră sunteți cel care doriți să cumpărați fata?

Da.

Veniți des la White Lake?

Am venit aici o dată.

Unde ați cunoscut-o pe fata asta?

La La Venada.

Şi acum doriți să vă căsătoriți cu ea.

Billy nu răspunse.

Peştele trase încet din trabuc şi suflă fumul către cizme. Eu cred că dumneavoastră sunteți mandatarul, spuse el.

Nu-s nici un mandatar. Lucrez la Mac McGovern la Cross Fours, în sus de Orogrande, New Mexico, şi puteți să-ntrebați pe-oricine.

Nu cred că ați venit aici în interesul dumneavoastră personal.

Sunt aici să vă fac o ofertă.

Eduardo fumă.

Bani gheață, spuse Billy.

Fata asta are o boală. Prietenul dumneavoastră ştie?

N-am spus că aş avea un prieten.

Nu i-a spus, nu-i aşa?

Cum de ştiți de ce fată e vorba.

Magdalena o cheamă.

Billy se uită atent la el. V-ați dat seama pentru că am pomenit de La Venada.

Fata asta nu va pleca de-aici. Poate că prietenul dumneavoastră crede că va pleca, dar nu-i aşa. Poate că şi ea crede asta. E foarte tânără. Permiteți-mi să vă-ntreb.

Întrebați.

Care-i problema prietenului dumneavoastră de se-ndrăgosteşte de curve?

Nu ştiu.

Crede el oare că ea nu e cu adevărat curvă?

N-aş putea să spun.

Nu puteți sta de vorbă cu el?

Nu.

Pentru că e curvă până-n măduva oaselor. O cunosc.

Vă cred c-o cunoaşteți.

Prietenul dumneavoastră este foarte bogat?

Nu.

Ce-i poate el oferi acestei fete? De ce ar pleca ea de-aici?

Nu ştiu. După câte-mi dau seama el crede că-i îndrăgostită de el.

Dumnezeule, spuse Eduardo. Dumneavoastră vă vine să credeți aşa ceva?

Nu ştiu.

Dumneavoastră vă vine să credeți aşa ceva?

Nu.

Ce aveți de gând să faceți?

Nu ştiu. Ce vreți să-i transmit?

Nu-i nimic de transmis. Bea mult prietenul dumneavoastră?

Nu. Nu în mod special.

Încerc să vă ajut.

Billy se lovi uşor cu pălăria în picior. Se uită la Eduardo şi se uită prin camera care-i servea drept birou. În colțul cel mai îndepărtat era un băruleț. O canapea albă de piele. O măsuță joasă cu tăblia de sticlă.

Nu mă credeți, spuse Eduardo.

Nu cred că nu ați investit ceva bani în fata asta.

Am spus eu asta?

Credeam că da.

Îmi datorează o anumită sumă. Bani care i-au fost împrumutați pentru costume. Pentru bijuterii.

Cât de mulți bani.

V-aş pune eu o asemenea întrebare?

Nu ştiu. Zic io că nu sunt în situația să fiu întrebat.

Credeți că sunt traficant de carne vie.

N-am spus asta.

Asta credeți.

Ce vreți să-i transmit?

Ce importanță are?

Io zic că s-ar putea să aivă importanță pentru el.

Prietenul dumneavoastră a căzut pradă unei pasiuni irațională. Nimic din ce i-ați spune nu are importanță. El are în cap o anumită poveste. Despre cum vor fi lucrurile. În această poveste el va fi fericit. Care-i problema cu această poveste?

Dumneavoastră să-mi spuneți.

Problema cu această poveste e că nu este o poveste adevărată. Bărbații au în minte o imagine despre cum va arăta lumea. Cum vor arăta ei în acea lume. Lumea poate să arate pentru ei în feluri diferite dar este o lume care nu va exista niciodată şi aceea este lumea la care ei visează. Credeți ce vă spun?

Billy îşi puse pălăria. Vă mulțumesc pentru timpul acordat, spuse el.

Cu plăcere.

Se întoarse spre ieşire.

Nu mi-ați răspuns la întrebare, spuse Eduardo.

Se întoarse. Se uită la peşte. Trabucul din degetele sale încovoiate grațios, cizmele sale scumpe. Camera fără ferestre. Mobila din ea care arăta ca şi cum ar fi fost

adusă şi aşezată înăuntru la locul ei numai şi numai în vederea acestei scene. Nu ştiu, spuse el. Probabil să zic că da. Numa că nu-mi place s-o spun.

De ce?

Parc-ar fi un soi de trădare.

Poate adevărul să fie o trădare?

Poate. Oricum, unii au parte de ce-şi doresc.

Nimeni n-are parte de ce-şi doreşte. Sau poate doar pentru scurt timp aşa încât să aibă ce pierde. Sau poate doar ca să demonstreze visătorilor că odată împlinită lumea visurilor lor nu mai e deloc lumea pe care şi-o doreau.

Mda.

Credeți ce vă spun?

Haideți să vă zic cum facem.

Ziceți-mi.

Lăsați-mă să mă mai gândesc.

Peştele dădu din cap. *Ándale pues*[132], spuse el. Uşa se deschise fără veste parcă neacționată de vreun mecanism. Tiburcio stătea în prag şi aştepta. Billy se întoarse din nou şi privi înapoi. Nu mi-ați răspuns la întrebarea mea, spuse el.

Nu?

---

[132] În regulă atunci (sp.), (n.red.).

Nu.

Întrebați-mă din nou.

Stați să va-ntreb altceva.

Bine.

A dat de belea, nu-i aşa?

Eduardo zâmbi. Suflă fumul de țigară peste blatul de sticlă al biroului. Aceasta nu este o întrebare, spuse el.

Era târziu când ajunse înapoi la fermă dar lumina era încă aprinsă în bucătărie. Aşteptă în camionetă câteva momente, apoi opri motorul. Lăsă cheia în contact şi se dădu jos şi merse prin curte către casă. Socorro se dusese la culcare dar în comportamentul de deasupra cuptorului mai erau turtă de mălai şi o farfurie de fasole şi cartofi cu două bucăți de pui prăjit. Duse farfuriile la masă şi scoase tacâmuri din uscătorul de vase şi-şi luă o cană şi turnă cafea şi puse oala înapoi pe ochiul plitei unde mai ardeau încă mocnit nişte cărbuni şi-şi luă cafeaua la masă şi se aşează şi mâncă. Mâncă încet şi metodic. Când termină duse vasele la chiuvetă şi deschise frigiderul şi se aplecă să cerceteze în interior pentru oareşice desert. Găsi un castron de budincă şi-l puse pe bufet şi scoase un castron mai mic şi-l umplu şi puse budinca înapoi în frigider şi mai luă cafea şi se aşează să

mănânce budinca şi să citească ziarul lui Oren. Ceasul ticăia pe coridor. Plita scârțâia, răcindu-se. John Grady intră şi se duse la plită şi luă o cană de cafea şi veni la masă şi se aşeză şi-şi dădu pălăria pe ceafă.

Te-ai trezit de tot? spuse Billy.

Sper că nu.

Cât e ceasu?

Nu ştiu.

Billy sorbi din cafea. Băgă mâna în buzunar după țigări.

Acum ai venit? spuse John Grady.

Da.

Mă gândesc că răspunsu e nu.

Bine te gândeşti, căluțu tatii.

Păi bine.

Cam te-aşteptai la asta, nu?

Mda. I-ai oferit banii?

A, a fost o discuție destul de bună, aşa, în mare.

Ce-a zis.

Billy îşi aprinse țigara şi puse bricheta peste pachet. A zis că ea nu vrea să plece de-acolo.

Păi asta-i o minciună.

Păi se poate să fie. Da' el zice că ea nu pleacă.

Ba pleacă.

Billy suflă fumul peste masă. John Grady se uita la el.

Tu crezi că-s nebun, nu-i aşa?

Tu ştii ce cred io.

Păi bine.

De ce nu te uiți un pic la tine. Uită-te în ce hal te-a adus. Să zici c-o să-ți vinzi calu. E aceeaşi poveste care se repetă din nou. Îți pierzi capu pentru o fustă. Atâta decât că-n cazu tău nu e nimica care să aivă vreun sens. Nimica.

În ochii tăi.

În ai mei şi ai lu oricine.

Se aplecă în față şi începu să numere pe degetele de la mâna care ținea țigara: Nu e americancă. N-are cetățenie. Nu vorbeşte englezeşte. Lucrează la un bordel. Nu, stai şi-ascultă-mă. Şi nu în ultimu rând – se ținea de degetul cel mare – e jegosu ăsta care e a lui din cap până-n picioare şi care-ți garantez să nu mai apuc ziua de mâine dacă te mint c-o să te omoare să te bage-n mormânt dacă te iei de el. Mă băiete, ce nu-s fete şi de partea asta a blestematului ăluia de râu?

Nu ca ea.

Ei da, aicea cred şi io c-ai zis un adevăr cum nu puteai mai mare.

Îşi stinse ţigara. Bun. Am mers cu tine cât de departe s-a putut. Mă duc la culcare.

Bine.

Se trase în spate cu scaunul şi se ridică şi se opri. Dacă cred că eşti nebun? spuse el. Nu. Nu cred. Tu poţi să dai lecţii de nebunie. Dacă tu eşti numa nebun atuncea toţi ăia vai mama lor din spitalu de nebuni care-i hrăneşte pe sub uşă ar trebui să le dea drumu pe străzi.

Îşi puse ţigările şi bricheta în buzunarul cămăşii şi puse cana şi castronelul în chiuvetă. La uşă se opri din nou şi se uită înapoi. Ne vedem de dimineaţă, spuse el.

Billy?

Mda.

Mulţumesc. Îţi rămân recunoscător.

Aş zice că cu plăcere da' te-aş minţi.

Ştiu. Mulţumesc oricum.

Ai de gând să vinzi armăsaru ăla?

Nu ştiu. Mda.

Poate c-o să-l cumpere Wolfenbarger.

M-am gândit la asta.

Credeam şi io că te-ai gândit. Ne vedem de dimineaţă.

John Grady îl privi cum mergea prin curte către hambar. Se aplecă şi şterse cu mâneca broboanele de apă de pe geamul ferestrei. Umbra lui Billy se tot scurtă până

ce trecu pe sub lumina galbenă de deasupra porții hambarului şi apoi el păşi în întunericul de dinăuntru şi nu se mai văzu. John Grady lăsă perdelele să cadă peste geam şi se întoarse şi se aşeză uitându-se fără țintă în cana goală din fața lui. Era zaț pe fund şi el agită cana şi se uită în ea. Apoi agită zațul în partea cealaltă ca şi cum ar fi vrut să-l pună la loc aşa cum fusese mai-nainte.

Stătea în crângul de sălcii cu spatele la râu şi se uita la şosea şi la maşinile care treceau pe şosea. Nu era foarte mult trafic. Praful stârnit de cele câteva maşini adăsta în aerul uscat după ce maşinile trecuseră. Merse până jos la râu şi se aşeză pe vine şi se uită la apa care curgea murdară de lut. Aruncă o piatră. Apoi alta. Se întoarse şi se uită înapoi către drum.

Taxiul se opri la răspântie după care dădu înapoi şi o luă hurducându-se prin şleaul noroios şi se opri în luminiş. Ea se dădu jos din spate pe partea opusă cum privea el şi plăti şoferului şi vorbi un pic cu acesta şi şoferul încuviință şi ea se dădu la o parte. Şoferul băgă în viteză şi-şi puse brațul peste spătar şi dădu înapoi şi întoarse. Se uită către râu. Apoi ieşi în şosea şi o luă înapoi către oraş.

El o luă de mână. *Tenía miedo que no vendrías*[133], spuse el.

Ea nu răspunse. Se aplecă peste el. Cu părul ei negru căzându-i pe umeri. Mirosul de săpun. Carnea şi oasele vii sub ţesătura rochiei ei.

Me amas?[134] spuse el.

Sí. Te amo.[135]

Se aşeză pe un buştean de plop şi o privi cum mergea prin pietrişul spălat de apă. Ea se întoarse şi-i zâmbi. Cu rochia strânsă în jurul coapselor ei brune. Încercă să-i zâmbească la rândul lui dar gâtul i se strânse şi îşi întoarse privirea.

Se aşeză pe buştean lângă el iar el îi luă picioarele în mâini pe rând şi le uscă cu legătura de la gât şi prinse cu degete lui micile catarame ale pantofilor ei. Ea se aplecă şi-şi puse capul pe umărul lui iar el o sărută şi-i atinse părul şi sânii şi faţa aşa cum ar fi făcut-o un orb.

Y mi respuesta?[136] spuse el.

---

133 Mi-era teamă că n-o să vii (sp.), (n.red.).

134 Mă iubeşti? (sp.), (n.red.)

135 Da. Te iubesc (sp.), (n.red.).

136 Şi ce răspuns îmi dai? (sp.), (n.red.)

Ea îi luă mâna şi o sărută şi o ţinu în dreptul inimii şi spuse că era a lui şi că va face orice îi va cere chiar cu preţul vieţii.

Era din statul Chiapas şi fusese vândută la vârsta de treisprezece ani pentru a acoperi o datorie la joc. Nu avea familie. În Puebla fugise şi căutase protecţie la o mânăstire. Proxenetul însuşi apăruse pe treptele mânăstirii în dimineaţa următoare şi ziua-n amiaza mare dăduse bani în mâinile stareţei şi luase fata înapoi.

Omul acesta a dezbrăcat-o la piele şi a bătut-o cu un bici făcut dintr-o cameră de cauciuc de camion. Apoi a ţinut-o în braţe şi i-a spus că o iubeşte. Ea a fugit iarăşi şi s-a dus la poliţie. Trei poliţişti au dus-o într-o cameră din subsol cu o saltea murdară pe jos. Când au terminat cu ea au vândut-o celorlalţi poliţişti. Apoi au vândut-o deţinuţilor pentru cei câţiva pesos pe care putuseră ei să-i strângă sau au dat-o pe ţigări. În cele din urmă l-au chemat pe proxenet şi i-au vândut-o înapoi.

El a bătut-o cu pumnii şi a dat-o de perete şi a izbit-o de pământ şi a lovit-o cu picioarele. I-a spus că dacă mai fuge o dată o s-o omoare. Ea a închis ochii şi i-a întins gâtul. Cuprins de furie a înşfăcat-o de braţ dar braţul i s-a rupt în mână. Un pocnet surd, ca un băţ uscat. Ea a icnit şi a urlat de durere.

Mira, strigă el. *Mira, puta, que has hecho.*[137]

Brațul îi fusese pus la loc de o *curandera*[138] şi acum nu-l mai putea întinde complet. Îi arătă. *Mires*[139], spuse ea. Casa se chema La Esperanza del Mundo. Unde o copilă fardată într-un chimono pătat, cu brațul într-o faşă, plângea în tăcere sau mergea fără să spună o vorbă cu bărbați într-o cameră din spate pentru mai puțin de doi dolari.

El se aplecase în față plângând, cu brațele în jurul ei. Îi puse mâna peste gură. Ea i-o dădu deoparte. *Hay más*[140], spuse ea.

No.

Ea voia să-i spună mai multe dar el îi puse din nou degetele peste gură. Îi spuse că nu voia să ştie decât un singur lucru.

Lo que quieras[141], spuse ea.

Te casas conmigo.[142]

---

137 Uite. Uite ce-ai făcut, curvă ce eşti (sp.), (n.red.).

138 Doftoroaie (sp.), (n.red.).

139 Uite (sp.), (n.red.).

140 Mai sunt şi altele (sp.), (n.red.).

141 Orice vrei (sp.), (n.red.).

142 Te căsătoreşti cu mine (sp.), (n.red.).

Sí, querido, spuse ea. *La respuesta es sí.*[143] Căsătoresc cu tine.

Când intră în bucătărie Oren şi Troy şi JC stăteau acolo şi el dădu din cap către ei şi se duse la plită şi-şi luă micul dejun şi cafeaua şi veni la masă. Troy se trase un pic cu scaunul pentru a-i face loc. N-o să cazi acuma lat de la programu ăsta de peţit aşa încărcat cum îl ai, zic bine, băiete?

Căcat, spuse JC. Nici să nu vă gândiţi să-ncercaţi măcar să ţineţi pasu cu voinicu.

Am vorbit cu Crawford despre calu tău, spuse Oren.

Ce-a zis.

A zis că el crede că ar găsi un cumpărător dacă te-ai duce spre preţu lui.

Acelaşi preţ?

Acelaşi preţ.

Nu cred că pot.

Poate să vină cu un pic mai mult. Da' nu mult.

John Grady dădu din cap. Mânca.

Ai putea să ieşi mai bine dacă l-ai da la licitaţie.

Licitaţia mai e decât în trei săptămâni.

Două jumate.

---

[143] Da, iubire. Răspunsul e da (sp.), (n.red.).

Zi-i că dau cu trei şi douăşcinci.

JC se ridică şi-şi duse vasele la chiuvetă. Oren aprinse o ţigară.

Când ai să-l vezi? spuse John Grady.

Vorbesc cu el azi dacă vrei.

Bine.

Mâncă mai departe. Troy se ridică şi-şi duse vasele la chiuvetă şi ieşi cu JC. John Grady îşi curăţă farfuria cu ultima îmbucătură de chiflă şi o înghiţi şi se trase înapoi cu scaunul.

Mic dejun dintr-ăsta cum le mănânci tu în două minute o să te bage-n belea cu sindicatu, spuse Oren.

Tre să mă duc să-l văd un pic pe bătrân.

Îşi duse farfuria şi cana la chiuvetă şi-şi şterse mâinile de pantaloni şi traversă încăperea şi o luă pe coridor.

Bătu în canatul uşii biroului şi se uită înăuntru dar camera era goală. Înaintă pe coridor spre dormitorul lui Mac şi bătu uşor în uşa deschisă. Mac ieşi din baie cu un prosop în jurul gâtului şi cu pălăria pe cap.

Neaţa, băiete, spuse el.

Neaţa. Mă-ntrebam dacă pot să vorbesc cu dumneata un minut.

Hai-nuntru.

Atârnă prosopul de speteaza unui scaun şi se duse la şifonierul lui cel demodat şi scoase o cămaşă şi o scutură s-o despăturească şi, în picioare, se apucă să-i descheie nasturii. John Grady rămase în uşă.

Hai-nuntru, spuse Mac. Pune-ți dracu pălăria la loc pe cap.

Am înțeles. Făcu câțiva paşi în cameră şi-şi puse pălăria pe cap şi rămase aşa în picioare. Pe peretele opus se aflau fotografii de cai înrămate. Pe comodă într-o ramă ornamentată de argint o fotografie o înfățişa pe Margaret Johnson McGovern.

Mac îşi trase cămaşa peste cap şi începu s-o încheie. Aşază-te, băiete, spuse el.

Nu-i nevoie.

Haide. Arăți de parcă ai avea multe pe cap.

La capătul celălalt al patului se afla un scaun masiv de stejar cu piele neagră şi el se duse şi se aşeză. Nişte haine de-ale lui Mac erau aruncate peste unul din brațele scaunului. Îşi rezemă cotul pe celălalt braț. Mac îşi strânse partea din față şi cea din spate ale cămăşii şi le băgă în pantaloni şi se încheie la curea şi îşi luă cheile şi mărunțişul şi portofelul de pe comodă. Se apropie de pat cu şosetele în mână şi se aşeză şi le desfăşură şi începu

să şi le tragă pe picioare. Bun, spuse el. Şansă mai bună ca acuma n-o să ai.

John Grady dădu să-şi scoată din nou pălăria dar apoi îşi puse din nou mâinile în poală. Apoi se aplecă în față cu coatele pe genunchi.

Hai zi-i că-i un heleşteu rece pe o zi cu arşiță şi sări în el, spuse Mac.

Aşa. Bun. Vreau să mă-nsor.

Mac se opri cu şoseta trasă pe jumătate. Apoi trase şoseta de tot şi se aplecă după cizmă. Să te-nsori, spuse el.

Cum ai zis.

Bine.

Vreau să mă-nsor şi mă gândeam că dacă nu te superi io m-aş apuca să vând calu ăla.

Mac îşi trase cizma şi o apucă pe cealaltă şi rămase cu ea în mână. Băiete, spuse el. Pot să-nțeleg dacă omu vrea să se-nsoare. Io să mai fi avut ca la o lună şi făceam douăj de ani când m-am însurat. Într-un fel isprăvisem să ne-nvățăm unu pe altu. Da' poate să fi fost aranjat un pic mai bine ca tine. Crezi că-ți poți permite?

Nu ştiu. M-am gândit poate că dacă vând calu.

De când te gândeşti la asta?

Păi. De ceva vreme.

Aici nu-i vorba de ceva care-i musai, nu-i aşa?

Nu. Nu-i nimic de soiu ăsta.

Păi şi-atunci de ce nu mai aştepți o vreme. Să vezi dacă ține treaba.

Nu prea pot să fac asta.

Mă rog, nu ştiu ce va să zică asta.

Sunt nişte probleme.

Păi am timp s-ascult dacă vrei să-mi povesteşti ce şi cum.

Aşa. Păi. Una la mână e mexicancă.

Mac dădu din cap. Am mai văzut şi cazuri când a mers, spuse el. Îşi trase cizma.

Aşa că am o problemă cum s-o aduc încoace.

Mac îşi lăsă piciorul jos pe podea şi-şi puse mâinile pe genunchi. Îşi ridică privirea către băiat. Încoace? spuse el.

Da.

Adică vrei să spui peste râu?

Da.

Vrei să zici că e mexicancă mexicancă?

Da.

La dracu, mă băiete.

Se uită încoace şi-ncolo prin cameră. Soarele tocmai se ridica peste hambar. Se uită la perdelele de dantelă albă

de la fereastră. Se uită la băiatul care stătea țeapăn acolo, în scaunul tatălui lui. Ei da, spuse el. Asta zic şi io că e oarece problemă. Nu-i cea mai rea de care am auzit. Câți ani are?

Şaişpe.

Mac stătea cu buza de jos între dinți. Din rău în mai rău, nu aşa? Vorbeşte englezeşte?

Nu.

Nici un cuvințel.

Nu.

Mac clătină din cap. Afară se auzeau vitele mugind de-a lungul gardului de lângă şosea. Se uită la John Grady. Băiete, spuse el. Te-ai gândit şi tu nițel la asta?

Da. Pot să spun că m-am gândit.

N-ai fi aicea de nu te-ai fi gândit, nu-i aşa?

Nu.

Unde-ai de gând c-o să trăieşti?

Păi, vroiam să vorbesc cu dumneata de asta. Mă gândeam că dacă n-ai nimic împotrivă m-aş duce să văd dacă nu cumva pot să dreg casa aia veche de la Bell Springs.

Draci. Aia nu mai are nici măcar acoperiş, nu-i aşa?

Nu cine ştie ce. Mi-am aruncat un ochi. Se poate drege.

Acolo-i de dres nu glumă.

Pot io s-o dreg.

Pesemne c-ai putea. Pesemne c-ai putea. N-ai zis nimica de bani. Nu pot să-ți dau mai mult. Ştii asta.

N-am cerut să-mi dai mai mult.

Ar trebui să le dau mai mult şi lu Billy şi lu JC. Dracu. S-ar putea să trebuiască să-i dau mai mult şi lu Oren.

Am înțeles.

Mac stătea aplecat în față, cu degetele împreunate. Băiete, spuse el, io cred că ar mai trebui s-aştepți. Da' dacă ție ți-a intrat în cap să mergi înainte, atuncea dă-i drumu. Io o să fac pentru tine tot ce pot.

Mulțumesc frumos.

Îşi puse mâinile pe genunchi şi se ridică. John Grady se ridică. Mac clătină din cap, zâmbind vag. Se uită la băiat.

E drăguță?

Da. Cum să nu fie.

Şi io pun pariu că-i drăguță. S-o aduci aici. Vreau s-o văd.

Am înțeles.

Ziceai că nu vorbeşte englezeşte?

Nu.

Băi să fie. Clătină iar din cap. Bun, spuse el. Hai, dă-i drumu. Ia-ți picioarele la spinare.

Am înțeles.

Traversă camera către uşă şi se opri şi se întoarse.

Mulțumesc frumos.

Dă-i drumu.

El şi cu Billy călăriră până la Cedar Springs. Călăriră până sus la izvorul pârâului şi coborâră apoi din nou împingând toate vitele înspre câmpia din față şi prinzând în laț tot ce li se părea suspect, când în fața, când în spatele lor, şi întinzând la pământ animalele care zbierau şi descălecând şi lăsând frâiele în timp ce caii dădeau înapoi şi țineau frânghiile întinse. Viței tineri erau întinşi pe pământ şi unii dintre ei aveau viermi în buric şi ei îi dădeau cu Peerless şi-i curățau şi dădeau din nou cu lichid şi iar îi curățau şi le dădeau drumul. Seara călăriră până la Bell Springs şi John Grady descălecă şi-l lăsă pe Billy cu caii să-i adape şi trecu prin adânciturile pline de iarbă sacaton către casa veche din chirpici şi împinse uşa şi intră.

Rămase acolo, tăcut. Lumina soarelui cădea de-a lungul camerei prin ferestruica din peretele de la apus. Podeaua era din lut compact bătătorit şi dat cu ulei şi era

presărată cu resturi, haine vechi şi cutii de conserve şi cu nişte conuri mici, ciudate, de noroi care se formaseră de la apa ce pătrunsese prin acoperişul de lut şi picurase printre nuiele şi care acum erau răspândite prin tot locul ca şi cum ar fi fost construite de termite din alte timpuri. În colţ se găsea un cadru de pat din fier cu diverse cutii goale de bere înfipte printre arcurile dezgolite. Pe peretele din fund un calendar Clay Robinson and Co. din 1928 înfăţişa un cowboy de noapte mânând o cireadă sub luna care răsărea. Trecu prin miezul prelung de lumină stârnind dansul firelor de praf şi intră prin cadrul fără uşă în cealaltă încăpere. O plită cu lemne cu două ochiuri se sprijinea de peretele din spate, cu ţevile ruginite căzute grămadă după ea şi două cutii vechi de cafea Arbuckle erau bătute în cuie de perete şi o a treia se găsea pe podea. Câteva borcane de conserve de fasole şi roşii şi salsa făcute în casă. Sticlă spartă pe podea. Ziare vechi de dinainte de război. O pelerină de ploaie veche, putrezită, marca Fish, care atârna de un cârlig de perete lângă uşa bucătăriei şi nişte bucăţi vechi de piele de harnaşament. Când se răsuci îl văzu Billy stând în cadrul uşii şi uitându-se la el.

Ăsta-i apartamentu nupţial? spuse el.

Îl ai în faţa ochilor.

Se sprijini de tocul uşii şi-şi luă ţigările din buzunarul cămăşii şi scoase una scuturând pachetul şi o aprinse.

Singura chestie care nu o ai tu aicea e un măgar mort pe podea.

John Grady se dusese la uşa din spate şi se opri uitându-se afară.

Crezi c-o să poţi să vii cu maşina pân-aici?

Cred că poate-i posibil dacă venim pe partea ailaltă.

Cine căcat e noi ăştia? Tu şi cu umbra ta?

John Grady zâmbi. Din uşa bucătăriei se putea vedea soarele târziu înălţat deasupra crestei golaşe de stâncă a munţilor Jarilla. Închise uşa şi se uită iar la Billy şi se duse la plită şi ridică una din plăcile de fontă de pe ochiuri şi se uită înăuntru şi o lăsă iar la loc.

Poate greşesc, spuse Billy, da' părerea mea e că odată ce s-a obişnuit cu lumina şi cu apa-n casă e greu rău să le mai înţarci iar din nou.

Tre să-ncepi de undeva.

O să gătească ea pe chestia aia?

John Grady zâmbi. Trecu pe lângă Billy în camera cealaltă. Billy se lipi de tocul uşii să-l lase să treacă pe lângă el şi apoi rămase aşa uitându-se după el. Sper că e fată de la ţară, spuse el.

Ce zici să mergem înapoi jos pe partea ailaltă şi să vedem cum arată drumu ăla.

Facem ce vrei tu. O s-ajungem târziu.

John Grady stătu în cadrul uşii privind afară. Mda, spuse el. Bine. Io pot să călăresc pe Sunday.

Billy se uită la el. Se desprinse din cadrul uşii şi străbătu camera. Haide, spuse el. O s-ajungem înapoi pe-ntuneric în orişice caz.

Billy?

Mda.

Ştii, nu contează deloc. Ce crede lumea.

Mda. Ştiu io asta prea bine.

Frumoasă privelişte, nu-i aşa.

Se uită la caii de peste pârâu care stăteau cu picioarele înfipte în contururile lor întunecate, reflectate în vad, uitându-se cu capetele ridicate spre casă şi spre plopii şi munții şi întinderea roşie a cerului de seară de dincolo de ei.

Crezi c-o să las în urmă cum s-o numi şi treaba asta care-o simt.

Nu. Nu cred. Aşa credeam da' acuma nu mai cred.

Sunt dus prea tare cu pluta vrei să zici?

Nu-i numa asta. E vorba de tine. Cei mai mulți le tragi să le-ajungă pe cocoaşă şi după o vreme încep să fie

atenți. Mi-aduci aminte din ce în ce mai mult de Boyd. Singuru fel în care puteam să-l fac vreodată să facă ceva era să-i spun să nu facă.

Pe vremuri era o țeavă care mergea de la izvor la casă.

Părerea mea c-ai putea s-o tragi din nou.

Mda.

Aş zice că apa-i încă bună. Nu mai e nimic deasupra la locu ăsta.

Billy ieşi în curte şi trase un fum lung din țigară şi se opri uitându-se la cai. John Grady închise uşa. Billy se uită la el.

Pân-acuma nu mi-ai spus ce-a zis Mac.

N-a zis mare lucru. În caz c-a crezut că-s nebun a fost prea gentleman s-o pomenească.

Ce crezi c-ar fi zis dacă afla că lucrează la White Lake?

Nu ştiu.

Pe dracu nu ştii.

N-o să ştie decât dacă-i spui tu.

Mă gândeam să-i spun.

Mda?

S-ar căca pe el de bucurie.

Billy dădu un bobârnac mucului de țigară zvârlindu-l până în partea cealaltă a curții. Era deja suficient de întuneric încât să scânteieze descriind un semicerc în

lumina din ce în ce mai slabă. Semicercuri în interiorul semicercului. Am face bine să plecăm, spuse el.

Nu-i vându lui Wolfenbarger calul. Sâmbătă doi prieteni de-ai lui McGovern sosiră şi se sprijiniră de bara camionetei şi fumară şi stătură de vorbă cât el înşeuă calul şi-l mână afară. Se îndreptară de spate când văzură calul. El le făcu semn din cap şi duse animalul în țarc.

Mac ieşi din bucătărie şi dădu din cap spre ei.

Neața.

Traversă curtea. Crawford îl prezentă celuilalt şi tustrei se apropiară de țarc.

Seamănă cu calu care-l călărea Chávez bătrânu, spuse cel de-al treilea.

După câte ştiu nu-i nici o legătură.

Era o poveste năstruşnică cu calu ăla.

Era.

Crezi că un cal poate să jelească după un om?

Nu. Tu crezi?

Nu. Era totuşi o poveste năstruşnică.

Era.

Cel de-al treilea dădu roată calului în timp ce John Grady îl ținea. Îşi puse mâna în spatele piciorului din față al calului şi se uită în ochiul acestuia. Se propti de cal şi

ridică unul din picioarele din spate şi-l puse iar jos dar nu se uită la copită şi nu-l căută la dinți.

Zici că are trei ani?

Da.

Ia călăreşte-l nițel p-aci.

Stătură şi se uitară la John Grady cum călărea calul încolo şi-ncoace şi se întorcea cu el şi-l făcea să meargă cu spatele şi apoi îl călări în galop uşor în jurul țarcului.

Cum de băiatu vrea să-l vândă?

Mac nu răspunse. Se uitară la cal. După o vreme spuse: Are nevoie de bani, atâta. Calu e cum trebuie.

Ce crezi, Junior?

N-o să te uiți la ce zic io. Mă faci să mă cert cu Mac.

Nu-i calu meu, spuse Mac.

Ce crezi?

Crawford scuipă. Calu ăsta n-arată rău de loc cred io.

Cât vrea să ia pe el?

Cât cere.

Aşteptară.

Aş putea să mă duc la două jumate.

Mac scutură din cap.

Păi ziceai că-i calu lui nu al tău, nu? spuse bărbatul.

Mac dădu din cap. Da, spuse el. Al lui e. Da' dacă e să dea el calu pentru două sute cincizeci de dolari îi dau io

banii să se ducă. N-aş vrea să am pe cineva aşa neştiutor la mine-n ogradă. Poa să facă ceva să se rănească.

Cel de-al treilea răscoli ţărâna cu piciorul. Se uită la Crawford şi privi din nou atent calul şi se uită la Mac.

Da' trei primeşte?

Da-i dai trei?

Îi dau.

John Grady, strigă Mac.

Da?

Adu calu omului ăsta încoace şi scoate-ţi şaua de pe el.

Am înţeles, spuse John Grady.

Când ajunse în noaptea aceea Oren şi cu Troy erau încă la masă şi beau cafea iar el îşi luă farfuria din încălzitor şi îşi umplu cana şi li se alătură.

Zice lumea că mai ai puţin şi-ţi iei zboru, spuse Oren.

Cam p-aproape.

Vasăzică ai hotărât că jigănia aia era prea neastâmpărată să iasă un cal cum trebuie din ea.

Aveam nevoie de bani, atâta.

Mac zicea că omu nici nu s-a urcat pe el.

Nu s-a urcat.

Care vasăzică faima jivinei şi-a făcut efectu.

Se poate.

Se uitară la el cum mănâncă.

Cowboyu ăsta crede că caii-s sănătoşi şi că oamenii-s nebuni, spuse Troy.

S-ar putea să aibă dreptate.

Alde voi aţi avut prin preajmă alţi cai decât am avut io.

Mai bine zis am avut prin preajmă alţi oameni.

Nu ştiu, spuse Troy. Am cunoscut oameni care avea valoare.

Şi cum te-ai înţeles cu ei?

John Grady îşi ridică privirea. Zâmbi. Oren scutură o ţigară din pachet. Toţi caii-s nebuni, spuse el. Până la un anumit punct. Tot ce se poate spune de ei de bine e că nu-ncearcă să ascundă asta.

Se aplecă şi scăpără un chibrit pe sub scaun şi-şi aprinse ţigara şi scutură chibritul să-l stingă şi-l puse în scrumieră.

De ce crezi că-s nebuni? spuse John Grady.

De ce cred io sau de ce-s ei aşa?

De ce-s aşa.

Aşa-s făcuţi şi gata. Caii au două creiere. Ei nu văd acelaşi lucru cu amândoi ochii în acelaşi timp. Au un ochi cu care să se uite-n fiecare parte.

Aşa şi peştii, spuse Troy.

Păi da. E-adevărat.

Aşa că şi peştii au două creiere?

Nu ştiu. Nu ştiu dacă peştii au ceva care să se cheme creier.

Poate că peştii nu-s destul de deştepți ca să fie nebuni.

Cred că aici ai dreptate. Caii nu-s chiar aşa tâmpiți.

Sunt prea proşti ca să se tragă la umbră şi vacile cu capu ăla prost al lor pot.

Aşa şi peştii. Sau şerpii cu clopoței că veni vorba.

Crezi că şerpii-s mai proşti ca peştii?

Dracu să mă ia, Troy. Nu ştiu. Cine dracu poate să ştie aşa ceva? Şi unii şi-alții-s mai proşti ca noaptea după părerea mea.

Stai că nu voiam să te scot din țâțâni.

Nu m-ai scos din țâțâni.

Păi dă-i-nainte cu povestea.

Nu-i poveste. E doar ce-am observat io la cai.

Păi ce anume.

Nu mai ştiu. Am uitat.

N-ai uitat.

Ziceai de caii cu două creiere, spuse John Grady.

Oren trase din țigară. Se uită la John Grady. Se aplecă şi scutură scrumul în scrumieră.

Io ziceam doar că caii-s altă mâncare de peşte decât crede multă lume. Mare parte din ce crede lumea că-i prostie la un cal e numa o încurcătură între calu din dreapta şi calu din stânga. Ca atuncea când vrei să pui şaua p-un cal şi-aşa mai departe şi după aia te duci roată prin dreapta şi te-apuci să te sui pe el. Ştii ce-are să se-ntâmple.

Sigur. O să iasă tămbălău mare.

Corect. Calu cu pricina nici nu te-a văzut.

Oren tresări şi se dădu înapoi speriat de propria lui parte dreaptă. Căcat, spuse el. Care-i ăla?

Troy rânji. John Grady bău din cana lui şi o puse din nou pe masă. Şi de ce adică să nu fie din cauză că pur şi simplu nu-i obişnuit să te urci pe el de pe partea aia? spuse el.

Aşa e. Da' ce voiam să zic e că nu poate să-ntrebe pe jumatea ailaltă de cal dacă l-a mai văzut pe omu ăsta pân-acu sau să-i ceară sfat ce să facă.

Păi mie mi se pare că dacă alea două părți la cai nici nu vorbesc una cu alta atuncea ai probleme de-adevăratelea. Calu întreg nici n-ar putea s-o ia din loc cu totu în aceeaşi direcție. Ce zici de asta?

Oren fumă. Se uită la Troy. Nu-s io specialistu la creierii de cai. Io-ți spun numa care-a fost experiența mea

de cowboy. Calu are două laturi şi din experiența mea îți zic că ce trebuie să faci e să lucrezi cu una din laturi şi p-ailaltă s-o laşi în plata ei.

Io am cunoscut câțiva oameni la fel. Mai mulți, de fapt.

Da. Şi io am cunoscut. Da' cred că-i ceva care ei a deprins. Caii-s aşa de la natură.

Nu crezi că poți să antrenezi amândouă laturile la cai în acelaşi timp?

Mă seci la cap.

Ce dracu, te-ntreb pe bune.

Bănui că da. Poate. Ar fi greu. Ar cam trebui să fiți doi.

Păi să zicem că ai un frate geamăn.

Bănui că în principiu poate c-ai putea să lucrezi cu un cal în felu ăsta. Nu ştiu. Da' cu ce te alegi când ai terminat?

Te alegi cu un cal cu două laturi bine cumpănite.

Ba deloc. Ai avea decât un cal care crede că sunteți doi inşi. Ia gândeşte-te că vă vede într-o bună zi p-amândoi p-aceeaşi parte. Ce faci atuncea?

Părerea mea c-o să creadă că erați patru gemeni.

Oren îți stinse țigara. Nu, spuse el. O să creadă la fel cum crede toată lumea.

Şi anume?

Că sunteți duşi cu sorcova da' rău de tot.

Se dădu în spate cu scaunul şi se ridică. Ne vedem de dimineață.

Uşa bucătăriei se închise. Troy clătină din cap. Oren al nostru îşi pierde simțu umorului.

John Grady zâmbi. Îşi împinse cu degetul farfuria de la marginea mesei şi se lăsă în scaun. Pe fereastră îl vedea pe Oren potrivindu-şi pălăria în timp ce o lua în jos pe alee către căsuța pe care o împărțea cu pisica lui. Ca şi cum lumea neînsuflețită pe lângă care trecea s-ar fi sinchisit de asta. Nu fusese mereu cowboy. Fusese miner în nordul Mexicului şi luptase în războaie şi revoluții şi fusese găzar pe un câmp petrolifer din Bazinul Permian şi marinar sub trei drapele diferite. Fusese chiar căsătorit la un moment dat.

John Grady îşi bău şi ultima gură de cafea amestecată cu zaț de pe fundul căniii şi o puse pe masă. Oren e de treabă, spuse el.

III

Când trecu pe buza râpei mirosi ce mirosise şi calul. O duhoare de hoit purtată în sus de vreun curent în aerul răcoros al serii. Opri calul şi se răsuci în şa şi adulmecă aerul dar mirosul trecuse. Întoarse calul şi se opri

uitându-se în golul râpei şi apoi îşi mână din nou calul înainte pe cărarea îngustă a vitelor. Calul se uita cum le treceau prin față vitele printre tufişuri şi-şi tot ciulea urechile.

Îți zic io ce trebuie să faci, îi spuse John Grady.

La o sută de metri de cealaltă parte a râpei simți din nou mirosul şi struni calul. Calul se opri şi aşteptă.

Nu care cumva ai luat urma vreunei vaci moarte, sau cum? spuse el.

Calul rămase pe loc. El îl mână iar înainte şi călăriră vreo jumătate de kilometru şi calul îşi intră în mersul lui şi nu-şi mai bătu capul cu vita rămasă departe. Încă o bucată de drum şi iar opri calul şi adulmecă aerul. Ținu calul nemişcat. Apoi se opri şi se uită înapoi de unde veniseră.

Căută urma mirosului şi în sfârşit îl prinse plin şi puternic şi descălecă în amurg şi se opri uitându-se la stârvul înțesat de muşte al unui viței de lapte care fusese târât în mijlocul unui pâlc de tufişuri de creozot în plin câmp. Nu plouase de două săptămâni şi se puteau vedea urmele pe unde fusese târât peste pietriş şi el o luă după urme preț de-o bucată bună căutând ceva nisip sau praf pe unde s-ar fi putut găsi vreo călcătură de picior dar nu găsi nimic. Se întoarse şi apucă hățurile şi încălecă şi se

uită în depărtare prin ținutul dimprejur să țină minte locul în care se afla şi o luă înapoi prin râpă.

Se uitară de sus, din picioare, el şi cu Billy, la vițelul cel mort şi Billy merse înapoi ținând urmele care arătau pe unde fusese târât vițelul şi apoi se opri privind de-a lungul şi de-a latul ținutului.

Până unde-ai ajuns? spuse el.

Nu foarte departe.

Zdravăn a fost ce-o fi fost de-a putut să târască ditamai vițelu.

Crezi c-a fost vreo pumă?

Nu. O pumă le-ar fi acoperit. Ar fi-ncercat.

Încălecară şi ținură urma călare. Pierdură urma când ajunseră pe pământ bătătorit apoi o găsiră din nou. Billy luă urmele lăsate pe pietriş înălțându-şi sau plecându-şi capul să prindă lumina dintr-un anumit unghi. Spuse că pe jos pe unde fusese răscolit arăta altfel şi după o vreme John Grady putu să observe şi el despre ce vorbea Billy. Era o zi rece. Dimineața dăduse forțe proaspete cailor şi vremea părea să nu se sinchisească.

Potera, spuse Billy.

Potera.

Detectivi.

Agenți.

Vițelul fusese separat de cireadă şi hărțuit şi omorât în câmp. Billy descălecă şi o luă la picior. Pe stânci era sânge, negru de la soare.

Tu nu crezi c-a fost decât coioți? spuse John Grady.

Nu cred.

Ce crezi c-a fost?

Ştiu io ce-a fost.

Ce?

Câini.

Câini?

Mda.

N-am văzut vreodată să fi fost vreun câine p-aci.

Nici io. Da' sunt aicea.

În zilele următoare au găsit încă doi viței morți. Călăriră prin păşunile de la Cedar Springs şi traversară lunca din josul lor şi călăriră printre stâncile vulcanice dimprejur şi prin mesa[144] care se întindea la est către fosta mină. Găsiră urme de-ale câinilor dar nu-i văzură. Înainte ca săptămâna să se încheie găsiră un alt vițel mort de mai puțin de o zi.

---

[144] Formă de relief supraelevată cu vârf plat şi versanți abrupți specifică sud-vestului S.U.A. (n.tr.)

În magazia pentru şei se găseau pe un raft nişte capcane vechi Oneida numărul trei, cu arc dublu, şi Billy le puse la fiert şi le dădu cu ceară şi în ziua următoare le duseră în câmp şi îngropară trei dintre ele în jurul stârvului. Ieşiră călare înainte de răsăritul soarelui să le verifice şi când ajunseră la mortăciune capcanele erau toate dezgropate şi lăsate pe pământ. Una dintre ele nici nu se declanşase. Iar din stârv nu mai rămăsese aproape nimic în afară de piele şi de oase.

Nu ştiam că câinii-s aşa deştepți, spuse John Grady.

Nici io nu ştiam. Ei probabil că nu ştiau că suntem noi aşa proşti.

Ai mai pus capcane pentru câini pân-acu?

Nu.

Ce-ai de gând să faci?

Billy ridică de jos capcana care nu se declanşase şi bagă mâna pe sub fălci şi o declanşă cu degetul mare. Capcana clămpăni cu un sunet metalic sec în aerul liniştit al dimineții. Tăie firele şi legă inelele la un loc şi atârnă capcanele peste cornul şeii şi încălecă. Se uită la John Grady.

Nu ştim noi pentru moment pe unde-şi fac ei veacu. Poate că-i prindem în groapă.

Ce crezi, câinii lu Travis le-ar putea ține urma?

Billy stătea şi se uita la lumina prelungă a dimineții întinsă pe stâncile platoului. Nu ştiu, spuse el. Bună-ntrebare.

Luară un cal de povară şi duseră cu ei pe mesa un set de bucătărie de camping şi sacii de dormit şi făcură tabără. Stăteau şi beau cafea din căni de tinichea şi se uitau cum se aţâţau şi se potoleau tăciunii când sufla vântul peste ei. Departe în câmpia de jos luminile oraşelor pâlpâiau, despărțite de râul care şerpuia întunecat.

Credeam că tu ai alte treburi, spuse Billy.

Am.

Crezi că poate să mai aştepte.

Sper că da. Nu-s sigur că treaba asta suferă aşteptare.

Păi mă bucur că nu ți-ai uitat de tot buna creştere.

N-am uitat nimica.

Te-ai săturat de mine să te tot frec la cap, spune cinstit.

Ai tot dreptu.

Sorbiră din cafea. Vântul bătea. Îşi strânseră păturile în jurul umerilor.

Nu-s gelos dacă vrei să ştii.

N-am zis niciodată c-ai fi.

Ştiu. Poate c-ai gândit. Adevăru e că nu ți-aş da ordine ce să faci.

Ştiu.

Billy aprinse o țigară cu un tăciune din foc şi puse tăciunele la loc. Fumă. Arată mult mai bine de-aicea de sus decât de jos de-acolo, nu-i aşa?

Da. Arată.

Multe lucruri arată mai bine de la distanță.

Mda?

Aşa cred.

Aşa o fi. Viața care ai trăit-o, de pildă.

Mda. Poate că şi partea aia care n-ai trăit-o încă, tot aşa.

Sâmbăta nu ieşiră şi duminica o luară călare prin ținutul de sub creste şi pe la miezul zilei găsiră un vițel omorât de curând zăcând în prundişul din luncă. Maică-sa stătea şi se uita la el şi ei o goniră şi ea se îndepărtă zbierând după care se opri şi se uită înapoi.

Bălțatele-alea moşnege n-ar fi lăsat ele să le ia vițelu în felu ăsta, spuse Billy. Pun pariu că n-ai să găseşti vreo zgârietură pe ea.

Şi io pun pariu că n-ai să găseşti, spuse John Grady.

La altceva nu eşti bună decât să mănânci şi să te caci, nu-i aşa? îi spuse Billy vacii. Vaca se holba apatică.

Ştii că-s vârâți în pietroaiele-alea pe-undeva pe sub buză.

Mda, ştiu. Da' te-a văzut Dumnezeu dacă încerci s-o iei călare pe-acolo şi io unu îți zic sigur că n-o s-o iau pe-acolo pe jos.

John Grady se uită în jos la vițelul cel mort. Se aplecă şi scuipă. Ce vrei să faci?

De ce nu strângem noi tot frumos şi s-o luăm înapoi şi să-l chemăm pe Travis să vedem el ce zice.

Bine. Dacă vine el încoa seara asta putem să ne-apucăm să stăm la pândă.

Păi n-o să vină încoa seara asta, pot să-ți garantez.

De ce nu?

Căcat, spuse Billy. Moşu nu vânează duminica.

John Grady zâmbi. Şi dacă un bou de-al nostru ar zăcea în şanț?

L-ar durea-n cot pe el dacă toată cireada ar zăcea în şanț şi tu şi cu mine şi cu Mac cu tot.

Poate că ne lasă să împrumutăm numa câinii.

Nu face el aşa ceva. Şi oricum câinii nu vânează nici ei duminica. Îs câini creştini.

Câini creştini.

Da. Aşa a fost ei crescuți.

Pe când călăreau în susul luncii auziră zbierând o altă vacă şi se opriră şi-şi struniră caii şi scrutară ținutul care se întindea la picioarele lor.

O vezi? spuse Billy.

Mda. E colo-şa.

E tot aia?

Nu.

Billy se aplecă şi scuipă. Bun, spuse el. Ştii ce-nseamnă asta. Vrei să mergem pân-acolo jos?

Nu văd la ce-ar folosi.

* * *

Porniră marți la drum prin câmpurile largi de creozot din vale în întunericul de dinaintea zorilor. Archer pusese un set de şase cuşti de câini pe platforma camionului Reo pe care-l conduceau şi camionul băgat în viteză mică gemea şi farurile se legănau în sus şi-n jos, doi centri de un galben palid prinzând când şi când în lumină călăreții care mergeau în față prin beznă şi contururile tufişurilor de creozot şi ochii roşii ai cailor când îşi întorceau capetele sau când treceau prin fața camionului. Câinii care se loveau unul de celălalt în cuştile lor călătoreau în tăcere şi călăreții fumau sau vorbeau încet între ei.

Pălăriile lăsate pe ochi, gulerele reiate ale hainelor de doc ridicate. Călărind încet prin valea largă şi netedă din faţa camionului.

Camionul trase într-un con de prundiş la capătul văii şi călăreţii coborâră de pe cai şi dădură drumul căpestrelor cailor şi-i ajutară pe Travis şi pe Archer să descarce câinii şi să-i lege la lesa mare din piele. Câinii se dădeau înapoi şi ţopăiau şi scheunau şi unii îşi ridicau boturile şi urlau şi urletele lor purtate de ecou se izbiră de stâncile dimprejur şi se întoarseră şi Travis priponi prima grupă de cîini de bara din faţă a camionului acolo unde respiraţia lor reunită devenea nor alb în dreptul farurilor şi caii înşiraţi la marginea întunericului băteau din picioare şi fornăiau şi se aplecau să adulmece razele galbene de lumină cu boturile. Dădură jos câinii din cuştile din cealaltă parte a camionului ţinându-i de zgardă şi-i băgară şi pe ei în lese şi stelele dinspre răsărit începură să se stingă una câte una.

Duseră câinii care lătrau întruna peste prundiş şi Billy şi John Grady călăriră în jos de ei şi se suciră în sus şi-n jos până ce descoperiră locul din albie în care se afla viţelul mort. Fusese mâncat până la oase şi oasele fuseseră împrăştiate peste tot. Coşul pieptului zăcea pe pietriş cu coastele curbate îndreptate în sus asemenea

unei enorme plante carnivore căzute pe gânduri în aurora aridă.

Îi strigară pe cei care țineau câinii şi Travis îi strigă pe ceilalți şi aceştia coborâră în albie cu copoiul cel mare bluetick şi cu copoii treeing walker sărind unii la gâtul celorlalți cu balele curgând şi sorbind aerul cu boturile. Când dădură peste rămăşițele viţelului se traseră îndărăt şi tresăriră bănuitori şi amuşinară locul şi se uitară la Travis.

Ţine caii îndărăt, strigă Travis. Hai să le dăm o şansă.

Se apucă să dezlege câinii şi să-i stârnească. Aceştia băturăpământul cu picioarele amuşinând şi câinii pe care Archer îi aducea de sus începură să urle şi să scheaune şi Archer le dădu drumul şi ei coborâră într-un iureş până-n văiugă.

Travis se duse până unde-şi oprise Billy calul. Rămase locului cu lesele strânse laolaltă şi aruncate peste umăr şi ascultă.

Ce zici? spuse Billy.

Nu ştiu.

Pun pariu că ticăloşii ăia de ne omoară viţeii nu s-au dus d-aci de mult.

Şi io pun pariu la fel.

Ce zici?

Nu ştiu. Dacă nici Smoke nu le ia urma atuncea nu le-o mai ia nimenea.

Ăla-i câinele tău ăl mai bun?

Nu. Da' pentru treaba asta el e.

De ce?

Pentru că a mai luat el urma la câini.

Şi ce părere a avut?

N-a zis.

Câinii tot căutau prin întuneric, întorcându-se şi pornind iarăşi.

Mie mi se pare că s-au dus d-aci care-ncotro. Câți să fie p-aicea sus zici tu?

Nu ştiu. Trei sau patru.

Pun pariu că-s mai mulți d-atâta.

Se poate să ai dreptate.

Uite-l colo-şa cum se duce.

Unul dintre câini identificase urmele şi o porni lătrând. Ceilalți veniră rupând tulpinile de creozot şi în câteva secunde toți cei opt copoi porniseră hărmălaia.

Pare că se-ncinge treaba pe locu ăla uscat, spuse Travis. Unde mi-e calu?

JC îl ținea da' cred că s-a dus înainte.

Ştii încotro au apucat-o, nu-i aşa?

În sus spre pietrele-alea de sub mesa de colo aş zice io.

Archer sosi ducând calul lui Travis de dârlogi. Travis se înălță în şa şi se uită spre răsărit. Acu se face destulă lumină cât să poți vedea.

O să fie o luptă de mama focului sus între pietrele-alea.

Că bine zici. Haide, băieți.

John Grady şi JC îşi opriseră caii în partea de sus a văii când Archer şi Travis şi Billy veniră călare spre ei.

Unde-s Troy şi Joaquín?

Duşi în față gata.

Hai să mergem.

Ai auzit?

Ce?

Ascultă.

Dinspre buza stâncoasă a malului de la apus al luncii dincolo de larma copoilor rămaşi în urmă se puteau auzi lătrături scurte şi sacadate, urlete amenințătoare.

Proşti ce e nenorociții ăia nu le tace gura, spuse Billy.

Mă gândesc că vrea şi ei să intre-n cursă, spuse Archer. Nemernici dobitoci habar n-are că pentru ei e cursa.

Până când să ajungă la piciorul palisadelor de piatră copoii îi scoseseră deja pe câini dintre stânci şi se auzeau cum se încăierau şi apoi cum se tot fugăreau urlând printre pantele cu grohotiş şi bolovani. Se făcuse deja o lumină cenuşie şi îşi mânară caii la trap unul în spatele celuilalt pe la baza stâncilor, urmând o cărare care sfârşea printre blocurile de piatră prăvălite. Travis veni lângă John Grady. Îşi puse mâna pe grumazul calului şi John Grady încetini.

Ascultă, spuse Travis.

Se opriră şi-şi potoliră caii şi ascultară. Billy o luă mai în față.

Pregătiți-vă frânghiile, băieți, spuse Travis.

Credeți c-o să puteți vedea frânghiile?

Acuşi o s-aflăm.

Traseră de nodurile lasourilor. Hai să nu dăm năvală, spuse Travis. Ăştia se gătesc să-şi croiască drum p-aici. Lăsați-i să iasă până-n loc deschis. Acu să fiți atenți. Să nu-i prindem în laț pe-ai noştri.

Îşi desfăşurară frânghiile şi-şi mânară uşor caii înainte.

Lăsați-le mici, spuse Travis. Lăsați-le mici. Ăştia trec prin ele ca cuțitu prin brânză.

Larma copoilor ajunse dintr-odată chiar deasupra lor unde cărarea se răsucea şi făcea un cot în spatele unor bolovani mari căzuți. Văzură trei umbre care săreau din stâncă în stâncă. Apoi încă două. John Grady călărea calul vinețiu al lui Watson şi-şi înfipse călcâiele în coastele calului şi calul se lăsă pe picioarele dinapoi şi țâşni. Billy era chiar în spatele lui.

Copoii rămaşi în urmă ieşiră dintre stâncile de deasupra cu hărmălaie mare şi John Grady îşi struni calul spre dreapta. Atât el cât şi Billy se ridicaseră sus în şa încercând să-i vadă pe câinii care fugeau. Când ajunseră pe partea din sus a cărării John Grady se uită înapoi. Billy îşi petrecea frânghia prin laţul cel mic ca de jucărie. La treizeci de metri în spatele lui printre stânci câțiva dintre copoii bălțați ai lui Travis veneau cu toată forța. Se lăsă jos peste grumazul calului să-i vorbească şi apoi se ridică din nou să privească. Trei câini de culoare galbenă fugeau în salturi unul lângă celălalt chiar în fața sa într-o albie lunguiață cu prundiş. Se aplecă şi vorbi din nou cu calul dar calul îi văzuse deja. Aruncă o privire înapoi să vadă ce face Billy şi când se uită din nou în față câinele din urmă o luase într-o altă direcție față de ceilalți doi. Îşi mână calul pe pantă şi porni tropotind după el peste tăpşan.

Laţul fiind aşa de mic nu avea greutate şi el îl îndoi şi-l roti deasupra capului şi apoi îl prinse şi-l îndoi din nou. Când calul văzu frânghia trecându-i pe lângă ureche îşi lăsă urechile pe spate şi se repezi din toate puterile peste potaia fugărită cu gura deschisă asemenea unei răzbunări cumplite.

Câinele nu avea experienţă de animal hăituit. Nu stătea să se uite sau să se dea într-o parte ci fugea întruna şi John Grady îşi pregăti laţul şi se aplecă peste oblâncul şeii. Se pregăti în cazul în care câinele ar fi încetinit dar câinele părea să creadă că putea să alerge mai repede decât calul. Frânghia răsucită se desfăşură şi laţul se descolăci. Calul cel vineţiu îşi scutură în sus capul şi-şi înfipse picioarele din faţă în prundiş şi se lăsă pe cele dinapoi şi John Grady înfăşură capătul frânghiei peste pielea lustruită a oblâncului şi frânghia se întinse cu un pocnet şi câinele zvâcni mut prin aer. Se roti fără să scoată un sunet şi căzu pe prundiş cu o bufnitură surdă, ţeapănă.

Încă trei câini se năpustiseră deja peste câmp cu Travis şi Joaquín după ei. Alergară zdravăn mai bine de treizeci de metri şi John Grady îmboldi calul şi se luă după ei cu câinele cel galben săltând în spate peste stânci şi prin creozot la capătul frânghiei lungi de zece metri.

Alți copoi şi călăreți ieşiseră dintre stâncile dinspre apus înşiraţi prin luncă şi el tot călări preț de-o bucată bună târând câinele şi apoi îşi opri calul din scurt şi sări din şa şi alergă înapoi să-şi elibereze funia. Câinele era moale ca o cârpă şi însângerat şi rămăsese întins pe pietriş rânjind şi cu ochii pe jumătate săriți din orbite. Îşi propti cizma de el şi trase afară lațul şi fugi înapoi la calul care aştepta înfăşurând frânghia din mers.

Între timp se luminase de-a binelea şi pe câmp erau deja patru călăreți înaintea lui călărind mult răsfiraţi şi el încălecă şi îşi aruncă frânghia încolăcită peste umăr şi o porni după ei în galop mic.

Când îl depăşi pe Joaquín mexicanul strigă ceva după el dar el nu putu să audă ce. Îşi îndemnă calul cu lațul frânghiei, urmându-i pe Travis şi pe JC şi pe copoii lui Travis. Aproape că dădu peste unul dintre câinii sălbăticiți. Câinele se târâse şi se vârâse sub un maldăr de crengi de creozot şi ar fi trecut pe lângă el dacă nu s-ar fi pierdut cu firea în ultima clipă şi n-ar fi zvâcnit afară. Îşi struni calul aşa de tare încercând să-l întoarcă încât aproape că pierdu o scară. Billy se ivi din dreapta lui şi-l depăşi şi câinele se răsuci şi încercă să-i treacă prin fața calului şi în timp ce făcea manevra Billy se luă după el şi se aplecă şi-l prinse în laț şi calul se lăsă pe picioarele

dinapoi şi derapă oprindu-se într-un vârtej de praf şi câinele se duse prin aer şi săltă şi alunecă şi apoi se ridică de la pământ şi se uită în toate părţile. Billy îşi întoarse calul şi trase în jos câinele dar acesta se ridică din nou şi începu să alerge cât îl lăsa frânghia. Când John Grady trecu pe lângă el câinele era în picioare şi se răsucea şi dădea cu laba în frânghie dar Billy îşi înfipse călcâiele în cal şi câinele fu smuls. În luncă Joaquín se agita pe loc încoace şi-ncolo cu calul şi chiuia şi câinii erau împrăştiaţi peste tot şi lătrau şi se luptau. Travis călări într-acolo învârtindu-şi laţul şi John Grady îşi mână calul într-o parte dar câinele pe care-l urmărea trecu prin faţa calului şi-i apăru brusc în faţă. O luă pe urma lui cu calul şi câinele încercă să schimbe direcţia dar el îşi învârti laţul şi-l înfăşură la oblânc şi trase de hăţuri în dreapta. Câinele se roti prin aer şi căzu la pământ şi se ridică din alergare şi se întoarse şi fu smuls din nou. John Grady îşi îndemnă calul înainte şi câinele descrise un arc larg prin aer săltând şi izbindu-se fără să scoată un sunet şi apoi se lăsă târât prin tufişuri şi prin pietrişul din spatele călăreţului.

Se întoarse târând după el frânghia goală, strângând-o şi înfăşurând-o la loc din mers. Travis şi Joaquín şi Billy tocmai îşi opreau caii şi-i lăsau să răsufle. A doua grupă

de copoi luaseră acum urma câinilor în partea de jos a luncii, fugărindu-i printre bolovani şi printre grohotiş, bătându-se şi fugind iarăşi. Joaquín râjea.

M-am lăcomit la câinii voştri se vede treaba, spuse John Grady.

Câini-s destui, spuse Joaquín.

Ia uită-te la JC, spuse Billy. Uite-l acuma. Arată de parc-ar lupta cu albine.

Câți blestemați din ăştia de câini să fie?

Nu ştiu. Archer a stârnit o altă haită colo-şa unde iese-ncolo albia aia mare.

Au prins ceva?

Nu cred. Troy a luat-o pe jos printre pietrele-alea.

Doi copoi se iviră din desiş şi dădură roată şi amuşinară şi se opriră nesiguri.

Hiiaa, strigă Travis. Şo pe ei.

Păi bine tovarăşu meu, dacă bidiviu tău nu-i la pământ de tot de ce să nu mergem noi călare într-acolo unde-i distracția mai mare?

Billy îşi mână calul cu cizma. Nu pe mine m-aştepți, spuse el.

Voi duceți-vă, spuse Travis. Vă prind io din urmă.

Hingheri, strigă Billy. Ştiam io c-acolo o s-ajung.

Joaquín rânji şi îşi îndemnă calul la pas şi-şi ridică un pumn deasupra capului. *Adelante, muchachos*[145], strigă el.

Perreros.[146]

Tonteros.[147]

Travis se uită după ei cum se duc. Dădu din cap şi se aplecă şi scuipă şi-şi răsuci calul mânându-l în sus către locul în care-l văzuse ultima dată pe Archer.

Acolo unde ajunseră când ieşiră din întinsul deşertic se găseau bolovani uriaşi căzuți de pe mesa de deasupra şi ei o luară călare pe pantă în sus printre bolovani până ce John Grady îşi opri calul şi-şi ridică mâna. Se opriră să asculte. John Grady se ridică în şa şi scrută panta de deasupra lor. Billy călări în sus.

Cred că se duc în sus spre vârf.

Şi io cred.

Pot s-ajungă pân-acolo?

Nu ştiu. Probabil. Par să creadă că da.

Poți să-i vezi?

---

145 Înainte, băieți (sp.), (n.red.).

146 Hingheri (sp.), (n.red.).

147 Neghiobi (sp.), (n.red.).

Nu. Era un nenorocit mare şi galben şi altu parc-aşa de era pătat. Se poate să fie vreo trei sau patru.

Zic că a scăpat de câini, nu-i aşa?

Aşa pare.

Crezi că poți s-jungi acolo?

Cred că ştiu io o cale.

Billy îşi miji ochii către meterezele de piatră. Se aplecă şi scuipă. Nu mi-ar conveni să mă duc cu calu până-n mijlocu văiugii ăleia şi să nu mai pot să mă mişc nici în sus nici în jos.

Nici mie.

Plus că nu ştiu ce scofală facem dacă hăituim jigăniile-astea fără câini. Ia ziceți.

Trebuie numa să ajungem acolo sus înainte s-o şteargă. Sus e aproape ca-n palmă.

Păi atuncea ia-o-nainte.

Bun.

Hai să nu ne grăbim prea tare.

Bun.

Hai să avem grijă numa de ce-i în fața noastră. Hai să nu ne băgăm chiar aşa-n belea.

Bun.

Îl urmă pe John Grady înapoi pe drumul pe care veniseră şi merseră călare aproape un kilometru şi

jumătate şi apoi se întoarseră prin albie. Drumul deveni mai abrupt, cărarea mai îngustă. Descălecară şi o porniră cu caii după ei. Trecură peste fâşii cenuşii de glod de la locuri de tabără străvechi duse de apa din albia seacă prin care fuseseră purtate fărâme de oase şi de ulcele şi trecură pe sub pictogramele de pe bolovanii din mărginime care purtau imagini de vânători şi de şamani şi de şezători în jurul focului şi de oi de deşert, toate cioplite în stâncă acum o mie de ani şi mai bine. Trecură pe sub o trupă de dansatori care se țineau de mâini ca nişte figuri de hârtie decupate de copii şi imprimate în piatră. Sub stânca din vârf se găsea un prag continuu de stâncă şi ei se întoarseră şi se uitară în jos peste luncă şi peste deşert. Troy călărea în direcția lui Travis şi a lui JC şi a lui Archer şi se îndreptau către camion cu majoritatea câinilor în lesă după ei. Joaquín nu era de zărit nicăieri. În depărtare se vedea autostrada printr-o strungă între dealurile joase aflate la douăzeci de kilometri distanță. Caii se opriseră fornăind.

Şi-acu pe unde, bărbate? spuse Billy.

John Grady arătă din cap spre ținutul de deasupra lor şi o porni din nou ținând calul de căpăstru.

Pragul se tot îngusta în sus până la o spărtură între straturile de rocă şi ei îşi duseră caii într-un defileu într-

atâta de îngust încât calul lui Billy se împotrivi şi nu mai voi să-l urmeze. Se dădea înapoi şi smucea de căpăstru şi aluneca periculos pe lamelele de şist. Billy se uită în sus la trecătoarea cea îngustă. Pereții goi de stâncă se ridicau către cerul albastru.

Frățioare, eşti tu sigur că facem bine ce facem?

John Grady lăsă frâiele din mână peste calul cel vinețiu şi-şi scoase haina şi-şi croi drum înapoi până unde era Billy.

Ia calu meu, spuse el.

Ce?

Ia calu meu. Sau p-al lu Watson. A mai trecut p-aicea.

Apucă frâiele de la Billy şi linişti calul şi-i legă haina de mâneci peste ochi, sprijinindu-se de animal cu tot corpul. Billy îşi croi anevoie către locul în care se oprise calul cel vinețiu şi apucă frâiele şi-l conduse în sus printre stânci, calul dibuind printre plăcile de şist, pintenii lovindu-i-se de piatră cu clinchet. În capătul defileului caii se săltară şi-şi făcură loc în sus şi apoi până pe platou şi se opriră tremurând şi răsuflând. John Grady trase haina de pe ochii calului şi calul răsuflă şi se uită în jur. La vreun kilometru şi jumătate depărtare pe terasă trei dintre câini alergau în salturi uitându-se înapoi.

Vrei să călăreşti calu ăl bun? spuse John Grady.

Lasă-mă să călăresc calu ăl bun.

Ia uite-i colo-şa.

O porniră prin platoul întins cu frânghiile plesnind şi cu strigăte puternice, lăsându-se jos în şa, călărind umăr la umăr. După vreo doi kilometri distanța dintre ei şi câini se înjumătățise. Câinii rămăseseră pe mesa şi mesa se deschidea în fața lor. Dacă ar fi ținut-o pe lângă margine ar fi găsit poate pe unde s-o ia din nou în jos într-un loc prin care caii nu i-ar fi putut urmări însă păreau să-şi închipuie că puteau să fugă mai repede ca oricine s-ar fi gândit să-i urmărească şi fugeau, nu glumă, doi dintre ei unul lângă celălalt şi cel de-al treilea în urma lor, cu umbrele lor câineşti lungite în rând cu ei sub soare, gonind dezordonat peste iarba rară grimaronie de pe platou.

De pe calul cel vinețiu Billy îi depăşi înainte să se poată despărți şi se aplecă şi-l prinse cu frânghia pe câinele din urmă. Nici măcar nu-şi fixă frânghia de oblânc ci o înfăşură de două ori în jurul încheieturii şi trase o dată de ea şi-l smulse de jos şi continuă să călărească târând câinele în spatele calului, ținând frânghia cu o mână.

Depăşi din nou câinii şi trecu pe lângă ei ca să le taie faţa. Câinii fugăriţi se uitară în sus cu ochii pierduţi şi cu limbile atârnând. Tovarăşul lor mort ajunse lunecând în dreptul lor la capătul frânghiei lăsate să atârne. Billy se uită în spate şi struni calul către dreapta şi târî câinele cel mort prin faţa lor şi trecu în goană pe dinaintea lor într-o curbă largă. John Grady venea în forţă peste platou şi Billy opri calul cel vineţiu printr-o serie de salturi şi sări jos şi-şi scoase laţul din jurul câinelui şi îl înfăşură din nou din fugă şi încălecă iarăşi.

Ajunse primul la câini şi-şi aruncă dintr-o lovitură laţul în jurul câinelui mare şi galben din frunte. Câinele cel pătat făcu o întoarcere aproape pe sub picioarele calului şi se îndreptă spre margine. Câinele cel galben se rostogoli şi săltă pe pământ şi se ridică din nou şi continuă să alerge cu laţul în jurul gâtului. John Grady veni în spatele lui Billy şi-şi învârti frânghia şi-l prinse pe câinele cel galben de picioare şi îndemnă calul cu capătul răsucit de două ori al frânghiei şi apoi o înfăşură în jurul oblâncului. Frânghia neîncordată a lui Billy foşni peste pământ şi apoi se opri şi câinele cel mare şi galben fu ridicat brusc de jos zburând întins cu capul înainte între cele două frânghii şi frânghiile sunară o singură notă scurtă şi surdă şi apoi câinele explodă.

Soarele nu se ridicase de mai mult de-o oră şi în întinderea netedă de lumină de pe mesa sângele care ţâşni în aer în faţa lor era strălucitor şi neaşteptat ca o nălucă. Ceva ivit din nimica şi cu totul inexplicabil. Capul câinelui se duse roată, frânghiile reculară prin aer, corpul câinelui se izbi de pământ cu o bufnitură surdă.

Dracu să mă ia, spuse Billy.

Din josul platoului se auzi un chiuit. Joaquín venea călare spre ei cu trei dintre copoii bluetick. Îi văzuse cum prinseseră câinele de cap şi de picioare şi-şi flutura pălăria râzând. Câinii alergau săltat pe lângă cal. Încă nu-l văzuseră pe câinele cel pătat care o luase spre marginea terasei.

Ayeee muchachos, strigă Joaquín. Chiuia şi râdea şi se apleca şi-i necăjea cu pălăria pe câinii care-l urmau la pas.

La dracu, spuse Billy. Nu ştiam c-ai să faci chestia aia.

Nici io nu ştiam.

Să mor io. Trase frânghia înspre el înfăşurând-o pe parcurs. John Grady călări până la locul unde corpul decapitat al câinelui zăcea în iarba pătată de sânge şi descălecă şi-şi desfăcu frânghia din jurul picioarelor dinapoi ale animalului şi încălecă din nou. Copoii înconjurară hoitul şi amuşinară sângele cu perii de pe

grumaz zbârliți. Unul dintre ei dădu ocol calului lui John Grady după care se dădu înapoi şi se opri lătrând întruna la el dar el nu se sinchisi. Îşi înfăşură frânghia şi se răsuci şi-şi înfipse călcâiele în coastele calului şi o porni peste terasă către câinele care mai rămăsese. Joaquín văzuse deja şi el câinele şi o porni călare după el, îndemnându-şi calul cu frânghia îndoită şi strigând la câini. Billy stătea şi se uita la ei cum se duc. Îşi înfăşură frânghia şi o legă şi-şi şterse mâinile de sânge pe cracul blugilor şi apoi se aşează să se uite la cursa care se desfăşura de-a lungul marginii platoului. Câinele pătat părea să nu găsească nici o cale în jos şi dădea semne de oboseală pe măsură ce alerga uşor de-a lungul buzei platoului. Când auzi copoii se întoarse şi o luă iar în sus şi trecu prin spatele lui Joaquín şi Joaquín se răsuci cu calul şi-l depăşi într-o cursă pe teren întins şi-l prinse în frânghie după vreun kilometru. Billy o luă călare către buza de stâncă şi descălecă şi-şi aprinse o țigară şi se aşează uitându-se în zare pe cuprinsul ținutului dinspre sud.

Se întoarseră traversând călare mesa, cu copoii la picioarele cailor. Joaquín târa după el prin iarbă câinele mort la capătul frânghiei. Câinele era plin de sânge şi pe jumătate jupuit şi ochii îi luceau şi limba scoasă i se

umpluse de pleavă şi de iarbă. O luară călare în sus spre buza de stâncă şi Joaquín descălecă şi-şi recuperă frânghia din jurul câinelui mort.

Au pui pe undeva p-aici, spuse el.

Billy se apropie şi se uită la câine. Era o cățea cu sfârcurile umflate. Se duse până unde era calul şi încălecă şi se uită la John Grady.

Hai să ne-ntoarcem pe drumu ăl lung. Mă ia cu răcori dacă mă gândesc s-o iau târâş-grăpiş printre pietrele-alea.

John Grady îşi scosese pălăria şi o pusese în față pe oblânc. Fața îi era mânjită de sânge şi avea sânge şi pe cămaşă. Îşi trecu dosul mânecii peste frunte şi-şi luă pălăria şi o puse din nou pe cap. N-am nimic contra, spuse el. Joaquín?

Sigur, spuse Joaquín. Aruncă un ochi către soare. Pâna la cină suntem înapoi.

Crezi că i-am prins pe toți?

Greu de zis.

Cred că i-am înțărcat pe câțiva de obiceiu lor.

Şi io cred.

Câți câini de-ai lu Archer au venit aicea cu tine?

Trei.

Păi avem decât doi.

Se răsuciră în şei şi scrutară platoul.

Unde gândeşti că s-o fi băgat?

Nu ştiu, spuse Joaquín.

Poate să se fi dus jos în partea ailaltă.

Joaquín se aplecă şi scuipă şi-şi răsuci calul. Hai să mergem, spuse el. Poate să fie oriunde. Mereu e unu care nu vrea să mearg-acasă.

Când John Grady îl trezi soarele nu răsărise încă. Mormăi şi se întoarse pe partea cealaltă şi-şi puse perna peste cap.

Trezeşte-te, bărbate.

Cât dracu-i ceasu?

Cinci jumate.

Ce-ai, nu ți-e bine?

Vrei să vezi dacă nu putem să găsim câinii ăia?

Câini? Ce câini? Despre ce dracu vorbeşti?

Cățeii ăia.

Căcat, spuse Billy.

John Grady stătea în prag şi-şi propti o cizmă de tocul uşii. Billy? spuse el.

Ce-i, fir-ar al dracu.

Putem să ne urcăm cu caii acolo sus şi să aruncăm un ochi.

Se întoarse în pat şi se uită la John Grady cum stătea pieziş în uşă în întuneric. Mă-nnebuneşti de cap, spuse el.

Să le luăm urma. Îți garantez că dăm de ei.

Nu poți tu să dai de ei.

Poate luăm vreo doi câini de la Travis.

Travis nu-şi dă câinii cu-mprumut. Asta am vorbit şi-am stabilit deja.

Ştiu cam pe unde trebuie că-şi au sălaşu.

De ce nu m-oi lăsa şi pe mine să dorm?

Putem să ne-ntoarcem până la cină. Îți garantez.

În genunchi te rog să mă laşi în pace, mă băiete. În genunchi. Nu vreau să trebuiască să trag în tine. Că pe urmă îmi face Mac capu calendar.

Ştii acolo unde au ieşit la iveală cîinii atuncea prima oară chiar sub povârnişu ăla cu pietriş? Pun pariu că eram cu caii la nici cinşpe metri de sălaşu ăla. Ştii bine că-s între pietroaiele-alea.

O porniră călare ducând peste oblâncurile şeilor câte o cazma cu coadă lungă, o săpăligă, o rangă de fier de un metru douăzeci. Socorro ieşise în uşă în cămaşă de noapte şi cu moațe în păr în timp ce ei căutau ceva de mâncare şi-i boscorodi să stea la masă în timp ce le gătea

ouă şi cârnaţi şi le făcea cafea. Le împachetă prânzul în timp ce mâncau.

Billy se uită pe fereastră către locul în care stăteau înşeuaţi caii la uşa bucătăriei. Hai să mâncăm şi s-o luăm din loc, spuse el. Şi să nu-i spui unde ne ducem.

Bine.

Nu vreau să stau s-o ascult.

Trecură în păşunea Valenciana înainte de răsărit şi o luară pe lângă vechiul puţ. Vitele se dădeau la o parte din drumul lor în semiîntunericul cenuşiu. Billy călărea cu cazmaua pe umăr. Să-ţi zic o chestie, spuse el.

Ce anume.

Între pietrele-alea sunt locuri în care dacă s-a culcuşit n-ai să-i scoţi tu cu nici un chip.

Mda. Ştiu.

Când ajunseră la cărarea care se întindea de-a lungul marginii de apus a luncii soarele se ridicase în spatele mesei şi lumina care trecea dincolo de câmp traversa înspre stâncile de deasupra lor aşa încât călăriră prin rămăşiţa de noapte într-o căldare de un albastru-închis cu ziua cea nouă coborând încet în jurul lor. Înaintară până sus şi coborâră din nou încet, Billy în faţă cercetând pământul de-o parte şi de alta a calului, sprijinindu-se cu antebraţul de greabăn.

Ştii să iei urma?

Iau urma la mare artă. Pot să iau urma şi la păsări dacă se-apropie de pământ.

Ce vezi?

Nimic-nimicuța.

Soarele se pogorî către ei peste stânci şi peste pământul crăpat. Opriră caii.

A luat urmele astea de vaci, spuse Billy. La un moment dat în orice caz. Nu cred să fi avut toți acelaşi sălaş. Cred c-a fost cel puțin două haite.

Asta se poate.

Pe undeva pe-aproape ca de pildă chiar într-acolo-şa?

Da?

E păr de câine pe fieştecare stâncă. Hai decât să ne-nvârtim p-aici şi să fim atenți.

Se întoarseră prin vale ținându-se aproape de perete printre bolovani şi grohotiş. Dădură roată stâncilor şi priviră solul cu atenție. Trecuseră săptămâni de la ultima ploaie şi puținele urme de câini care se întipăriseră cândva în cărările de glod de jos fuseseră de mult călcate şi şterse de vite iar în pământ uscat câinii nu lăsaseră nici un fel de urme.

Hai să ne întoarcem sus p-aici, spuse Billy.

O luară călare de-a lungul pantei de sus, aproape de stâncile abrupte. Trecură de povârnişul plin de pietriş şi o luară pe sub bătrânii şamani şi pe sub misterele neorânduite înscrise pe acele table uriaşe.

Ştiu unde sunt, spuse Billy.

Îşi răsuci calul pe cărarea îngustă şi o luă înapoi printre stânci. John Grady îl urmă. Billy se opri şi dădu drumul hăţurilor şi coborî de pe cal. O luă pe jos printr-un loc îngust dintre stânci şi apoi apăru iar şi arătă în josul dealului.

Au venit încoace din trei părţi, spuse el. Jos, colo-şa, vacile au venit până aproape de pietre dar n-au putut să pătrundă. Vezi iarba aia înaltă?

O văd.

E înaltă din pricină că vacile n-au putut să intre acolo s-o mănânce.

John Grady descălecă şi-l urmări printre stânci. Umblară încoace şi-ncolo şi cercetară pământul. Caii stăteau şi se uitau să vadă.

Hai să stăm aici niţel, spuse Billy.

Se aşezară. În mijlocul stâncilor era răcoare. Pământul era rece. Billy fuma.

Îi aud, spuse John Grady.

Şi io.

Se ridicară şi rămaseră în picioare ascultând. Scâncetele încetară. Apoi începură din nou.

Bârlogul era în colțul stâncilor şi făcea un cot sub un bolovan. Se lăsară pe burtă în iarbă şi ascultară.

Îi miros, spuse Billy.

Şi io.

Ascultară.

Cum îi scoatem de-acolo?

Billy se uită la el. Nu-i scoți.

Poate c-o să iasă afară.

Pentru ce?

Putem să luăm nişte lapte şi să le punem în față.

Nu cred c-o să iasă. Auzi ce mici sunt. Pun pariu că nu le-a crăpat nici ochii. Şi oricum, ce vrei să faci cu ei? spuse el.

Nu ştiu. Nu-mi place să-i las acolo jos.

Posibil să putem să-i scoatem. Fă rost de un băț de ocotillo care să fie de-ajuns de lung.

John Grady stătea întins la pământ iscodind întunericul de sub stâncă. Dă-mi un pic țigara, spuse el.

Billy îi trecu țigara.

Mai e o intrare, spuse John Grady. Răsuflă aer prin asta d-aici. Vezi fumu?

Billy se întinse şi apucă ţigara. Mda, spuse el. Da' bârlogu tot sub piatra aia e şi piatra e cât bucătăria lu Mac.

Un copil ar putea să intre târâş acolo.

De unde vrei să iei un copil? Şi dacă rămâne blocat înăuntru?

Ai putea să-i legi o funie de picioare.

Ţi-ar lega-o ţie de gât dacă i s-ar întâmpla ceva. Ia dă-mi cuţitu.

John Grady îi dădu briceagul lui şi Billy se ridică şi se îndepărtă şi după o vreme se întoarse cu o ramură de ocotillo. Avea cel puţin trei metri şi el se aşeză şi curăţă spinii vreo şaizeci de centimetri de la un capăt ca să poată să o apuce şi apoi se întinseră pe jos şi în următoarea jumătate de oră scotociră pe rând în gaură cu băţul tot învârtindu-l şi încercând să agaţe blana puilor în spini.

Nici nu ne dăm seama dacă ăsta-i de-ajuns de lung, spuse Billy.

Cred că problema e că groapa e prea mare acolo jos. Ar fi nevoie să-i bagi capătu pe sub ei cumva ca să faci treabă şi asta dacă ai noroc.

Nu l-am mai auzit pe nici unu să scheaune de ceva vreme.

Poate că s-au băgat înapoi într-un colț, cine ştie.

Billy se ridică în capul oaselor şi trase ramura din gaură şi o cercetă la un capăt.

Are vreun fir de păr pe ea?

Mda. Câteva. Da' probabil că n-ai cum să nu dai de păr acolo jos.

Cât de grea să fie piatra aia crezi?

Căcat, spuse Billy.

Nu trebuie decât s-o răsturnăm în partea ailaltă.

Pun pariu că blestemata aia de piatră cântăreşte cinci tone. Cum dracu o s-o răstorni tu în partea ailaltă?

Nu cred să fie aşa de greu.

Şi-ncotro o s-o răstorni?

Putem s-o răsturnăm încoace.

Atuncea ar astupa groapa.

Şi ce dacă? Cățeii sunt în fund.

De ce eşti aşa căpos? Nu poți s-aduci caii aicea şi dac-ai putea ar trage dracu de piatra asta de le-ar cădea în cap.

Nu-i nevoie să fie aicea. Poate să stea afară.

Nu ajung funiile.

Ajung dacă le legăm una de alta.

Tot n-ajung. Aproape una-ntreagă îți trebuie să cuprinzi piatra.

Cred că pot să fac s-ajungă.

Ai tu la tine o maşină de lungit funiile? Şi oricum doi cai n-au cum să răstoarne piatra aia.

Cu o pârghie se poate.

Căpos, spuse Billy. Nu cred să mai fi văzut vreodată unu mai rău.

Sunt nişte lăstari mai serioşi în capătu de sus la vadu ăsta. Dacă tăiem unu din ei cu săpăliga putem să-l folosim pe post de cange. După aia putem să legăm funia la capătu lui şi asta ne scuteşte să mai trebuiască s-o legăm în juru la piatră. Aşa omorâm doi iepuri dintr-o lovitură.

Doi cai şi doi cowboy mai degrabă.

Trebuia să fi adus o secure.

Tu spune-mi numa când eşti gata s-o porneşti înapoi. O să mă duc să văd dacă pot să trag niţeluş pe dreapta.

Bine.

John Grady o luă călare în sus prin albia seacă cu săpăliga în faţă, de-a curmezişul şeii. Billy se întinse picior peste picior cu cizmele una deasupra celeilalte şi-şi trase pălăria peste faţă. În vale era linişte deplină. Fără vânt, fără păsări. Fără zbierete de vite. Aproape că adormise când auzi prima lovitură surdă de săpăligă. Zâmbi în întunericul din calota pălăriei şi adormi.

La întoarcere John Grady târa în urma calului un lăstar pe care-l tăiase din tulpina unui plop negru şi-l curățase de ramuri. Avea cam şase metri lungime şi aproape cincisprezece centimetri în diametru la bază şi de greu ce era, prins în laţul frânghiei care atârna de cornul şeii, înclinase şaua. Călărea pe jumătate ridicat sprijinindu-se în scara din partea opusă butucului cu piciorul stâng atârnând peste lăstar şi calul mergea ca pe cuie. Când ajunse la stânci se dădu jos şi desfăcu nodul frânghiei şi lăsă prăjina la pământ şi se duse şi lovi cu piciorul în talpa cizmei lui Billy.

Scoală-te şi te pişă, spuse el. A luat lumea foc.

Las să ardă păcătoasa.

Hai încoa să m-ajuți.

Billy îşi dădu înapoi pălăria de pe față şi se uită în sus. Bine, spuse el.

Legară lasoul lui John Grady de un capăt al prăjinei şi o ridicară în picioare în spatele stâncii şi încropiră un morman de pietre pentru a o susține între capăt şi următoarea ieşitură de stâncă de sus din pantă. Apoi John Grady legă capetele celor două lasouri înfăşurându-le în lung şi făcu două laţuri în Y la capătul frânghiei lui Billy aşa încât să se poată lega de cele două oblâncuri. Puseră caii unul în dreptul celuilalt şi lăsară laţurile

peste cornurile şeilor şi se uitară la frânghia care făcea o burtă până la capătul prăjinii şi se uitară unul la celălalt şi apoi mânară caii câțiva paşi trăgându-i de curelele zăbalelor. Frânghia se întinse la maximum. Prăjina se înclină. Îndemnară caii s-o ia înainte şi caii se încovoiară de efort. Billy se uită la frânghie. Dacă nenorocita asta se rupe, spuse el, să vezi c-o să căutăm o gaură unde să ne vârâm.

Prăjina se bălăbăni brusc într-o parte şi-n cealaltă şi se opri iarăşi şi rămase dreaptă, vibrând.

Căcat, spuse Billy.

Că bine zici. Dacă iese chestia aia de-acolo o să cauți tu o gaură de n-o să mai poți.

O să căutăm ciocli.

Şi cum vrei să faci?

Facem cum ştii tu, bărbate.

John Grady dădu roată şi verifică prăjina şi se întoarse. Hai să mânăm caii mai la dreapta nițel, spuse el.

Bine.

Mânară atent caii înainte. Frânghia se întinse şi începu să se răsucească încet în jurul propriei axe. Se uitară la frânghie şi se uitară la cai. Se uitară unul la altul. Apoi stânca se mişcă. Începu să iasă şovăielnic din

locaşul său de atâtea mii de ani şi se înclină şi se clătină şi căzu în față în văgăuna cea mică cu o bufnitură pe care o simțiră prin tălpile cizmelor. Prăjina zdrăngăni printre stânci, caii se echilibrară şi se opriră în loc.

Să mă pupi în cur, spuse Billy.

Începură să sape în pământul sterp dezgolit de stâncă la care soarele nu ajunsese niciodată şi în douăzeci de minute descoperiră bârlogul. Cățeii se găseau în colțul cel mai îndepărtat unul peste altul. John Grady se întinse pe burtă şi vârî mâna înăuntru şi o răsuci şi scoase unul afară şi-l ținu în lumină. Abia dacă era cât palma lui şi era gras şi-şi rotea boticul şi scâncea şi clipea din ochii lui albastru-deschis.

Ține-l.

Câți sunt?

Nu ştiu.

Îşi băgă iar mâna în groapă şi scotoci şi mai scoase unul. Billy se aşează şi-şi îndoi un genunchi şi puse cățeii grămadă pe măsură ce erau scoşi la suprafață. Erau patru. Pun pariu că la căcații ăştia mici le e foame, spuse el. Ăştia-s toți?

John Grady era întins cu obrazul în țărână. Cred că ăştia-s, spuse el.

Câinii încercau să se ascundă sub genunchiul lui Billy. Îl ridică pe unul dintre ei de ceafă. Atârna ca un ciorap, privind mâhnit la lume cu ochii săi apoşi.

Ascultă un moment, spuse John Grady.

Stăteau şi ascultau.

Mai e unu.

Îşi băgă mâna-n gaură şi se întinse la pământ pipăind prin întunericul de sub ei. Îşi închise ochii. L-am prins, spuse el.

Câinele pe care-l scoase era mort.

Iacătă-l şi pe-ăl mai pipernicit.

Cățeluşul era încovoiat şi țeapăn, cu labele duse la față. Îl puse jos şi îşi vârî umărul şi mai adânc în groapă.

Poți să dibui?

Nu.

Billy se ridică. Lasă-mă pe mine să-ncerc. Am mâna mai lungă ca a ta.

Bine.

Billy se întinse în țărână şi-şi băgă mâna în groapă. Ia vino-ncoa, mă împielițatule, spuse el.

L-ai prins?

Mda. Să mor dacă nu mi se pare că ăsta caută să mă muşte.

Câinele ieşi scheunând şi zbătându-i-se în mână.

Ăsta nu-i codaşu haitei, spuse el.

Lasă-mă să-l văd.

E gras ca un boț de slănină.

John Grady îl apucă pe cățel şi-l ținu în căuşul palmei.

Mă-ntreb ce făcea acolo-n fund de unu singur?

Poate că era cu ăla de-a murit.

John Grady ridică în aer câinele şi se uită la fața lui cea mică şi boțită. Cred că tocma ce m-am făcut cu un câine.

Lucră toată luna decembrie la colibă. Duse unelte cu caii până la cărarea spre Bell Springs şi lăsă o săpăligă şi o cazma lângă drum şi lucră la potecă cu brațele şi serile pe răcoare umplea albiile secate şi tăia desişurile şi săpa şanțurile şi le umplea cu apă şi apoi se lăsa pe vine şi se uita la teren să vadă pe unde o lua apa. În trei săptămâni cărase şi arsese cea mai mare parte din gunoaie şi vopsise plita şi peticise acoperişul şi condusese camioneta pentru prima oară prin vechiul drum până la colibă cu bucăți noi de tablă albastră pentru burlanul plitei în bena camionetei şi cu cutii de vopsea şi cu var şi cu rafturi noi de pin pentru bucătărie.

La depozitul de fiare vechi din Alameda se plimbă în sus şi-n jos printre rândurile de cercevele vechi cu o ruletă, măsurând lungimea şi lățimea şi confruntând dimensiunile cu cele pe care şi le notase în carnețelul din buzunarul cămăşii. Scoase din grămadă ferestrele pe care le alesese şi le târî în culoar şi aduse camioneta şi o trase cu spatele la uşă şi împreună cu lucrătorul de-acolo încărcă ferestrele în camionetă. Omul îi vându câteva bucăți de geam pentru a le înlocui pe cele sparte şi-i arătă cum să le însemneze şi să le taie cu un diamant şi la urmă îi dădu diamantul.

Cumpără o masă de bucătărie veche din pin făcută de menoniți şi omul îl ajută să o care afară şi să o pună pe platforma camionetei şi omul îi spuse să scoată sertarul afară şi să-l pună în picioare pe platformă.

Iei o curbă şi iese de-acolo.

Aşa-i.

Poate să se prăvale cu totu.

Aşa-i.

Şi ia şi geamu ăla şi-aşază-l bine acolo în cabină cu tine dacă nu vrei să ți se spargă.

Bun.

Să ne vedem cu bine.

Să trăiți.

Lucră până târziu nopțile şi de obicei se întorcea şi scotea şaua de pe cal şi-l țesăla în întunericul parțial al hambarului şi traversa curtea până la bucătărie şi-şi scotea supa din încălzitor şi se aşeza şi mânca singur la masă lângă lumina lămpii cu abajur şi asculta cronica negreşită a străvechilor ceasornice de pe coridor şi străvechea linişte a deşertului în întunericul dimprejur. Uneori adormea în scaun şi se trezea la câte o oră anapoda şi se ridica împleticindu-se şi se ducea în hambar şi lua cățelul şi-l apuca şi-l punea în cutia lui de pe podea de lângă patul în care dormea el şi se întindea pe burtă cu brațul peste marginea patului şi cu mâna în cutie să nu plângă cățelul şi apoi adormea îmbrăcat.

Veni şi Crăciunul şi apoi trecu. În după-amiaza primei duminici din ianuarie Billy o luă călare şi traversă pârâiaşul şi strigă un salut către casă şi coborî de pe cal. John Grady veni la uşă.

Ce faci? întrebă Billy.

Vopsesc pervazu.

Billy dădu din cap. Se uită în jur. Nu mă pofteşti să intru?

John Grady îşi trecu mâneca peste nas. Avea o pensulă într-o mână şi mâinile îi erau albastre. Nu ştiam că trebuie, spuse el. Poftim înăuntru.

Billy intră şi rămase în picioare. Îşi scoase o ţigară din buzunar şi o aprinse şi se uită împrejur. Intră în cealaltă cameră şi se întoarse. Pereţii din chirpici fuseseră zugrăviţi şi interiorul căsuţei era luminos şi auster ca o mănăstire. Podelele de lut erau măturate şi udate şi John Grady le bătucise cu un mai încropit de el dintr-un par de gard cu o bucată de scândură bătută în cuie la un capăt.

Locşoru ăsta n-arată rău de loc. Ai de gând să-ţi faci rost de-o icoană s-o pui colo-şa în colţ?

Poate.

Billy dădu din cap.

Orice ajutor e binevenit, spuse John Grady.

Bine zici, spuse Billy. Se uită la albastrul aprins al pervazurilor ferestrelor. Vopsea albastră n-aveau? spuse el.

Au zis că mai albastru n-aveau.

Te gândeşti să vopseşti şi uşa tot cu culoarea asta?

Da.

Mai ai o pensulă?

Mda. Am una.

Billy îşi scoase pălăria şi o atârnă de unul dintre cârligele de la uşă. Păi bine, spuse el. Unde-i?

John Grady turnă vopsea din cutia lui într-o cutie goală şi Billy se lăsă într-un genunchi şi amestecă cu

pensula în vopsea. Trecu cu atenție latul pensulei peste marginea cutiei şi trase o linie de un albastru-aprins peste montantul din centru al uşii. Se uită peste umăr.

Cum se face că ai o pensulă-n plus?

Aşa în caz că se-arată vreun prost care vrea să vopsească, mi-am făcut io socoteala.

Lăsară treaba când se-ntunecă. Un vânt rece cobora dinspre trecătoarea din munții Jarilla. Stăteau în picioare lângă camionetă şi Billy fuma şi priveau la focul care se scobora grabnic în fața întunericului dincolo de munții dinspre apus.

O să se facă frig aicea iarna, frățioare, spuse Billy.

Ştiu.

Frig şi pustiu.

N-o să fiu ca-n pustiu.

Mă referam la ea.

Mac zice că poate să vină şi să lucreze cu Socorro oricând vrea ea.

Păi asta-i bine. Nu mă aştept să fie prea multe scaune goale la masă în zilele-alea.

John Grady zâmbi. Zic şi io că ai dreptate.

Ai văzut-o?

N-am văzut-o de ceva vreme.

De câtă vreme?

Nu ştiu. Trei săptămâni.

Billy clătină din cap.

Tot acolo o s-o găsesc, spuse John Grady.

Ai mare încredere-n ea.

Da, am.

Ce crezi c-o să se-ntâmple când ea şi cu Socorro o să fie la un loc?

N-are obicei să spuie tot ce ştie.

Ea sau Socorro?

Nici una nici ailaltă.

Sper că ai dreptate.

N-o s-o alunge ei, Billy. Are ea şi alte calități decât că arată bine.

Billy zvârli țigara cu un bobârnac. Am face bine să ne-ntoarcem.

Poți să iei maşina dacă vrei.

Nu-ți fă probleme.

Haide. O să merg io cu mârțoaga aia a ta.

Billy dădu din cap. Să-l călăreşti până n-o mai putea prin desiş ca să mi-o iei-nainte. Să-l muşte şerpii şi mai ştiu io ce.

Haide. O să călăresc în spatele maşinii.

Cal ca ăsta îi trebuie unu mai cu moț să-l călărească pe-ntuneric.

Cred şi io că-i trebuie.

Un călăreț care să inspire încredere într-un animal.

John Grady zâmbi şi clătină din cap.

Un călăreț care-i obişnuit cu rostu şi cu nevoile la un cal de noapte. Unu care să treacă cu grijă prin masuri şi popasuri. Să călărească aşa, ca la carte. Să cânte murgului. Să nu aprindă chibrituri.

Cum zici.

Bunicu-tău vorbea de cum era când se ducea încolo cu vitele?

Mai vorbea. Da.

Crezi c-o să te-ntorci vreodată prin locurile-alea?

Mă-ndoiesc.

O să te-ntorci. Acuşi, într-una din zile. Sau aşa zic io. Dacă apuci.

Vrei să iei maşina la întoarcere?

Na. Du-te. Vin şi io.

Bine.

Să nu-mi mănânci desertu.

Bine. Rămân recunoscător c-ai venit încoace.

N-aveam ce altceva să fac.

Mă rog.

Dac-aveam făceam.

Ne vedem acasă.

Ne vedem acasă.

Josefina stătea şi privea din uşă. În cameră servitoarea se răsuci, ridicând grămadă cu o mână părul negru al fetei aşa încât aceasta să-l poată vedea.

Bueno, spuse Josefina. *Muy bonita.*[148]

Servitoarea zâmbi subțire, cu gura plină de ace de păr. Josefina se uită în spate în lungul coridorului şi apoi se sprijini în uşă. *Él viene*[149], şopti ea. Apoi se întoarse şi plecă lipăind prin coridor. Servitoarea răsuci repede fata şi o studie şi-i atinse părul şi se dădu înapoi. Îşi trecu degetul mare peste buze adunând acele. *Eres la china poblana perfecta*[150], spuse ea. *Perfecta*.

Es bella la china poblana?[151] spuse fata.

Servitoarea îşi arcui sprâncenele de surprindere. Pleoapa zbârcită bătu de câteva ori peste ochiul alb şi orb. *Sí*, spuse ea. *Sí. Por supuesto. Todo el mundo lo sabe.*[152]

---

148 Foarte frumoasă (sp.), (n.red.).

149 Vine (sp.), (n.red.).

150 Eşti mexicanca perfectă (sp.), (n.red.).

151 E frumoasă mexicanca? (sp.), (n.red.)

152 Da. Sigur. Toată lumea ştie (sp.), (n.red.).

Eduardo stătea în cadrul uşii. Servitoarea văzu ochii fetei şi se răsuci. El îi făcu un semn din bărbie şi ea se duse la măsuța de toaletă şi lăsă jos peria de păr şi puse acele într-o tavă de porțelan şi ieşi trecând pe lângă el.

El intră şi închise uşa în urma lui. Fata stătea tăcută în picioare în mijlocul camerei.

Voltéate[153], spuse el. Învârti din degetul arătător.

Ea se învârti.

Ven aquí.[154]

Ea înaintă încet şi se opri. El îi cuprinse falca în palmă şi îi ridică fața şi se uită în ochii ei fardați. Când ea îşi coborî iar chipul el îi vârî mâna în părul strâns la ceafă şi-i trase capul înapoi. Ea-şi întoarse privirea către tavan. Cu gâtul său palid expus. Cu pulsul vizibil în arterele groase de-o parte şi de cealaltă a gâtului şi cu ticul său abia perceptibil la colțul buzelor. Îi spuse să se uite la el şi ea se uită dar părea să aibă puterea să-şi determine ochii ei cei negri cu pleoape grele să devină opaci. Aşa încât adâncimea lor vădită să se piardă sau să fie învăluită. Aşa încât să ascundă lumea dinlăuntru. El îi apucă şi mai bine părul în strânsoare şi pielea ei cea

---

153 Roteşte-te (sp.), (n.red.).

154 Vino-ncoace (sp.), (n.red.).

netedă i se întinse peste pomeți şi ochii i se măriră. Îi porunci din nou să se uite la el dar ea se uita deja la el şi nu-i răspunse.

A quién le rezas?[155] şuieră el.

A Dios.[156]

Quién responde?[157]

Nadie.[158]

Nadie, spuse el.

În noaptea aceea simți cum duhul cel rece o cuprinde pe când stătea întinsă goală în pat. Se întoarse şi-l strigă pe clientul care stătea în picioare în cameră.

Mă grăbesc cât pot, spuse el.

Până apucă să se strecoare lângă ea în pat ea dăduse un țipăt şi se făcuse țeapănă şi îşi dăduse ochii peste cap. În lumina slabă el nu putea s-o vadă dar îşi aşează mâna pe corpul ei şi o simți arcuită şi dârdâind sub palma sa şi întinsă ca pielea de pe tobă. Îi simți tremuratul ca pe bâzâitul unui curent care-i trecea prin oase.

Ce s-a-ntâmplat? spuse el. Ce s-a-ntâmplat?

---

155 La cine te rogi? (sp.), (n.red.)

156 În Dumnezeu (sp.), (n.red.).

157 Cine răspunde? (sp.)

158 Nimeni (sp.), (n.red.).

Ieşi pe coridor pe jumătate gol şi încercând să se îmbrace. Tiburcio apăru de nicăieri. Îl împinse pe bărbat la o parte şi îngenunche în patul fetei şi-şi descheie cureaua şi o scoase cu o plesnitură din jurul taliei şi o îndoi şi apucă falca fetei şi-i vârî bucata de piele între dinți. Clientul se uita din cadrul uşii. N-am făcut nimica, spuse el. Nici măcar n-am apucat s-o ating.

Tiburcio se ridică şi se îndreptă cu paşi mari spre uşă.

S-a făcut aşa din senin, spuse clientul.

Să nu spui la nimeni, spuse Tiburcio. M-ai înțeles?

Aşa rămâne, frățicule. Lasă-mă decât să-mi iau încălțările.

Codoşul închise uşa în urma lui. Fata respira din greu prin curea. El se aşează şi trase cuvertura până sus. O studie fără nici o expresie. Se aplecă un pic peste ea îmbrăcat cum era în mătase neagră. O şoaptă stinsă şi falsă, asta era. Ca un voyeur morbid, un antreprenor de pompe funebre. Un incub cu înclinații incerte sau poate doar un dandy întunecat intrat din întâmplare din străzile luminate de neon şi care maimuțărea imperfect cu mâinile sale palide şi înguste acele procedee ale artei vindecătorilor pe care le văzuse sau despre care auzise sau aşa cum şi le imagina că ar putea fi. Ce eşti tu? spuse el. Eşti nimic.

* * *

Când ieşi pe verandă şi închise uşa de plasă în urma sa dl Johnson stătea pe marginea verandei cu coatele pe genunchi privind apusul acolo unde acesta se adâncea şi se înflăcăra spre vest deasupra munţilor Franklin. Cârduri depărtate de gâşte se deplasau în josul deşertului Jornada. Arătau ca şi cum ar fi fost doar nişte bucăţele de sfoară pe fundalul roşu ţipător al cerului şi erau mult prea departe să poată fi auzite.

Încotro te duci? spuse bătrânul.

John Grady se îndreptă către marginea verandei şi se opri scobindu-se în dinţi şi uitându-se în lungul ţinutului împreună cu bătrânul. De ce crezi dumneata că m-aş duce încotrova?

Păru lins ca la un şobolan de apă. Cizmele.

Se aşează pe scânduri lângă bătrân. Mă duc la oraş, spuse el.

Bătrânul dădu din cap. Păi da, spuse el. Zic io că tot acolo e.

Este.

Da' mie mi-e totuna.

Când ai fost ultima dată-n El Paso?

Nu ştiu. Să tot fie vreun an. Poate mai mult.

Nu te plictiseşti să tot stai pe-aicea mereu?

Ba da. Câteodată.

Nu-ți vine niciodată să dai o raită p-acolo să vezi ce se mai întâmplă?

Nu cred că ar folosi la ceva. Nu cred că se-ntâmplă nimic.

Înainte te duceai până-n partea ailaltă-n Juárez?

Da, mă duceam. Înainte vreme când eram băutor. Ultima dată când am fost în Juárez, în Mexic, a fost în o mie nouă sute şi douăzeci şi nouă. Am văzut cum l-a împuşcat pe unul într-un bar. Stătea la bar şi bea o bere şi intră altu şi se duce prin napoia lui şi scoate din curea un patruşcinci din ăla de la orânduire şi-l împuşcă în spatele capului cu el. Îşi bagă pistolu-napoi la cingătoare şi se-ntoarce şi iese iar afară. Nici măcar nu se grăbea.

L-a omorât?

Da. A murit pe când stătea încă-n picioare. Chestia de care-mi aduc aminte e cât de repede a căzut jos. Ca un bolovan. În filme nu le iese niciodată cum trebuie treaba asta.

Dumneata unde erai?

Aproape că stăteam lângă el. Am văzut întâmplarea în oglinda de la bar. Până-n ziua de azi sunt pe jumate surd din pricina asta. Aproape că i s-a desprins capu de tot. Sânge peste tot. Creieri. Aveam pe mine o cămaşă

Stradivarius de gabardină nouă-nouță şi o pălărie Stetson destul de bună şi-am ars tot ce-aveam pe mine afară de cizme. Să tot fi făcut nouă băi una după alta.

Se uită peste cuprinsul dinspre vest unde cerul se întuneca. Poveşti din vestu sălbatic, spuse el.

Aşa-i.

Multă lume împuşcată şi omorâtă.

De ce se-mpuşcau?

Dl Johnson îşi trecu vârfurile degetelor peste falcă. Ei, spuse el. Cred că oamenii ăştia mare parte venea din Tennessee şi din Kentucky. Din Districtu Edgefield din Carolina de Sud. Din Missouri, din sud. Era de la munte. Se trăgea din oameni de munte în ținuturile lor de baştină. Ăştia trăgeau mereu în tine. N-a fost aşa numa aici. Veneau într-una spre vest şi cam pe vremea când au ajuns ei p-aici era cam tot vremea aia când Sam Colt a inventat revolveru cu şase gloanțe şi era prima dată când oamenii ăştia-şi puteau permite o armă care puteai s-o porți în curea. Asta a fost toată povestea. N-avea nimica de-a face cu țara asta. Cu vestu. Ăştia ar fi fost la fel nu contează pe unde s-ar fi putut să ajungă. M-am gândit la asta şi asta e singura concluzie la care am putut io s-ajung.

Cât de mare băutor erai, domnu Johnson? Dacă nu te superi că-ntreb.

Destul de mare. Poate că nu aşa de mare pe cât le place la unii să-şi aducă aminte. Da' nu făceam lucru de mântuială.

Am înțeles.

Poți să-ntrebi ce vrei.

Am înțeles.

Odată ce ajungi la vârsta mea îți cam trece chefu de fasoane. Cred că şi Mac se mai jenează din când în când. Da' nu-ți fă griji că poți să mă-ntrebi.

Am înțeles. Atuncea a fost când te-ai lăsat de băut?

Nu. Eram prea sârguincios. M-am lăsat şi m-am apucat din nou. Mă lăsam şi m-apucam. La urmă am ajuns de m-am lăsat cu totu. Poate că pur şi simplu m-am făcut prea bătrân. N-a fost vorba aici de vreun merit.

Aici la băutură sau aici la lăsat?

La nici una. Nu-i meritu tău dacă te laşi de ce nu mai eşti în stare să faci oricum. Frumos, nu-i aşa?

Dădu din cap spre asfințit. Straturi-straturi de roşu-închis. Răcoarea întunericului ce avea să vie era într-acolo şi peste tot în jurul lor.

Aşa e, spuse John Grady. Este.

Bătrânul îşi scoase ţigările din buzunarul cămăşii. John Grady zâmbi. Văd că de fumat nu te-ai lăsat, spuse el.

Vreau să mă-ngroape cu un pachet în buzunar.

Crezi c-o să ai nevoie de ele în partea ailaltă?

Nu prea. Putem totuşi să tragem nădejde.

Privi cerul. Unde se duc liliecii pe timp de iarnă? Trebuie să mănânce şi ei.

Cred că poate migrează.

Bine-ar face.

Dumneata crezi c-ar trebui să mă-nsor?

Dracu să mă ia, băiete. Cum vrei să ştiu eu?

Dumneata nu te-ai căsătorit.

Nu-nseamnă că n-am încercat.

Ce s-a-ntâmplat?

N-a vrut să mă ia.

De ce nu?

Eram prea pârlit pentru ea. Sau poate pentru tătică-su. Nu ştiu.

Ce s-a-ntâmplat cu ea?

A fost ceva ciudat. S-a dus şi s-a măritat cu un alt bărbat şi a murit când să nască. Nu era lucru rar pe timpurile alea. Era o fată grozav de drăguţă. Femeie. Nu

cred că-mplinise douăzeci de ani. Mă mai gândesc încă la ea.

Ultimele culori pieriră în vest. Cerul era întunecat şi albastru. Apoi doar întunecat. Lumina ferestrelor de la bucătărie se întindea de-a curmezişul scândurilor verandei lângă locul în care stăteau.

Mi-e dor să ştiu ce s-o fi ajuns de unii oameni. Pe unde-or trăi şi cum s-or descurca şi pe unde-au murit dacă chiar au murit. Mă gândesc la bietu Bill Reed. Uneori îmi zic mie însumi, zic: Mă-ntreb ce s-o fi-ntâmplat cu bietu Bill Reed? Nu-mi pare c-o să ştiu vreodată. Io şi cu el eram prieteni buni.

Şi de mai ce?

Ce şi de mai ce?

Şi de mai ce ți-e dumitale dor?

Bătrânul scutură din cap. Nu vrei să mă pornesc.

Multe?

Nu de toate. Nu mi-e dor să-mi scot dinții cu cleştele de potcovit caii şi să n-am alta decât apă rece din fântână să m-amorțească. Da' mi-e dor de viața de cutreieram altădată. Am fost cu vitele la drum de patru ori. Au fost vremurile cele mai bune din viața mea. Cele mai bune. Să fii p-afară. Să vezi locuri noi. Nimic pe lume nu se compară cu asta. Nici n-o să se compare. Să te pui în

juru focului de seară cu cireada culcuşită bine şi fără vânt. Să-ţi torni nişte cafea. Să asculţi la câte-un cowboy mai bătrân cum povesteşte ce-are de povestit. Şi încă poveşti bune. Să-ţi faci o ţigară. Să dormi. Nu mai e somn ca ăsta. Nu mai există.

Îşi azvârli ţigara în întuneric cu un bobârnac. Socorro deschise uşa şi se uită afară. Domnu Johnson, spuse ea, ar trebui să intri. E prea frig pentru dumneata.

Intru îndată.

Mai bine m-aş duce, spuse John Grady.

Nu lăsa să te-aştepte, spuse bătrânul. Ele nu suferă asta.

Aşa am să fac.

Hai, du-te.

Se ridică. Socorro intrase înapoi. Se uită în jos la bătrân. Tot nu crezi că-i o idee aşa bună, nu?

Ce să nu cred?

Asta cu însurătoarea.

N-am zis niciodată asta.

Ce crezi?

Cred că ar trebui să faci ce-ţi porunceşte inima, spuse bătrânul. Asta-i ce-am crezut io mereu despre toate cele.

Mergând în sus pe bulevardul Juárez printre mulțimile de turişti îl văzu pe lustragiu în colțul lui şi-i făcu cu mâna.

Bănui că te duci să-ți vezi fata, spuse băiatul.

Nu. Mă duc să mă văd cu un prieten.

Mai e logodnica ta?

Mai e.

Când vă căsătoriți?

Destul de curând.

Ai cerut-o?

Da.

A zis da?

A zis.

Băiatul rânji. *Otro más de los perdidos*[159], spuse el.

Otro más.

Ándale pues[160], spuse băiatul. Acuma nu mai am ce să-ți fac.

Intră la Moderno şi-şi scoase pălăria şi o agăță printre pălării şi instrumente în cuierul de pe peretele de lângă uşă şi se aşeză la o masă de lângă cea rezervată de maestru. Barmanul dădu din cap către el din partea

---

159 Încă unul pierdut (pentru omenire) (sp.), (n.red.).

160 În regulă atunci (sp.), (n.red.).

cealaltă a încăperii şi ridică o mână. *Buenas tardes*[161], strigă el.

Buenas tardes, spuse John Grady. Îşi puse mâinile una peste cealaltă pe masă. Doi dintre străvechii muzicanţi în costumele lor de scenă de un negru spălăcit stăteau la o masă în colţ şi dădură din cap spre el politicos ca spre un prieten de-al maestrului şi el dădu din cap în semn de răspuns şi chelnerul traversă pardoseala de ciment cu şorţul lui alb şi-l salută. Comandă o tequila şi chelnerul se înclină. Ca şi cum decizia ar fi fost gravă dar înţeleaptă. De afară din stradă ajungeau până la el strigătele copiilor, strigătele vânzătorilor ambulanţi. O rază pătrată de lumină cădea pieziş dinspre fereastra cu gratii care dădea la strada de deasupra lui şi sfârşea pe podea într-un trapezoid stins. În centrul acestuia, asemenea unui lucru expus într-o cuşcă arcuită şi rotitoare, stătea o pisică mare de culoarea lămâii care se spăla. Pisica scutură din cap şi căscă. Se întoarse şi se uită la el. Chelnerul aduse tequila.

Îşi udă dosul palmei cu limba şi presără sare dintr-o solniţă şi sorbi tequila şi luă o bucată de lămâie din farfurie şi o zdrobi între dinţi şi o puse înapoi în farfurie

---

161 Bună seara (sp.), (n.red.).

şi-şi linse sarea de pe mână. Apoi luă încă o gură de tequila. Muzicanții îl priveau în tăcere.

Termină tequila şi mai comandă una. Pisica plecase. Cuşca de lumină se mişca pe podea. După o vreme începu să se urce pe perete. Chelnerul aprinsese luminile în cealaltă încăpere şi un al treilea muzicant li se alăturase celorlalți. Maestrul intră împreună cu fiica sa.

Chelnerul se apropie şi îl ajută să se dezbrace de haină şi-i ținu scaunul. Schimbară câteva vorbe şi chelnerul dădu din cap şi-i zâmbi fetei şi duse haina maestrului la cuier. Fata se răsuci puțin în scaun şi se uită la John Grady.

Cómo estás?[162] spuse ea.

Bien. Y tú?

Bien, gracias.

Orbul se încovoiase în spate peste spătar ascultând. Bună seara, spuse el. Nu doreşti să ni te alături, te rog?

Mulțumesc. Ba da. Mi-ar face plăcere.

Atunci te rog.

Îşi trase scaunul înapoi şi se ridică. Maestrul zâmbi la apropierea lui şi-şi întinse mâna în întuneric.

Ce mai faci?

Bine, mulțumesc.

---

[162] Ce mai faci? (sp.), (n.red.)

Orbul vorbi cu fata în spaniolă. Clătină din cap. María este timidă, spuse el. *Por qué no hablas inglés con nuestro amigo?*[163] Vezi. Nu vrea. Nu are rost. Unde este chelnerul? Ce ai dori te rog?

Chelnerul aduse băuturile şi maestrul comandă pentru invitatul său. Îşi puse mâna pe braţul fetei dându-i de înţeles să aştepte pâne ce erau toţi serviţi. După ce chelnerul plecă se răsuci. Acum, spuse el. Ce s-a întâmplat?

Am cerut-o în căsătorie.

A refuzat? Spune-mi.

Nu. A acceptat.

Dar eşti aşa de solemn. Ne-ai tras o sperietură.

Fata îşi dădu ochii peste cap şi se uită în altă parte. John Grady nu avea idee ce însemna asta.

Am venit să vă cer o favoare.

Desigur, spuse maestrul. Cu tot dragul.

Ea n-are familie. N-are un binefăcător. Aş vrea ca să-i fiţi dumneavoastră *padrino*.

Ah, spuse maestrul. Îşi duse mâinile împreunate la bărbie şi apoi le puse iarăşi pe masă. Aşteptară.

Sunt onorat, desigur. Însă aceasta este o chestiune însemnată. Înţelegi.

---

[163] De ce nu vorbeşti în engleză cu prietenul nostru? (sp.), (n.red.)

Da. Înțeleg.

Veți locui în America.

Da.

America, spuse maestrul. Da.

Se aşezară. În tăcerea sa, orbul era de două ori tăcut. Chiar şi cei trei muzicanți din colț îl priveau. Nu puteau auzi ce spunea dar şi ei păreau să aştepte ca el să continue.

Funcția de *padrino* nu este doar una ceremonială, spuse el. Nu este un gest oarecare de înrudire sau o modalitate oarecare de a lega prietenii.

Da. Înțeleg.

Este o chestiune însemnată şi cineva care ar refuza nu ar comite în nici un fel o insultă dacă motivele îi sunt onorabile.

Aşa este.

Trebuie să fim raționali în asemenea chestiuni.

Maestrul ridică o mână în față şi îşi răsfiră degetele şi ținu mâna aşa. Ca o evocare, poate, sau ca un gest de apărare. De n-ar fi fost orb ar fi părut că-şi examinează pur şi simplu unghiile. Cu sănătatea stau prost, spuse el. Dar chiar dacă nu ar fi fost aşa fata aceasta îşi va realiza o nouă viață şi s-ar cuveni să aibă îndrumători în noua ei țară. Nu crezi că aşa ar fi cel mai bine?

Nu ştiu. Gândesc că are nevoie de orice fel de ajutor.

Da. Desigur.

Este din cauza vederii?

Orbul îşi coborî mâna. Nu, spuse el. Nu este o chestiune care să țină de vedere.

Aşteptă ca orbul să continue dar el nu continuă.

E ceva ce nu puteți spune în fața fetii?

Fata? spuse maestrul. Zâmbi cu zâmbetul său orb, clătină din cap. Vai, spuse el. Nu, nu. Nu avem secrete. Un tată bătrân şi orb cu secrete? Nu, aşa ceva nu ar fi cu putință.

Noi nu avem *padrinos* în America, spuse John Grady.

Chelnerul veni şi-i aşează lui John Grady băutura în față iar maestrul îi mulțumi chelnerului şi-şi trecu degetele peste lemnul mesei până ce acestea atinseră paharul său.

Beau pentru *boda*[164], spuse el.

Gracias.

Băură. Fata îşi îndoi paiul în sticla ei de *refresco*[165] şi se aplecă şi sorbi.

---

164 Căsătorie (sp.), (n.red.).

165 Băutură răcoritoare (sp.), (n.red.).

Dacă s-ar putea găsi o persoană, spuse maestrul, înzestrată cu inteligență şi suflet, atunci poate că funcția i-ar putea fi explicată. Ce crezi?

Cred că dumneavostră sunteți persoana respectivă.

Orbul sorbi din vinul său şi puse paharul fix în cercul pe care-l lăsase pe masă şi-şi împreună mâinile gânditor.

Dă-mi voie să îți spun ceva, spuse el.

Vă ascult.

Într-o chestiune de acest fel, cel rugat este deja responsabil. Chiar dacă se întâmplă să refuze.

Eu mă gândesc la ea.

Şi eu.

Nu are pe nimeni altcineva. N-are prieteni.

Dar un *padrino* nu trebuie neapărat să fie un prieten.

Ceva trebuie să fie.

Trebuie să fie un bărbat de caracter dispus să preia anumite îndatoriri. Asta e tot. Poate fi un prieten sau nu. Poate fi un rival dintr-un alt neam. Poate fi el cel care să împace familiile care s-au îndepărtat una de cealaltă prin intrigi sau prin vrăjmăşie sau prin politică. Înțelegi. Poate fi chiar cineva care să aibă puține legături cu familia. Poate fi până şi un duşman.

Un duşman?

Da. Am cunoştinţă de un asemenea caz. În chiar oraşul acesta.

De ce-ar vrea cineva să aibă un duşman de *padrino*?

Pentru cele mai bune motive. Sau pentru cele mai proaste. Acest bărbat de care vorbim era pe moarte când mezinul i-a venit pe lume. Un fiu. Unicul său fiu. Aşa că ce a făcut el? L-a căutat pe acela care-i fusese odinioară prieten dar care acum era duşmanul său de moarte şi l-a rugat pe acesta să-i fie *padrino* fiului său. Omul a refuzat, desigur. Ce? Ai înnebunit? Trebuie că a fost surprins. Trecuseră ani de zile de când îşi vorbiseră ultima oară şi inimiciţia lor era profundă şi înverşunată. Poate că deveniseră duşmani din acelaşi motiv pentru care fuseseră odinioară prieteni. Ceea ce se întâmplă adesea pe lumea asta. Dar acest om insistă. Şi el avea – cum se spune – *el naipe*? *En su manga*.

Asul.

Da. Asul în mânecă. Îi spuse duşmanului său că era pe moarte. Iată unde era *el naipe*. Pe masă. Bărbatul nu putea refuza. Alegerea nu-i mai aparţinea.

Orbul ridică o mână în aerul plin de fum ca şi când ar fi vrut să taie ceva. Acum încep discuţiile, spuse el. Fără sfârşit. Unii spun că muribundul voia să dreagă prietenia dintre ei. Alţii că făcuse omului aceluia cine ştie ce

nedreptate şi dorea să facă un gest de căinţă înainte de a părăsi lumea aceasta pentru totdeauna. Alţii au spus alte lucruri. Problema este mai complicată decât pare. Eu spun aşa: Acest om care era pe cale să moară nu era genul de om care să se lase pradă sentimentalismului. Moartea îi răpise şi lui prieteni. Nu era un om care să se lase pradă iluziilor. Ştia că tocmai lucrurile pe care dorim cel mai mult să le păstrăm în inimă ne sunt răpite adesea pe când ceea ce vrem să dăm la o parte pare adesea să fie, tocmai din pricina dorinţei acesteia, înzestrat cu puteri nebănuite de a rezista. Ştia cât de fragilă este amintirea celor pe care-i iubim. Cum închidem ochii şi le vorbim. Cum ne e dor să le auzim încă o dată vocile şi cum aceste voci şi aceste amintiri se sting şi se tot sting până când ceea ce a fost carne şi oase nu mai este decât ecou şi umbră. La final poate că nici atât.

Ştia că, dimpotrivă, duşmanii par să ne însoţească mereu. Cu cât îi urâm mai tare, cu atât mai persistentă e amintirea lor, aşa încât un duşman cu adevărat teribil devine nemuritor. Aşa încât cel care ţi-a provocat mult rău sau o mare nedreptate devine oaspete în casa ta pentru totdeauna. Probabil că doar iertarea poate să-l scoată de acolo.

Iată cum gândea aşadar acest om. Dacă ne este permis să-l vedem în cea mai favorabilă lumină. Să-l ataşeze pe *padrino* cauzei sale cu cele mai puternice legături pe care el le cunoştea. Şi mai era ceva. Căci prin această numire el a pus întreaga lume străjer. Îndatoririle unui prieten nu ar fi fost supravegheate într-atât. Dar ale unui duşman? Vedeți cât de dibaci l-a prins în plasa pe care a născocit-o. Căci acest duşman era de fapt un om cu conştiință. Un vrednic adversar. Şi acest duşman-*padrino* trebuie acum să-l poarte pe muribund în inima sa pentru totdeauna. Trebuie să îndure etern privirea lumii asupra sa. Un asemenea om cu greu poate să mai fie considerat de-acum creatorul propriului drum.

Tatăl moare aşa cum i-a fost hărăzit. Duşmanul devenit *padrino* devine acum tatăl copilului. Lumea îşi aținteşte privirea asupra lui. În locul celui mort. Care prin temeritatea sa a constrâns-o să intre în slujba sa. Căci lumea are o conştiință, oricât i-ar contesta-o oamenii. Şi deşi acea conştiință poate fi gândită ca sumă a conştiințelor oamenilor, mai există o perspectivă care spune că poate dăinui prin sine, iar partea fiecăruia nu-i din acest tot decât o mică şi imperfectă câtime. Omul care a murit era adeptul acestei păreri. Aşa şi eu. Oamenii pot să creadă că lumea este – care-i cuvântul? Fluctuantă.

Nestatornică.

Nestatornică? Nu ştiu. Fluctuantă atunci. Dar lumea nu este fluctuantă. Lumea este mereu aceeaşi. Omul acela a desemnat lumea să-i fie martor aşa încât să poată să-şi asigure serviciile duşmanului său. Aşa încât duşmanul să-şi îndeplinească îndatoririle cu credinţă. Asta a şi făcut. Sau cel puţin astfel sunt eu încredinţat. Din când în când încă mai cred.

Cum s-a sfârşit?

Destul de straniu.

Orbul se întinse după paharul lui. Bău şi ţinu paharul înaintea sa ca şi cum l-ar fi examinat şi apoi îl puse iarăşi pe masă.

Destul de straniu. Căci împrejurările desemnării sale ajunseseră să confere funcţiei de *padrino* rolul cel mai important din viaţa acestui om. A scos la iveală tot ce era mai bun în el. Încă mai mult de atât. Virtuţi de mult neglijate începură dintr-odată să înflorească înlăuntrul său. Renunţă la toate viciile. Începuse chiar să meargă la slujbe. Noua sa însărcinare părea să fi convocat din cele mai adânci zone ale firii sale onoarea şi loialitatea şi curajul şi devoţiunea. Ceea ce a câştigat poate cu greu fi pus în cuvinte. Cine ar fi putut prevede aşa ceva?

Ce s-a-ntâmplat? spuse John Grady.

Orbul zâmbi cu zâmbetul său dureros şi orb. Ai mirosit ceva în neregulă, spuse el.

Da.

Într-adevăr. Nu a fost un final fericit. Poate că povestea are o morală. Poate că nu. Te las să judeci singur.

Ce s-a-ntâmplat?

Acest om căruia rugămintea duşmanului său aflat pe patul de moarte i-a schimbat viața pentru totdeauna a fost în cele din urmă distrus. Copilul deveni însăşi viața lui. Mai mult decât propria lui viață. Dacă spun că l-a iubit pe copil peste măsură sunt vorbe goale. Şi cu toate acestea totul s-a terminat prost. Iarăşi, cred că muribundul a avut cele mai bune intenții. Dar mai e o perspectivă. Nu ar fi pentru prima oară când un tată ar sacrifica un fiu.

Finul crescu zbuciumat şi fără astâmpăr. Deveni un infractor. Un hoț de doi bani. Un cartofor. Şi altele. În cele din urmă, în iarna lui o mie nouă sute şapte, în oraşul Ojinaga, el a omorât un om. Era în vârstă de nouăsprezece ani. Aproape cât tine, poate.

La fel.

Da. Poate că acesta i-a fost destinul. Poate că nici un *padrino* nu l-ar fi putut salva de sine însuşi. Nici un tată.

Acest *padrino* a risipit tot ce avea pe mită şi amenzi. Fără rezultat. Odată ce-l apuci, un asemenea drum nu are sfârşit iar el muri singur şi sărac. Nu a avut nici un resentiment. Nici nu părea să fie dispus măcar să ia în considerare posibilitatea de a fi fost trădat. Fusese odinioară un bărbat puternic, ba chiar nemilos, însă iubirea îi face nesăbuiți pe bărbați. Vorbesc din postura de victimă. Nu mai suntem în propria noastră grijă şi apoi rămâne doar de văzut dacă soarta ni se va arăta într-o anumită măsură miloasă. Sau într-o mică măsură. Sau deloc.

Oamenii vorbesc de destin orb, un lucru fără plan sau scop. Dar ce fel de destin mai este acela? Fiecare faptă de pe lumea aceasta de la care nu mai există cale de întoarcere este precedată de alta, şi aceasta de încă alta. Într-o rețea vastă şi nesfârşită. Oamenii îşi închipuie că alegerile ce le stau dinainte depind doar de ei. Însă noi suntem liberi să acționăm doar asupra a ceea ce este dat. Ce alegem se pierde în labirintul generațiilor şi fiecare acțiune din acel labirint ne înrobeşte căci anulează orice alternativă şi ne înnoadă tot mai strâns de constrângerile care alcătuiesc viața unui om. Dacă omul care a murit ar fi putut să-şi ierte duşmanul pentru oricare va fi fost răul pe care i l-a pricinuit totul s-ar fi petrecut altminteri. A

avut oare fiul intenția de a-şi răzbuna tatăl? Şi-a sacrificat cel care a murit fiul? Planurile noastre se întemeiază pe un viitor care ne este necunoscut. Lumea îşi capătă forma cu fiecare ceas prin cântărirea a ce se află la îndemână, şi deşi căutăm poate să punem cap la cap forma aceea totuşi nu avem cum s-o facem. Avem doar legea lui Dumnezeu şi înțelepciunea de a o urma dacă dorim.

Maestrul se aplecă înainte şi-şi aşează molcom mâinile în față. Paharul de vin stătea gol şi el îl ridică. Cei care nu văd, spuse el, trebuie să se bizuie pe ceea ce s-a întâmplat deja. Dacă nu vreau să par neghiob încât să beau dintr-un pahar gol trebuie să-mi amintesc dacă l-am băut sau nu. Omul acesta care a devenit *padrino*. Vorbesc despre el ca şi cum ar fi murit la bătrânețe dar nu a fost aşa. Era mai tânăr decât sunt eu acum. Vorbesc ca şi cum conştiința sa sau ochii lumii sau amândouă l-ar fi împins să-şi îndeplinească îndatoririle cu atâta rigoare. Însă aceste considerații s-au şters repede. Din dragoste pentru copil a cunoscut durerea, dacă despre durere a fost vorba. Ce crezi despre asta?

Nu ştiu.

Nici eu. Ştiu doar că fiecare faptă care nu porneşte din inimă se va afla în cele din urmă. Fiecare gest.

Rămaseră în tăcere. În încăpere era linişte. John Grady privea broboanele de apă de pe paharul său care-i stătea neatins în față. Orbul îşi puse paharul înapoi pe masă şi-l dădu deoparte.

Cât de mult o iubeşti pe fata asta?

Aş fi în stare să mor pentru ea.

Codoşul e îndrăgostit de ea.

Tiburcio?

Nu. Codoşul cel mare.

Eduardo?

Da.

Rămaseră în tăcere. În holul de la intrare sosiseră muzicanții şi acum îşi pregăteau instrumentele. John Grady stătea şi se uita țintă la podea. După o vreme îşi ridică privirea.

Bătrâna e de încredere?

La Tuerta?

Da.

Vai de mine, spuse orbul încetişor.

Bătrâna îi spune că o să se mărite.

Bătrâna este mama lui Tiburcio.

John Grady se lăsă pe spate în scaun. Rămase foarte tăcut. Se uită la fiica orbului. Ea îl privea. Liniştită. Blândă. Indescifrabilă.

Nu ştiai.

Nu. Ea ştie? Da, sigur că ştie.

Da.

Ştie că Eduardo e îndrăgostit de ea?

Da.

Muzicanții începură să cânte o partită barocă uşoară. Dansatori vârstnici se îndreptau către ringul de dans. Orbul stătea cu mâinile în față, pe masă.

Ea crede că Eduardo o s-o omoare, spuse John Grady.

Orbul dădu din cap.

Credeți c-o s-o omoare?

Da, spuse maestrul. Cred că o s-o omoare.

De-aia nu vreți să-i fiți naş?

Da. De aceea.

V-ar face răspunzător.

Da.

Dansatorii se mişcau pedanți şi țepeni pe pardoseala de ciment măturată şi lustruită. Dansau cu o grație desuetă, ca figuranții dintr-un film.

Ce credeți c-ar trebui să fac?

Nu te pot sfătui.

Nu vreți?

Nu. Nu vreau.

Aş renunța la ea dac-aş şti că nu pot s-o apăr.

Se prea poate.

Nu credeți că pot.

Cred că dificultățile sunt mai mari decât îți imaginezi.

Ce să fac?

Orbul se opri. După o vreme spuse: Trebuie să înțelegi. Nu ai nici o certitudine. Şi aceasta este o chestiune gravă.

Îşi trecu mâna peste tăblia mesei. Ca şi cum ar fi netezit ceva nevăzut din fața lui. Vrei ca eu să-ți spun vreun secret de-al codoşului cel mare. Să-ți dezvălui vreo slăbiciune. Dar fata însăşi este slăbiciunea.

Ce credeți c-ar trebui să fac?

Roagă-te la Dumnezeu.

Da.

Te vei ruga?

Nu.

De ce nu?

Nu ştiu.

Nu crezi în El?

Nu-i de-asta.

Din cauză că fata este o *mujerzuela*[166].

Nu ştiu. Poate.

Orbul se opri. Lumea dansează, spuse el.

---

166 Femeie stricată (sp.), (n.red.).

Da.

Nu-i acesta motivul.

Ce nu-i?

Că este curvă.

Nu.

Ai renunța la ea? Cu adevărat?

Nu ştiu.

Atunci n-ai şti pentru ce să te rogi.

Nu. N-aş şti ce să cer.

Orbul dădu din cap. Se aplecă în față. Îşi puse un cot pe masă şi-şi sprijini fruntea de degetul mare ca un preot în confesional. Părea că ascultă muzica. O cunoşteai dinainte să fi venit la White Lake, spuse el.

Am văzut-o. Da.

La La Venada.

Da.

La fel ca el.

Da. Bănui.

Acolo a început totul.

Da.

El e un *cuchillero*[167]. Un *filero*, aşa cum se spune aici. Un om cu oarecare duritate. Un om serios.

Şi eu sunt serios.

---

[167] Cuțitar (sp.), (n.red.).

Desigur. Dacă nu ai fi, nu ar fi nici o problemă.

John Grady cercetă fața aceea impasibilă. Inaccesibilă lumii în aceeaşi măsură în care lumea îi era inaccesibilă.

Ce vreți să ziceți?

Nu am nimic de zis.

E îndrăgostit de ea.

Da.

Dar ar omorî-o.

Da.

Pricep.

Se poate. Permite-mi să-ți spun doar atât. Iubirea ta nu are prieteni. Crezi că are dar nu are. Nici unul. Poate că nici măcar pe Dumnezeu.

Şi dumneavoastră?

Nu mă socotesc pe mine. Dacă aş putea să văd ce se află în față, ți-aş spune. Însă nu pot.

Credeți că sunt un neghiob.

Nu. Nu cred.

Nu mi-ați zice chiar dac-ați crede.

Nu, dar nu aş mințI. Nu cred asta. Nu am crezut niciodată. Omul este întotdeauna îndreptățit să caute să obțină ceea ce iubeşte.

Nu contează nici chiar dacă-l omoară?

Cred că da. Da. Nici chiar atunci.

Duse ultima roabă de resturi din curtea bucătăriei până la focul de gunoaie şi o răsturnă şi se dădu înapoi şi privi focul de un portocaliu intens şi gâfâi în rotocoalele întunecate de fum care se ridicau pe fundalul cerului la asfinţit. Îşi trecu braţul peste frunte şi se aplecă şi ridică iar mânerele roabei şi o duse până unde era parcată camioneta şi o încărcă în benă şi ridică partea rabatabilă şi o asigură cu zăvorul şi de duse înapoi în casă. Héctor mergea cu spatele dând încoace şi-ncolo cu mătura pe podea. Aduseră masa de bucătărie din cealaltă cameră şi apoi scaunele. Héctor luă lampa de pe bufet şi o aşeză pe masă şi ridică sticla şi aprinse fitilul. Suflă în chibrit şi aşeză la loc sticla lampei şi potrivi flacăra cu rotiţa de alamă. Unde-i icoana? întrebă el.

E tot în maşină. O aduc io.

Ieşi şi aduse restul lucrurilor din cabina camionetei. Aşeză figurina rudimentară de lemn a sfântului pe măsuţa din dormitor şi desfăcu cearşafurile şi se apucă să facă patul. Héctor stătea în cadrul uşii.

Vrei să te-ajut?

Nu. Mulţumesc.

Se sprijini de canatul uşii fumând. John Grady netezi cearşafurile şi despături feţele de pernă şi vârî pernele de

puf în ele şi apoi desfăcu pătura făcută din bucăți pe care i-o dăduse Socorro. Héctor îşi băgă țigara în gură şi veni roată de cealaltă parte a patului şi împreună întinseră pătura şi se dădură înapoi.

Cred că suntem gata, spuse John Grady.

Se întoarseră în bucătărie şi John Grady se aplecă şi-şi făcu mâna căuş la gura sticlei lămpii şi suflă peste flacără şi ieşiră şi închiseră uşa în urma lor. Ieşiră în curte şi John Grady se întoarse şi se uită înapoi la colibă. Noaptea era mohorâtă. Întuneric, înnorat, rece. Se duseră până la camionetă.

O să-ți dea o cină?

Mda, spuse Héctor. Sigur.

Poți să mănânci în casă dacă vrei.

E-n regulă.

Se suiră şi închiseră uşile camionetei. John Grady porni motorul.

Ea ştie să călărească? spuse Héctor.

Da. Ştie să călărească.

Ieşiră cu maşina în şleau în timp ce sculele alunecau şi zdrăngăneau în spatele lor pe platformă. *En qué piensas?*[168] spuse John Grady.

Nada.[169]

---

168 La ce te gândeşti? (sp.), (n.red.)

Se hurducară mai departe, cu camioneta în viteza a doua, cu farurile legănându-se. Când ieşiră în şosea luminile oraşului apărură în câmpia care se deschidea dedesubt la cincizeci de kilometri distanță.

Se face frig aicea sus, spuse Héctor.

Da.

Ai înnoptat aicea pân-acu?

Am fost aici în vreo două seri până după miezu-nopții.

Se uită la Héctor. Héctor îşi scoase foița şi tutunul din buzunarul cămăşii şi stătu să-şi ruleze o țigară.

Tienes tus dudas.[170]

Ridică din umeri. Îşi aprinse un chibrit de unghia degetului mare şi aprinse țigara şi suflă peste chibrit să-l stingă. *Hombre de precaución*[171], spuse el.

Yo?[172]

Yo.

Două bufnițe ghemuite în praful drumului îşi întoarseră chipurile palide în formă de inimă în lumina farurilor camionetei şi clipiră din ochi şi se ridicară pe

---

169 La nimic (sp.), (n.red.).

170 Ai îndoieli (sp.), (n.red.).

171 Om precaut (sp.), (n.red.).

172 Eu? (sp.), (n.red.)

aripile lor albe tăcute ca două suflete care se înalță la ceruri şi dispărură în întunericul de deasupra.

Buhos[173], spuse John Grady.

Lechuzas.[174]

Tecolotes.[175]

Héctor zâmbi. Trase un fum din țigară. Fața îi luci, reflectată în geamul întunecat. *Quizás*[176], spuse el.

Pueda ser.[177]

Pueda ser. Sí.

Când intră în bucătărie Oren era încă la masă. Îşi agăță pălăria în cui şi se duse la chiuvetă şi se spălă şi-şi luă cafeaua. Socorro ieşi din camera ei şi-l goni de la plită iar el îşi luă cana de cafea şi se duse la masă şi se aşeză. Oren îşi ridică privirile din ziar.

Ce mai e nou, Oren?

Vrei ştirile bune sau p-alea rele?

Nu ştiu. Alege şi tu ceva între.

---

173 Bufnițe (sp.), (n.red.).

174 Cucuvele (sp.), (n.red.).

175 Bufniță (în spaniola vorbită în Mexic), (n.red.).

176 Se poate (sp.), (n.red.).

177 Poate fi (sp.), (n.red.).

N-au aicea aşa ceva. N-ar mai fi ştiri.

Pesemne că nu.

Pe fata lu McGregor au ales-o să fie regina balului la Sun Carnival. Ai văzut-o vreodată?

Nu.

Drăguță fată. Cum merge cu casa?

Binişor.

Socorro îi aşează farfuria cu mâncare în față dimpreună cu o farfurie de chifle acoperite cu un şervet.

Nu-i vreo fată de-alea de la oraş, nu?

Nu.

Asta-i bine.

Mda. E.

Parham mi-a zis că-i drăguță foc.

El crede că-s nebun.

Ei da. Poate că tu eşti nițel nebun. Poate că el e nițel gelos.

Se uită la băiat cum mănâncă. Sorbi din cafea.

Când m-am însurat tovarăşii mei toți mi-au zis că-s nebun. Ziceau c-o să regret.

Şi-ai regretat?

Nu. N-a mers. Da' n-am regretat. N-a fost din vina ei.

Ce s-a-ntâmplat?

Nu ştiu. Multe lucruri. Cel mai mult că n-am putut să mă-nțeleg cu ai ei. Mamă-sa era pur şi simplu o femeie a dracului de-afurisită. Credeam că ştiam ce-i aia om afurisit da' nu ştiam. Dacă bătrânu mai trăia poate am mai fi avut o şansă. Da' era slab de inimă. Mi-am dat seama de ce-o să urmeze. Când întrebam de sănătatea lui nu era doar că eram aşa, curios. La urmă a murit pe nepusă masă şi uite-o c-a venit. Cu arme şi bagaje. Şi cu asta s-a cam terminat totu.

Îşi luă țigările de pe masă şi-şi aprinse una. Suflă fumul gânditor prin cameră. Se uită la băiat.

Am fost împreună trei ani aproape împliniți. Îmi făcea baie dacă-ți vine să crezi. Îmi plăcea de ea tare mult. De era să fi fost orfană şi-acuma eram căsătoriți.

Îmi pare rău s-aud.

Omu se-nsoară da' nu ştie ce se poate-ntâmpla. Poate că zice el că ştie da' nu ştie.

Probabil c-aşa e.

Dacă vrei sincer să auzi tot ce nu-i în regulă cu tine şi ce să faci ca să te-ndrepți nu trebuie decât să-i laşi pe alde socri în bătătură. O să capeți un catastif complet pe subiectu ăsta, îți garantez io.

N-are familie.

Asta-i bine, spuse Oren. Din toate de pân-acu asta-i chestia care-ai chitit-o cel mai bine.

După ce Oren plecă stătu şi-şi bău multă vreme cafeaua. Prin fereastra cea mai dinspre sud se vedeau limbile înguste şi albe de şarpe ale fulgerelor ivindu-se în tăcere la hotarul cerului, în întunericul de deasupra Mexicului. Singurul sunet era ceasul care ticăia pe coridor.

Când intră în hambar lumina era încă aprinsă la Billy. Se duse către boxa în care ţinea cățelul şi-l cuprinse cu totul cuibărindu-l în interiorul cotului în timp ce cățelul se agita şi scheuna şi-l aduse în camera lui. Se opri în uşă şi se uită înapoi.

Noapte bună, strigă el.

Trase perdeaua la o parte şi pipăi în întuneric după lanțul de la întrerupător.

Noapte bună, strigă Billy.

Zâmbi. Dădu drumul lanțului şi se aşează pe patul său în întuneric frecându-l pe cățel pe burtă. Se simțea mirosul de cai. Vântul bătea din ce în ce mai tare şi o bucată de tinichea desprinsă de la capătul celălalt al hambarului zăngănea şi vântul trecu mai departe. Era frig în cămăruță şi se gândi să aprindă micul încălzitor cu kerosen dar după un timp îşi scoase doar cizmele şi

pantalonii şi puse cățelul în cutia lui şi se strecură sub pături. Vântul de afară şi frigul din cămăruță erau ca în acele nopți de iarnă din câmpiile din nordul Texasului de pe vremea când era copil în casa bunicului lui. Când furtunile băteau dinspre nord şi preeria din jurul casei se făcea dintr-o dată albă în lumina fulgerului şi casa se zguduia de bubuiturile de tunet. În nopți asemenea şi în dimineți asemenea din anul în care primise primul mânz se înfăşura în pătura lui şi ieşea şi trecea curtea către hambar, aplecându-se în vânt, primele picături de ploaie izbindu-l tari ca nişte pietricele, mergând prin hambarul cel lung ca un refugiat înfofolit printre dungile bruşte de lumină care se iveau în staccato prin peretele de scânduri distanțate, mişcându-se printre aceste avanscene înghesuite şi electrice care izbucneau albe şi fugare prin hambar una după alta până ce ajungea la boxa în care căluțul stătea şi aştepta şi trăgea ivărul şi se aşeza pe paie cu brațele în jurul gâtului căluțului până ce acesta înceta să tremure. Stătea acolo toată noaptea şi dimineața era tot acolo când Arturo venea în hambar să dea de mâncare la cai. Arturo îl conducea înapoi în casă înainte să se trezească altcineva curățându-i pătura de paie în timp ce mergea lângă el fără un cuvânt. Ca şi cum ar fi fost un tânăr lord. Ca şi cum nu avea să fie

dezmoştenit de război şi de maşinăriile războiului. Toate visele sale timpurii erau aceleaşi. Ceva se înspăimânta şi el venise să liniştească. Încă mai visa asta. Şi încă: stătea în picioare în cameră în costumul negru făcând nod la cravata neagră, nouă pe care a purtat-o la înmormântarea bunicului în ziua rece şi vântoasă care a fost atunci. Şi apoi stând în picioare în despărțitura lui din grajdul lui Mac McGovern într-o altă asemenea zi, în zorii reci de dinainte să înceapă lucrul, îmbrăcat într-un alt asemenea costum, cu cele două jumătăți ale cutiei în care fusese împachetat întinse pe pat, cu hârtia creponată revărsându-se şi cu sfoara tăiată alături împreună cu cuțitul cu care o tăiase şi care aparținuse tatălui lui, şi Billy care stătea în uşă privindu-l. Se încheie la haină şi rămase în picioare. Mâinile încrucişate în față. Chipul său palid în sticla oglinjoarei pe care o proptise de una dintre bârnele care susțineau peretele rudimentar al încăperii. Palid în lumina iernii care se lăsase peste ținut. Billy se aplecă şi scuipă în pleavă şi apoi se întoarse şi o luă prin mijlocul hambarului şi se îndreptă spre casă pentru micul dejun.

Ultima oară când îi fu dat s-o vadă se petrecu în aceeaşi cameră de pe colț la etajul al doilea de la Dos

Mundos. Privi de la fereastră şi o văzu cum îi plăteşte şoferului şi se duse la uşă ca s-o poată vedea când urcă pe scări. Îi ţinu mâinile într-ale sale în timp ce ea stătea pe marginea patului cu răsuflarea tăiată.

Estás bien?[178] spuse el.

Sí, spuse ea. *Creo que sí.*[179]

O întrebă dacă e sigură că nu s-a răzgândit.

No, spuse ea*. Y tú?*[180]

Nunca.[181]

Me quieres?[182]

Para siempre. Y tú?[183]

Hasta el fin de mi vida.[184]

Pues eso es todo.[185]

---

[178] Eşti bine? (sp.), (n.red.)

[179] Cred că da (sp.), (n.red.).

[180] Dar tu? (sp.), (n.red.).

[181] Niciodată (sp.), (n.red.).

[182] Mă iubeşti? (sp.)

[183] Pentru totdeauna. Dar tu? (sp.)

[184] Până la sfârşitul vieţii (sp.), (n.red.).

[185] Atunci aşa rămâne (sp.), (n.red.).

Ea spuse că a încercat să se roage pentru ei dar nu reuşise.

Porqué no?

No sé. Creí que Dios no me oiría.[186]

El oirá. Reza el domingo. Dile que es importante.[187]

Făcură dragoste şi rămaseră în pat, ea cuibărită în el, nemişcată, respirația ei uşoară atingându-i trupul. Nu ştia dacă era trează dar îi povesti ce nu-i povestise până acum despre viața lui. Îi povesti despre cum a lucrat pentru proprietarul haciendei de la Cuatro Ciénegas şi despre fiica aceluia şi despre ultima dată cînd o văzuse şi despre cum a fost în puşcărie în Saltillo şi despre cicatricea de pe față şi despre cum promisese să-i povestească despre asta şi nu apucase. Îi povesti despre cum a văzut-o pe mama lui pe scenă la Teatrul Majestic în San Antonio, Texas, şi despre vremurile în care el şi tatăl lui călăreau adesea prin dealurile de la nord de San Angelo şi despre bunicul lui şi despre fermă şi despre drumul indienilor Comanche care străbătea zonele din vest şi cum călărea el pe acolo în lumina lunii pe timp de toamnă când era copil şi stafiile indienilor treceau în

[186] Nu ştiu. Nu cred că Dumnezeu m-ar fi auzit (sp.), (n.red.).

[187] Te-ar fi auzit. Roagă-te duminică. Spune-i că e important (sp.), (n.red.).

toate direcțiile pe lângă el în calea lor spre lumea cealaltă iar şi iar, căci odată pornit, nimic nu se mai termină pe lumea asta până ce nu dispare şi ultimul martor.

Umbrele se lungiseră prin cameră când au plecat. El îi spuse că şoferul Gutiérrez avea s-o ia de la cafeneaua din la Calle de Noche Triste şi avea s-o ducă peste graniță. El o să aibă documentele necesare trecerii ei.

Todo está arreglado[188], spuse el.

Ea îi strânse mâinile şi mai tare. Ochii ei întunecați îl cercetau. El îi spuse că nu avea de ce să-i fie teamă. Îi spuse că Ramón era prietenul lor şi că actele fuseseră pregătite şi că nu i se va întâmpla nimic rău.

Él te recogerá a las siete por la mañana. Tienes que estar allí en punto.[189]

Estaré allí.[190]

Quédate adentro hasta que él llegue.[191]

Sí, sí.

No le digas nada a nadie.[192]

---

188 Totul e aranjat (sp.), (n.red.).

189 O să te ia mâine, la şapte. Să fii acolo la timp (sp.), (n.red.).

190 Voi fi acolo (sp.), (n.red.).

191 Stai înăuntru până vine (sp.), (n.red.).

192 Să nu spui nimănui nimic (sp.), (n.red.).

No. Nadie.[193]

No puedes traer nada contigo.[194]

Nada?[195]

Nada.

Tengo miedo[196], spuse ea.

O ținu în brațe. Nu-ți fie frică, spuse el.

Rămaseră fără să scoată un sunet. Jos în stradă vânzătorii ambulanți începuseră să strige. Ea îşi apăsă fața de umărul lui.

Hablan los sacerdotes español?[197] spuse ea.

Sí. Ellos hablan español.

Quiero saber, spuse ea, *si crees hay perdón de pecados*.[198]

El deschise gura să vorbească dar ea îi puse mâna peste buze. *Lo que crees en tu corazón*[199], spuse ea.

---

[193] Nu, nimănui (sp.), (n.red.).

[194] Să nu iei nimic cu tine (sp.), (n.red.).

[195] Nimic? (sp.), (n.red.)

[196] Mi-e frică (sp.), (n.red.).

[197] Preoții vorbesc spaniola? (sp.), (n.red.).

[198] Vreau să ştiu dacă crezi în iertarea păcatelor (sp.), (n.red.).

[199] Ce crezi sincer (sp.), (n.red.).

Se uită în gol dincolo de părul ei întunecat şi strălucitor către amurgul care cuprindea tot mai mult străzile oraşului. Se gândi la ce credea şi la ce nu credea. După o vreme spuse că el credea în Dumnezeu chiar dacă se îndoia de pretenţiile oamenilor de a cunoaşte gândurile lui Dumnezeu. Dar că un Dumnezeu care nu era în stare să ierte nu mai era nici un fel de Dumnezeu.

Cualquier pecado?[200]

Cualquier. Sí.

Sin excepción de nada?[201] Ea îşi apăsă mâna de buzele lui pentru a doua oară. El îi sărută degetele şi-i îndepărtă mâna.

Con la excepción de desesperación, spuse el. *Para eso no hay remedio*.[202]

În cele din urmă ea întrebă dacă o va iubi toată viaţa şi dădu să-i pună iar degetele pe buze dar el îi ţinu mâna. *No tengo que pensarlo*, spuse el. *Sí. Para todo mi vida*.[203]

---

[200] Orice păcat? (sp.), (n.red.)

[201] Fără excepţie? (sp.), (n.red.)

[202] Cu excepţia deznădejdii. Pentru asta nu există leac (sp.), (n.red.).

[203] N-am nevoie să mă gândesc ca să răspund. Da. Pentru toată viaţa (sp.), (n.red.).

Ea îi cuprinse fața cu mâinile şi îl sărută. *Te amo*, spuse ea. *Y seré tu esposa.*[204]

Ea se ridică şi se răsuci şi-i cuprinse mâinile. *Debo irme*[205], spuse ea. El se ridică şi o îmbrățişă şi o sărută acolo în camera tot mai întunecoasă. Ar fi condus-o pe coridor până la scări dar ea îl opri la uşă şi îl sărută şi-şi luă la revedere. El îi ascultă paşii pe casa scărilor. Se duse la fereastră să se uite după ea dar ea trebuie că o luase pe trotuarul de sub el pentru că nu putea s-o vadă. Se aşează pe pat în camera goală şi ascultă sunetele comerțului aceluia străin din lumea de afară. Stătu aşa lungă vreme şi se gândi la viața lui şi la cât de puțin din ce se întâmplase în ea putuse el să prevadă şi se întrebă cu toată voința lui şi cu toate intențiile lui cât din ea era propria lui înfăptuire. Camera era întunecoasă şi firma de neon a hotelului se aprinsese afară şi după o vreme se ridică şi-şi luă pălăria de pe scaunul de lângă pat şi o puse pe cap şi ieşi şi o luă în jos pe scări.

La intersecție taxiul opri. Un bărbat scund cu o brasardă de stofă neagră păşi în stradă şi-şi ridică mâna

---

204 Te iubesc. Şi voi fi soția ta (sp.), (n.red.).

205 Trebuie să plec (sp.), (n.red.).

şi taximetristul îşi scoase pălăria şi o aşează pe bord. Fata se aplecă în față să vadă mai bine. Se auzeau trompetele surde în stradă, tropăitul copitelor.

Muzicanții care se iviră erau bărbați bătrâni în costume negre, prăfuite. În spatele lor veneau cei care duceau pe umeri un pat de scânduri acoperit de flori. Încununat de toate aceste flori, chipul palid al unui tânăr mort de curând. Mâinile îi odihneau de-o parte şi de alta a trupului şi el se hurducăia înlemnit acolo pe scândura lui, cu picioarele desfăcute, pe umerii celor care-l purtau, şi notele stridente care ieşeau din alămurile ciobite reverberând din sticla vitrinelor pe lângă care treceau şi din fațadele vechi de pământ sau cu stucaturi şi un cârd de femei în *rebozo*[206]-uri negre trecură plângând şi copii şi bărbați în negru sau cu brasarde negre şi printre ei, condus de fată, maestrul cel orb târându-şi picioarele cu paşii săi mici şi cu o înfățişare de uimire îndurerată. În spatele lor veneau doi cai desperecheați care trăgeau o cotigă de lemn bătută de ploi şi în interiorul ei, nemăturat de paie şi pleavă, un coşciug de lemn din scânduri date la rindea, prinse în ştifturi de lemn şi fără nici un cui de fier ca şi cum ar fi fost o raclă sefardică de pe vremuri şi cu lemnul înnegrit la foc şi cu negreala fixată cu ceară de

[206] Şal (sp.), (n.red.).

albine şi cu gaz lampant aşa că dacă n-ar fi fost textura ştearsă a lemnului ar fi arătat ca un obiect de fier brunat. În spatele cotigii venea un bărbat care ducea capacul sicriului cărându-l în spinare ca un penitent al morții şi hainele şi el însuşi erau înnegriți de la capacul dat cu ceară sau nu, cum o fi fost. Şoferul taxiului îşi făcu cruce în tăcere. Fata îşi făcu şi ea cruce şi-şi sărută vârfurile degetelor. Cotiga zdrăngăni pe lângă ei şi spițele roților decupară încet clădirile de pe partea cealaltă a străzii şi privitorii gravi de acolo, un evantai de cărți de joc cu fețe care mai de care pe sub copertinele magazinelor şi fuioarele lungi de lumină încâlcite din stradă frânte de spițele care se învârteau şi umbrele cailor călcând țeapăn şi pieziş în fața umbrelor alungite ale roților care prindeau formă peste pietre şi care se învârteau şi se tot învârteau.

Ea îşi ridică mâinile şi-şi vârî fața în spatele scaunului îmbâcsit al taxiului. Se dădu înapoi, cu o mână peste ochi şi cu fața pitită în umăr. Apoi se îndreptă fulgerător zvârlindu-şi brațele în lături şi scoase un urlet şi şoferul se suci brusc în scaun. *Señorita?* spuse el. *Señorita?*

Tavanul camerei era de beton şi păstra urmele scândurilor folosite să-l formeze, nodurile şi capetele

cuielor din beton şi cercurile fosilizate de la lama ferăstrăului circular din cine ştie ce joagăr de munte. Un singur bec plin de funingine ardea acolo sus aruncând o lumină zgârcită portocalie şi un fluture de noapte patrula în jurul ei orbitând haotic în direcția acelor de ceas.

Ea era întinsă pe spate, legată de o masă de oțel. Simțea răceala oțelului în spate prin furoul scurt şi alb pe care-l purta. Se uită la lumină. Îşi întoarse capul şi se uită la cameră. După o vreme o soră intră pe uşa cenuşie de metal şi-şi întoarse fața pătată şi murdară către ea. *Por favor*, şopti ea, *por favor*[207].

Sora îi dădu drumul din chingi şi îi îndepărtă blând părul de pe față şi-i spuse că îi va aduce ceva de băut dar când uşa se închise ea se ridică în capul oaselor şi se dădu jos. Se uită după vreun loc unde ar fi putut să-i pună hainele dar în afara unei a doua mese de oțel lipite de peretele opus camera era goală. Uşa, când o deschise, dădea într-un coridor lung şi verde slab luminat şi care se întindea până la o altă uşă închisă din capăt. O luă pe coridor şi încercă uşa. Dădea spre nişte scări de beton, o balustradă din țeavă de metal. Coborî trei rânduri de scări şi ieşi în strada întunecată.

---

[207] Vă rog (sp.), (n.red.).

Nu ştia unde se află. La colț întrebă un bărbat care e drumul spre *el centro* şi el se holbă la sânii ei şi continuă s-o facă şi în timp ce vorbea. O porni la drum pe trotuarul stricat. Avea grijă să nu calce pe cioburi sau pe pietre. Luminile maşinilor care treceau îi proiectau silueta plăpândă pe ziduri sus într-o transparență enormă şi întunecată, cu furoul mistuit şi cu oasele aproape vizibile şi apoi, în trecerea lor, o rostogoleau îndărăt şi o azvârleau în spate făcând-o să dispară încă o dată în întuneric. O maşină trase lângă trotuar şi bărbatul dinăuntru conduse pe lângă ea aruncându-i nişte obscenități groase. Apoi opri în față şi aşteptă. Ea o coti pe alee nepavată dintre două clădiri şi se lăsă pe vine în spatele unor butoaie strâmbe din oțel. Aşteptă multă vreme. Era foarte frig. Când ieşi de acolo maşina plecase şi ea o porni mai departe. Trecu de o parcare unde un câine se repezi la ea în tăcere de-a lungul unui gard apoi se opri în colțul gardului drapat în propria-i respirație privind-o în tăcere cum se duce. Trecu pe lângă o casă cufundată în întuneric şi pe lângă o curte în care un bătrân, şi el în haine de noapte, urina pe un perete de pământ şi cei doi dădură din cap unul către celălalt peste spațiul înecat în beznă ca nişte personaje care s-au întâlnit într-un vis. Trotuarul se termină şi ea continuă

să meargă pe nisipul rece de lângă şosea şi se oprea din când în când, clătinându-se în timp ce-şi scotea ciulinii mici de colțul-babei din tălpile picioarelor ei însângerate. Se ținu după ceața de lumină care învăluia oraşul din fața ei şi merse multă vreme. Când traversă bulevardul 16 de Septiembre îşi ținu brațele încrucişate strâns la piept şi-şi coborî ochii în strălucirea farurilor, traversând aproape dezbrăcată în vuietul claxoanelor ca o fantomă în zdrențe izgonită din rânduita ei negură şi hăituită pentru o clipă în lumea vizibilă doar ca să dispară din nou în istoria viselor bărbaților.

Merse mai departe prin mahalalele din nordul oraşului, pe lângă vechii pereți de pământ şi pe lângă pereții de tinichea ai depozitelor pe unde străzile de nisip erau luminate doar de stele. Cineva de pe drum cânta un cântec chiar din copilăria ei şi la scurt timp trecu de o femeie care se îndrepta spre oraş. Îşi spuseră bună seara una alteia şi trecură mai departe dar femeia se opri şi se întoarse şi strigă după ea.

Adónde va?[208] strigă ea.

A mi casa.[209]

---

[208] Unde te duci? (sp.), (n.red.)

[209] Acasă (sp.), (n.red.).

Femeia rămase în tăcere. Fata întrebă vă ştiu de undeva dar femeia spuse că nu. O întrebă pe fată dacă asta era mahalaua ei şi fata spuse că era şi femeia o întrebă apoi cum se făcea atunci că ea n-o ştie. Când ea nu răspunse femeia veni încet înapoi către ea.

Qué pasó?[210] zise ea.

Nada.[211]

Nada, spuse femeia. Merse în semicerc în jurul fetei care stătea acolo tremurând cu braţele încrucişate peste sâni. Ca şi cum ar fi căutat vreun unghi prielnic în lumina albastră a stelelor deşertului care să o dezvăluie aşa cum era ea cu adevărat.

Eres del White Lake[212], spuse ea.

Fata dădu din cap.

Y regresas?[213]

Sí.

Por qué?[214]

No sé.[215]

---

210 Ce s-a întâmplat? (sp.), (n.red.)

211 Nimic (sp.), (n.red.).

212 Eşti de la White Lake? (sp.), (n.red.)

213 Şi te întorci acolo? (sp.), (n.red.)

214 De ce? (sp.), (n.red.)

No sabes.[216]

No.

Quieres ir conmigo?[217]

No puedo.[218]

Porqué no?

Ea nu ştia de ce. Femeia o întrebă din nou. Ea-i spuse că putea să vină cu ea şi să locuiască la ea în casa unde locuia ea cu copiii ei.

Fata spuse în şoaptă că nu o cunoştea.

Te gusta tu vida por allá?[219] spuse femeia.

No.

Ven conmigo.[220]

Stătea şi tremura. Scutură din cap că nu. Soarele stătea să răsară. În întunericul de deasupra lor căzu o stea şi în vântul rece de dinaintea zorilor hârtiile aruncate pe stradă săltau şi se prindeau şi foşneau scurt în spinii buruienilor de la marginea drumului apoi săltau din nou

---

[215] Nu ştiu (sp.), (n.red.).

[216] Nu ştii (sp.), (n.red.).

[217] Vrei să vii cu mine? (sp.), (n.red.)

[218] Nu pot (sp.), (n.red.).

[219] Îți place să trăieşti acolo? (sp.), (n.red.)

[220] Vino cu mine (sp.), (n.red.).

care-ncotro. Femeia se uită spre cerul de deasupra deşertului către est. Se uită la fată. Întrebă fata dacă-i este frig şi ea spuse că-i este. O întrebă din nou: *Quieres ir conmigo?*

Ea spuse că nu poate. Spuse că în trei zile băiatul pe care-l iubea va veni să se însoare cu ea. Îi mulţumi pentru bunătate.

Femeia îi ridică fetei chipul cu mâna şi se uită la ea. Fata aşteptă să vorbească dar femeia se uită doar la chipul fetei ca şi cum ar fi vrut să-şi amintească de ea. Poate pentru a citi la a doua mână contururile drumurilor care o conduseseră până în acest loc. Ce s-a pierdut sau ce s-a prăpădit. Cine-i îndurerat. Sau ce-a rămas.

Cómo se llama?[221] spuse fata, dar femeia nu răspunse. Atinse chipul fetei apoi îşi retrase mâna şi se întoarse şi o luă prin bezna drumului dincolo de mahalaua întunecată şi nu se mai uită înapoi.

Maşina lui Eduardo nu mai era acolo. Se furişă tremurând pe alea de sub peretele depozitului şi încercă să deschidă uşa dar aceasta era încuiată. Bătu cu degetele şi aşteptă şi bătu din nou. Aşteptă mult timp. După o vreme ieşi înapoi în stradă. Cu răsuflarea lăsând dâre în lumină de-a lungul peretelui ruginit. Se uită iar

[221] Cum vă numiți? (sp.), (n.red.)

înapoi de-a lungul aleii după care ocoli până în fața clădirii şi intră pe poartă şi înaintă pe alee.

Portăreasa cu fața smăcuită nu părea să fie surprinsă s-o vadă stând acolo şi cuprinzându-şi trupul cu brațele în furoul cu imprimeuri. Făcu un pas înapoi şi îi ținu uşa şi fata intră şi-i mulțumi şi-şi continuă drumul prin salon. Doi bărbați care stăteau în picioare la bar se întoarseră s-o privească. Palidă şi murdară şi a nimănui, împinsă înăuntru de nenoroc, din frigul de afară, trecând prin încăpere cu ochii plecați şi cu brațele încrucişate peste sâni. Lăsând urme sângerii pe covor ca şi când ar fi trecut o penitentă.

Părea să se fi îmbrăcat cu grijă pentru prilejul de față deşi poate că avea treburi în altă parte în oraş. Îşi trase înapoi mâneca cu butoni de aur a cămăşii ca să-şi consulte ceasul. Costumul îi era de şantung gri-deschis şi purta o cravată de mătase de aceeaşi culoare. Avea o cămaşă de culoarea lămâii şi purta o batistă galbenă de mătase în buzunarul de la piept al costumului şi cizmele negre joase cu fermoar pe interior erau de curând lustruite căci îşi lăsa încălțările în fața uşii câteva perechi odată ca şi cum coridorul bordelului ar fi fost un vagon de dormit de lux.

Stătea aşezată în rochia de culoarea şofranului pe care i-o dăruise el. Pe patul vechi în care picioarele nu-i atingeau de-a binelea podeaua. Stătea cu capul plecat aşa încât părul îi curgea în cascadă peste coapse şi-şi ținea mâinile aşezate pe pat de-o parte şi de alta ca şi cum i-ar fi fost frică să nu cadă.

Rostea pe un ton cumpănit vorbele unui om rezonabil. Cu cât vorbea el mai rezonabil cu atât mai rece era vântul din golul inimii ei. La fiecare moment-cheie al cazului ei el se oprea să-i lase loc să vorbească dar ea nu vorbea şi tăcerea ei ducea inexorabil doar la următoarea acuzație până când acea structură care nu era compusă din nimic în afara cuvântului rostit şi care ar fi trebuit să treacă mai departe în chiar momentul în care era pronunțată şi să nu lase nici o urmă sau reziduu sau umbră în lumea celor vii, acea structură neîntrupată stătea pe loc în cameră ca o ființă ponderabilă şi în corpusul său fantomatic era cuprinsă viața ei.

Când termină rămase în picioare uitându-se la ea. O întrebă ce avea de zis. Ea scutură din cap.

Nada? spuse el.

No, spuse ea. *Nada*.

Qué crees que eres?[222]

[222] Ce crezi că eşti? (sp.), (n.red.)

Nada.

Nada. Sí. Pero piensas que has traido una dispensa especial a esta casa? Que Dios te ha escogido?[223]

Nunca creí tal cosa.[224]

Se întoarse şi rămase în picioare uitându-se pe fereastra mică cu gratii. Spre periferiile oraşului unde şoselele se sfârşeau în deşert în văi seci nisipoase şi în mormane de gunoi, înspre îngrăditurile albe unde la amiază fumul de la gunoaiele aprinse se înălța de-a lungul orizontului ca semnul unor hoarde de vandali venite dinspre pustiurile de nepătruns de dincolo. Vorbi fără să se întoarcă. Îi spuse că ea a fost răsfățată în casa asta. Datorită tinereții ei. Spuse că boala sa era doar o boală şi că era proastă să creadă în superstițiile femeilor din casă. Spuse că era de două ori proastă dacă avea încredere în ele căci ele i-ar sfâşia carnea cu dinții dacă ar crede că aşa s-ar proteja de boală sau că şi-ar asigura favorurile iubiților la care visau sau că şi-ar primeni sufletele în ochii dumnezeului sângeros şi barbar la care se rugau. Spuse că boala ei era doar o boală şi că se va

---

[223] Şi cu toate astea crezi că ai vreo dispensă specială în casa asta? Că te-a ales Dumnezeu? (sp.), (n.red.)

[224] N-am crezut niciodată aşa ceva (sp.), (n.red.).

demonstra acest lucru când boala o va omorî în cele din urmă aşa cum se va şi întâmpla curând.

Se întoarse să o cerceteze cu privirea. Înclinarea umerilor ei şi mişcarea lor odată cu ritmul respiraţiei ei. Pulsaţia sângelui în artera gâtului. Când ea îşi ridică privirea şi-i văzu faţa ştiu că el văzuse în inima sa. Ce era întocmai şi ce era fals. Zâmbi cu zâmbetul său dur. Iubitul tău nu ştie, spuse el. Nu i-ai spus.

Mande?[225]

Tu amado no lo sabe.[226]

No, şopti ea. *Él no lo sabe*.[227]

Aşează în dezordine piesele pe tablă şi o întoarse invers. Te mai fac una, spuse el.

Mac clătină din cap. Ţinu trabucul între degete şi suflă încet fumul peste masă şi apoi luă cana şi-şi bău ultima înghiţitură de cafea.

Io am terminat, spuse el.

Am înţeles. Ai făcut un joc bun.

Nu credeam c-o să sacrifici un nebun.

---

[225] Poftim? (sp.), (n.red.)

[226] Iubitul tău nu ştie (sp.), (n.red.).

[227] Nu. Nu ştie (sp.), (n.red.).

Ăsta era unu din gambiturile lu Schönberger.

Citeşti multe cărți de şah?

Nu. Nu multe. P-asta am citit-o.

Mi-ai zis că jucai poker.

Am jucat ceva. Aşa e.

Nu ştiu de ce mi se pare că asta înseamnă altceva.

N-am jucat aşa de mult poker. Tăticu era jucător de poker. El zicea mereu că problema cu pokeru e că joci cu două feluri de bani. Ce câştigi e pleaşcă da' ce pierzi sunt totdeauna bani munciți.

Juca bine poker?

Juca. Era unu din cei mai buni, să zic. Totuşi mi-a atras atenția să stau departe de poker. Zicea că nu merită să duci aşa o viață.

De ce-o făcea dacă gândea aşa?

Era al doilea lucru la care se pricepea.

Care era primu lucru?

Era cowboy.

Înțeleg că era destul de bun la treaba asta.

Aşa-i. Am auzit că unii se zice că era mai buni şi sunt sigur că unii chiar erau mai buni. Numa că nu i-am văzut io la față.

A fost în marşu morții, nu-i aşa?

Da.

Mulți băieți de prin părțile-astea a fost acolo. Nu puțini din ei mexicani.

Aşa-i. A fost.

Mac trase din trabuc şi suflă fumul către fereastră. Billy s-a dat pe brazdă sau tu şi cu el tot supărați ați rămas?

E băiat bun.

Tot el o să-ți fie cavaler?

Da.

Mac dădu din cap. Din partea ei n-o să fie nimeni la nuntă?

Nu. Socorro o să-şi aducă familia.

Asta-i bine. Nu mi-am mai pus costumu ăla al meu de trei ani. Mai bine să m-apuc să fac repetiții cu el, părerea mea.

John Grady puse ultima piesă în cutie apoi potrivi capacul de lemn şi-l trase deasupra.

Poate c-o să am nevoie de Socorro să-mi dea drumu la nădragi.

Şedeau acolo. Mac fuma. Tu nu eşti catolic, nu-i aşa? spuse el.

Nu.

N-o să am nevoie să mă lepăd sau aşa ceva?

Nu.

Vasăzică marți e ziua cea mare.

Aşa e. Şaptişpe februarie. E ultima zi dinaintea postului. Sau de fapt penultima. După aia nu poți să tensori până la Paşti.

Nu-i cam din scurt?

O să fie bine.

Mac dădu din cap. Îşi puse trabucul între dinți şi se împinse cu scaunul înapoi. Stai aci o clipă, spuse el.

John Grady îl ascultă cum se duce prin coridor către camera lui. Când se întoarse se aşează şi puse un inel de aur pe masă.

Ăsta a stat în comodă la mine trei ani. N-are nici un rost pentru nimenea să stea acolo şi nici n-o să aibă. Am stat de vorbă despre toate şi am stat de vorbă şi despre inelu ăsta. Ea nu vroia să fie pus în pământ. Vreau să-l iei tu.

Nu cred că pot să fac una ca asta.

Ba da, poți. M-am gândit deja la tot ce-ai avea tu de zis pe subiectu ăsta aşa că mai degrabă decât să trecem prin tot pomelnicu hai mai bine să ne scutim de-o bătaie de cap şi să ți-l bagi în buzunar şi marțea asta să-l pui pe degetu la fata aia. S-ar putea să fie nevoie să-l dai la lărgit. Femeia care l-a purtat a fost o femeie frumoasă. Poți să-ntrebi pe oricine, nu-i numa părerea mea. Da' ce

se vedea nu făcea o ceapă degerată față de ce era înăuntru. Am fi vrut să avem copii da' n-am avut. Nu că n-am fi încercat, asta-i sigur. Era o femeie care avea o judecată tare sănătoasă. Io credeam că ea vroia numa să țin inelu de dragu amintirii da' ea a zis c-o să ştiu io ce-o să fac cu el când vine vremea şi bine-nțeles c-avea dreptate. Ea avea dreptate în toate cele. Şi nu cu mândrie îți spun că ea punea mai mult preț pe inelu ăsta şi pe ce însemna el decât pe orice altceva care a avut ea vreodată. Şi aicea intră la socoteală şi nişte cai de mai mare dragu. Aşa că ia-l şi pune-ți-l în buzunar şi nu te mai contrazice cu mine în toate cele.

Am înțeles.

Şi acuma mă duc la culcare.

Am înțeles.

Noapte bună.

Noapte bună.

Din trecătoarea din partea mai înaltă a munților Jarilla puteau vedea verdele grindului de la picioarele izvoarelor şi mai puteau vedea şi fleşa îngustă şi dreaptă de fum de la focul din plită ridicându-se vertical în aerul nemişcat şi albastru al dimineții. Îşi opriră caii. Billy arătă din cap către privelişte.

Când eram copil am crescut unde se face ca un călcâi de cizmă şi io şi cu frate-meu ne opream acolo până unde ne-am urcat pe grindu ăsta la sud de ranch pe unde-o iei în sus în munte şi ne uitam în urmă la casă. Câteodată ningea ori era zăpadă pe jos iarna şi era mereu un foc în sobă şi vedeai cum iese fumu din coş şi era departe de tot şi arăta altfel de-acolo de sus. Totdeauna arăta altfel. Era altfel. Câteodată mergeam sus în munți toată ziua să le scoatem pe zăludele-alea de vaci din văiugi şi să le-aducem jos la adăpost unde le puneam concentrat. Nu cred să fi fost vreodată să nu ne fi oprit şi să nu ne uităm îndărăt într-acolo înainte s-o luăm călare prin părțile-alea. De unde ne opream nu făceam nici o oră şi cafeaua era încă fierbinte pe plită jos acolo da' era într-o altă lume. Altă lume.

În depărtare puteau vedea linia subțire şi dreaptă a autostrăzii şi un camion cât unul de jucărie gonea pe ea în tăcere. Dincolo de ea, linia verde a văilor şi apoi şir peste şir munții îndepărtați din Mexic. Billy îi privea.

Crezi c-o să te mai duci înapoi acolo?

Unde?

Mexic.

Nu ştiu. Mi-ar place. Tu?

Nu cred. Cred că mi-a ajuns.

Am venit de-acolo fugărit. Călare toată noaptea. Mi-era frică să fac focu.

Au tras în tine.

Au tras în mine. Oamenii ăia te primesc în casă. Te ascund înăuntru. Mint de dragu tău. Nimeni nu m-a întrebat vreodată ce anume a fost de-am făcut.

Billy îşi sprijini mâinile încrucişate pe oblâncul şeii. Se aplecă şi scuipă. Am făcut într-acolo trei drumuri. Niciodată nu m-am întors cu lucru după care m-am pornit.

John Grady dădu din cap. Ce-ai face dacă n-ai avea cum să fii cowboy?

Nu ştiu. Părerea mea că mi-ar veni mie vreo idee. Tu?

Nu ştiu ce idee ar fi aia care mi-ar veni.

Păi s-ar putea toți să trebuiască să ne vină câte o idee.

Mda.

Crezi c-ai putea trăi în Mexic.

Mda. Probabil.

Billy dădu din cap. Ştii câți bani scoate un *vaquero*?

Da.

Ai putea să ai noroc să-ți găseşti o slujbă de maistru sau o chestie d-asta. Da' mai devreme sau mai târziu o

să-i pună pe fugă pe toți albii din țara aia. Nici chiar Babícora[228] n-o să supraviețuiască.

Ştiu asta.

Te-ai duce să te faci veterinar dac-ai avea banii mă gândesc. Nu-i aşa?

Da. M-aş duce.

Îi scrii vreodată lu maică-ta?

Ce-are-a face maică-mea?

Nimica. Mă-ntrebam numa dacă ştii măcar ce tâlhar eşti.

De ce?

De ce mă-ntreb?

De ce-s tâlhar?

Nu ştiu. Ai o inimă de tâlhar şi gata. Am mai văzut aşa ceva.

Pentru că am zis că aş putea trăi în Mexic?

Nu-i numa asta.

Nu crezi că dacă a mai rămas ceva din viața asta pe-acolo a rămas?

Poate.

Şi ție-ți place.

---

[228] Ranch deținut în trecut de magnatul William Randolph Hearst (1863-1951) (n.red.).

Mda? Io nici nu ştiu ce-i viaţa asta. Că sigur nu ştiu ce-i Mexicu. Cred că-i în capu tău. Mexicu. Am bătut multe drumuri pe-acolo. Prima dată când auzi o *ranchera*[229] înţelegi toată ţara aia. Până când ajungi să auzi o sută nu mai ştii nimica. Nici n-o să ştii vreodată. Mi-am încheiat treburile prin părţile alea de mult.

Îşi îndoi piciorul peste oblâncul şeii şi îşi rulă o ţigară. Dădură drumul frâielor şi caii se aplecau şi smulgeau mohorâţi din smocurile risipite de iarbă tremurând în vântul care venea prin trecătoare. Se aplecă cu spatele la vânt şi scăpără un chibrit de unghia degetului şi aprinse ţigara şi se răsuci.

Şi nu-s singuru. E o altă lume. Toţi care i-am cunoscut io vreodată care s-a dus vreodată înapoi se ducea după ceva. Sau credea că se duce.

Mda.

E o diferenţă între atuncea când renunţi şi atuncea când ştii c-ai fost bătut.

John Grady dădu din cap.

Aş zice că tu nu crezi asta. Crezi?

John Grady cerceta cu privirea munţii din depărtare. Nu, spuse el. Aş zice că nu.

---

229 Cântec tradiţional mexican (n.red.).

Stătură multă vreme aşa. Vântul bătea. Billy îşi terminase de mult ţigara şi o stinsese pe talpa cizmei. Îşi desdoi piciorul peste cornul şeii şi-şi vârî cizma în scară şi se aplecă şi apucă frâiele. Caii tropăiră pe loc şi se opriră.

Mi-a zis mie o dată tăticu că printre cei mai nenorociţi oameni care i-a cunoscut el erau ăia care au căpătat într-un sfârşit lucru care şi-l doreau.

Mă rog, spuse John Grady. Io-s gata să mă-ncumet. Invers am tot încercat până n-am mai putut.

Mda.

Nu poţi să zici nimic la nimeni, frăţioare. Dracu, asta-i numa aşa un fel de-a vorbi tu pentru tine. Şi nici asta nu poţi să faci. Încerci numa să judeci cât de bine poţi şi cu asta basta.

Da. Mă rog. Lumea asta n-are ea habar de judecata ta.

Ştiu. E şi mai rău de-atâta, încă. E că i se rupe.

În Duminica Iertării, în întunericul de dinaintea zorilor, ea aprinse o lumânare şi aşează suportul pe podea lângă scrin de unde lumina nu se vedea pe sub uşă din coridorul de la intrare. Se spălă la chiuvetă cu săpun şi cu o cârpă şi se aplecă şi-şi lăsă părul ei cel negru să-i cadă în faţă şi trecu cu cârpa udă de-a lungul lui de vreo

cincizeci de ori şi-l perie de încă pe-atât. Turnă cu zgârcenie câteva picături de parfum în palmă şi-şi apăsă mâinile una de cealaltă şi-şi parfumă părul şi ceafa. Apoi îşi strânse părul şi îl răsuci şi îl încolăci şi-l prinse sus.

Se îmbrăcă cu atenție într-una dintre cele trei rochii de stradă pe care le avea şi rămase în picioare privindu-se în oglinda slab luminată. Rochia era bleumarin cu benți albe la guler şi la mâneci şi ea se răsuci în oglindă şi-şi întinse mâna peste umăr să-şi încheie nasturii de sus şi se răsuci iarăşi. Se aşeză pe scaun şi-şi puse pantofii negri cu toc şi se ridică şi se duse la scrin şi-şi luă poşeta şi puse înăuntru cele câteva articole de toaletă care încăpeau în ea. *No coja nada*[230], murmură ea. Împături şi puse în poşetă lenjeria curată şi peria şi pieptenii şi o închise cu forța. *No coja nada*. Îşi luă pulovărul de pe spătarul scaunului şi-l trase peste umeri şi se întoarse să se uite la camera pe care nu avea s-o mai vadă niciodată. Statueta de sfânt cioplită rudimentar stătea la locul ei. Ținând cârja lipită aşa de strâmb. Luă un prosop de pe suportul de lângă chiuvetă şi înveli statueta în el apoi se aşeză în scaun cu ea în brațe şi cu poşeta agățată de umăr şi aşteptă.

---

230 Nu lua nimic (sp.), (n.red.).

Aşteptă multă vreme. Nu avea ceas. Ascultă încercând să audă bătaia clopotelelor în oraşul îndepărtat dar uneori când vântul venea dinspre deşert nu puteai să le auzi. După un răstimp auzi un strigăt de cocoş. În cele din urmă auzi papucii servitoarei pe coridor şi se ridică când uşa se deschise şi bătrâna se uită înăuntru să vadă ce face şi se întoarse şi se uită înapoi de-a lungul coridorului şi apoi intră ținându-şi mâna în față ca un evantai şi îşi duse un deget la buze şi închise uşa fără zgomot în urma ei.

Lista?[231] şuieră ea.

Sí. Lista.

Bueno. Vámonos.[232]

Bătrâna înălță dintr-un umăr şi-şi săltă capul într-un fel aproape voios. O maşteră pudrată dintr-o carte cu poveşti. O complotistă zdrențuită gesticulând pe estradă. Fata îşi apucă strâns poşeta şi se opri şi-şi puse statueta sub braț şi bătrâna deschise uşa şi privi afară cu încordare şi apoi îi făcu semn cu mâna zorind-o s-o ia înainte şi ieşiră amândouă pe coridor.

---

[231] Gata? (sp.), (n.red.)

[232] Să mergem (sp.), (n.red.).

Pantofii îi păcăneau pe dale. Bătrâna se uită în jos şi fata se aplecă uşor şi-şi ridică picioarele pe rând şi-şi scoase pantofii şi-i vârî sub braţ dimpreună cu statueta.

Bătrâna închise uşa în spatele lor şi înaintară prin coridor, hoaşca ţinând-o de mână ca pe un copil şi trăgându-se de şorţ să-şi scoată şi să-şi descâlcească legătura de chei de acolo de unde atârnau de cureluşa lor prinsă de bucata de mătură.

La uşa de afară se opri şi-şi puse din nou pantofii în timp ce bătrâna înfofoli zăvorul cel greu cu *rebozo*-ul ei şi-l deschise cu cheia. Apoi uşa se deschise către frig şi întuneric.

Se opriră faţă în faţă. *Rápido, rápido*, şopti bătrâna, şi fata apăsă banii pe care îi promisese în mâinile ei şi apoi îşi repezi braţele în jurul gâtului ei şi o sărută pe obrazul ei uscat şi tăbăcit şi se răsuci şi păşi dincolo de uşă. Pe treaptă se întoarse să primească binecuvântarea bătrânei dar servitoarea era prea zăpăcită să răspundă şi înainte să poată să se îndepărteze de sub lumina de deasupra uşii bătrâna se întinse şi o apucă de braţ.

No te vayas[233], şuieră ea. *No te vayas*.

---

233 Nu pleca (sp.), (n.red.).

Fata îşi smulse braţul din mâna bătrânei. Mâneca rochiei i se desprinse de-a lungul cusăturii de la umăr. *No*, şopti ea, dându-se înapoi. *No*.

Bătrâna întinse o mână. Strigă hârâind după ea. *No te vayas*, strigă ea. *Me equivoqué*.[234]

Fata înşfăcă statueta şi poşeta şi o luă înainte pe aleea din faţa casei. Înainte să ajungă la capăt se întoarse şi se uită înapoi pentru o ultimă dată. La Tuerta stătea încă în uşă urmărind-o cu privirea. Ţinând ghemotocul de pesos la piept. Apoi ochiul ei clipi încet în lumină şi uşa se închise şi cheia se răsuci şi ivărul închise pentru totdeauna lumea aceea.

O luă înainte pe alee şi ieşi în şosea şi o luă către oraş. Câinii lătrau şi aerul era plin de fum de la focurile de cărbune din colibele de pământ din bidonviluri. Merse de-a lungul şoselei pline de nisip din deşert. Cerul inundat de stele deasupra ei. Marginile de jos ale firmamentului decupau în zigzag contururile negre ale munţilor şi luminile oraşelor arzând pe câmpie asemenea stelelor laolaltă într-un lac. Fredonă încetişor în timp ce mergea un cântec de demult. Până în zori mai erau două ore. Până în oraş una.

---

[234] Am greşit (sp.), (n.red.).

Pe şosea nu era nici o maşină. De pe o ridicătură putea vedea spre răsărit preț de vreo zece kilometri farurile haotice ale camioanelor mişcându-se încet pe autostrada care venea de la Chihuahua. Nu se simțea nici o adiere. Îşi vedea respirația în întuneric. Se uită la luminile unei maşini trecând de la stânga la dreapta undeva înaintea ei şi se uită cum luminile îşi continuară drumul. Undeva pe lumea asta era Eduardo.

Când ajunse la răspântie se uită atent în depărtare în ambele direcții să vadă vreun semn de faruri apropiindu-se înainte de a traversa. O ținu pe străzile înguste de prin mahalalele mărginaşe. Acolo se zăreau deja ferestre luminate de lămpi cu petrol în spatele gardurilor de ocotillo sau de nuiele împletite. Începu să dea peste câte un muncitor ducându-şi prânzul în cutii de tablă pe care le ținea de toartă, fluierând încet în vreme ce pornea la drum în frigul din zori. Picioarele îi sângerau din nou în pantofi şi simțea sângele umed şi rece.

Cafeneaua era prima clădire luminată de pe Calle de Noche Triste. În fereastra întunecată a magazinului de pantofi vecin o pisică se întinsese tăcută printre încălțări uitându-se la strada pustie. Îşi întoarse capul după ea. Fata împinse uşa aburită a cafenelei şi intră.

Doi bărbați de la masa de lângă fereastră îşi ridicară privirile când intră şi n-o scăpară din ochi când trecu pe lângă ei. Se duse în spate şi se aşeză la una dintre măsuțele de lemn şi-şi puse poşeta şi statueta învelită în prosop pe scaunul de lângă ea şi luă meniul din suportul de sârmă cromată şi rămase uitându-se la el. Chelnerul veni la ea. Comandă un *cafecito* şi el dădu din cap şi se duse înapoi la tejghea. În cafenea era cald şi după o vreme îşi scoase pulovărul şi-l puse în scaun. Bărbații încă o priveau. Chelnerul aduse cafeaua şi o aşeză înaintea ei cu o linguriță şi un şervețel. Fu surprinsă să-l audă că o întreabă de unde e.

Mande?[235] spuse ea.

De dónde viene?[236]

Îi spuse că era din Chiapas şi el se opri pentru o clipă cercetând-o ca şi cum ar fi vrut să vadă în ce fel asemenea oameni se pot deosebi de cei pe care-i ştia el. El spuse că fusese rugat de unul dintre bărbați să întrebe. Când ea se întoarse şi se uită la ei aceştia

---

[235] Poftiți? (sp.), (n.red.)

[236] De unde veniți? (sp.), (n.red.)

zâmbiră dar în zâmbetele lor nu era nici o bucurie. Ea se uită la chelner. *Estoy esperando a un amigo*[237], spuse ea.

Por supuesto[238], spuse chelnerul.

Bău cafeaua pe îndelete. Afară strada deveni tot mai cenuşie în răsăritul de februarie. Cei doi bărbaţi de lângă intrare îşi terminaseră de mult cafeaua şi plecaseră şi alţii le luaseră locul. Magazinele rămaseră închise. Câteva camioane treceau pe stradă şi oamenii intrau din frig şi o chelneriţă mergea acum de la o masă la alta.

Puţin după şapte un taxi albastru trase în dreptul uşii şi şoferul se dădu jos şi intră în cafenea şi parcurse mesele cu privirea. Veni în spatele cafenelei şi se uită de sus la ea.

Lista? spuse el.

Dónde está Ramón?

El rămase în picioare scobindu-se gânditor în dinţi. Spuse că Ramón n-a putut să vină.

Ea se uită către partea din faţă a cafenelei. Taxiul stătea oprit în stradă cu motorul mergând în frig.

---

237 Aştept un prieten (sp.), (n.red.).

238 Desigur (sp.), (n.red.).

Está bien, spuse şoferul. *Vámonos. Debemos darnos prisa*.[239]

Îl întrebă dacă-l ştia pe John Grady şi el dădu din cap şi flutură scobitoarea prin aer. *Sí, sí*, spuse el. Îi spuse că-i ştia pe toţi. Ea se uită din nou la taxiul care scotea fum în stradă.

El se dăduse înapoi pentru a-i permite să se ridice. Se uită în jos la scaunul pe care ea îşi pusese poşeta. Sfântul înfăşurat în prosopul de la bordel. Ea îşi puse mâna peste lucrurile ei. Pe care el poate că ar fi dorit s-o ajute să le ducă. Ea îl întrebă cine era cel care-l plătise.

El îşi puse scobitoarea înapoi în gură şi stătu uitându-se la ea. În cele din urmă spuse că nu fusese plătit. Spuse că era un văr de-al lui Ramón şi că Ramón fusese plătit cu patruzeci de dolari. Îşi puse mâna pe spătarul scaunului gol şi rămase în picioare uitându-se de sus la ea. Umerii ei se ridicau şi coborau în ritm cu respiraţia ei. Asemenea cuiva care se pregătea de o probă de forţă. Ea spuse că nu ştie.

El se aplecă. *Mire*, spuse. *Su novio. Él tiene una cicatriz aquí*.[240] Îşi trecu arătătorul peste obraz pentru a descrie

---

[239] Să mergem. Trebuie să ne grăbim (sp.), (n.red.).

[240] Uitaţi. Logodnicul dumneavoastră. Are o cicatrice aici (sp.), (n.red.).

traseul cuțitului ce făcuse cicatricea pe care o purta iubitul ei de la bătaia de acum trei ani din sala de mese a puşcăriei Cuellar din oraşul Saltillo. *Verdad?*[241] spuse el.

Sí, murmură ea. *Es verdad. Y tiene mi tarjeta verde?*[242]

Sí. Scoase cartea verde din buzunar şi o puse pe masă. Pe carte era tipărit numele ei.

Está satisfecha?[243] spuse el.

Sí, murmură ea. *Estoy satisfecha*. Şi se ridică şi-şi adună lucrurile şi lăsă banii pe masă pentru cafea şi-l urmă afară în stradă.

În zorii reci toată lumea aceea semisordidă se ivea din nou în lumină şi în timp ce străbătea în tăcere pe bancheta din spate a taxiului străzile pe care oamenii umblau pe jos îşi ținea strâns statueta din lemn grosolan sculptată şi rosti un rămas-bun mut pentru toate lucrurile pe care le ştia şi pentru fiecare lucru pe care nu avea să-l mai vadă vreodată. Îşi luă rămas-bun de la o bătrână într-un *rebozo* negru care ieşise în uşă să vadă cum era ziua şi-şi luă rămas-bun de la trei fete de vârsta ei care ocoleau cu grijă băltoacele de pe stradă rămase de

---

241 E adevărat? (sp.), (n.red.)

242 Da. E adevărat. Şi aveți cartea verde? (sp.), (n.red.)

243 Sunteți mulțumită? (sp.), (n.red.).

la ploile recente şi care se îndreptau spre slujbă şi-şi luă rămas-bun de la câini şi de la bătrâni de la colţuri de stradă şi de la vânzătorii ambulanţi care-şi împingeau cărucioarele pe stradă pentru a-şi începe ziua şi de la vânzătorii care deschideau uşile magazinelor şi de la femeile care îngenuncheau cu găleţi şi cu cârpe să spele dalele aleilor. Îşi luă la revedere de la păsărelele înşirate una într-alta de-a lungul cablurilor electrice de deasupra şi care dormiseră şi care acum se trezeau şi al căror nume nu avea să-l cunoască niciodată.

Trecură prin cartierele de la periferie şi ea putu să vadă în dreapta râul printre copacii de lângă apă şi clădirile înalte ale oraşului de dincolo de apă care erau într-o altă ţară şi munţii golaşi unde soarele avea să se coboare curând peste stânci. Trecură de clădirile municipale vechi şi abandonate. Cisterne de apă ruginite într-o curte presărată cu hârtii aduse de vânt. Iviţi dintr-odată ţăruşii de fier ai unui gard perindându-se în tăcere pe lângă geam, de la dreapta la stânga şi care în trecerea lor şi în cadenţa trecerii lor începură să-l trezească din adormire pe vrăjitorul dinlăuntru înainte ca ea să-şi poată desprinde privirile. Îşi duse mâinile la ochi, respirând adânc. În întunericul din căuşul palmelor se văzu pe o masă albă şi rece într-o încăpere albă şi rece.

Geamurile de la uşa şi de la ferestrele încăperii aveau plase de sârmă groasă şi acolo, făcând larmă mare, erau curve şi servitoare de curve multe la număr şi toate strigau la ea. Ea se ridică în capul oaselor pe masă şi-şi azvârli capul pe spate ca şi cum ar fi vrut să strige sau să cânte. Ca o tânără divă internată la casa de nebuni. Nu ieşi nici un sunet. Duhul cel rece trecu. Ar fi trebuit să-l cheme înapoi. Când îşi deschise ochii taxiul ieşise de pe şosea şi se hurducăia peste un şleau iar şoferul o privea în oglindă. Se uită afară dar nu putu să vadă podul. Putea să vadă râul printre copaci şi ceața ridicându-se de pe râu şi munții cu stânci aspre de dincolo dar nu putea să vadă oraşul. Zări o siluetă mişcându-se printre copacii de lângă râu. Întrebă şoferul dacă pe aici trebuia să treacă în cealaltă parte şi el spuse că da. Îi spuse că o să treacă în cealaltă parte chiar acum. Apoi taxiul trase într-un luminiş şi se opri şi când se uită ceea ce văzu ea venind în direcția ei în prima lumină a dimineții era zâmbitorul Tiburcio.

Plecă de la ranch pe la cinci şi merse cu maşina până în dreptul fațadei întunecate a barului de unde putea vedea cadranul slab luminat al ceasului dinăuntru. Dădu cu spatele şi întoarse camioneta pe pietrişul din față

astfel încât să poată supraveghea drumul şi încercă să nu se răsucească să se uite la ceas din cinci în cinci minute dar nu reuşi.

Treceau doar câteva maşini. Puțin după ora şase o pereche de faruri încetiniră şi el se îndreptă de spate şi se aplecă peste volan şi şterse geamul cu antebrațul hainei dar farurile trecură mai departe iar maşina nu era un taxi ci o patrulă de-a şerifului. Se gândi că s-ar putea să se întoarcă şi să-l întrebe ce făcea acolo dar nu se întoarseră. Era foarte frig cum stătea în camionetă şi după o vreme coborî şi dădu o tură primprejur şi se bătu cu brațele peste corp şi tropăi din cizme. Apoi se duse înapoi în camionetă. Ceasul din bar spunea şase şi jumătate. Când se uita la răsărit putea să vadă conturul gri al peisajului.

Luminile benzinăriei care se afla la vreun kilometru pe autostradă se stinseră. Un camion trecea pe autostradă. Se întrebă dacă ar fi putut să meargă cu maşina până acolo şi să-şi ia o cafea înainte să ajungă taxiul. La opt şi jumătate se decise că dacă de asta era nevoie să facă taxiul să sosească atunci aşa va face şi porni motorul. Apoi îl stinse din nou.

O jumătate de oră mai târziu văzu camionul lui Travis trecând prin dreptul lui pe autostradă. După câteva

minute acesta se întoarse şi încetini şi trase în parcare. John Grady coborî geamul. Travis trase lângă şi se uită la el. Se aplecă şi scuipă.

Ce-ai făcut, te-au pus pe liber?

Nu încă.

Credeam că poate c-a furat cineva maşina. N-ai făcut pană, nu?

Nu. Aşteptam numa pe cineva.

De când eşti aici?

Sunt de ceva vreme.

Chestia aia are şi încălzire înuntru?

Nu cine ştie ce.

Travis clătină din cap. Se uită spre autostradă. John Grady se aplecă şi curăță din nou geamul cu mâneca. Mai bine o iau din loc, spuse el.

Ai intrat în vreo belea?

Mda. Poate.

Din cauza la o fată, bănui.

Mda.

Ăstea nu merită, mă băiate.

Am mai auzit-o p-asta.

Mă rog. Să nu faci vreo prostie.

Probabil că-i prea târziu.

Nu-i prea târziu dacă n-ai comis-o.

Mă descurc.

Îşi întinse mâna şi învârti cheia şi apăsă butonul de pornire. Se întoarse şi se uită la Travis. Ne mai vedem, spuse el.

Ieşi din parcare şi se îndreptă înapoi spre autostradă. Travis stătea şi se uită după camionetă până ce aceasta nu se mai văzu.

IV

Când ajunse în cafeneaua din Calle de Noche Triste localul era plin şi fata zorea încoace şi-ncolo cu comenzile de ouă şi cu coşurile de tortilla. Nu ştia nimic. Venise la lucru doar acum o oră. O urmă în bucătărie. Bucătarul îşi ridică privirea de la plită şi se uită la fată. *Quién es?*[244] întrebă el. Fata ridică din umeri. Se uită la John Grady. Îşi puse farfuriile în echilibru pe braţ şi ieşi împingând uşa cu spatele. Bucătarul nu ştia nimic. Spuse că numele chelnerului era Felipe dar că nu era acolo. Nu avea să vină până după-amiaza târziu. John Grady îl privi pentru câteva minute cum întorcea pe grătar bucăţile de tortilla cu degetele. Apoi împinse uşa şi o luă înapoi prin restaurant spre ieşire.

---

[244] Cine e? (sp.), (n.red.)

Merse pe urmele şoferului de taxi prin diversele baruri de pe străzile lăturalnice pe unde acesta îşi făcea meseria. Baruri pe unde clienţii din noaptea precedentă ţineau strâns în mâini băuturile şi-şi mijeau ochii în lumina care intra pe uşa deschisă ca nişte suspecţi la interogatoriu. Evită cu greu două bătăi pentru că refuzase să accepte ceva de băut. Se duse la Venada şi bătu la uşă dar nu ieşi nimeni. La Moderno stătu afară încercând să desluşească ce se afla înăuntru dar localul era tot închis şi cufundat în întuneric.

Se duse la salonul de biliard din strada Mariscal care era frecventat de muzicanţi şi unde instrumentele lor atârnau pe perete, chitări şi mandoline şi cornuri de alamă sau de alpaca. O harpă mexicană. Întrebă de maestru dar nimeni nu-l văzuse. Pe la prânz nu mai avea unde să se ducă decât la White Lake. Luă loc într-o cafenea cu o ceaşcă de cafea neagră în faţă. Stătu acolo multă vreme. Mai era un loc de văzut dar nu voia să ducă nici acolo.

O piticanie de om într-un halat alb îl conduse printr-un coridor. Clădirea mirosea a ciment umed. De afară auzea traficul din stradă, un picamăr.

Omul împinse o uşă batantă la capătul unui coridor şi o ţinu şi-l pofti înăuntru cu un semn din cap şi apoi

întinse mâna şi apăsă pe comutator. Băiatul îşi scoase pălăria. Stăteau în picioare într-o încăpere în care cei morți de curând, patru la număr, erau întinşi pe tăbliile lor. Tăbliile erau sprijinite pe picioare făcute din țevi de conductă iar morții erau întinşi pe ele cu mâinile de-o parte şi de alta a trupului şi cu ochii închişi şi cu gâturile în reazemuri de lemn negre şi pătate. Nici unul nu era acoperit ci toți zăceau întinşi în hainele lor aşa cum îi găsise moartea. Arătau asemenea călătorilor şifonați care se odihnesc într-o anticameră. Înaintă încet printre mese. Luminile din tavan erau acoperite cu împletituri de sârmă. Pereții erau vopsiți în verde. În podea, o scurgere de alamă. Bucățele de şnur gri de mop se înfăşuraseră pe rotițele meselor.

Fata căreia îi jurase dragoste veşnică era întinsă pe ultima masă. Zăcea acolo aşa cum o găsiseră în dimineața aceea cei care adunau nuiele în apa mică de sub sălciile de pe mal, în ceața ridicându-se de pe râu. Avea părul ud şi încâlcit. Aşa de negru. De care atârnau fire de iarbă moartă maronie. Cu fața atât de palidă. Gâtul tăiat căscându-se fără pic de sânge. Rochia ei bună albastră îi era răsucită în jurul corpului şi avea ciorapii rupți. Îşi pierduse pantofii.

Nu era deloc sânge căci fusese complet spălat de apă. Întinse mâna şi-i atinse obrazul. O, Doamne, spuse el.

La conoce?[245] spuse asistentul.

O, Doamne.

La conoce?

Se aplecă deasupra mesei, strivindu-şi pălăria. Îşi puse mâna peste ochi, apucându-şi craniul între degete. De-ar fi avut putere ar fi strivit tot ce cuprindea el. Ce se găsea în faţa lui acum şi orice altceva ar fi putut să mai conţină vreodată.

Señor, spuse asistentul, dar băiatul se întoarse şi îl îmbrânci şi se împletici până afară. Omul strigă după el. Stătea în uşă şi striga pe coridor. Spuse că dacă ştia cine era fata asta trebuia s-o identifice. Spuse că erau hârtii care trebuiau completate.

Vitele din lunga Vale Cedar Springs prin care călărea îl cercetară cu privirea stând acolo şi rumegând şi apoi îşi lăsară din nou capetele în jos. Călăreţul ştia că ele puteau să-i ghicească intenţiile din atitudinea calului pe care-l călărea. Trecu mai departe şi o luă pe dealuri şi se sui până pe mesa şi călări încet de-a lungul buzei. Îşi opri calul cu vântul în faţă şi privi trenul care înainta prin

[245] O cunoaşteţi? (sp.), (n.red.)

valea aflată la douăzeci şi cinci de kilometri distanță. Către sud linia îngustă şi verde a râului se întindea ca un semn făcut cu creionul de un copil peste pustiul mov şi bistru. Dincolo de ea munții din Mexic în nuanțe pale de albastru şi gri se pierdeau tot mai spălăciți în depărtare. Iarba care înconjura mesa pe la poale se răsucea în vânt. Un cer negru de vreme rea se aduna la nord. Căluțul îşi lăsă capul în jos iar el trase de hățuri şi-şi văzu de drum. Calul părea nesigur şi se uită în zare la apus. Ca şi cum ar fi vrut să-şi amintească drumul. Băiatul îl îndemnă cu cizma. N-ai tu grija asta, spuse el.

Traversă autostrada şi trecu prin zona cea mai de la vest a ranch-ului lui McGregor. Străbătea un ținut pe care nu-l mai văzuse. În primele ore ale după-amiezii întâlni un călăreț care stătea pe cal cu mâinile încrucişate alene peste oblâncul şeii. Călărea un cal castrat negru şi arătos cu o privire ageră în ochi. Genunchii îi erau înroşiți de la praful de prin părțile acelea şi harnaşamentul cu scări Visalia avea un vechi toc de carabină şi un corn de şa plat de mărimea unei farfurioare de cafea. Călărețul mesteca tutun şi dădu din cap când John Grady veni spre el. Te-ajut cu ceva? spuse el.

John Grady se aplecă şi scuipă. Adică n-am ce căuta pe pământu tău, spuse el. Se uită la călăreț. Un bărbat cu doar câțiva ani mai mare ca el. Călărețul îl cercetă la rândul său cu ochii săi albaştri-deschis.

Lucrez la Mac McGovern, spuse John Grady. Îmi închipui că-l ştii.

Da, spuse călărețul. Îl ştiu. Tu şi-ai tăi aveți vite care s-a rătăcit prin partea asta?

Nu. Nu ştiu s-avem. M-am lăsat num-aşa dus şi m-am nimerit în partea asta.

Călărețul îşi dădu nițel în sus borul pălăriei cu degetul arătător. Se întâlniseră într-o luncă clisoasă lipsită de iarbă sau de orice altceva ar fi putut să crească şi nu se auzea nimic altceva decât vântul prin veşmintele lor. Norii negri stăteau grămadă într-un perete înalt către nord şi un fir subțire şi mut de fulger apăru acolo şi vibră şi dispăru din nou. Călărețul se aplecă şi scuipă şi aşteptă.

Trebuia să mă-nsor de-azi în două zile, spuse băiatul.

Călărețul dădu din cap dar băiatul nu mai spuse nimic.

Înțeleg că te-ai răzgândit.

Băiatul nu răspunse. Călărețul îşi întoarse privirea către nord şi apoi privi iarăşi în față.

Se poate să ne dea o ploaie dintr-acolo.

Se poate. A plouat în partea aia-n oraş în astea două nopți.

Ai mâncat de seară?

Nu. Adevăru-i că n-am mâncat.

De ce nu vii încoace în casă.

Mai bine mă duc înapoi.

Se vede că ea s-a răzgândit.

Băiatul îşi întoarse privirea. Nu răspunse.

O să mai vie una uite-acuş. O să vezi.

Ba n-o să mai vie.

De ce nu vrei să vii încoace în casă şi să mănânci cu noi de seară.

Mulțumesc. Trebuie să mă-ntorc.

Mai că-mi aduci aminte de mine. Ai ceva pe suflet şi-o tot iei aşa călare.

John Grady stătea ținând frâiele într-o doară. Se uită vreme îndelungată la ținutul care i se desfăşura sub ochi înainte de a vorbi. Când vorbi în cele din urmă călărețul trebui să se aplece să-i audă cuvintele. Aş vrea să pot călări, spuse el. Aş vrea să pot.

Călărețul îşi şterse colțurile gurii cu dosul palmei. Poate că mai bine-ar fi să nu te duci acuma numaidecât, spuse el. Poate c-ar fi mai bine să stai s-aştepți un picuț.

Aş călări şi nu m-aş mai uita înapoi. Aş călări şi m-aş duce acolo unde n-aş mai da nici măcar peste o zi care s-o fi trăt. Chiar dac-ar însemna să mă-ntorc şi s-o iau prin pământurile-alea centimetru cu centimetru. Şi-apoi înc-aş mai călări.

Am fost şi io pe-acolo, spuse călărețul.

Aş face bine s-o iau din loc.

Eşti sigur că nu te răzgândeşti? La noi se mănâncă bine.

Nu. Îți mulțumesc.

Păi bine.

Sper să dea ploaia aia care-o aştepți.

Mulțumesc.

Îşi întoarse calul şi o luă către sud prin lunca cea largă. Călărețul îşi întoarse la rândul său calul şi o porni înapoi în sus dar se opri înainte să fi ajuns prea departe. Îşi opri calul şi îl privi pe băiat cum călărea prin valea cea largă, şi îl privi mult timp. Când nu-l mai putu zări se ridică puțin în scări. Ca şi cum ar fi fost gata să strige după el. Băiatul nu se uită deloc înapoi. Când dispăru din vedere călărețul mai stătu o vreme. Lăsase frâiele din mână şi stătea cu un picior peste oblânc şi-şi împinse pălăria pe ceafă şi se aplecă şi scuipă şi cercetă cu

privirea ținutul. Ca şi cum ar fi fost firesc ca acesta să aibă ceva de spus acum că insul acela trecuse pe acolo.

Era seara târziu şi aproape întuneric când trecu cu calul prin vad şi descălecă sub plopii negri din poiana de pe partea cealaltă. Dădu drumul frâului şi se îndreptă spre colibă şi împinse uşa. Înăuntru era beznă şi el se opri în uşă şi se uită înapoi afară la cum se înseră. La pământul care se întuneca. La cerul dinspre apus, roşu ca sângele, unde scoborâse soarele şi la păsărelele mici şi negre care se linişteau înainte de furtună. Vântul din coş se văita cu un sunet prelung şi sec. Se duse în dormitor şi rămase în picioare. Luă un chibrit şi aprinse lampa şi dădu de rotiță să lase fitilul mai jos şi puse sticla la loc şi se aşează pe pat cu mâinile între genunchi. Sfântul cioplit se uita chiorâş dintre umbre. Propria lui umbră se suia pe perete în spatele lui. O formă mătăhăloasă care nu-i era cu nimic pe potrivă. După o vreme îşi scoase pălăria şi o lăsă să cadă pe podea şi-şi plecă fața în mâini.

Când o porni iarăşi călare era întuneric şi vânt şi fără stele şi frig şi tufele de sacaton din lungul pârâului se zvârcoleau în vânt şi copăceii mici şi goi pe lângă care trecea zbârnâiau ca nişte sfori. Calul se înfiora şi bătea cu copita şi-şi ridica fluierele nărilor în vânt. Vrând parcă

să-şi dea seama ce anume putea fi în furtuna care venea, ceva ce nu era doar furtună şi atât. Traversară pârâul şi o porniră pe drumul cel vechi. Crezu că aude un lătrat de vulpe şi se uită în lungul buzei de piatră care se contura pe fundalul cerului de deasupra drumului din stânga să vadă de unde vine. Serile, în Mexic, le vedea cum ies şi se plimbă pe valurile de stâncă de deasupra câmpiilor ca să vadă mai bine. Să iscodească ce forme de viaţă mai mici s-ar fi putut ivi în amurg. Sau se aşezau pur şi simplu pe zidurile acelea aurite cu siluete de idoli din Egipt, tăcute şi imobile pe fundalul cerului tot mai greu, nepăsătoare faţă de orice li s-ar fi cerut.

Lăsase lampa să ardă în colibă şi fereastra puţin luminată părea caldă şi ospitalieră. Sau aşa ar fi putut să le pară altora. În ceea ce-l privea, el isprăvise cu toate lucrurile astea şi după ce trecu pârâul şi o luă pe drumul pe unde trebuia s-o ia nu se mai uită înapoi.

Când intră în curte ploua uşor şi putea să-i vadă pe toţi la cină prin geamul brobonit de ploaie al ferestrei de la bucătărie. O luă spre hambar şi apoi opri calul şi se uită îndărăt. Îşi zise că e ca şi cum i-ar vedea pe oamenii ăştia într-un alt timp, înainte să fi venit el la ranch. Sau că erau ca nişte oameni din cine ştie ce altă casă despre ale căror vieţi şi poveşti nu ştia nimic. Mai degrabă

păreau toți că aşteaptă ca lucrurile să fie într-un fel în care nu aveau să mai fie niciodată.

Intră călare în hambar şi descălecă şi lăsă calul de izbelişte şi se duse la el în cămăruță. Caii se uitau peste uşile boxelor şi-l priveau cum trece. Nu aprinse lumina. Îşi luă lanterna de pe raft şi îngenunche şi-şi deschise lada şi scormoni înăuntru şi scoase pelerina de ploaie şi o cămaşă uscată şi luă din fundul lăzii cuțitul de vânătoare care aparținuse tatălui lui şi plicul maro în care-şi ținea banii şi le puse pe pat. Apoi îşi scoase cămaşa şi o îmbrăcă pe cea uscată şi-şi puse pelerina şi vârî cuțitul de vânătoare în buzunarul pelerinei. Scoase câteva bancnote din plic şi puse plicul înapoi în ladă şi închise capacul. Apoi închise lanterna şi o aşează la loc pe raft şi ieşi din nou.

Când ajunse la capătul drumului descălecă şi legă frâiele împreună peste cornul şeii şi duse de căpăstru calul o bucată bună înapoi pe drum alunecând prin noroi şi apoi dădu drumul curelei de la căpăstru şi se îndepărtă şi bătu calul pe crupă şi stătu să-l vadă cum tropăie prin mocirla groasă şi apoi cum dispare în ploaie şi în întuneric.

Primele faruri care îl găsiră stând la marginea autostrăzii încetiniră şi se opriră. Deschise portiera şi se uită înăuntru.

Am cizmele pline rău de noroi, spuse el.

Hai-nuntru, spuse omul. La chestia asta n-ai ce să strici.

Se urcă şi închise uşa. Şoferul băgă în viteză şi se aplecă în față şi-şi miji ochii la drum. Nu pot să văd noaptea nici de-al dracu, spuse el. Ce faci de stai afară-n ploaie în felu ăsta?

Adică pe lângă că mă ud?

Pe lângă că te uzi.

Voiam numa s-ajung în oraş.

Şoferul se uită la el. Era un fermier bătrân, uscățiv şi ciolănos. Îşi purta calota pălăriei aşa cum făceau unii bătrâni. Să fiu al dracu, băiete, spuse el. Eşti fără speranță.

Nu-i vorba de-asta. Am nişte treburi care trebuie să le rezolv.

Păi bag seama că tre să fie ceva care nu suferă amânare că altfel n-ai fi pe-aici pe-afară, nu?

Aşa e. N-aş fi.

Păi nici io n-aş fi. Acuma s-a făcut juma de oră de când trebuia să fiu în pat.

Am înțeles.

Îmi fac pomană.

Adică?

Îmi fac pomană. Am un animal în nevoie.

Stătea aplecat peste volan şi maşina se lățea peste linia albă din mijloc. Se uită la băiat. Mă dau în partea ailaltă dacă vine ceva, spuse el. Ştiu să conduc. Numa că nu văd.

Am înțeles.

La cine lucrezi?

Mac McGovern.

Mac săracu. E dintre ăi mai de bine. Nu aşa?

Da. Este.

Poți să iei o camionetă Ford şi s-o oboseşti până dai peste unu mai bun.

Aşa e. Cred şi io.

Am o iapă în nevoie. Iapă tânără. Încearcă să fete.

Ai lăsat pe cineva cu ea?

Nevastă-mea e acasă. La hambar, mai bine zis.

Merseră mai departe. Ploaia biciuia şoseaua în lumina farurilor şi ştergătoarele se legănau înainte şi-napoi peste geam.

Facem şaizeci de ani de căsnicie. Douăşdoi aprilie.

E ceva vreme.

Este. Nu pare că e da' este. Ea a venit încoace cu familia ei din Oklahoma într-o căruță cu coviltir. Când ne-am luat aveam amândoi şaptişpe ani. Ne-am dus la Dallas în Expo Park[246] în luna de miere. Nu vroiau să ne închirieze o cameră. Nu arătam nici unu de-ajuns de bătrâni cât să părem căsătoriți. O zi n-a trecut în şaizeci de ani să nu-i mulțumesc lu Dumnezeu pentru femeia aia. Nimica n-am făcut ca s-o merit, asta-i fără doar şi poate. Nici nu ştiu ce-ai putea să faci.

* * *

Billy îşi plăti taxa la gheretă şi o luă pe jos peste pod. Băieții din lungul râului de sub pod îşi ridicară gălețile prinse de prăjini şi strigară după bani. O luă în jos pe bulevardul Juárez printre turişti, pe lângă baruri şi magazinele de curiozități, vânzătorii strigând după el din uşă. Intră în Florida şi comandă un whiskey şi-l bău şi plăti şi ieşi din nou.

Merse pe Tlaxcala către Moderno dar acolo era închis. Ciocăni la uşă şi aşteptă sub arcada cu plăci de faianță verzi şi galbene. Dădu un ocol pe latura clădirii şi se uită

[246] Cartier renumit pentru viața de noapte (n.red.).

înăuntru prin colțul spart al uneia dintre ferestrele cu zăbrele. Putea vedea luminița de deasupra barului din spate. Se opri în ploaie uitându-se în lungul străzii, un coridor îngust de magazine şi baruri şi case joase. Aerul mirosea a fum de motorină şi a focuri de lemne.

Se întoarse pe bulevardul Juárez şi luă un taxi. Şoferul se uită la el în oglindă.

Conoce el White Lake?[247]

Sí. Claro.[248]

Bueno. Vámonos.[249]

Şoferul dădu din cap şi porniră. Billy se lăsă pe spătarul banchetei şi privi la străzile mohorâte ale oraşului de graniță perindându-se în lumina după-amiezii ploioase. Lăsară în urmă drumul pavat şi o luară pe drumurile noroioase ale mahalalelor mărginaşe. Măgarii vânzătorilor ambulanți, ducând în spinare stive de lemne de foc, îşi întorceau capetele când taxiul trecea prin gropi împroşcând apă în toate părțile. Totul era acoperit de noroi.

---

[247] Ştii unde e White Lake? (sp.), (n.red.)

[248] Da. Evident (sp.), (n.red.).

[249] Bine. Să mergem (sp.), (n.red.).

Când maşina trase în faţa localului Billy ieşi şi-şi aprinse o ţigară şi-şi scoase portofelul din buzunarul din faţă al blugilor.

Pot să te aştept, spuse şoferul.

Nu-i nevoie.

Pot să intru şi s-aştept.

Poate să dureze. Cât îţi datorez?

Trei dolari. Nu vrei să te-aştept?

Nu.

Şoferul înălţă din umeri şi luă banii şi ridică la loc geamul şi demară. Billy îşi puse ţigara în gură şi se uită la clădirea din margine de mahala printre noroaie şi printre coşmeliile din şipci şi pereţii de tablă ondulată ai depozitului.

Se duse în spatele localului şi o coti pe alee pe lângă depozit şi bătu la prima dintre cele două uşi şi aşteptă. Zvârli cu un bobârnac mucul de ţigară în noroi. Se pregătea să bată din nou la uşă când aceasta se deschise şi bătrâna servitoare se uită afară. De cum îl văzu încercă să închidă uşa dar el o deschise din nou cu un brânci şi ea se întoarse şi o luă la goană pe coridor cu o mână pe cap zbierând în gura mare. Închise uşa în spatele său şi se uită în lungul coridorului. Capete de curve cu moaţe în păr se iţiră şi apoi se traseră înapoi ca nişte pui de găină.

Uşile se închiseră. Nu făcuse trei metri prin coridor că un bărbat îmbrăcat în negru cu o față ascuțită ca de nevăstuică ieşi şi încercă să-l prindă de braț. Permiteți, spuse bărbatul. Permiteți.

Billy îşi eliberă brațul. Unde-i Eduardo? spuse el.

Permiteți, spuse bărbatul. Încercă din nou să-i prindă brațul lui Billy. Greşeală. Billy îl apucă de cămaşă şi-l dădu de perete. Era aşa de uşor. Nu era nimic de capul lui. Nu încercă să opună rezistență ci păru doar să bâjbâie pe lângă el ca şi cum ar fi pierdut ceva şi Billy dădu drumul boțului de mătase neagră făcută ghem în pumnul său în ultimul moment. Lama subțire a cuțitului şuieră când îi trecu pe lângă curea şi el făcu un salt înapoi şi-şi ridică mâinile. Tiburcio se lăsă pe vine şi fentă cu cuțitul înainte.

Stârpitură nenorocită, spuse Billy. Îl lovi pe mexican drept în gură şi mexicanul se izbi de peretele din spatele său şi căzu în fund pe podea. Cuțitul se învârti zăngănind prin coridor. Bătrâna de la capătul coridorului se uita muşcându-şi degetele. Ochiul i se închise şi i se deschise din nou clipind enorm şi obscen. El se întoarse către codoş şi fu surprins să-l vadă cum se căznea să se ridice ținând un mic briceag de argint încă legat cu un lanț care îi atârna în fața pantalonilor săi negri cu croială bufantă.

Billy îl lovi în cap în lateral şi auzi cum trosneşte osul. Capul proxenetului se învârti şi el fu proiectat câțiva metri pe coridor şi rămase întins pe podea într-o grămadă neagră şi răsucită ca o pasăre moartă. Bătrâna veni pe coridor tropăind şi urlând. O prinse când trecea pe lângă el şi o trase spre el. Ea îşi zvârli mâinile în sus şi-şi închise ochiul cel bun. Aiii, zbieră ea. Aiii. O apucă strâns de încheieturi şi o zgâlțâi. *Dónde está mi compañero?*[250] spuse el.

Aiii, zbieră ea. Încercă să se smulgă din strânsoare şi să se ducă la codoşul care stătea întins pe podea.

Dígame. Dónde está mi cuate?[251]

No sé. No sé. Por Dios, no sé nada.[252]

Dónde está la muchacha? Magdalena? Dónde está Magdalena?[253]

Jesús María y José ten compasión no está. No está.[254]

Dónde está Eduardo?

No está. No está.

---

250 Unde-i tovarăşul meu? (sp.), (n.red.)

251 Zi. Unde-i prietenul meu? (sp.), (n.red.)

252 Nu ştiu. Nu ştiu. Pentru Dumnezeu, nu ştiu nimic (sp.), (n.red.).

253 Unde e fata? (sp.), (n.red.)

254 Isuse, Maria şi Iosif, ai milă (sp.), (n.red.).

Nici dracu nu *está* p-aici, nu-i aşa?

Îi dădu drumul şi ea se aruncă peste codoşul căzut şi-i ridică faţa la pieptul ei. Billy clătină din cap cu dezgust şi o luă înainte pe coridor şi culese de pe jos cuţitul şi vârî lama între uşă şi canat şi o rupse cu o trosnitură şi aruncă mânerul şi se răsuci şi se întoarse. Servitoarea se chircise de frică şi-şi ţinea un braţ ridicat deasupra capului dar el întinse mâna pe lângă ea şi smulse lanţul de argint din vesta codoşului şi rupse şi lama briceagului.

Mai are nemernicu ăsta şi alte cuţite la el?

Aiii, gemu servitoarea, legănându-se înainte şi-napoi cu capul unsuros al codoşului la piept. Codoşul îşi revenise şi se uita în sus la el cu un singur ochi holbat printre şuviţele de păr ale femeii. Unul dintre braţe i se agita fără rost. Billy se aplecă şi-l apucă de păr şi-i trase faţa în sus.

Dónde está Eduardo?

Servitoarea gemea şi bolborosea încercând să descleşteze degetele lui Billy din părul codoşului.

En su oficina[255], hârâi codoşul.

Îi dădu drumul şi se îndreptă de mijloc şi-şi şterse mâna uleioasă de cracul blugilor şi se duse până în capătul celălalt al coridorului. Uşa cu furnir a lui

[255] În biroul lui (sp.), (n.red.).

Eduardo nu avea clanță şi el se uită la ea o clipă apoi îşi ridică o cizmă şi îi dădu un şut. Se desprinse complet din balamale împrăştiind peste tot țăndări şi se învârti uşor într-o parte şi se prăbuşi în cameră. Eduardo era aşezat la biroul său. Părea straniu de neîngrijorat.

Unde e? spuse Billy.

Prietenul cel misterios.

Numele lui e John Cole şi dacă te-ai atins de un fir de păr de-al lui o să mori, lepădătură.

Eduardo se lăsă pe spate. Deschise un sertar al biroului.

Dacă n-ai acolo-nuntru o cutie plină cu pistoale n-ai făcut nimic, spuse Billy.

Eduardo luă un trabuc din sertarul biroului şi-l închise la loc şi îşi luă cuțitaşul de aur pentru trabucuri din buzunar şi ținu trabucul sus şi îi tăie capătul şi puse trabucul în gură şi cuțitaşul înapoi în buzunar.

De ce aş avea nevoie de pistol?

Sunt gata să-ți dau câteva motive dacă văd că n-am cu cine vorbi.

Uşa nu era încuiată.

Ce?

Uşa nu era încuiată.

N-am venit să-ți controlez blestemata aia de uşă.

Eduardo dădu din cap. Îşi scosese bricheta din buzunar şi legăna flacăra peste capătul trabucului şi rotea încet cu degetele trabucul din gură. Se uită la Billy. Apoi se uită dincolo de Billy. Când Billy se întoarse îl văzu pe codoş în cadrul uşii cu o mână pe canatul crăpat respirând încet şi egal. Un ochi i se umflase de i se închisese pe jumătate şi gura îi era tumefiată şi îi sângera şi cămaşa îi era ruptă. Eduardo îi făcu semn să plece înălțând uşor din bărbie.

Doar nu cumva, spuse el, crezi că nu suntem în stare să ne protejăm de haimanalele şi de beţivii care vin pe aici, nu?

Îşi puse bricheta în buzunar şi-şi ridică privirea. Tiburcio stătea încă în cadrul uşii. *Ándale pues*, spuse el. Tiburcio se uită la Billy pentru o clipă cu o expresie care nu spunea mai mult decât cea a unui şarpe cu clopoței şi apoi se întoarse şi o luă pe coridor.

Prietenul tău este căutat de poliție, spuse Eduardo. Fata e moartă. Trupul ei a fost găsit în râu azi-dimineață.

În iad să putrezeşti.

Eduardo îşi cercetă trabucul. Îşi ridică privirea către Billy. Aşa că vezi cum a fost dat să se întâmple.

Nu puteai s-o laşi numa să se ducă în plata ei.

Îți amintești de conversația noastră când ne-am întâlnit ultima oară.

Da. Îmi amintesc.

Nu m-ai crezut.

Te-am crezut.

Ai vorbit cu prietenul tău?

Da. Am vorbit cu el.

Dar vorbele tale nu au avut greutate în fața lui.

Nu. N-au avut.

Iar acum nu te pot ajuta. Vezi bine.

N-am venit aici să-ți cer ajutoru.

Ar fi bine să cumpănești problema propriei tale implicări în această chestiune.

N-am de dat socoteală pentru nimica.

Eduardo trase adânc din trabuc şi suflă încet fumul în mijlocul neocupat al încăperii. Ascultându-te am o impresie ciudată, spuse el. În ciuda tuturor părerilor pe care poate le ai tot ce a fost dat să se întâmple a fost rezultatul faptului că prietenul tău a poftit la proprietatea altuia şi al determinării sale în cunoştință de cauză de a-şi însuşi acea proprietate în beneficiul propriu fără a lua în considerare urmările. Dar desigur asta nu înseamnă că urmările dispar. Nu-i aşa? Iar acum te găsesc în fața mea cu răsuflarea tăiată şi scos din minți după ce mi-ai

distrus locația în care-mi desfăşor afacerile şi mi-ai schilodit angajații. Şi după ce aproape sigur ai fost complice în ademenirea uneia dintre fetele aflate în grija mea într-un mod care a condus la moartea ei. Şi cu toate acestea pari că-mi ceri să te ajut şi să-ți rezolv problemele în locul tău. De ce?

Billy se uită la mâna sa dreaptă. Era deja umflată bine. Se uită la peştele aşezat pieziş la biroul său. Cu cizmele lui scumpe una peste cealaltă.

Crezi că n-am la cine să apelez, nu-i aşa?

Nu ştiu ce ai şi ce nu ai.

Cunosc şi io țara asta.

Nimeni nu cunoaşte țara asta.

Billy se întoarse. Se opri în cadrul uşii şi se uită pe coridor. Apoi se uită din nou la peşte. Să putrezeşti în iad. Tu cu tot neamu tău.

Stătea într-un scaun de oțel într-o cameră goală, cu pălăria pe genunchi. Când în sfârşit se deschise din nou uşa polițistul se uită la el şi-i făcu semn cu vârful degetelor să se pună în mişcare. Se ridică şi-l urmă pe bărbat pe coridor. Un deținut ştergea cu mopul linoleumul uzat şi când trecură pe lângă el acesta se dădu înapoi şi aşteptă şi apoi se apucă iar de şters.

Poliţistul bătu la uşa căpitanului apoi deschise uşa şi-i făcu semn lui Billy să intre. Acesta intră şi uşa se închise în urma lui. Căpitanul stătea la birou şi scria. Aruncă o privire în sus. Apoi continuă să scrie. După o vreme făcu un semn scurt cu bărbia către cele două scaune din stânga. Vă rog, spuse el. Luaţi loc.

Billy se aşeză pe unul din scaune şi-şi puse pălăria pe scaunul de lângă el. Apoi o ridică din nou şi o ţinu în mână. Căpitanul îşi lăsă jos stiloul şi ridică hârtiile şi le bătu uşor de birou şi le potrivi la margine şi le puse la o parte şi se uită la el.

Cu ce vă pot fi de folos?

Am venit să vă văd în legătură cu o fată care a găsit-o moartă în râu azi-dimineaţă. Cred că pot s-o identific.

Ştim cine e, spuse căpitanul. Se lăsă pe spătarul scaunului. Era o prietenă de-a dumneavoastră?

Nu. Am văzut-o numa o dată.

Era prostituată.

Exact.

Căpitanul şedea ţinându-şi mâinile lipite una de alta. Se aplecă în faţă şi luă dintr-o tavă din lemn de stejar de pe colţul biroului o fotografie mare şi lucioasă şi o întinse peste birou.

Aceasta-i fata?

Billy luă fotografia şi o întoarse şi se uită la ea. Îşi ridică privirea către căpitan. Nu ştiu, spuse el. Cumva e greu de zis.

Fata din fotografie arăta ca şi cum ar fi fost de ceară. Fusese răsucită aşa încât să permită o cât mai bună vedere a gâtului său tăiat. Billy ținea poza în mână cu multă băgare de seamă. Se uită din nou la căpitan.

Bănui că ea e.

Căpitanul întinse mâna şi luă fotografia şi o puse la loc pe tavă cu fața în jos. Aveți un prieten, spuse el.

Exact.

Ce relație avea cu fata asta?

Urma să se însoare cu ea.

Să se însoare cu ea.

Exact.

Căpitanul îşi luă stiloul şi-i deşurubă capacul. Cum îl cheamă?

John Grady Cole.

Căpitanul scrise. Unde e prietenul dumneavoastră? spuse el.

Nu ştiu.

Îl cunoaşteți bine?

Da.

El a omorât-o pe fată?

Nu.

Căpitanul înşurubă la loc capacul stiloului şi se lăsă pe spate. Bine, spuse el.

Bine ce.

Sunteți liber să plecați.

Eram liber să plec de cum am intrat aci.

El v-a trimis?

Nu, nu m-a trimis el.

Bine.

Asta-i tot ce-aveți de zis?

Căpitanul îşi împreună din nou mâinile. Se lovi uşor în dinți cu vârfurile degetelor. Afară, zgomot de voci pe coridor. Dincolo de ele, traficul din stradă.

Cum vă zice numele?

Poftim?

Cum vă zice numele.

Parham. Îi zice Parham.

Parham.

Nu-l scriți?

Nu.

L-aveți deja scris.

Da.

Bun.

Nu o să-mi spuneți nimic. Nu-i aşa?

Billy îşi coborî privirea în pălărie. Îşi ridică privirea către căpitan. Ştiți c-a omorât-o peştele-ăla.

Căpitanul se lovi iar cu degetele în dinți. Am vrea să stăm de vorbă cu prietenul dumneavoastră.

Ați vrea să vorbiți cu el da' cu peştele nu.

Cu peştele am vorbit deja.

Mda. Şi ştiu şi ce-ați vorbit.

Căpitanul clătină din cap obosit. Se uită la numele de pe blocnotes. Îşi ridică privirea către Billy.

Domnu Parham, spuse el. Toți bărbații din familia mea de trei generații încoace au fost omorâți în apărarea acestei republici. Bunici, tați, unchi, frați. Unsprezece oameni cu totul. Toate crezurile pe care le-au nutrit vreodată sălăşluiesc acum în mine. Toate speranțele. Pentru mine lucrurile acestea au o însemnătate. Înțelegeți? Mă rog la aceşti bărbați. Sângele lor a curs pe străzi şi în şanțuri şi în pârâuri şi printre stâncile deşertului. Ei sunt pentru mine Mexicul şi mă rog la ei şi răspund în fața lor şi numai în fața lor. Nu răspund față de altcineva. Nu răspund față de peşti.

Dacă aşa stau lucrurile atunci îmi iau vorbele-napoi.

Căpitanul îşi înclină capul.

Billy dădu din cap către fotografia din tavă. Ce-au făcut cu ea? Cu trupu.

Căpitanul îşi ridică o mână apoi o lăsă să cadă la loc. El a văzut-o deja. Astăzi de dimineață.

A văzut el asta?

Da. Înainte să cunoască identitatea fetei. Cum îi spune? *Practicante.*[256] Cel care e aici *practicante* i-a spus locotenentului meu că vorbea o spaniolă excelentă. Avea o *cicatriz*. O cicatrice. Aici.

Asta nu-nseamnă că-i om rău.

E om rău?

E un băiat cum n-am văzut să fie altul mai bun. E cel mai bun.

Nu ştiți unde este.

Nu. Nu ştiu.

Căpitanul rămase tăcut o clipă. Apoi se ridică şi-i întinse mâna. Vă mulțumesc că ați venit, spuse el.

Billy se ridică şi îşi strânseră mâna şi Billy îşi puse pălăria. La uşă se întoarse.

Nu e el patronu la White Lake, nu? Eduardo.

Nu.

Socotesc că n-o să-mi spuneți cine e.

Nu este important. Un om de afaceri. Nu are nici o legătură cu toate astea.

Pe el nu-l considerați peşte, se vede.

---

[256] Asistent (sp.), (n.red.).

Căpitanul îl cercetă cu privirea. Billy aşteptă.

Ba da, spuse căpitanul. Îl consider astfel.

Mă bucur s-aud, spuse Billy. Şi io tot la fel.

Căpitanul dădu din cap.

Nu ştiu ce s-a-ntâmplat, spuse Billy. Da' ştiu de ce s-a-ntâmplat.

Spuneți-mi atunci.

S-a îndrăgostit de ea.

Prietenul dumneavoastră.

Nu. Eduardo.

Căpitanul bătu cu degetele uşor pe marginea biroului. Da? spuse el.

Da.

Căpitanul clătină din cap. Nu văd cum poate un bărbat să fie şef într-un astfel de loc dacă se îndrăgosteşte de fete.

Nici io.

Da. De ce fata aceasta?

Nu ştiu.

Mi-ați spus că ați văzut-o doar o singură dată.

Aşa am spus.

Credeți că prietenul dumneavoastră nu e chiar atât de nesăbuit.

I-am spus în față că e. Poate să fi greşit io.

Căpitanul dădu din cap. Nici eu nu sunt prost, domnu Parham. Ştiu că nu mi l-aţi aduce. Chiar dacă mâinile i-ar fi roşii. Mai ales nu atunci.

Billy dădu din cap. S-auzim de bine, spuse el.

Ieşi şi o luă pe stradă în sus şi intră în primul bar peste care dădu şi comandă un păhărel de whiskey şi-l duse până la telefonul cu fise de pe peretele din dos. Răspunse Socorro şi el îi povesti ce se întâmplase şi ceru să vorbească cu Mac dar Mac era deja la telefon.

Mă gândesc c-o să-mi zici tu despre toate astea.

Da. O să-ți zic. Dacă apare pe-acolo nu-l lăsaţi să plece dacă vă stă-n putință.

Poate-mi explici şi mie cum propui să-l ții într-un loc unde nu vrea el să fie ținut.

O s-ajung într-acolo cât de repede pot s-ajung. Mă duc numa să verific în nişte locuri.

Ştiam io că era ceva care scârțâie în toată treaba asta.

Aşa-i.

Ştii pe-unde e?

Nu. Nu ştiu.

Mă suni înapoi imediat ce afli ceva. M-auzi?

Am înțeles.

Mă suni înapoi indiferent. Nu mă lăsa să stau p-aici-şa toată seara.

Am înțeles. Aşa fac.

Puse receptorul în furcă şi bău păhărelul şi-l duse la bar şi-l puse jos. *Otra vez*, spuse el. Barmanul turnă. Locul era gol în afara unui singur beţiv. Bău al doilea păhărel şi puse douăzeci şi cinci de cenți pe bar şi ieşi. În timp ce mergea pe bulevardul Juárez şoferii de taxiuri îi tot strigau să meargă să vadă spectacolul. Să meargă să vadă fetele.

John Grady bău un whiskey sec la Kentucky Club şi plăti şi ieşi şi dădu din cap către taximetristul care stătea în picioare la colț. Se urcară şi şoferul se întoarse şi se uită la el.

Unde mergem, prietene?

La White Lake.

Se întoarse şi porni motorul şi demară. Ploaia se transformase într-o burniță slabă şi persistentă dar străzile erau inundate şi taxiul se mişca încet şi intră pe bulevardul Juárez ca o barcă în timp ce luminile stridente reflectate în apa cea neagră se tulburau şi tremurau şi apoi se domoleau la loc în urma trecerii sale.

Maşina lui Eduardo era parcată pe alee în umbra peretelui depozitului şi el se îndreptă spre ea şi încercă portiera. Apoi îşi ridică cizma şi izbi geamul portierei.

Geamul era din securit şi desenă alb în lumină o pânză de păianjen coşcovindu-se spre interior. Îi mai dădu un picior şi geamul se prăbuşi pe scaun iar el băgă mâna înăuntru şi-şi aşeză podul palmei pe claxon şi îl apăsă de trei ori şi se dădu înapoi. Sunetul se răspândi în alee şi încetă. Îşi dădu jos pelerina de ploaie şi scoase cuțitul din buzunar şi se aşeză pe vine şi-şi vârî blugii în carâmbul cizmelor şi băgă cuțitul şi teaca în cizma dreaptă. Apoi lăsă pelerina peste capota maşinii şi apăsă iar pe claxon. Ecoul de-abia încetase când uşa din spatele clădirii se deschise şi Eduardo ieşi şi se trase la perete ferindu-se de lumină.

John Grady se desprinse de lângă maşină. Un chibrit se aprinse şi chipul lui Eduardo se aplecă spre flacără cu una dintre acele *cigarillos* subțiri de-ale lui în dinți. Chibritul aproape stins descrise un arc pe alee.

Pretendentul, spuse el.

Înaintă în lumină şi se sprijini de grilajul de fier. Fumă şi se uită în zare, în noapte. Îşi coborî privirea către băiat.

Ai fi putut să bați pur şi simplu la uşa mea.

John Grady îşi luase pelerina de pe capota maşinii şi stătea în alee cu ea împăturită sub braț. Eduardo fumă.

Ai venit să-mi plăteşti banii pe care mi-i datorezi, bănuiesc.

Am venit să te omor.

Codoşul trase încet din *cigarillo*. Îşi înclină uşor capul şi suflă fumul în sus într-un jet subțire printre buzele sale subțiri.

Nu prea cred, spuse el.

Se întoarse şi coborî încet cele trei trepte până în alee. John Grady se mişcă spre dreapta lui şi rămase aşteptând.

Cred că nici nu ştii de ce eşti aici, spuse Eduardo. Ceea ce e foarte trist. Poate că-ți pot da o lecție. Poate că mai este încă timp să înveți. Trase din nou din *cigarillo* şi apoi îl lăsă să cadă şi îl strivi cu cizma.

John Grady nici nu apucă să-l vadă cum scoate cuțitul. Poate că-l ascunsese în palmă în răstimp. Se auzi un mic declic ascuțit şi lama luci scurt. Apoi luci încă o dată. Ca şi cum l-ar fi învârtit în mână. John Grady îşi scoase cuțitul din carâmbul cizmei şi îşi înfăşură pelerina în jurul antebrațului drept şi apucă în pumn capătul care atârna. Eduardo ieşi în alee astfel încât să-i cadă lumina din spate. Păşea atent să evite băltoacele cu apă de ploaie. Cămaşa sa de mătase de culoare deschisă făcea ape în noapte. Se întoarse şi se uită la băiat.

Răzgândeşte-te, spuse el. Pleacă. Ia drumul vieții. Eşti tânăr.

Am venit să te omor sau să mor.

Ah, spuse Eduardo.

N-am venit să stau de vorbă.

E doar o formalitate. Datorită tinereții tale.

Nu te îngriji tu de tinerețea mea.

Codoşul stătea în alee. Cămaşa îi era descheiată la gât. Părul lins părea albastru în lumină. Ținea cuțitul subțire cu arc într-o mână fără să-l strângă. Voiam să ştii că eram încă dispus să te iert, spuse.

Înaintase cu paşi aproape imperceptibili. Se opri. Capul îi era uşor ridicat într-o parte. Aştepta.

Îți voi oferi orice avantaj. Poate că nu ai luat parte la prea multe lupte. Cred că vei descoperi că se întâmplă adesea în lupte ca cel care vorbeşte ultimul să fie cel care pierde.

Îşi duse două degete la buze pentru a-l preveni să respecte tăcerea. Apoi îşi făcu mâna căuş şi-i făcu semn băiatului să înainteze. Vino, spuse el. Trebuie să pornim cu începutul. Este ca un prim sărut.

Aşa şi făcu. Înaintă şi făcu o fentă şi lovi din lateral şi se dădu înapoi. Eduardo îşi arcui spatele ca o pisică şi-şi trase umerii în sus aşa încât lama să treacă pe sub ei. Umbra lui de pe peretele depozitului îl făcea să semene cu un dirijor întunecat care-şi ridica bagheta pentru a da

semn orchestrei să înceapă. Zâmbi şi se mişcă în cerc. Capul său cu părul lins strălucea. Când se apropie o făcu foarte de jos şi de la stânga la dreapta şi cuțitul trecu prin fața lui de trei ori, prea repede pentru a putea fi urmărit şi aproape prea repede pentru a putea fi zărit măcar. John Grady pară lovitura lamei cu brațul său drept înfăşurat în pelerină şi se dădu în spate clătinându-se apoi se redresă dar Eduardo se mişca iar în cerc, zâmbind.

Crezi că nu am mai văzut soiul tău până acum? Am mai văzut soiul tău. O mulțime, o mulțime. Crezi că nu cunosc America? Cunosc America. Câți ani crezi că am?

Se opri şi se lăsă pe vine şi fentă şi continuă să se mişte în cercuri. Am patruzeci de ani, spuse el. Bătrân, *no*? Merit respect, *no*? Nu bătaie aşa în alei cu cuțitele.

Se apropie din nou şi când se dădu înapoi brațul lui avea o tăietură imediat sub cot şi cămaşa galbenă de mătase se înnegrise de sânge. Nu părea să bage de seamă.

Nu bătaie aşa cu pretendenții. Cu țăranii. Care nu se mai sfârşesc.

Se opri din mişcare şi se întoarse şi începu din nou în cealaltă direcție. Arăta ca un actor care păşeşte în sus şi-

n jos pe o scenă, fără oprire. În anumite momente nici nu părea să-l observe pe băiat.

Rătăcesc încoace venind dinspre paradisul vostru lepros şi caută un lucru de-acum dispărut printre ei. Un lucru pentru care poate că nici nu mai au un nume. Țărani fiind desigur că primul loc în care se gândesc să caute este bordelul.

Sângele îi picura de pe mânecă. Broboanele lente şi întunecate dispăreau în nisipul întunecat de sub picioarele lor. Îşi legăna cuțitul încoace şi-ncolo prin față mişcându-se în sensul acelor de ceasornic. Ca un om care ciopârțeşte alandala ierburi.

De acum se înțelege că mintea li s-a întunecat de dor. Mintea câtă vor mai fi având. Cele mai simple adevăruri devin de neînțeles. Ei nu par să vadă că faptul cel mai elementar în ce priveşte curvele...

Era dintr-o dată foarte jos față de John Grady. Aproape că îngenunchease. Aproape ca într-o rugă. Băiatul n-ar fi putut să spună cum ajunsese el acolo dar când Eduardo se retrase şi începu din nou să se mişte în cerc coapsa băiatului era deschisă de o tăietură adâncă şi sângele cald îi curgea pe picior.

Este că sunt curve, spuse Eduardo.

Se lăsă pe vine şi fentă şi se mişcă din nou în cerc. Apoi înaintă şi cu o mişcare în revers făcu o altă tăietură la nu mai mult de doi centimetri deasupra primeia.

Crezi că nu m-a implorat să vin la ea? Să-ți spun ce lucruri voia ea să-i fac? Lucruri care depăşesc imaginația unui țăran, te asigur.

Eşti un mincinos.

Pretendentul grăieşte.

Se lansă cu cuțitul în mână dar Eduardo se dădu la o parte şi se trase în sus aşa de mic şi de strâmt în talie cum era întorcându-şi capul cu dispreț în maniera unui toreador. Îşi dădeau roată unul celuilalt.

Înainte de a te supune cu totul în puterea mea îți voi mai da chiar şi o ultimă şansă de izbăvire. Te las să pleci, pretendentule. Dacă voieşti să pleci.

Băiatul se mişcă în lături, atent. Sângele i se răcise pe picior. Îşi trecu mâneca brațului în care ținea cuțitul peste nas. Tu să te izbăveşti, spuse el. Dacă poți. Izbăveşte-te, stăpân de curve ce eşti.

Mă face în fel şi chip.

Se mişcară în cerc unul în jurul celuilalt.

Este surd față de îndemnul rațiunii. Față de prieteni. Față de maestrul cel orb. Față de tot. Nu are dorință mai

fierbinte decât să se arunce în mormântul unei curve moarte. Şi tot pe mine mă face în fel şi chip.

Îşi ridicase faţa în sus. Întinse o mână ca şi cum ar fi vrut să expună zădărnicia îndrumărilor şi părea să se adreseze unui martor nevăzut.

Mai rar aşa un ţăran, spuse el. Mai rar aşa un ţăran.

Făcu o fentă la stânga şi-l tăie pe John Grady pentru a treia oară de-a latul coapsei.

Să-ţi spun ce fac acum. De fapt ce am făcut deja. Căci şi dacă ştii nu vei avea nici o putere să-i pui capăt. Vrei să-ţi spun?

Nu spune nimic pretendentul. Prea bine. Iată planul meu. Un transplant medical. Să pun mintea pretendentului înăuntrul coapsei sale. Ce crezi despre asta?

Se mişcă în cerc. Cuţitul se legăna încet înainte şi-napoi. Cred că s-ar putea să fie acolo deja. Şi cum poate un asemenea om să gândească? A cărui minte a suferit o asemenea relocare. Nădăjduieşte încă să trăiască. Desigur. Dar devine tot mai slab. Nisipul îi bea sângele. Ce crezi, pretendentule? Grăi-vei?

Fentă din nou cu cuţitul său cu arc şi se retrase şi continuă mişcarea în cerc.

Nu spune nimic. Şi totuşi de câte ori nu a fost el avertizat? Şi apoi să încerce să cumpere fata? Din acel moment până în clipa de față totul a fost astfel lămurit cum lămurite sunt ziua şi noaptea.

John Grady fentă şi lovi de două ori cu cuțitul. Eduardo se zvârcoli ca o pisică în cădere. Îşi dădură roată.

Eşti şi tu cum sunt curvele din *campo*[257], țărane. Să crezi că nebunia e sacră. Un dar aparte. O abilitate aparte. Un fel de comuniune cu dumnezeirea.

Ținu cuțitul în față în dreptul taliei şi-l mişcă încet înainte şi-napoi.

Dar ce spune asta despre Dumnezeu?

Se mişcară în acelaşi timp. Băiatul încercă să-l apuce de braț. Se încleştară, lovind cu cuțitele. Codoşul îl împinse departe de el şi se dădu înapoi, mişcându-se în cerc. Cămaşa lui avea o tăietură în față şi de-a latul stomacului se vedea o crestătură roşie. Băiatul stătea pe loc cu mâinile coborâte, cu palmele în jos, aşteptând. Brațul îi era spintecat şi-şi scăpase cuțitul în nisip. Nu-şi lua ochii de la codoş. Avea două tăieturi de-a latul stomacului şi sângele țâşnea din el. Pelerina de ploaie se

[257] De la țară (sp.), (n.red.).

desfăşurase şi atârna de braţul său şi el o înfăşură din nou încet şi-i prinse capătul în pumn şi aşteptă.

Pretendentul pare să-şi fi pierdut cuţitul. Asta nu e bine, ei?

Se întoarse, se dădu înapoi mişcându-se în cerc. Se uită jos la cuţit.

Ce te faci acum?

Băiatul nu răspunse.

Ce vrei să-mi dai în schimbul cuţitului?

Băiatul îl pândea.

Fă-mi o ofertă, spuse Eduardo. Ce-ai da în momentul ăsta să capeţi cuţitul înapoi?

Băiatul îşi întoarse capul şi scuipă. Eduardo se întoarse şi făcu încet câţiva paşi înapoi.

Îmi dai un ochi?

Băiatul fentă încercând să se aplece şi să apuce cuţitul dar Eduardo îl alungă şi-şi puse pe lamă cizma sa subţire şi neagră.

Dacă mă laşi să-ţi scot un ochi din cap îţi dau cuţitul, spuse el. Altminteri o să-ţi tai pur şi simplu gâtul.

Băiatul nu spuse nimic. Pândea.

Gândeşte-te, spuse Eduardo. Cu un singur ochi în cap ai mai putea să mă omori. Un moment de neatenţie. O lansare norocoasă. Cine ştie? Orice e posibil. Ce spui?

Făcu câțiva paşi către dreapta şi se întoarse. Cuțitul zăcea strivit în mulajul său de nisip.

Nimic, ei? Să-ți spun ceva. Îți voi face o ofertă şi mai bună. Dă-mi o ureche. Ce spui de asta?

Băiatul se lansă înainte să-l apuce de braț. Celălalt se eschivă făcând o piruetă şi mai trecu de două ori lama de-a curmezişul burții băiatului. Băiatul sări să apuce cuțitul căzut dar Eduardo stătea deja cu piciorul peste el şi John Grady se dădu înapoi, ținându-se de stomac, sângele cald curgându-i printre degete.

O să-ți vezi mațele înainte să mori, spuse Eduardo. Se îndepărtă. Ridică-l, spuse el.

Băiatul îl pândea.

Ridică-l. Credeai că vorbesc serios? Ridică-l.

Se aplecă şi ridică de jos cuțitul şi şterse lama de cracul blugilor. Îşi dădură roată. Lama lui Eduardo îi sfâşiase fascia muşchilor stomacului şi îl cuprinse un val de fierbințeală şi de rău şi mâna îi era lipicioasă de la sânge dar îi era frică să şi-o ia de la burtă. Pelerina de ploaie se desfăşurase iar el îşi scutură brațul şi o lăsă să cadă în spate. Îşi dădură roată.

Lecțiile sunt greu de învățat, spuse Eduardo. Cred că eşti de acord. Dar în acest moment viitorul nu este atât

de nesigur. Ce vezi? Ca de la *cuchillero* la *cuchillero*. De la *filero* la *filero*.

Făcu o fentă cu cuțitul său cu arc. Zâmbi. Îşi dădură roată.

Ce vede el, pretendentul. Mai speră încă la o minune? Poate că va vedea în sfârşit adevărul în propriile sale intestine. Aşa ca bătrânii *brujos*[258] din *campo*.

Făcu un pas înainte şi fentă către fața băiatului şi apoi lama coborî într-un arc efemer de lumină căzătoare şi legă împreună cele trei dungi printr-o tăietură verticală astfel încât să formeze litera E în carnea coapsei lui.

Făcu un ocol spre dreapta. Îşi dădu pe spate părul său pomădat cu o zvâcnitură din cap.

Ştii care e numele meu, țărane? Ştii cum mă cheamă?

Se întoarse cu spatele la băiat şi se îndepărtă lent. Se adresă nopții.

În clipa morții sale poate că pretendentul va vedea cum setea de mistere a dus la pieirea lui. Curvele. Superstițiile. În cele din urmă moartea. Căci asta te-a adus pe tine aici. Asta e ce căutai.

Se întoarse. Trecu din nou cu lama într-o parte şi-n alta cu acel gest lent ca de cosaş şi se uită întrebător la

---

258 Vrăjitori (sp.), (n.red.).

băiat. Ca şi cum acesta ar fi fost gata în cele din urmă să răspundă.

Iată ce te-a adus pe tine aici şi ceea ce te va aduce mereu aici. Cei de soiul tău nu pot îndura ca lumea să fie banală. Să nu conțină nimic altceva decât ce ni se înfățişează aievea. Dar lumea mexicană este acoperită de podoabe şi dedesubt sălăşluieşte o lume cum nu se poate mai de rând. În timp ce lumea ta – trecu lama înainte şi-napoi ca pe-o suveică printr-un război – lumea ta se clatină deasupra unui labirint nerostit de întrebări. Şi noi vă vom devora, prietene. Pe voi cu tot cu imperiul vostru palid.

Când se puse din nou în mişcare băiatul nu făcu nici un efort să se apere. Dădu doar cu cuțitul în stânga şi-n dreapta şi când Eduardo se dădu înapoi el avea tăieturi noi pe braț şi de-a latul pieptului. Îşi azvârli capul înapoi pentru a-şi îndepărta şuvițele netede şi negre dinaintea feței. Băiatul stătea pe loc urmărindu-l indiferent din ochi. Era scăldat în sânge.

Nu-ți fie frică, spuse Eduardo. Nu doare aşa rău. Ar durea mâine. Dar mâine nu va mai veni.

John Grady stătea ținându-se de burtă. Mâna îi era încleiată de sânge şi simțea ceva care i se umfla sub palmă. Se înfruntară din nou şi Eduardo îi sfâşie brațul

dar el se ținea de burtă şi nu-şi mişcă brațul. Se răsuciră. Cizmele lui scoteau un sunet slab ca o plescăială.

Pentru o curvă, spuse peştele. Pentru o curvă.

Se încleştară iarăşi şi John Grady îşi lăsă în jos brațul în care ținea cuțitul. Simți cum lama lui Eduardo îi alunecă pe coastă şi îi traversează partea de sus a stomacului şi trece mai departe. I se tăie răsuflarea. Nu făcu nici un efort să se mişte sau să pareze. Îşi ridică cuțitul din dreptul genunchiului şi îl implântă şi se împletici îndărăt. Auzi pocnitura venită dinspre dinții mexicanului când fălcile i se strânseră. Cuțitul lui Eduardo căzu cu un sunet slab într-o băltoacă de apă stătută de la picioarele lui şi el se răsuci cu spatele. Apoi se uită îndărăt. Aşa cum se uită poate cineva care se urcă într-un tren. Mânerul cuțitului de vânătoare se vedea ieşindu-i de sub falcă. Duse mâna la el şi-l atinse. Gura îi era încleştată într-o grimasă. Falca îi era țintuită de partea de sus a craniului şi el ținu mânerul cu amândouă mâinile ca şi când ar fi vrut să-l scoată dar nu o făcu. Se îndepărtă şi se întoarse şi se sprijini de peretele depozitului. Apoi se aşează pe jos. Îşi trase genunchii spre el şi rămase acolo răsuflând din greu printre dinți. Îşi lăsă mâinile în jos de-o parte şi de alta a trupului şi se uită la John Grady şi apoi, după o vreme, se aplecă încet şi

rămase aşa coşcovit pe alee lângă peretele clădirii şi nu se mai mişcă.

John Grady se sprijinea de peretele de vizavi ţinându-se cu amândouă mâinile. Nu te pune jos, spuse el. Nu te pune jos.

Redeveni stăpân pe sine şi respiră adânc şi îşi recăpătă suflul şi se uită în jos. Cămaşa îi atârna în zdrenţe însângerate. Un tub gri dintr-un maţ i se ţitea printre degete. Strânse din dinţi şi-l apucă şi-l împinse înapoi şi puse mâna deasupra. Se duse şi culese din băltoacă cuţitul lui Eduardo şi traversă aleea şi apoi ţinându-se încă de burtă tăie cămaşa de mătase de pe duşmanul său mort cu o mână şi apoi sprijinindu-se de perete cu cuţitul între dinţi îşi înfăşură cămaşa de jur împrejurul trupului şi o înnodă strâns. Apoi lăsă cuţitul să cadă în nisip şi se întoarse şi se împletici încet prin alee până în stradă.

Încercă să se ţină departe de străzile principale. Lumina albicioasă dinspre oraş după care se orienta adăsta deasupra deşertului ca o dimineaţă veşnic anunţată. Cizmele i se umpleau de sânge şi lăsa urme însângerate în ulicele nisipoase ale mahalalelor şi câinii ieşeau în stradă în spatele lui să-i ia mirosul zburlindu-şi părul de pe grumaz şi mârâiau şi apoi dispăreau pe furiş.

Vorbea de unul singur în timp ce mergea. Începu să-şi numere paşii. Auzea sirenele în depărtare şi la fiecare pas simțea cum sângele cald i se strecura printre degetele încleştate.

Până să ajungă la Calle de Noche Triste era deja buimac şi i se tăiau picioarele. Se sprijini de un zid şi-şi adună puterile să traverseze strada. Nu trecea nici o maşină.

N-ai mâncat, spuse el. Aici ai fost deştept.

Se desprinse de zid. Se opri la colțul străzii şi dibui cu piciorul înaintea sa şi încercă să se grăbească în caz că ar fi venit vreo maşină dar îi fu frică să nu cadă căci nu ştia dacă s-ar mai fi putut ridica.

Un pic mai târziu îşi aduse aminte să treacă strada dar aceasta-i păru o amintire îndepărtată. Văzuse lumini în față. Se dovediră a fi de la o fabrică de tortilla. Un zăngănit de maşinării vechi cu lanțuri, câțiva muncitori cu şorțuri pudrate de făină vorbind sub un bec galben. Se împletici mai departe. Pe lângă case în beznă. Terenuri virane. Pereți vechi de lut coşcoviți aproape îngropați de gunoaiele duse de vânt. Încetini, se opri clătinându-se. Nu te pune jos, spuse el.

Se aşează însă. Ceea ce-l trezi fu faptul că cineva îi umbla prin buzunarele pline de sânge. Apucă o

încheietură mică şi osoasă şi-şi ridică privirea către chipul unui băiețel. Băiatul dădu din mâini şi lovi cu piciorul şi încercă să se elibereze. Strigă spre prietenii săi dar aceştia fugeau peste terenul viran. Crezuseră toți că era mort.

Îl trase pe băiat mai aproape. *Mira*, spuse el. *Está bien. No te molestaré*.[259]

Déjame[260], spuse băiatul.

Está bien. Está bien.

Băiatul se zbătea. Se uita după prietenii săi dar aceştia dispăruseră în întuneric. *Déjame*, spuse el. Aproape că-i dăduseră lacrimile.

John Grady îi vorbi aşa cum ar fi vorbit cu un cal şi după o vreme băiatul încetă să se mai smucească şi rămase locului. Îi spuse că era un mare *filero* şi că tocmai ucisese un om rău şi că avea nevoie de ajutorul băiatului. Spuse că polițiştii aveau să-l caute şi că trebuia să se ascundă de ei. Vorbi multă vreme. Îi povesti băiatului despre isprăvile sale de cuțitar şi-şi duse mâna cu mare greutate la buzunarul din față al pantalonilor şi-şi scoase portofelul şi-l dădu băiatului. Îi spuse că banii dinăuntru

---

[259] Uite-aici. E-n regulă. Nu-ți fac nimic (sp.), (n.red.).

[260] Dă-mi drumul (sp.), (n.red.).

erau ai lui şi putea să-i păstreze şi apoi îi spuse ce trebuia el să facă. Apoi îl puse pe băiat să repete. Apoi dădu drumul încheieturii băiatului şi aşteptă. Băiatul se dădu înapoi. Ținea în mână portofelul pătat de sânge. Apoi se lăsă pe vine şi se uită în ochii bărbatului. Cu brațele cuprinzându-şi genunchii ciolănoşi. *Puede andar?*[261] spuse el.

Un poquito. No mucho.[262]

Es peligroso aquí.[263]

Sí. Tienes razón.[264]

Băiatul îl ridică de jos şi el se lăsă pe umărul acela îngust în vreme ce înaintau cu greu spre colțul opus al terenului unde, în spatele gardului, se găsea o căsuță făcută de copii din lăzi. Băiatul îngenunche şi dădu la o parte o draperie din pânză de sac şi-l ajută să se târască înăuntru. Spuse că era o lumânare acolo şi chibrituri dar *filero*-ul cel rănit spuse că era mai în siguranță în întuneric. Începuse iarăşi să sângereze. Putea să simtă

---

261 Puteți să mergeți? (sp.), (n.red.)

262 Un pic. Nu prea mult (sp.), (n.red.).

263 E periculos aici (sp.), (n.red.).

264 Da. Ai dreptate (sp.), (n.red.).

asta la mână. *Vete*[265], spuse el. *Vete*. Băiatul lăsă perdeaua să cadă.

Pernele pe care zăcea erau umede de la ploaie şi puțeau. Îi era foarte sete. Încercă să nu se gândească la nimic. Auzi o maşină trecând pe stradă. Auzi un câine lătrând. Zăcea cu cămaşa galbenă a duşmanului său înfăşurată ca o eşarfă de ceremonie neagră de sânge şi îşi ținea mâna ca o gheară însângerată peste peretele sfârtecat al stomacului. Ținându-se strâns ca nu cumva să scape de la sine căci îl simțea iar şi iar, lucrul acela uşor pe care-l credea sufletul său şi care stătea aşa de şovăielnic la porțile sinelui său trupesc. Asemenea unui animal iute de picior care stătea şi amuşina aerul în uşița deschisă a unei cuşti. Auzi bătaia depărtată a clopotelor de la catedrala din oraş şi îşi auzi propria răsuflare domoală şi nesigură în frigul şi-n întunericul căsuței copiilor din acel tărâm străin în care zăcea în propriul sânge. Ajută-mă, spuse el. Dacă socoteşti că-s vrednic. Amin.

Când găsi calul gata înşeuat în hambar îl duse afară şi se urcă în şa şi o luă călare prin întuneric pe drumul cel vechi înspre micuța colibă de chirpici a lui John Grady.

---

[265] Du-te (sp.), (n.red.).

Spera ca măcar calul să-i spună ceva. Când ajunse la casă şi văzu lumină la fereastră mână calul înainte la trap şi trecu fără să încetinească prin pârâiaş şi de acolo în curte unde se opri şi descălecă şi strigă către casă.

Împinse uşa. Frăţioare? spuse el. Frăţioare?

Se duse în dormitor.

Frăţioare?

Nu era nimeni acolo. Ieşi şi strigă şi aşteptă şi strigă din nou. Se duse înapoi înăuntru şi deschise uşiţa plitei. Focul era pregătit cu lemne şi cu surcele şi cu ziare. Închise uşiţa şi ieşi. Strigă dar nu primi nici un răspuns. Încălecă şi-i arătă calului pe unde s-o ia şi-l îndemnă cu genunchii dar calul de-abia aştepta să treacă pârâul şi s-o ia înapoi pe drum.

Se întoarse şi aşteptă la căsuţă vreme de-o oră dar nu veni nimeni. Până ajunse îndărăt la ranch era aproape miezul nopţii.

Se întinse în pat şi încercă să doarmă. Crezu că aude şuieratul unui tren în depărtare, subţire şi pierdut. Trebuie că adormise pentru că avu un vis în care fata cea moartă venea spre el ascunzându-şi gâtul cu mâna. Era acoperită de sânge şi încerca să vorbească dar nu putea. Îşi deschise ochii. Foarte vag auzise telefonul cum suna în casă.

Când ajunse în bucătărie Socorro era la telefon în halat. Îi făcea semne disperate lui Billy. *Sí, sí*, spunea. *Sí, joven. Espérate*.[266]

Se trezi înfrigurat şi transpirat şi grozav de însetat. Ştia că asta era ziua de după pentru că era în chinuri. Când se mişca sângele închegat din haine pârâia pe el ca gheața. Apoi auzi vocea lui Billy.

Frățioare, spuse el. Frățioare.

Deschise ochii. Billy, în genunchi, se apleca deasupra lui. În spatele lui băiatul ținea la o parte pânza şi afară lumea era rece şi cenuşie. Billy se întoarse către băiat. *Ándale*, îi zise. *Rápido. Rápido*.

Perdeaua se lăsă la loc. Billy aprinse un chibrit şi-l ținu sus. Fir-ai tu să fii de nătărău, spuse el. Fir-ai tu să fii de nătărău.

Se întinse după un muc de lumânare dintr-o farfurioară de pe raftul fixat în cuie pe şipci şi aprinse lumânarea şi o ținu aproape. Ai de capu meu, spuse el. Fir-ai tu să fii de nătărău. Poți să umbli?

Nu mă mişca.

Trebuie.

N-ai cum să mă treci granița neam.

---

[266] Da, tânăr. Aşteptați (sp.), (n.red.).

Pe dracu nu pot.

A omorât-o, frățioare. A omorât-o nenorocitu.

Ştiu.

Poliția mă hăituieşte.

JC vine cu camionu. Dăm cu bariera de pământ la nevoie.

Nu mă mişca, frățioare. Nu vin.

Pe dracu nu vii.

Nu mai scap. Mai-nainte am crezut o vreme că pot. Da' nu pot.

Acuma lasă, stai uşor. Nu stau s-ascult căcaturi dintr-astea. Dracu, am avut io zgârieturi pe ochi mai dihai ca asta.

Sunt bucăți-bucățele, Billy.

Te ducem noi înapoi. Nu te lăsa taman acuma, dă-o dracu.

Billy. Ascultă-mă. E bine-aşa. Ştiu că n-o mai duc.

Nu mai stau la discuții.

Nu. Ascultă-mă. Uff. Nici nu ştii ce-aş da pentru o gură de apă rece.

Stai c-aduc.

Se pregătea să pună lumânarea jos dar John Grady îl apucă de braț. Nu te du, spuse el. Poate când se-ntoarce băiatu.

Bine.

Zicea că n-o să doară. Jigodia aia mincinoasă. Uff. Se face de ziuă, nu?

Mda.

Am văzut-o, frățioare. O-ntinseseră pe năsălie şi nu părea că-i ea da' ea era. Au găsit-o în râu. I-a tăiat gâtu, frățioare.

Ştiu.

Alta nu vroiam decât să-l omor. Frățioare, vroiam să-l omor.

Trebuia să-mi zici. N-aveai ce căuta să vii încoace de capu tău.

Atâta vroiam, să-l omor.

Stai cuminte. O să vină direct încoace. Tu ţin-te bine.

E-n regulă. Doare ca dracu, Billy. Uff. E-n regulă.

Vrei să mă duc să-ți aduc apa aia?

Nu. Stai aici. Era frumoasă cum nu se poate, frățioare.

Era, nu-i vorbă.

Toată ziua îmi făceam griji din pricina ei. Ştii că vorbeam despre unde ne ducem când murim. Eu cred aşa că noi ne ducem undeva şi am văzut-o cum stătea întinsă acolo şi m-am gândit că poate că n-o să ajungă în rai pentru că, ştii tu, m-am gândit că n-o să poată şi m-am gândit la Dumnezeu cum iartă El oamenii şi m-am gândit

dacă pot să-l rog pe Dumnezeu să mă ierte că l-am omorât pe jigodia aia că ştim amândoi şi tu şi eu că nu-mi pare rău şi-mi dau seama că sună ca o prostie da' nu vroiam să fiu iertat dacă nu era şi ea. Nu vroiam să fac ceva sau să fiu ceva care nu e şi ea cum ar fi să mă duc în rai sau aşa ceva. Ştiu că sună aiurea. Frăţioare, când am văzut-o cum era întinsă acolo mi-a perit orice chef să mai trăiesc. Am ştiut că viaţa mea s-a sfârşit. A fost aproape ca o uşurare.

Lasă acuma. Nu s-a sfârşit nimica.

Vroia să facă cum e mai bine. Nu se poate ca asta să nu însemne ceva, nu? Că pentru mine a-nsemnat.

Şi pentru mine a-nsemnat.

Am o chitanţă de la un amanet în partea de sus în dulapu meu. Dacă vrei poţi să-mi scoţi pistolu şi să-l păstrezi.

O să-l scoatem noi.

L-am amanetat pe treij' de dolari. Înăuntru-acolo mai sunt şi nişte bani. Într-un plic maro.

Nu te mai îngriji de nimica acuma. Stai liniştit.

Inelu lu Mac e în cutiuţa aia mică de tablă. Ai grijă să-l ia-napoi. Uff. Ca dracu, frăţioare.

Lasă şi ţin-te bine.

Am făcut frumos în căsuţa aia, nu?

Am făcut.

Crezi c-ai putea să păstrezi cățelu ăla şi să mai ai şi tu grijă de el?

O să fii acolo. Să n-ai tu grijă de asta.

Doare, frățioare. Ca dracu.

Ştiu asta. Tu țin-te bine.

Cred că poate c-o să am nevoie de gura aia de apă.

Tu țin-te bine. O să-ți aduc. Nu durează un minut.

Aşează mucul de lumânare în farfurioara unsuroasă de pe raft şi se dădu înapoi şi lăsă să cadă perdeaua. În timp ce străbătea cu paşi repezi terenul viran se uită înapoi. Pătratul galben de lumină care lucea prin pânza de sac arăta ca un liman al speranțelor acolo, pe țărmul unei lumi frânte, dar inima i se umplea de nelinişte.

Până să ajungă la prima răspântie dădu de o cafenea micuță care tocmai se deschidea. Fata care aşeza măsuțele de tinichea tresări când îl văzu stând acolo, răvăşit şi nedormit, cu genunchii pantalonilor roşii de sânge de unde îngenunchease pe preşul plin de sânge.

Agua, spuse el. *Necesito agua*.[267]

Îşi croi drum până la tejghea fără să-şi ia ochii de la el. Dădu jos un pahar şi-l umplu dintr-o sticlă şi îl aşeză pe tejghea şi se dădu înapoi.

---

[267] Apă. Am nevoie de apă (sp.), (n.red.).

No hay un vaso más grande?[268] spuse el.

Ea se zgâia prosteşte la el.

Dame dos, spuse el*. Dos.*[269]

Ea luă un alt pahar şi-l umplu şi i-l puse dinainte. El puse o bancnotă de un dolar pe tejghea şi luă paharele şi plecă. Se crăpa de ziuă. Stelele se stinseseră şi umbrele întunecate ale munților se înşirau la orizont. El ducea paharele cu grijă unul în fiecare mână şi trecu strada.

Când ajunse la căsuța din lăzi lumânarea ardea încă şi el luă paharele amândouă într-o mână şi dădu la o parte pânza de sac şi se aşează cu picioarele îndoite sub el.

Uite, frățioare, spuse el.

Însă văzuse deja. Puse paharele cu apă încet jos. Frățioare, spuse el. Frățioare?

Băiatul zăcea cu fața întoarsă de la lumină. Ochii îi erau deschişi. Billy îl strigă. Ca şi cum nu putea să se fi dus prea departe. Frățioare, spuse el. Frățioare? Vai de mine şi de capu meu. Frățioare?

Nu-i mai mare păcatu, spuse el. Nu-i ăsta mai mare păcat de Dumnezeu? Nu e? O, Doamne. Frățioare. Vai de mine şi de capu meu.

---

[268] N-ai un pahar mai mare? (sp.), (n.red.)

[269] Dă-mi două. Două (sp.), (n.red.).

După ce reuşi să-l apuce în braţe se ridică în picioare şi se răsuci. Curvele dracului, spuse el. Plângea şi lacrimile îi curgeau pe faţa lui mâniată şi el le ocărî strigând către zorii zilei pe toate şi-L strigă pe Dumnezeu să vadă ce se găsea în faţa ochilor Lui. Uită-te aici, strigă el. Vezi? Vezi?

Ziua Domnului trecuse şi în zorii cenuşii din lunea aceea o procesiune de elevi în uniforme albastre toate la fel erau mânaţi pe alee. Femeia coborâse de pe bordură să-i traverseze strada când văzu apropiindu-se un bărbat înnegrit de sânge purtând pe braţe trupul mort al prietenului său. Ea îşi ridică mâna şi copiii se opriră şi se îmbulziră cu cărţile la piept. El trecu. Ei nu putură să-şi ia ochii de la el. Capul băiatului mort din braţele sale atârna pe spate iar ochii aceia întredeschişi nu priveau la nimic din decorul pe lângă care treceau, strada sau zidul sau cerul tot mai palid sau siluetele copiilor care stăteau şi se închinau în lumina cenuşie. Omul acesta şi povara sa trecură pentru totdeauna de răspântia aceea fără nume şi femeia păşi din nou în stradă şi copiii o urmară şi toţi se duceau mai departe către locurile lor prestabilite şi care, după cum spun unii, au fost alese cu multă vreme în urmă, de nu cumva chiar de la începuturile lumii.

Epilog

Plecă trei zile mai târziu, el şi câinele. O zi cu frig şi vânt. Cățelul tremură şi scânci până îl luă cu el pe oblâncul şeii. Îşi încheiase socotelile cu Mac în seara de dinainte. Socorro nu voia să se uite la el. Îi aşeză farfuria în față şi el stătu şi se uită la ea şi apoi se ridică şi o luă pe coridor lăsând farfuria neatinsă pe masă. Era încă acolo când, zece minute după aceea, ieşi prin bucătărie pentru ultima oară şi ea era încă la plită, purtând pe frunte în cenuşă amprenta preotului care o pusese acolo pentru a-i aminti că-i muritoare. Ca şi cum ar fi avut şi altceva în gând. Mac îl plăti şi el împături banii şi-i puse în buzunarul cămăşii şi-l încheie.

Când pleci?

De dimineață.

Nu-i musai să pleci.

Nimic nu-i musai decât să mor.

N-o să te răzgândeşti?

Nu.

Mă rog. Lucrurile se mai schimbă.

Unele nu.

Mda. Unele nu.

Îmi pare rău, domnu Mac.

Şi mie, Billy.

Trebuia io să am grijă mai bine de el.

Toți trebuia.

Aşa-i.

Văru ăla al lui a venit încoa acu vreo oră. Thatcher Cole. A sunat din oraş. Zicea că au dat până la urmă de maică-sa.

Ea ce zicea?

N-a zis. A zis că nu mai ştiau nimica de el de trei ani. Ce zici de asta?

Nu ştiu.

Nici io.

Mergi la San Angelo?

Nu. Poate c-ar trebui. Da' nu mă duc.

Am înțeles. Bun.

Nu-ți mai face sânge rău, băiete.

Aş vrea io. Cred c-o să mai ție o vreme.

Aşa cred şi io.

Aşa.

Mac dădu din cap către mâna lui vânătă şi umflată. Nu crezi c-ar trebui să rogi pe cineva să se uite la aia?

E-n regulă.

O să ai mereu o slujbă aicea. Armata o să ia pământurile astea, da' găsim noi ceva de făcut.

Mulțumesc.

La ce oră pleci?

Dis-de-dimineață.

I-ai zis lu Oren?

Nu. Nu încă.

Părerea mea c-ai să-l vezi la masă.

Da.

Nu-l văzu însă. Plecă mult înainte de răsărit şi călări în bătaia soarelui şi călări şi în asfințit. În anii care urmară o secetă cumplită lovi vestul Texasului. Plecă iarăşi. Nu se mai găsea de lucru nicăieri prin părțile acelea. Porțile ocolurilor rămaseră deschise şi nisipul era purtat de vânt peste şosele şi după câțiva ani rar mai vedeai vreo vită de orişice fel şi el călări mai departe. Zile şi zile. Ani de zile. Până ce ajunse bătrân.

În primăvara celui de-al doilea an al noului mileniu trăia în Gardner Hotel în El Paso, Texas, şi lucra ca figurant într-un film. Când lucrul se sfârşi rămase în camera lui. În holul hotelului era un televizor şi oameni de vârsta lui şi mai tineri stăteau seara în hol în scaune vechi şi se uitau la televizor dar lui televizorul nu-i prea plăcea iar oamenii n-aveau multe să-i spună şi nici el lor. Rămase fără bani. Trei săptămâni mai târziu fu dat afară.

Îşi vânduse de mult şaua şi o luă înainte pe stradă numai cu geanta de voiaj şi cu pătura făcută sul.

Câteva străzi mai sus era o cizmărie şi el se opri să vadă dacă nu puteau să-i repare cizma. Cizmarul se uită la ea şi clătină din cap. Talpa era ca foița de hârtie şi cusăturile ieşiseră prin piele. O duse în fundul magazinului şi o cusu la maşina lui şi se întoarse şi o puse în picioare pe tejghea. Nu voia să ia nici un ban. Zicea că n-o să țină şi nu ținu.

O săptămână mai târziu era pe undeva prin mijlocul Arizonei. Venise o ploaie dinspre nord şi vremea se răcise. Se aşează sub un pod de beton şi privi cum ploaia cădea în rafale peste câmpuri. Tirurile treceau învăluite de ploaie cu luminile de gabarit depăşit aprinse şi cu roțile cele mari învârtindu-se ca nişte turbine. Traficul care lega estul de vest îi trecea pe deasupra capului cu un huruit înfundat. Se înveli în pătură şi încercă să doarmă pe betonul rece dar somnul tot nu voia să vină. Îl dureau oasele. Avea şaptezeci şi opt de ani. Inima care ar fi trebuit să-l omoare deja de mult din ce spuseseră doctorii de la serviciul de recrutare al armatei încă-i zăngănea în piept, nu din voia lui. Îşi trase păturile pe lângă el şi după o vreme reuşi să adoarmă.

Noaptea visă la sora lui moartă acum şaptezeci de ani şi îngropată lângă Fort Sumner. O vedea aşa de limpde. Nimic nu se schimbase, nimic nu se ştersese. Mergea încet pe drumul de pământ pe lângă casă. Purta rochia albă pe care i-o croise anume bunica ei din cearşafuri şi în mâinile bunicii ei rochia primise un corset încreţit şi margini de dantelă cu panglică albastră. Asta purta. Asta şi pălăria de paie pe care o primise de Paşti. Când ea trecu prin dreptul casei el ştiu că ea n-o să mai intre niciodată acolo şi nici n-o s-o mai vadă vreodată şi în somn o strigă dar ea nu se întoarse şi nu-i răspunse ci doar trecu mai departe pe drumul acela gol într-o tristeţe infinită şi într-un dor infinit.

Se trezi şi rămase întins în întuneric şi în frig şi se gândi la ea şi se gândi la fratele lui mort în Mexic. În tot ce crezuse el despre lume şi despre viaţa sa într-însa se înşelase mereu.

Către primele ore ale dimineţii traficul de pe autostradă se potoli şi ploaia se opri. Se ridică în capul oaselor tremurând şi-şi trase repede pătura peste umeri. Îşi băgase în buzunarul hainei nişte sărăţele de la un restaurant de la margine de drum şi stătu şi le mâncă şi se uită la şuvoiul de lumină cenuşie dinspre câmpurile verzi şi umede de dincolo de şosea. Crezu că aude ţipetele

îndepărtate ale berzelor din drumul lor către nord, către locurile în care-şi petreceau verile, în Canada, şi se gândi la ele cum le văzuse dormind într-un câmp inundat din Mexic în zorii unei zile de demult, stând în mlaştini într-un picior cu ciocurile băgate sub aripă, siluete cenuşii înşirate ca nişte călugări la rugăciune. Când se uită în lungul podului în cealaltă parte a autostrăzii văzu pe-un altul asemenea lui stând jos la fel, tot răzleţit şi singur.

Omul îşi ridică mâna în semn de salut. El şi-o ridică pe-a lui drept răspuns.

Buenos días, strigă omul.

Buenos días.

Qué tiene de comer?[270]

Unas galletas, nada más.[271]

Bărbatul dădu din cap. Îşi întoarse privirea.

Podemos compartirlas.[272]

Bueno, strigă bărbatul. *Gracias*.

Allí voy.[273]

---

[270] Ce ai de mâncare? (sp.), (n.red.)

[271] Nişte sărăţele, atât (sp.), (n.red.).

[272] Putem să le împărţim (sp.), (n.red.).

[273] Vin eu acolo (sp.), (n.red.).

Însă bărbatul se ridică în picioare. Vin eu la dumneata, strigă el.

Coborî peretele de beton şi traversă şoseaua şi trecu peste parapetul de la marginea şoselei şi traversă spațiul din mijloc printre stâlpii rotunzi de beton şi trecu peste benzile care o luau spre nord şi se cățără până unde stătea Billy şi se lăsă pe vine şi se uită la el.

Nu-i mare lucru, spuse Billy. Scoase cele câteva pachete de sărățele care îi mai rămăseseră în buzunar şi le oferi.

Muy amable[274], spuse bărbatul.

Está bien. Am crezut la început c-ai fi altcineva.

Omul se aşeză şi-şi întinse picioarele în față şi şi le puse unul peste altul. Rupse un pachet de sărățele folosindu-şi caninii şi scoase una şi o ridică în dreptul ochilor şi se uită la ea şi apoi o rupse în două în dinți şi mestecă un timp. Purta o mustață subțirică, pielea îi era netedă şi arămie. Nu puteai să-i ghiceşti vârsta.

Cine credeai c-aş fi?

O persoană. O persoană care o aşteptam într-un fel. Am crezut că am zărit-o o dată sau de două ori zilele trecute. Mereu tot n-am apucat să mă uit s-o văd mai bine.

---

[274] Foarte amabil din partea ta (sp.), (n.red.).

Cum arată?

Nu ştiu. Să zic că arată tot mai mult şi mai mult a prieten.

Credeai că sunt moartea.

Am avut în vedere şi posibilitatea asta.

Bărbatul dădu din cap. Mesteca. Billy îl privea.

Da' nu eşti, nu?

Nu.

Stăteau şi mâncau sărățelele.

Adónde vas?[275] spuse Billy.

Al sur. Y tú?[276]

Al norte.[277]

Omul dădu din cap. Zâmbi. *Qué clase de hombre comparta sus galletas con la muerte?*[278]

Billy dădu din umeri. Ce soi de moarte-i aia care le mănâncă?

Ce soi, într-adevăr, spuse omul.

---

[275] Încotro mergi? (sp.), (n.red.)

[276] Către sud. Dar tu? (sp.), (n.red.)

[277] Spre nord (sp.), (n.red.).

[278] Ce soi de oameni sunt aceia care îşi împart sărățelele cu moartea? (sp.) (n.red.)

Nu încercam să-mi dau seama de nimica. *De todos modos el compartir es la ley del camino, verdad?*[279]

De veras.[280]

Cel puțin aşa am fost io crescut.

Omul dădu din cap. În Mexic în anumite zile din calendar este un obicei să se pună loc la masă pentru moarte. Dar poate că ştii asta.

Da.

Ea are poftă de mâncare.

Ce-i drept, are.

Poate că dacă-i dai doar câteva sărățele se ofensează.

Poate că trebuie să se mulțumească cu ce-are. Aşa, ca toată lumea.

Omul dădu din cap. Da, spuse el. Poate că este aşa.

Traficul se întețea pe autostradă. Soarele era sus pe cer. Bărbatul deschise cel de-al doilea pachet de sărățele. Spuse că poate moartea are inima mai largă. Că poate că în felul său egalitarist moartea cântărea darurile oamenilor după înțelegerea fiecăruia şi că în ochii morții ofrandele săracilor erau la fel cu ale oricui altcuiva.

Ca Dumnezeu.

---

[279] Oricum, să împarți e legea drumului, nu-i aşa? (sp.), (n.red.)

[280] Într-adevăr (sp.), (n.red.).

Da. Ca Dumnezeu.

Nadie puede sobornar a la muerte[281], spuse Billy.

De veras. Nadie.

Nici pe Dumnezeu.

Nici pe Dumnezeu.

Billy privea cum lumina desluşea contururile bălților din câmpurile de dincolo de şosea. Unde ne ducem când murim? spuse el.

Nu ştiu, spuse omul. Acum unde suntem?

Soarele se ridicase peste câmpia din spatele lor. Omul îi dădu înapoi ultimul pachet de sărățele rămas.

Poți să le ții, spuse Billy.

No quieres más?[282]

Mi-e gura prea uscată.

Omul dădu din cap şi băgă sărățelele în buzunar. *Para el camino*[283], spuse el. M-am născut în Mexic. N-am mai fost pe-acolo de mulți ani.

Şi-acuma te-ntorci?

Nu.

---

281 Nimeni nu poate mitui moartea (sp.), (n.red.).

282 Nu mai vrei? (sp.), (n.red.)

283 Pentru drum (sp.), (n.red.).

Billy dădu din cap. Omul cercetă cu privirea ziua ce avea să vină. Când am ajuns la miezul vieții, spuse el, i-am desenat parcursul pe o hartă şi l-am studiat mult timp. Am încercat să văd care era urma pe care o lăsa ea pe pământ pentru că am crezut că dacă aş putea să văd acea urmă şi să-i identific forma, apoi aş şti mai bine cum să continui. Aş şti ce cale trebuia să străbat. Aş vedea viața mea în viitor.

Şi cum a mers?

Altfel decât mă aşteptam.

Cum ştiai că era miezul vieții tale?

Am avut un vis. De aceea am desenat harta.

Cum arăta?

Harta?

Da.

Era interesantă. Arăta ca mai multe lucruri diferite. Erau mai multe perspective din care puteai să alegi. Am fost surprins.

Puteai să-ți aduci aminte de toate locurile prin care-ai fost?

O, da. Tu n-ai putea?

Nu ştiu. Au fost cu grămada. Mda. Bănui că da. Dacă mi-aş pune mintea. Dacă m-aş aşterne să mă uit mai cu luare-aminte.

Da. Desigur. Tocmai asta a fost şi metoda mea. Un lucru mă ducea către alt lucru. Mă îndoiesc că putem uita pe unde am umblat. Cu bunele şi cu relele.

În ce feluri arăta? Harta.

La început am văzut un chip dar după aceea am întors-o şi m-am uitat la ea în alte feluri şi când am întors-o la loc chipul dispăruse. Nici că am mai putut să-l găsesc.

Ce s-a-ntâmplat cu ea?

Nu ştiu.

Chiar l-ai văzut sau numa ai crezut că l-ai văzut?

Omul zâmbi. *Qué pregunta*[284], spuse el. Care ar fi diferența?

Nu ştiu. Cred că trebuie să fie o diferență.

Şi eu la fel. Dar care anume?

Păi. N-ar mai fi un chip de-adevăratelea.

Nu. Era o sugestie. Un *bosquejo*. Un *borrador*, *quizás*[285].

Da. În orice caz e dificil să priveşti propriile dorințe din afară şi să vezi lucrurile după vrerea lor.

Io cred că vezi pur şi simplu ce ți se găseşte dinainte.

---

284 Ce întrebare (sp.), (n.red.).

285 O schiță. Un crochiu, poate (sp.), (n.red.).

Da. Eu nu cred asta.

Visu ce-a fost?

Visul, spuse omul.

Nu-i musai să-mi zici.

Cum de ştii?

Nu trebuie să-mi zici nimica.

Se prea poate. În orice caz era un bărbat care călătorea prin munți şi care a ajuns într-un loc din munți unde anumiți pelerini obişnuiau să se adune în vremuri de demult.

Ăsta e visu?

Da.

Ándale pues.

Gracias. Unde pelerinii obişnuiau să se adune în vremuri de demult. *En tiempos antiguos*.[286]

Ai mai povestit visu ăsta.

Da.

Ándale.

En tiempos antiguos. Era o trecătoare sus în munți unde ajunsese el şi acolo era o masă de stâncă şi masa de stâncă era foarte veche şi căzuse în vremea după facerea pământului de pe o *peñasco*[287] de sus din munți şi zăcea

[286] În vremuri străvechi (sp.), (n.red.).

[287] Stâncă (sp.), (n.red.).

pe fundul trecătorii cu partea mai lată şi despicată în vânt şi-n soare. Şi acolo pe faţa stâncii aceleia se mai puteau vedea petele de la sângele celor care fuseseră omorâţi pe ea pentru a le face pe plac zeilor. Fierul din sângele acelor fiinţe dispărute înnegrise stânca şi putea fi văzut acolo. Dimpreună cu urmele întretăiate ale topoarelor sau ale săbiilor menite să arate unde se săvârşise lucrarea.

Există locu ăsta?

Nu ştiu. Da. Sunt asemenea locuri. Dar acesta nu era unul dintre ele. Era un loc din vis.

Ándale.

Aşadar călătorul ajunse în locul acesta la căderea nopţii când munţii dimprejur se întunecau şi vântul din trecătoare se făcea tot mai rece odată cu lăsarea nopţii şi el îşi lăsă jos povara ca să se odihnească şi îşi scoase pălăria să-şi răcorească fruntea şi apoi ochii îi căzură pe această piatră de altar pătată de sânge pe care vânturile sierrei[288] şi vijeliile sierrei fuseseră neputincioase în toate aceste mii de ani s-o curețe. Şi acolo alese el să-şi petreacă noaptea, iată nesăbuinţa celor pe care Dumnezeu a fost atât de bun să-i scutească de

[288] Sierra – lanţ de munţi (sp.), (n.red.).

nenorocirile pe care după dreptate s-ar fi cuvenit să le îndure pe lumea aceasta.

Cine era călătorul?

Nu ştiu.

Tu erai?

Nu cred. Dar pe de altă parte, dacă nu ne cunoaştem pe noi înşine treji fiind, cum am putea în vis?

Cred că io aş şti dacă io sunt.

Da. Dar nu ai mai întâlnit oameni în vis pe care să nu îi mai fi văzut până atunci? În vis sau treaz?

Sigur că da.

Şi cine erau ei?

Nu ştiu. Oameni din vis.

Crezi că tu i-ai născocit. În vis.

Aşa mă gândesc. Mda.

Ai putea să o faci treaz fiind?

Billy rămase cu brațele rezemate de genunchi. Nu, spuse el. Pesemne că n-aş putea.

Nu. Oricum cred că sinele tău în vis sau treaz este doar ceea ce alegi tu să vezi. Bănuiesc că fiecare om este mai mult decât îşi închipuie el însuşi.

Ándale.

Aşa. Acest călător era un astfel de om. Îşi puse desaga jos şi cercetă împrejurimile din ce în ce mai întunecoase.

În acea trecătoare de sus din munte era tot numai stâncă şi pietriş şi cum se gândea ca măcar să se aşeze mai sus de unde pot să răzbată şerpii noaptea ajunse el la altar şi-şi puse mâinile pe acesta. Şovăi, dar nu şovăi destul. Îşi aşternu pătura peste stâncă şi puse pietre la capete ca să nu o ia vântul înainte să apuce el să-şi scoată cizmele.

Ştia ce fel de piatră era?

Nu.

Păi atunci cine ştia?

Visătorul ştia.

Tu.

Da.

Păi atuncea mă gândesc că tu şi cu el eraţi doi inşi deosebiţi.

Cum aşa?

Pentru că dacă eraţi unu şi acelaşi ce ştia unu trebuia să ştie şi celălalt.

Cum e în viaţă.

Da.

Dar asta nu e viaţa. Ăsta e un vis. În viaţă întrebarea nici nu s-ar pune.

Ándale.

Aşa că îşi scoase cizmele. După ce le scoase se căţără pe stâncă şi se înfăşură în pătură şi într-acel culcuş rece şi cumplit se găti de somn.

Îi urez noroc.

Da. Şi iată că totuşi a dormit.

A adormit în visu tău?

Da.

Cum ştii că dormea?

Puteam să-l văd cum doarme.

Visa?

Omul stătu şi îşi privi încălţările. Îşi descrucişă picioarele şi le încrucişă iar. Ei, spuse el. Nu sunt sigur cum să-ţi răspund. Se întâmplară unele lucruri. Unele aspecte ale lor rămân neclare. E greu de ştiut, de pildă, când au avut loc aceste evenimente.

De ce?

Visul pe care l-am avut s-a întâmplat într-o anumită noapte. Iar în vis a apărut călătorul. În care noapte? Când în viaţa călătorului s-a întâmplat să petreacă noaptea în acea *posada*[289] stâncoasă? A dormit şi evenimentele pe care ţi le voi povesti s-au întâmplat, dar când anume? Acum înţelegi problema. Să spunem că evenimentele care au avut loc au fost un vis al acestui om

[289] Han (sp.), (n.red.).

a cărui realitate însăşi rămâne ipotetică. Cum judecăm lumea acestei minți ipotetice? Şi care anume din toate ce-l privesc sunt somn şi care trezie? Cum se face de are şi el o lume a nopții? Lucrurile au nevoie de un temei pe care să se-aşeze. Aşa cum orice suflet cere-un trup. Un vis în alt vis reclamă alte lucruri decât am fi tentați să credem.

Un vis într-alt vis poate că nu-i un vis.

Trebuie să avem în vedere şi această posibilitate.

Mie-mi sună doar a superstiție.

Şi ce înseamnă asta?

O superstiție?

Da.

Păi na. Mă gândesc că-i atuncea când crezi în lucruri care nu există.

Cum ar fi mâine? Sau ieri?

Cum ar fi visele unuia care l-ai visat. Ieri a fost şi mâine vine.

Se prea poate. Dar oricum ar fi visele acestui om au fost visele lui proprii. Erau separate de visul meu. În visul meu omul era întins pe piatra lui şi dormea.

Da' tot tu puteai să le scorneşti.

En este mundo todo es posible. Vamos a ver.[290]

---

[290] Pe lumea asta totul e posibil. Hai să vedem (sp.), (n.red.).

E ca înfățișarea vieții tale pe harta aia.

Cómo?

Es un dibujo nada más.[291] Nu-i viața ta. O imagine nu-i un lucru. E doar o imagine.

Bine zis. Dar ce e viața ta? Poți s-o vezi? Se face nevăzută chiar de cum apare. În fiece moment. Până ce dispare cu totul. Când te uiți la lumea asta este oare un moment în timp în care ceea ce vezi devine ceea ce-ți aduci aminte? Cum se separă? Tocmai asta nu avem cum să demonstrăm. Tocmai asta-i ceea ce lipseşte hărții noastre şi imaginii pe care o formează. Şi totuşi asta-i tot ce posedăm.

N-ai zis dacă harta ta ți-a fost de vreun folos sau nu.

Omul îşi bătu buza de jos cu arătătorul. Se uită la Billy. Da, spuse el. Ajungem şi la asta. Deocamdată pot spune doar că sperasem să descopăr un fel de calcul care să însumeze drumul hărții şi al vieții în clipa-n care viața se va fi isprăvit. Căci cu toate limitele lor trebuie să existe o formă împărtăşită sau un domeniu comun între povestire şi ceea ce se povesteşte. Şi dacă aşa stau lucrurile atunci imaginea de care vorbim oricât de parțială ar fi ea trebuie să aibă o direcție şi dacă are ceva atunci tot ce va să vie trebuie să fie în calea ei. Spui că

[291] E un desen, nimic mai mult (sp.), (n.red.).

viața unui om nu poate fi zugrăvită. Dar poate că vorbim de lucruri diferite. Imaginea caută să prindă şi să fixeze în configurațiile-i proprii ceea ce nu poate fi vreodată posedat. Harta noastră n-are habar de timp. Nu are putere să vorbească nici măcar de orele pe care le implică existența noastră. Nici de cele care au trecut, nici de cele care au să vină. Şi totuşi în forma sa ultimă harta şi viața pe care o schițează trebuie să se întâlnească acolo unde timpul se sfârşeşte.

Adică dacă am dreptate tot pe temeiuri proaste am.

Poate că ar trebui să ne întoarcem la visător şi la visul său.

Ándale.

S-ar putea spune că omul nostru s-a trezit şi că evenimentele care au avut loc nu erau deloc un vis. Dar cred că mai înțelept ar fi a le considera drept vis. Căci dacă aceste evenimente au fost altceva decât un vis el nu s-ar mai trezi deloc. După cum vei vedea.

Ándale.

Propriul meu vis este o altă chestiune. Călătorul meu doarme visând neliniştit. Să-l trezesc? Drepturile de posesiune ale visătorului asupra a ceea ce-i visat au limitele lor. Nu pot să nu-i las călătorului propria

autonomie altminteri ar dispărea cu totul. Vezi bine care e problema.

Cred că încep să văd mai multe probleme.

Da. Acest călător are şi el o viaţă şi viaţa aceea are o direcţie şi dacă el însuşi nu ar fi apărut în acest vis, visul ar fi fost cu totul altul şi n-am mai fi avut ce povesti de el. Ai să spui poate că el nu are nici o greutate şi prin urmare nici o istorie dar părerea mea e că orice ar fi el sau din orice ar fi făcut el nu poate exista fără o istorie. Iar temeiul acelei istorii nu este diferit de-al tău sau de-al meu căci viaţa sortită altora ne încredinţează pe fiecare dintre noi că existăm cu adevărat şi noi şi tot ce ne-nconjoară. Avantajul de a privi această singură noapte din istoria acestui om ne forţează să recunoaştem că orice cunoaştere e-un împrumut şi orice fapt o datorie. Căci orice întâmplare ni se arată doar când renunţăm la orice altă posibilă desfăşurare. Pentru noi, întreaga viaţă a călătorului converge în acest loc şi în acest ceas, indiferent ce ştim poate despre acea viaţă sau despre materia din care e alcătuită. *De acuerdo?*

Ándale.

Aşa. Se aşternu s-adoarmă. Şi în acea noapte avu loc o furtună în munţi şi fulgerele trosniră şi vântul gemu în strungă şi odihna călătorului fu în adevăr proastă odihnă.

Crestele golaşe din juru-i erau forjate iar şi iar de fulgere şi în vâlvătaia acelor fulgere el văzu cu mirare cum coboară prin şuvoaiele stâncoase un grup de oameni care purtau în ploaie torțe şi care îngânau în drumul lor un cânt domol sau o rugăciune. Se ridică de pe stânca sa pentru a-i desluşi mai bine. Nu le putea zări decât capetele şi umerii care jucau în lumina torțelor dar păreau să poarte diverse podoabe, acoperăminte primitive născocite din pene de pasăre sau din piei de lincşi. Din blană de maimuță. Purtau coliere de mărgele sau de piatră sau de scoici din ocean şi şaluri din cine ştie ce țesătură, poate din muşchi. La lumina făcliilor care sfârâiau în ploaie putea vedea că duceau pe umeri o litieră sau un catafalc şi de-acum putea s-audă răsunând printre pietre notele legănate ale unei trâmbițe şi bătaia lentă a unei tobe.

Când ieşiră în drum putu să-i vadă mai bine. În primul rând era un bărbat care purta o mască făcută din carapacea sculptată a unei țestoase de apă incrustată toată cu agate şi cu matostat. Purta un sceptru pe măciulia căruia era propria sa icoană şi icoana purta şi ea un sceptru la fel în miniatură şi tot aşa şi sceptrul în ceea ce ne închipuim că trebuie să fi fost o neştiută infinitate de ființe şi asemănări în succesiune.

În spatele său venea toboşarul cu toba sa de piele netăbăcită şi sărată, întinsă pe un cadru de frasin, şi toba aceasta o bătea cu un soi de îmblăciu făcut dintr-un glob de lemn tare legat cu un laţ de-un băţ. Toba scotea o notă joasă de mare rezonanţă şi el o bătea rotind îmblăciul în sus şi la fiecare bătaie îşi pleca capul să asculte după cum ar face poate cineva care acordează o tobă. Urma un bărbat care ducea o sabie băgată-n teacă pe o pernă de piele şi după el veneau cei care purtau torţele apoi litiera şi cei care o purtau pe-aceasta. Călătorul nu putea spune dacă persoana pe care o purtau era vie sau dacă asta nu era poate un soi de procesiune funerară care trecea prin munţi în ploaie şi în noapte. În urma alaiului venea cântăreţul din trâmbiţă care purta un instrument făcut din trestie de zahăr legat cu un mănunchi de sârme de cupru şi împodobit cu canafuri. Cânta suflând prin nişte tuburi şi instrumentul scotea trei note care pluteau în aerul învăluit al nopţii de deasupra ca şi cum ar fi fost ele însele un trup ponderabil.

Câţi inşi dintr-ăştia erau acolo?

Cred că opt.

Zi mai departe.

Înaintau pe drum şi călătorul se ridică în capul oaselor şi îşi săltă picioarele peste marginea pietrei de altar şi-şi strânse pătura în jurul umerilor şi aşteptă. Veniră către el până ce ajunseră în faţa locului în care stătea el şi aici se opriră şi aici rămaseră-n loc. Călătorul îi privea. Deşi era curios i se făcuse şi frică.

Şi tu?

Eu eram doar curios.

Cum ştiai că-i era frică?

Omul cercetă cu privirea drumul pustiu de la picioarele lor. După o vreme spuse: Acest om nu eram eu. Dacă el se poate să fi fost vreo parte din mine pe care să nu o recunosc tot aşa de bine se poate să fii şi tu la fel. Mă reazem de argumentul meu despre istoriile comune.

Tu unde erai în tot răstimpu ăsta?

Dormeam în patul meu.

Nu erai în vis.

Nu.

Billy se aplecă şi scuipă. Păi bine, spuse el, eu am şapteşopt de ani şi în tot timpu ăsta am avut o grămadă de vise. Şi după cât pot io să-mi aduc aminte am fost în fieşicare vis. Nu-mi vine-n minte vreodată să fi visat despre alţii da' io să nu fi fost pe undeva pe-acolo. După mintea mea, visezi cam totdeauna despre tine. Ba chiar

am visat o dată că eram mort. Da' eram acolo şi mă uitam la cadavru.

Înțeleg, spuse bărbatul.

Ce-nțelegi?

Înțeleg că te-ai gândit ceva la vise.

Ba nu m-am gândit la ele deloc. Le-am avut şi gata.

Putem să ne întoarcem la problemă?

Poți să faci ce vrei.

Mulțumesc.

Eşti sigur că nu-mi îndrugi verzi şi uscate.

Omul zâmbi. Se uită în zare peste şosea şi peste câmpuri şi clătină din cap dar nu răspunse.

Sau la asta vroiai să te-ntorci?

Problema e că întrebarea ta este chiar întrebarea de care atârnă povestea toată.

Un camion cu remorcă trecu pe deasupra capetelor lor şi rândunelele care-şi făcuseră cuib în bolțile de beton îşi luară zborul şi dădură roată şi se întoarseră.

Ai răbdare, spuse omul. Povestea aceasta, asemenea tuturor poveştilor, îşi are începutul într-o întrebare. Şi acele poveşti care ne impresionează cel mai mult au un fel de a se răzvrăti împotriva povestitorului şi de a-l şterge

din memorie pe el dimpreună cu motivele sale. Aşa că întrebarea cine spune povestea este foarte *consiguiente*[292].

Nu orice poveste e despre câte-o-ntrebare.

Ba da. Când totul e ştiut istorisirea nu mai e posibilă.

Billy se aplecă şi scuipă iar. *Ándale*, spuse el.

Era curios şi îi era frică omului nostru şi el strigă către procesiune un salut oarecare ce răsună printre stânci. Îi întrebă încotro se îndreptau dar ei nu răspunseră nicicând. Se opriseră în drumul cel vechi din trecătoare îngrămădiți unul într-altul, aceste creaturi mute şi noptatice, cu torțele lor şi cu instrumentele lor şi cu prizonierul lor, şi aşteptară. Ca şi cum el ar fi fost pentru ei de neînțeles. Sau ca şi cum s-ar aştepta de la el să le spună vreun lucru anume pe care nu-l rostise încă.

Da' el de fapt dormea.

Aşa cred eu.

Şi de s-ar fi trezit?

Atunci n-ar mai fi văzut ceea ce vedea. Nici eu.

De ce nu zici direct că s-ar fi făcut nevăzut sau c-ar fi dispărut?

Care din ele?

Cum care?

Desaparecer o desvanecerse.[293]

---

[292] Firească (sp.), (n.red.).

Hay una diferencia?[294]

Sí. Lo que se desvanece es simplemente fuera de la vista. Pero desaparecido?[295] Ridică din umeri. Unde se duc toate? Într-un caz cum este cel al călătorului şi al aventurilor sale – în care eşti pe un teren nesigur chiar de vrei să spui de unde se trag toate acestea – pare că nu e mult de spus despre unde s-ar afla odată ce s-au dus. Într-un asemenea caz nu se poate măcar găsi vreun loc sigur de unde să începi.

Pot să zic şi io ceva?

Fireşte.

Cred că ai un obicei să faci lucrurile puțintel mai complicate decât trebuie. De ce nu spui pur şi simplu povestea?

Un sfat bun. Să vedem ce se poate face.

Ándale pues.

Deşi ar trebui să-ți atrag atenția că tu eşti cel cu întrebările.

Ba n-ar trebui.

Bine. Cum zici.

---

293 Să dispară sau să se împrăştie? (sp.), (n.red.)

294 E vreo diferență? (sp.), (n.red.)

295 Ceea ce se împrăştie pur şi simplu nu se mai vede. Dar când dispare? (sp.), (n.red.)

Hai şi dă-i-nainte.

Da.

Io stau chitic aicea.

Cómo?

Nimic. O să tac şi nu-ți mai pun întrebări, asta-i tot.

Erau întrebări bune.

N-ai să mai spui povestea, nu?

Aşadar poate că se chinuia să se trezească. Cu toate că noaptea era friguroasă şi patul de stâncă tare, nu putea. Între timp peste tot se înstăpânise tăcerea. Ploaia încetase. Vântul. Membrii procesiunii se consultară între ei şi apoi cei care purtau litiera veniră în față şi o lăsară pe terenul pietros. În litieră era întinsă o fată tânără cu ochii închişi şi mâinile încrucişate pe piept ca şi cum ar fi fost moartă. Visătorul se uită la ea şi apoi se uită la trupa care stătea în jurul ei. Deşi noaptea era friguroasă şi deşi frig trebuie să fi fost în coclaurii bătuți de vânt din care coborâseră ei totuşi erau subțire îmbrăcați şi chiar şi mantiile şi păturile pe care le purtau pe umeri erau țesute străveziu. În lumina torțelor, chipurile şi torsurile lor străluceau de sudoare. Şi deşi înfățişarea lor şi misiunea care părea să-i preocupe erau stranii, ei îi păreau ciudat de familiari. Ca şi cum ar mai fi văzut deja toate acestea undeva.

Cum ar fi într-un vis.

Dacă doreşti.

Nu-i după mine.

Crezi că ştii cum se termină visul ăsta.

Am io vreo idee-două.

Vom vedea.

Zi-i mai departe.

În trupă se afla un fel de spițer care ducea în cingătoarea de la brâu leacurile lui şi acesta se consultă cu şeful grupului. Şeful îşi dădu pe spate cu degetul carapacea de broască țestoasă de pe vârful capului ca un sudor care-şi ridică masca dar visătorul nu-i putea vedea fața. Rezultatul consfătuirii lor a fost că trei dintre bărbații pe jumătate goi din anturajul lor se desprinseră şi se apropiară de piatra de altar. Duceau cu ei o butelcă şi o cupă şi puseră cupa pe piatră şi o umplură ochi şi i-o oferiră visătorului.

Bine-ar face să se mai gândească.

Prea târziu. O luă cu amândouă mâinile cu aceeaşi gravitate cu care aceasta îi fusese oferită şi o ridică la buze şi bău.

Ce era în ea?

Nu ştiu.

Ce fel de cupă?

O cupă dintr-un corn încins la foc şi modelată ca să stea în picioare.

Ce i-a pricinuit?

Efectul a fost că el uită.

Ce-a uitat? Tot?

Uită durerea din viața sa. Şi totodată nu înțelese care era pedeapsa pentru ce făcuse.

Zi-i-nainte.

O bău până la fund şi dădu înapoi cupa şi în nu mai mult de o clipă fu deposedat de tot aşa încât era din nou ca un copil şi asupra lui se pogorî o pace deplină şi temerile sale se stinseră până în punctul în care era dispus să devină complice într-o ceremonie a sângelui care era pe-atunci şi este şi acum o sfidare față de Dumnezeu.

Care era pedeapsa?

Nu. Era un preț şi încă şi mai mare.

Care anume?

Că şi acestea vor cădea pradă uitării.

Şi rău ar fi?

Aşteaptă şi-ai să vezi.

Zi-i.

Bău cupa şi se oferi negrei milostenii a acestor străvechi *serranos*[296]. Şi ei la rândul lor îl conduseră de pe piatră până pe drum şi se preumblară cu el încolo şi-ncoace. Păreau să-l îndemne să contemple împrejurimile locului în care se afla, stâncile şi munții, clopotul de stele de deasupra lor, întipărite pe veşnicia neagră a obârşiei acestei lumi.

Şi ei ce ziceau?

Nu ştiu.

Nu puteai să-i auzi?

Omul nu răspunse. Stătu cumpănind formele betonului de deasupra capetelor lor. Cuiburile de rândunele erau agățate în colțuri la mare înălțime ca nişte colonii de mici *hornos*[297] de lut cu susul în jos. Traficul se întețise. Umbrele ca nişte cutii de care camioanele se dezbărau când intrau pe sub pod le aşteptau acolo pe unde ieşeau iar în soare, de partea cealaltă. Îşi ridică o mână cu încetineală ca şi cum ar fi vrut să arunce ceva. Nu-i chip să-ți răspund la întrebare. Nu e ca şi cum ai nişte omuleți în cap care fac conversație. Nu se aude nici un sunet. Aşadar ce limbă să

---

296 Munteni (sp.), (n.red.).

297 Hornuri (sp.), (n.red.).

fie aceasta? În orice caz acesta era un vis adânc pentru visător şi în asemenea vise există o limbă mai veche chiar decât cuvântul rostit. Acest grai este de altă natură şi într-însul nu poate fi minciună sau ascundere a adevărului.

Credeam c-ai zis că vorbeau.

În visul meu despre ei poate că vorbeau. Sau poate că interpretez aşa cum mă pricep mai bine. Visul călătorului este o altă problemă.

Zi-i.

Lumea de demult ne cere socoteală. Lumea străbunilor noştri...

Mie îmi pare că dacă vorbeau în visul tău trebuie că vorbeau şi-ntr-al lui. E-acelaşi vis.

E aceeaşi întrebare.

Şi care-i răspunsul?

Ajungem şi la asta.

Ándale.

Lumea străbunilor noştri locuieşte în noi. Zece mii de generații şi mai bine. O formă fără istorie nu are putința să se perpetueze. Ceea ce nu are trecut nu poate avea viitor. În miezul vieții noastre este istoria din care ea se compune şi în acest miez nu există graiuri ci doar actul cunoaşterii, şi pe acesta îl împărtăşim în vise şi în trezie.

De dinainte ca primul om să fi vorbit şi după ce ultimul va fi redus la tăcere pentru totdeauna. Totuşi în cele din urmă el a vorbit, după cum vom vedea.

Bun.

Aşadar el umblă cu cei care îl ţineau captiv până când mintea i se linişti şi ştiu că viaţa lui se afla acum în alte mâini.

Nu pare să aivă cine ştie ce vână-n el.

Ai uitat de ostatic.

Fata.

Da.

Zi-i.

E important să înţelegi că nu s-a predat de bunăvoie. Martirul care tânjeşte după flăcări nu poate fi un candidat potrivit pentru ei. Unde nu este pedeapsă nu poate fi nici premiu. Înţelegi.

Zi-i.

Păreau că îl aşteaptă să ia o decizie. Să le spună ceva, poate. El cercetă tot ce era de cercetat din jurul său. Stelele şi stâncile şi chipul fetei adormite în culcuşul ei. Pe cei care îl ţineau în captivitate. Coifurile lor şi costumele lor. Torţele pe care le duceau, făcute din ţevi goale pe dinăuntru şi umplute cu ulei şi cu fitiluri de funie, şi flăcările care erau protejate de vânt cu băşici de

peşte întinse pe un schelet de lemn cu acoperământ şi coş făcut din tablă de cupru lucrată în foc. Încercă să citească în ochii lor dar ochii aceia erau întunecați iar ei şi-i adumbriseră cu negru ca nişte oameni însărcinați să traverseze pustiuri de zăpadă. Sau de nisip. Încercă să se uite la picioarele lor să vadă cum sunt încălțați dar robele le cădeau peste pietrele din jur şi el nu fu în stare. Ce văzu fu stranietatea acestei lumi şi cât de puține ştim şi cât de slab pregătiți suntem față cu tot ce ne va fi prilejuit. Văzu că viața unui om nu înseamnă cu mult mai mult de-o clipă şi, cum timpul e veşnic, prin urmare fiecare om a fost dintotdeauna şi mereu în miezul călătoriei sale, oricât de bogat în ani sau oricât de departe ar fi ajuns. Se gândi că vedea în tăcerea lumii o mare conjurație şi ştia că în acest caz el însuşi era probabil parte a acestei conjurații şi că aceia care-l țineau captiv şi planurile lor nu mai contau. Dacă avu vreo revelație, atunci fu aceasta: că el era depozitarul unei cunoaşteri la care ajunsese numai odată ce abandonase tot ce crezuse mai-nainte. Şi cu aceasta el se întoarse către gardienii săi şi spuse: Nu vă voi spune nimic.

Nu vă voi spune nimic. Asta a spus el şi asta fu tot ce-avu de spus. În următoarea clipă îl conduseră către

stâncă şi îl întinseră pe ea şi o ridicară pe fată din culcuşul ei şi o conduseră înainte. Pieptul îi tresălta.

Cum anume?

Pieptul ei tresălta.

Aşa, zi-i.

Ea se aplecă şi-l sărută şi se îndepărtă şi arhitronul păşi în față cu sabia pe care o ținea cu amândouă mâinile şi o ridică deasupra capului şi despărți capul călătorului de trup.

Care vasăzică, cu asta basta.

Deloc.

Bănui c-o să te-apuci să-mi zici acuma c-a supraviețiut aşa descăpățânat.

Da. Se trezi din vis şi stătu tremurând de frig şi de spaimă. Chiar acolo, în trecătoarea cea pustie. În chiar munții aceia sterpi. Pe-aceeaşi lume.

Şi tu?

Naratorul zâmbi cu nostalgie, ca un om care-şi aduce aminte de copilărie. Aceste vise dezvăluie totodată lumea, spuse el. Ne trezim aducându-ne aminte de întâmplările care le compun cu toate că adesea narațiunea e fugară şi dificil de amintit. Şi totuşi narațiunea este cea care-i dă visului viață în vreme ce întâmplările însele pot fi adesea schimbate între ele. Întâmplările din lumea în care

suntem treji, pe de altă parte, ne sunt impuse, iar narațiunea este axa nebănuită pe care ele trebuie înşiruite. Nouă ne revine să cântărim, să osebim, să rânduim aceste întâmplări. Noi suntem cei care le punem laolaltă întru povestea care suntem noi. Fiece om este un bard al existenței proprii. Aşa se alătură el lumii. Căci a se elibera de visul lumii despre el este totodată pedeapsa şi răsplata lui. Aşadar. Poate să mă fi trezit eu însumi dar pe măsură ce lumea venea tot mai aproape călătorul de pe stânca sa începu să dispară şi întrucât nu voiam deocamdată să mă despart de el l-am chemat.

Avea vreun nume?

Nu. Nu avea nume.

Ce i-ai zis?

I-am spus doar să rămână şi iată că a rămas, şi astfel eu am dormit mai departe şi călătorul s-a întos către mine şi a aşteptat.

Pesemne că era surpins să te vadă.

Bună întrebare. Părea într-adevăr să fie surprins şi totuşi în vis se întâmplă adesea că extravagațele cele mai nebuneşti par lipsite de puterea de a surprinde şi cele mai improbabile himere ne apar banale. Dorința pe care o nutrim când suntem treji de a forma lumea după bunul nostru plac prilejuieşte felurite paradoxuri şi

dificultăți. Toate ce ne sunt date în grijă fierb de o neliniște lăuntrică. Dar în vis ne aflăm într-o măreață democrație a posibilului și în aceasta chiar suntem veritabili pelerini. Mergem acolo să-ntâlnim orice ne va fi dat să întâlnim.

Mai am înc-o întrebare.

Vrei să știi dacă și călătorul știa că visase. Dacă într-adevăr vis va fi fost acela.

Cum ziceai, ai mai spus povestea pân-acu.

Da.

Care-i răspunsu?

S-ar putea să nu-ți placă.

Nu că te-ar împiedica treaba asta.

El mi-a pus aceeași întrebare.

Vroia să știe dacă nu visase?

Da.

Ce-a zis?

M-a întrebat dacă i-am văzut.

Pe ăi cu veșmintele și cu lumânările și cu alte alea?

Da.

Și.

Păi da. Îi văzusem. Firește.

Deci asta i-ai spus tu lui.

I-am spus adevărul.

Păi o minciună aici nu te-ar fi costisit prea tare, nu?

Fiindcă?

Dacă asta l-ar fi-ndemnat să creadă că ce-a visat a fost adevărat.

Da. Vezi bine aici dificultatea.

Billy se aplecă şi scuipă. Cercetă din ochi priveliştea spre nord. Mai bine mă duc, spuse el. Am de mers, nu glumă.

Te aşteaptă cineva?

Sper că da. Io unu ştiu că m-aş bucura să-i văd.

A dorit să-i fiu martor. Dar în vis nu pot fi martori. Şi tu ai spus acelaşi lucru.

A fost numa un vis. L-ai visat. Poți să-l pui să facă ce pofteşti.

Unde era el înainte să-l fi visat eu?

De un' să ştiu?

Credința mea e următoarea, şi o spun din nou: Istoria lui e aceeaşi cu a ta sau cu a mea. Aceasta e materia din care e el alcătuit. Care alta? Dacă eu, ca Dumnezeu, l-aş fi creat pe om, atunci n-aş fi ştiut ce va să spună chiar înainte ca el să fi rostit ceva? Sau cum va acționa înainte să acționeze? În vis nu ştim ce are să se-ntâmple. Suntem surprinşi.

Bine-atunci.

Aşadar de unde se întâmplă?

Nu ştiu.

Două lumi sunt în atingere aici. Crezi că omului îi stă-n putere să cheme la ființă după bunul plac? Să-nchipuie o lume, treaz sau în somn? Să-i dea suflare şi apoi acolo să aşeze chipuri pe care oglinda le răsfrânge sau care de la soare să primească binecuvântare? Să deie viață acestor chipuri cu desfătări şi deznădejdi? Se poate să fie cineva aşa ascuns de sine însuşi? Şi dacă da, cine se ascunde? Şi de cine?

Chemi la ființă lumea pe care a făcut-o Dumnezeu şi numai pe aceea. Tot astfel nici viața aceasta a ta pe care atât o prețuieşti nu-i înfăptuirea ta, indiferent cum hotărăşti să-i spui povestea. Forma ei a fost tocmită silnic în nimic la începutul începuturilor şi toată vorbăria despre ce ar fi putut să fie altminteri e fără rost căci un altminteri nu există. Din ce ar putea fi făcut? Unde să se-ascundă? Sau cum să-şi facă apariția? Probabilitatea a ceea ce există în fapt e absolută. Că noi nu avem puterea s-o ghicim din capul locului nu o face mai puțin certă. Că noi ne putem închipui istorii paralele nu înseamnă chiar nimic.

Vasăzică ăsta e sfârşitu poveştii?

Nu. Călătorul rămase în dreptul stâncii şi pe stâncă se puteau vedea cu ochiul liber semnele de topor şi sabie şi rugina întunecată a sângelui celor care muriseră acolo şi pe care vijeliile lumii nu le puteau şterge. Aici călătorul îşi aşternuse de dormit fără a se gândi la moarte şi totuşi când se trezi alt gând nu mai avea. Cerurile pe care călăii săi îl chemaseră să le scruteze aveau acum o altă înfăţişare. Ordinea din viaţa sa părea să fi fost schimbată în plin curs. Un nod în urzeala lucrurilor. Cerurile acelea în ale căror forme oamenii văd destine măsurate, de-o seamă cu al lor, păreau acum să freamăte cu o nesocotită energie. Ca şi cum în dansul lor lucrurile s-ar fi descetluit, s-ar fi desprins din catastif. El se gândi că poate chiar data din înscrisuri să fie prost ţinută. Că de acum înainte noi apariţii nu vor mai putea fi înregistrate. Ar avea aceasta vreo importanţă?

Mă-ntrebi pe mine.

Da.

Cred că ar avea importanţă pentru tine. De el habar n-am. Ce zici?

Naratorul se opri gânditor. Cred, spuse el, că visătorul şi-a imaginat că stă la vreo răscruce. Însă nu există răscruci. Hotărârile noastre nu au alternativă. Se poate să cugetăm la câte o alegere dar noi urmăm o singură

cale şi atât. Registrul lumii este alcătuit din articolele sale, dar nu poate fi la rându-i împărţit în toate câte sunt acestea. Iar la un moment dat acest registru trebuie să întreacă orice posibilă descriere a sa şi visătorul cred că asta a văzut. Căci pe măsură ce puterea de a vorbi despre lume scade în noi tot aşa trebuie şi povestea lumii să-şi piardă firul şi prin urmare autoritatea. Lumea care va să vie trebuie să se compună din ce-a fost. Nici un alt material nu ne stă la îndemână. Şi totuşi cred că a văzut cum lumea i se destramă la picioare. Metodele pe care el le-a adoptat pentru călătoria sa păreau acum ca un ecou al morţii lucrurilor. Cred că a întrevăzut un întuneric groaznic.

Trebuie să-mi văd de drum.

Omul nu răspunse. Contempla câmpurile de la marginea drumului şi ţinuturile sterpe de dincolo care sclipeau acum în plin soare.

Deşertul acesta din jurul nostru a fost odinioară o mare întinsă, spuse el. Poate un asemenea lucru să dispară? Din ce sunt făcute mările? Sau eu? Sau tu?

Nu ştiu.

Omul se ridică şi se întinse. Se întinse straşnic, aruncându-şi braţele-n lături şi răsucindu-se. Se uită în jos la Billy şi zâmbi.

Şi ăsta e sfârşitu poveştii, spuse Billy.

Nu.

Se lăsă pe vine şi ridică mâna cu palma în afară.

Ridică mâna, spuse el. Aşa.

Ăsta-i vreun soi de jurământ?

Nu. Eşti jurat deja. Ai fost dintotdeauna. Ridică mâna.

Îşi ridică mâna după cum ceruse celălalt.

Vezi asemănarea?

Da.

Da. Nu are sens să spui că lucrurile există doar când apar. Calapodul pentru lumea aceasta şi pentru tot ce se găseşte în ea a fost lucrat demult. Totuşi povestea lumii, singura lume pe care o cunoaştem, nu există în afara instrumentelor care o înfăptuiesc. Nici instrumentele acestea nu pot exista în afara propriei lor istorii. Şi aşa mai departe. Viața asta a ta nu este o imagine a lumii. Ea este însăşi lumea şi se compune nu din oase sau din vise ori din timp ci din închinăciune. Nimic altceva nu o poate cuprinde. Nimic altceva nu-i stă acesteia-n putință să cuprindă.

Şi cu călătoru ce s-a-ntâmplat?

Nimic. Povestea nu are sfârşit. S-a trezit şi totul a fost ca mai înainte. A putut pleca.

În visele altora.

Se prea poate. Visele de felul acesta şi ritualurile lor nu au nici ele sfârşit. Obiectul căutării este cu totul altul. Oricum va fi el conceput în visele oamenilor sau prin faptele lor, nu se va potrivi întocmai niciodată. Aceste vise şi aceste fapte sunt îmboldite de o sete cumplită. Ele caută să împace o nevoie pe care nu o pot niciodată ostoi, iar pentru aceasta trebuie să dăm mulțumire.

Şi tu tot dormeai.

Da. În zori, când visul s-a încheiat, am plecat de-acolo şi pe câmpiile de jos era o tabără din care nu se înălța nici un fum cu tot frigul de-atunci şi ne-am dus jos în locul acela dar totul acolo era abandonat. Se găseau acolo corturi din piei întinse pe țăruşi de fier înfipți în terenul pietros şi înăuntrul acestor corturi erau vechi resturi de mâncare neatinse şi reci pe reci table de lut. Erau acolo o mulțime de arme primitive şi străvechi, cu părțile metalice gravate şi lucrate în filigran de aur, şi se găseau acolo straie cusute din piei de animale de la miazănoapte şi lăzi din piele netăbăcită cu zăvoare şi colțuri de aramă bătute cu ciocanul, pline de urmele călătoriilor şi anilor de drum, şi înlăuntrul lor erau cronici vechi şi condici şi însemnări ale istoriei neamului aceluia dispărut, calea pe care au urmat-o în lume şi socoteala lor cu privire la

costul acestui drum. Şi, la o parte, un vechi schelet de sepie cusut într-un giulgiu de piele.

Am mers împreună prin toată acea pustietate şi prin toată părăsirea aceea şi l-am întrebat dacă oamenii se vor fi dus cu cine ştie ce treburi dar el îmi spuse că nu. Când i-am cerut să-mi spună ce se întâmplase el se uită la mine şi-mi spuse: Am mai fost pe aici. Tot aşa şi tu. Totul aici este bun de luat. Nu atinge nimic. Apoi m-am trezit.

Din visu ăsta al tău?

Dintr-un singur vis m-aş fi putut trezi. M-am trezit din lumea aceea într-aceasta. Asemenea călătorului, la tot ce am renunţat mi se va arăta din nou.

La ce ai renunţat?

La necartografiabila lume a călătoriei noastre. La o trecătoare din munţi. La o stâncă pătată de sânge. La urmele de oţel de pe ea. La numele săpate în calcar ros de vremuri printre peşti de piatră şi scoici străvechi. La lucruri vagi şi care şi mai vagi devin. La fundul sec al mării. La uneltele vânătorilor migratori. La visele montate pe lamele acestora. La oasele rătăcitoare ale unui profet. La tăcere. La stingerea treptată a ploii. La venirea nopţii.

Trebuie s-o iau din loc.

Drum bun, *cuate*.

Şi ţie.

Sper că prietenii te-aşteaptă.

Şi eu.

Fiecare om când moare, moare pentru fiecare dintre toți ceilalți. Şi fiindcă moartea vine pentru toți, nu este altă cale de a a ne potoli frica de ea decât să-l iubim pe cel care stă în locul nostru. Nu aşteptăm noi să i se scrie istoria. El a trecut pe-aici demult. Acel om care este toți oamenii şi care stă la judecată pentru noi până ne vine nouă rândul şi trebuie să stăm în locul lui. Tu îl iubeşti pe el, pe omul acela? Vei cinsti calea pe care a apucat-o? Îi vei asculta povestea?

Noaptea aceea dormi într-un tub de beton de lângă autostradă pe unde lucraseră muncitorii. O basculantă Euclid mare şi galbenă zăcea acolo în noroi şi pilonii de beton palizi şi goi ai unei rampe de acces de la autostrada est-vest se găseau dincolo de basculantă, într-un şir curbat, îngrămădindu-se şi înălțându-se fără capiteluri sau frontoane ca ruinele unei ordini mai vechi ridicându-se drepte în întuneric. Noaptea bătu un vânt dinspre nord care vestea o ploaie dar nu plouă. Simțea mirosul creozotului umed din deşert. Încercă să doarmă. După o vreme se ridică şi se aşeză în gura rotundă a tubului ca unul care stă într-un clopot şi se uită în întuneric. În

deşert către vest se afla ceea ce i se părea a fi una dintre vechile misiuni spaniole din ținutul acela dar când o cercetă din nou mai atent cu privirea văzu că era cupola albă şi rotundă a unei stații radar. Dincolo de aceasta şi în parte întunecat de nori văzu în lumina lunii un şir de siluete care se luptau şi vociferau pe tăcute în bătaia vântului. Păreau să fie îmbrăcate în robe şi unele dintre ele cădeau în luptă şi se ridicau din nou pentru a-şi agita iarăşi mâinile. Crezu că veneau către el prin deşertul întunecat şi totuşi nu înaintau deloc. Aveau aspectul unor pacienți de la balamuc în halate decolorate care băteau muteşte în sticla temniței lor. Îi strigă dar strigătul său fu dus de vânt şi în orice caz ei erau prea departe să-l audă. După o vreme se înveli din nou în pătura sa jos în tub şi după încă o vreme adormi. Dimineața furtuna trecuse şi în lumina zilei celei noi nu văzu în deşert decât fâşii de ambalaje de plastic care atârnau de un gard acolo unde le purtase vântul.

Îşi continuă drumul spre est până în districtul De Baca din New Mexico şi căută mormântul surorii lui dar nu reuşi să-l găsească. Oamenii din locurile acelea se dovediră milostivi cu el şi zilele se făcură mai calde şi el nu-şi dorea mult în viața lui de pribeag. Se oprea să stea de vorbă cu copii şi cu cai. Femeile îi dădeau de mâncare

în bucătăriile lor şi el dormea învelit în pătura lui sub stele şi se uita cum cad meteoriții din cer. Într-o seară bău dintr-un izvor de sub un plop negru, aplecându-se şi înclinându-şi gura şi sorbind din cuvertura de mătase a apei şi privind peştişorii cum se lasă purtați de curent şi apoi îşi reiau drumul. Pe un ciot era o cană de tinichea şi el o luă şi se aşeză ținând-o în mâini. Nu mai văzuse o cană la un izvor de ani de zile şi o ținea cu amândouă mâinile aşa cum o făcuseră mii înaintea lui, necunoscuți lui şi totuşi legați printr-o sfântă taină. Îşi cufundă cana în apă şi o ridică rece şi picurândă la gură.

În toamna acelui an când veni frigul fu găzduit de o familie de la periferia orăşelului Portales din New Mexico şi dormi într-o magazie de lângă bucătărie care semăna mult cu camera în care dormise când era copil. Pe peretele coridorului atârna o fotografie înrămată care fusese reprodusă după un negativ de sticlă spart în cinci bucăți şi în fotografie unii străbuni fuseseră îmbinați la loc într-un studiu care se potrivea cu geometria un pic strâmbă a ansamblului. Atribuind un al treilea sens, un sens anume, fiecăruia dintre personajele care şedeau acolo. Chipurilor lor. Formelor lor.

Familia avea o fată de doisprezece ani şi un băiat de paisprezece şi tatăl lor le cumpărase un mânz pe care-l

ţineau într-un şopron în spatele casei. Nu era mare lucru de capul lui dar el ieşea după-amiaza după ce ei coborau din autobuzul şcolii şi le arăta cum să-l dreseze cu frânghia şi cu căpăstrul. Băiatului îi plăcea mânzul dar fata de-a dreptul îl iubea şi mergea afară noaptea după cină în frig şi stătea pe podeaua cu paie din şopron şi vorbea cu el.

Câteodată seara după cină femeia îl invita să joace cărţi cu ei şi uneori el şi copiii stăteau la masa din bucătărie şi el le povestea despre cai şi despre vite şi despre vremurile de demult. Uneori le povestea despre Mexic.

Într-una din zile visă că Boyd era în cameră cu el dar că nu se îndupleca să vorbească oricât îl strigă el. Când se trezi femeia stătea pe pat cu mâna pe umărul lui.

Domnu Parham, te simţi bine?

Da. Îmi pare rău. Visam, se vede că.

Sigur ţi-e bine?

Da, sărumâna.

Vrei să-ţi aduc o gură de apă?

Nu, sărumâna. Foarte mulţumesc. Acuş mă-ntorc la somnu meu.

Vrei să las lumina aprinsă-n bucătărie?

Dacă nu te superi.

Bun.

Mulțumesc frumos.

Boyd era fratele dumitale.

Da. A murit acu mulți ani de zile.

Şi tot ți-e dor de el.

Da, mi-e. Tot timpu.

Era mai tânăr?

Era. Cu doi ani.

Înțeleg.

Era cel mai bun. Am fugit în Mexic împreună. Când eram copii. Când ne-au murit ai noştri. Ne-am dus într-acolo să vedem de nişte cai care ni-i furaseră să-i luăm înapoi. Eram nişte copii. Era nemaipomenit de bun la cai. Mereu îmi plăcea să mă uit la el cum călăreşte. Îmi plăcea să-l văd în preajma la cai. Aş da cam tot ce am ca să-l mai văd o dată.

O să-l mai vezi.

Sper că ai dreptate.

Sigur nu vrei un pahar de apă?

Nu, sărumâna. Mi-e bine.

Ea îl bătu uşor pe mână. Noduroasă, cu urme de la funii, pistruiată de la soare şi de la anii ei. Venele ca nişte sfori care-i legau la inima lui. Era acolo hartă din belşug, să tot citeşti. Acolo slavă Domnului de semne şi minuni

încât să facă un relief. Să facă o lume. Ea se ridică să plece.

Betty, spuse el.

Da.

Nu sunt ce crezi dumneata că sunt. Nu sunt nimica. Nu ştiu cum de mă rabzi.

Păi, domnu Parham, eu ştiu cine eşti. Şi ştiu şi de ce. Du-te şi te culcă acuma. Ne vedem de dimineață.

Da, sărumâna.

Dedicație

Un prunc la pieptul tău eu sunt
Şi tu vei fi un eu cărunt
Iată se lasă frigul cel crunt
Păgâna paragină
Un ultim cuvânt
Întoarce o pagină.